FRANCISC MUNTEANU

Sonata în re major

roman

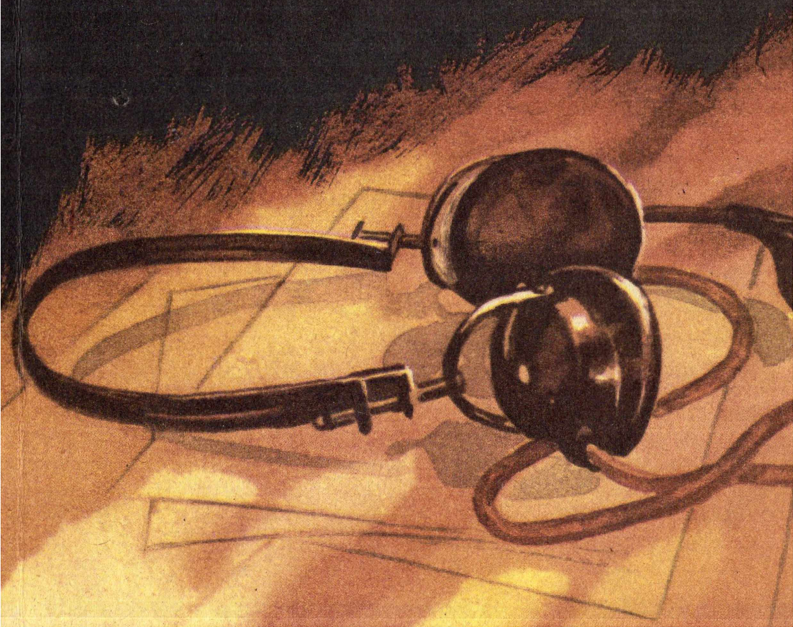

Sonata
în
re major

FRANCISC MUNTEANU

Sonata în re major

roman

EDITURA MILITARĂ, BUCUREȘTI, 1987

Coperta : FL. CREANGĂ

COLONELUL RADU CERNĂIANU, comandantul militar al Palatului Telefoanelor, își consultă secretara, o femeie între două vîrste, cu fața palidă și cu ochii roșii de plîns, de cînd îi murise bărbatul.

— Mai e ceva ?

Secretara, doamna Butnaru, oftă ca-ntotdeauna cînd începea o nouă frază :

— Da, domnule colonel. Viorica Dragoș de la Centrala manuală.

Prin ferestrele mari, dreptunghiulare, un soare abia răsărit își făcu prezența : poleii cu galben tulul transparent și se reflectă în cristalul biroului ca într-o băltoacă.

— Și ce vrea ?

La audiențe, colonelului îi plăcea să fie informat despre problemele pe care urma să le discute, să aibă răspunsurile, soluțiile pregătite. Secretara privi mirată spre el :

— Dumneavoastră ați chemat-o.

La început, Cernăianu ridică neputincios din umeri, privi fața ștearsă a secretarei, pe urmă se strădui să se concentreze ; se întrebă cine e Viorica Dragoș, unde a cunoscut-o și cum de a invitat-o la instituție. Nu-și aducea aminte de ea și-și mușcă nervos buzele : în ultimul timp constata că-l lasă memoria. Uita numerele de telefon, numele cunoscuților, datele aniversărilor din familie. Sofica, nevastă-sa, îi făcea din ce în ce mai des reproșuri :

— Ți-am spus să vii acasă cu flori. Ne-au invitat Georgeștii.

Georgeștii ? Se încruntă : dar ăștia cine mai sînt ? Georgescu, Georgescu ? Da, a avut un coleg Georgescu la școala primară, Păun Georgescu, dar ăla n-a terminat decît cele patru clase primare obligatorii și a rămas la Huși. Sigur nu era vorba despre el.

— Care Georgescu ?

Sofica luă atitudine războinică : își puse mîinile în șolduri și ridică tonul :

— Colonelul ! Dar poate îți aduci mai bine aminte de nevastă-sa, Cocuța. Și, pentru că Radu Cernăianu rămăsese cu trăsăturile feței împietrite, continuă : Cum, nu știi cine e Cocuța ? N-ai dansat anul trecut la 10 Mai toată noaptea cu ea la Cercul Militar ? Aia mică, negricioasă, cu părul tuns scurt. Cocuța, bondoaca !

De ce și-o fi adus aminte acum de Cocuța ? Privi întrebător spre secretară, dar fața ei nu exprimă nimic care să-i fi dat de știre ce anume dorea Viorica Dragoș.

Secretara aruncă o privire în carnețelul unde-și avea notate audiențele la zi. Găsi însemnarea în dreptul numelui și pentru o clipă fața i se lumină : oftă mai scurt ca de obicei.

— A lipsit sîmbătă de la serviciu. Vreau să spun, a întîrziat aproape două ore. În acest timp panoul paisprezece a funcționat cu intermitențe.

În clipa aceea colonelul nu realiză exact semnificația cuvîntului „intermitențe" și se enervă. De cînd fusese detașat la Telefoane detesta toți termenii tehnici pe care nu-i folosise niciodată pînă atunci : circuit, scădere de tensiune, decibeli, contact provizoriu, carențe acustice. Acum se vru în temă :

— De ce cu intermitențe ?

— Pentru că practicanta care a înlocuit-o e nouă. Lucrează la noi de cîteva săptămîni.

În gînd se dojeni că se angajase într-o discuție atît de detaliată. În fond, era o problemă supărător de simplă : o telefonistă a întîrziat de la serviciu și trebuia admonestată. Așa ar fi fost normal, dacă n-ar fi fost război. Dar dacă domnișoara Dragoș a întîrziat anume ca panoul

ei să funcționeze cu intermitențe ? Orice întîrziere, lipsa de la locul de muncă putea fi calificată ca sabotaj. Dacă n-ar fi fost aceste instrucțiuni drastice, n-ar fi avut nici un rost ca la Telefoane să existe un comandant militar. Brusc își aduse aminte de toată afacerea : era chiar în cabinetul directorului general cînd fusese anunțat că o telefonistă nu s-a prezentat la serviciu. A dat dispoziție să fie adusă în fața lui, s-o sancționeze.

— Să intre.

Secretara introduse în cabinet o femeie obosită, de vreo treizeci de ani, îmbrăcată în halatul verzui al instituției. De sub halat îi atîrna dantela croșetată a combinezonului.

Colonelul o privi lung : femeia din fața lui aducea cu Luța, servitoarea de la conac. Și aia umbla șleampătă, tropăia desculță pe coridoarele întunecate și bombănea cu voce tare ca să fie auzită : „Domnul iar a făcut fărămituri pe covor, iar doamna a vărsat cafeaua pe fața de masă. Mătur și spăl ca proasta !“ Oare asta, smerită, din fața lui, o fi în viața de toate zilele ca Luța ? Dar de ce s-o fi prezentat atît de neîngrijită ? Cînd își îndeplinise datoria față de țară la Regimentul 94 infanterie din Roșiorii de Vede, toți care veneau la raport erau ferchezuiți ca la o inspecție vestimentară. Aici, la Telefoane, fetele erau destul de pestriț îmbrăcate. Lui Radu Cernăianu, militar de carieră „din tată în fiu“, i-a fost greu să se obișnuiască cu telefonistele. Cînd le vizita la locul de muncă se încrunta, să pară sever.

Cernăianu așteptă ca secretara să închidă ușa. Femeia din fața lui nu părea speriată. De obicei, salariatele, cînd erau chemate la comandantul militar al întreprinderii, erau emoționate, își țineau umerii strînși și vorbeau precipitat, de parcă ar fi vrut să părăsească cît mai repede încăperea.

— De ce ai întîrziat ? Vru să-i spună pe nume, dar uitase cum se numea și asta îl irită. De ce ai întîrziat sîmbătă la serviciu ?

— Nu m-am trezit, domnule colonel.

Rostea cuvintele fără teamă și Cernăianu trebui să constate că era foarte sigură pe ea. Fără nici o asociere, își aduse din nou aminte de Cocuța. Ea, acolo, la bal, fusese nostimă, în timpul dansului îi simțise și mirosul parfu-

mului : Paciuli. Se bucură că-şi adusese aminte şi de acest detaliu. Cu capul rezemat de umărul lui, Cocuţa torsese ca o pisică. Abia spre dimineaţă şi-a dat seama că ea, de fapt, îngîna melodiile după care dansau. „Tu ai voce, Cocuţa." ; „Am... Am făcut şi un an de conservator." De ce o fi făcut doar un singur an ? Voce avea, frumoasă era, ar fi putut să ajungă cîntăreaţă.

Faţa femeii dinaintea lui, obosită, îl readuse la realitate. I-ar fi fost mult mai uşor să discute cu un om în uniformă. Uniforma îi depersonaliza pe oameni, deveneau doar nişte entităţi, ca şirul uniform al cifrelor, nimic mai mult. Aşa erau socotiţi, dintotdeauna, şi în rapoartele marilor unităţi de pe front. „Am pierdut şaptezeci şi patru de oameni." Cei şaptezeci şi patru de oameni erau soldaţi fără nume, fără identitate, doar nişte cifre contabilizate. Şi, dacă duşmanul anunţa o cifră mai mare, era chiar un motiv de bucurie. „Noi doar şaptezeci şi patru, iar ei optzeci şi opt !" Dar cine erau aceşti şaptezeci şi patru ? Dacă ar fi fost trecuţi cu numele, ar fi fost altceva. Ar fi fost îngrozitor să raportezi că a murit Ion Popescu, tată a doi copii din Calafat, Marin Nicşa, în vîrstă de nouăsprezece ani, fiul unui factor poştal...

Radu Cernăianu se vru în continuare militar :

— Cunoşti sancţiunile prevăzute pentru întîrzieri de la locul de muncă ?

Femeia din faţa lui îi căută privirile şi Cernăianu se simţi stînjenit. Femeia probabil nu înţelesese întrebarea. O mai repetă o dată :

— Cunoşti sancţiunile prevăzute pentru întîrzieri de la locul de muncă ?

Fraza nu părea să o fi emoţionat pe Viorica Dragoş. Colonelului îi păru bine că-şi aduse aminte de numele ei.

— Desigur, domnule colonel. Amendă pînă la cinci sute de lei. Eu cîştig şase sute pe săptămînă. Sau, dacă am reţinut bine, trei zile de carceră în cabinele de lemn amenajate la adăpostul antiaerian.

Pe vremea cînd s-au construit „carcerele" toţi funcţionării credeau că se amenajează cabine pentru cazul cînd alarmele s-ar prelungi. Se ştia din ziare că, pe vremuri, la Londra, iar acum la Berlin, cîte o alarmă dura şi cîte două zile.

Colonelul se simți stînjenit : Viorica Dragoș mirosea a transpirație. Cocuța, parfumată din cap pînă în picioare, putea să transpire, să-i curgă șiroaie de nădușeli, tot a parfum mirosea. Georgescu, soțul ei, colonel, nu se arătase gelos : era preocupat de vinul casei, un Huși verzui, gros ca uleiul de măsline. Cocuța era ametită de șampanie, trebuia s-o țină strîns în brațe, să nu alunece pe parchet. Purta tocuri înalte și o dureau bătăturile.

— Și nu găsești nici o justificare pentru întîrziere ?

Viorica Dragoș își împreună sprîncenele :

— Aș putea să inventez justificări, dar prefer să vă spun adevărul : am dormit. Vineri am lucrat în schimbul de după-amiază și am fost obligată să stau patru ore și în schimbul de noapte. Eu locuiesc în comuna Militari. Știți dumneavoastră pe unde vine comuna Militari ! La ora aceea, tramvaiul nu mai circulă. Din cauza camuflajului totul pare din smoală și mi-e frică să străbat singură străzile întunecate. Acolo hoții mișună ca oltenii pe Calea Victoriei și-ți fură cerceii cu ureche cu tot. Alții caută femei să le tăvălească prin noroaie. Dacă reușești să scapi de toți ăștia, trebuie să te ferești de cîinii vagabonzi. Umblă în haită, ca în pădure, și te sfîșie. În comuna Militari nu se circulă pe trotuare, și nu pentru că sînt desfundate, ci ca să nu te agațe cineva de după un gard. Cînd am ajuns acasă, am căzut în pat ca un butuc. Dimineața, n-am auzit deșteptătorul.

Lui Cernăianu toată ancheta i se păru absurdă.

— Și nu e nimeni care să te trezească, domnișoară ?

— Doamnă.

— Mă rog. Poate soțul, înainte de a pleca la serviciu.

— Soțul meu e pe front. Nu l-am văzut de opt luni de zile.

Colonelul se simți stînjenit, privi dosarele de pe masă și spuse mai mult pentru el :

— Te rog foarte mult să nu mai întîrzii.

VIORICA DRAGOȘ urcă la etajul opt pe scări, făcînd mici halte la fiecare etaj. Liftul de serviciu era stricat de două săptămîni, iar salariatele nu aveau voie să le folosească pe cele care îi deserveau pe funcționarii superiori.

Ținîndu-se de balustradă, se întrebă dacă Stela, colega de pupitru, îi adusese rochia înapoi. I-o ceruse cu împrumut pentru un eveniment foarte important : avusese o întîlnire cu un bărbat pe care îl cunoscuse prin telefon. Și ce curioasă era să afle cum arată, cine e ! După cum îi vorbise Stela de el, de felul cum își potrivea cuvintele, trebuia să arate cel puțin ca Făt-Frumos.

Ajunse în centrală obosită și pentru prima oară îi păru bine că panoul paisprezece era chiar lîngă intrare ; numai iarna, cînd trăgea pe sub ușă, își blestema zilele. Atunci își punea două rînduri de șosete, își lega mijlocul cu un fular și se înfășura cu fel de fel de cîrpe. Arăta ca o paparudă. În zilele cu ger, abia aștepta să se facă seară, să se încălzească la baie. Dacă n-ar fi stat atît de departe și nu i-ar fi fost frică să n-o prindă noaptea în drum spre casă ar fi stat ore întregi sub apa fierbinte a duș urilor de la vestiare.

Îi plăcea munca la centrală ; nimerea orificiile de contact ca dactilografa clapele de la mașina de scris. În timpul alarmelor aeriene, cînd se stingeau luminile, două centraliste rămîneau de serviciu și lucrau pe întuneric : Viorica și Stela. Becurile cliniotante ale panourilor, anunțurile roșii de deasupra ușilor care indicau locurile de evacuare în caz de pericol luminau insuficient ca să nimerești fișele de contact. Viorica se descurca și în beznă. În timpul serviciului, uneori, uita de ea, avea senzația că participă la viața celor care conversau. Cînd se angajase, îi plăcea să tragă cu urechea la convorbiri. La început, se mirase cîte prostii se pot transmite într-un interval scurt : „Să-l schimbi pe Sănducu, cîrpele sînt în bucătărie, pe frînghie." ; „Spune-i mamei că i-am făcut rost de rețeta aceea de prăjituri." ; „Mă plictisesc, dragă. Stau lîngă telefon și aștept să mă sune cineva."

Nota unele numere de telefon, cu gîndul ca atunci cînd o să aibă timp să le formeze : „Eu sînt, doamnă, centralista numărul nouă. Am auzit că stați lîngă telefon și așteptați să vă sune cineva. V-am sunat eu." Dar toate astea erau numai proiecte. Uita ale cui erau numerele de telefon, se temea ca persoanele deranjate să nu se supere și s-o reclame la direcție sau, pur și simplu, din lene, stătea nemiș-

cată în fața panoului, cu ochii pironiți la găurile de contact și-și imagina că sînt niște ferestre spre locuințe diferite, spre oameni diferiți.

Pe femeia care aștepta s-o sune cineva și-o imagina : probabil era în vîrstă, singură, plictisită. Îi era lehamite pînă și de mobilele care o înconjurau. Le vedea de atîta vreme, încît începuse să le urască la fel ca pe o rochie purtată foarte mult. Ar fi făcut pariu că femeia purta coc și, pe vremuri, își vopsise părul. Acum, așteptînd lîngă telefon s-o sune cineva, la rădăcina părului apăruse culoarea naturală și foarte multe fire albe. Dar de ce vrea s-o sune cineva ? Să treacă timpul, să schimbe idei, să audă noutăți ? Știa de la maică-sa că bătrînețea te face curioasă. Așa fusese și ea înainte de a muri. Avusese picioarele paralizate, la mers se ajuta cu un scaun de bucătărie, își lipea fruntea înfierbîntată de geam și pîndea strada. Cînd, seara tîrziu, se întorcea de la serviciu, Viorica o găsea tot lîngă fereastră. Bucuroasă că nu mai era singură, se așeza pe scaun și-i sclipeau ochii : „Spune-mi, Viorico, ce e nou prin oraș“ ; „Nimic, mamă.“ ; „Cum nimic ? În fiecare zi se întîmplă cîte ceva.“ ; „La noi nu se întîmplă nimic.“ De ce or fi oamenii care se pregătesc de moarte curioși ? Vor să știe ce e dincolo de întuneric sau pur și simplu sînt însetați de informații ca și copiii ?

După moartea mamei, rămasă singură în casă, înfricoșată de liniște, s-a apucat să facă ordine : găsise într-un dulap o cutie de carton legată cu o fundă, cu lucrurile cele mai intime : cîteva scrisori îngălbenite din primul război mondial iscălite Ionel Dumitru, caporal, Regimentul 5 Vînători Milcov. Literele erau înghesuite, strîmbe, abia se puteau citi. Numai finalurile erau lizibile : „Mi-e dor de tine, Ionel.“ Printre scrisori descoperise și o mulțime de fotografii mici, 6 pe 9, cu colțurile îndoite. Unele aveau text pe spate : „Zi fericită, Săftica, 1 august 1922.“ Ce o fi fost la 1 august 1922 la Săftica ? În fundul cutiei erau și alte scrisori, cu o altă caligrafiere, toate intitulate „Frumoasa mea, Margareta“. Să fi fost și mama frumoasă ? Și cine era cel care se iscălea I. V. ? Îi păru rău că nu vorbise niciodată cu maică-sa despre viața ei. Au discutat totdeauna numai lucruri banale, cotidiene : „Anul acesta nu s-au găsit cartofi săpunari ; băcanul din colț îndoaie lap-

tele ; nu se ajung banii." Știa că în cutia de carton era închisă întreaga viață a maică-sii, lucruri, fapte care nu mai interesau pe nimeni. Pe Viorica o deranjau eticheta fabricii „Dermata" de pe cutia de carton și mai ales prețul tipărit pe ea : lei 295. Oare amintirile maică-sii valorau cît o pereche de pantofi ? Uneori, noaptea, cînd o trezeau sirenele de alarmă, îi părea rău că nu-și făcuse și ea o cutie de carton în care să-și adune viața. Stînd nemișcată în pat, privind cu ochii întredeschiși tavanul, avea senzația că acesta se apropie și se îndepărtează de ea.

Pe soțul ei, pe Milucă, l-a cunoscut în Palatul Telefoanelor : lucra la întreținere ca zugrav și după două săptămîni de „bună ziua", „ce mai faceți" s-a oferit să-i văruiască locuința. Cu o cască confecționată din „Universul" pe cap, călare pe scară, și-a povestit viața : Vioricăi i s-a părut banală. Și anii petrecuți acasă, în apropierea Drăgănșanilor, săpînd și culegînd via, și anii de ucenicie, cu o singură mîncare și două bătăi pe zi. Seara tîrziu, după lucru, Viorica l-a cinstit cu mezeluri și un pahar de vin. Milucă a devenit și mai vorbăreț : „Nu știți cumva pe cineva, așa, ca dumneavoastră, singură și cu casă ?" ; „Mai vreți să găsiți de lucru ?" ; „Nu, nu. Aș vrea să mă însor." ; „Păi, sînt atît de multe fete care vor să se mărite." ; „Or fi, dar eu nu le cunosc." ; „Toată Calea Victoriei e plină cu ele." ; „Încă nu sînt atît de bucureștean, ca să le agăț. Și unde să ne întîlnim ? Pe stradă ?" ; „Acasă." ; „La mine nu se poate. Unde stau, la gazdă, dacă nu mă întorc pînă la nouă seara, nu mă mai lasă în casă și dau cinci sute pe lună pentru o cameră umedă și rece." ; „Acum e aproape de miezul nopții, cum vă întoarceți acasă ?" ; „Ori de cîte ori întîrzii dorm la gară. M-am obișnuit. E prost numai că sînt razii și patrulele te trezesc din jumătate în jumătate de oră." ; „N-o să vă las să dormiți în gară." Viorica i-a aranjat patul în bucătărie. Îi părea rău că Milucă era mai scund decît ea cu zece centimetri. A treia zi, cînd a terminat zugrăveala, Milucă nu a primit nici un ban pentru lucru și i-a cerut mîna. Dragostea lor n-a fost furtunoasă, în schimb, Milucă s-a dovedit gospodar : săpa grădina, punea murături, aduna grăsimile pentru săpun și în serile de iarnă o aștepta cu cărămizi încălzite pe plită.

După doi ani de convieţuire a fost mobilizat şi trimis pe front. Scrisorile lui erau laconice, presărate cu observaţiile omului de la ţară. În nici o scrisoare n-o întreba ce face. Se interesa doar dacă a înverzit iedera, dacă au venit sau au plecat rîndunelele.

Un bec roşu scînteia pe panou, dar Viorica nu se grăbi să-şi pună casca la ureche. Privi pătratele mari, galbene, pe care soarele le desena prin ferestre pe pardoseală.

I se păru că era prea cald pentru luna mai.

— Ce ţi-a spus colonelul ? o întrebă Stela.

— Să nu mai întîrzii. Făcu un contact, apoi se întoarse spre ea. Stela, şleampătă ca totdeauna, avea părul despletit, halatul desfăcut, i se vedeau pulpele supărător de albe. Mi-ai adus rochia ?

— E la vestiar... Şi el cum arată ?

— E mai în vîrstă decît mi-am imaginat.

— Te-ai dus acasă la el ?

— Da, zîmbi Stela. A spus că vrea să mă cunoască maică-sa. Continuă în microfon : Iaşule, vreau 37—17...

Stela era timidă şi proastă : avea relaţii cu controlorii tehnici, cu electricienii de la întreţinere ; se ambala de la prima întîlnire, îşi făcea vise şi şapte zile era fericită.

Taică-său făcea lumînări, avea tarabe în faţa cimitirelor şi mirosea a stearină. Voia ca Stela să se mărite, să scape de ea.

Viorica ţipă şi ea în microfon :

— Vă rog să aşteptaţi, doamnă ! Numărul e ocupat. Întoarse privirile spre Stela : Şi ?

— M-am dus într-o garsonieră pe Călăraşi... Mulţumesc, Iaşule... Cum e timpul la voi ? Plouă ?... Aici e frumos... Aveţi legătura...

— Şi nu avea mamă, rîse Viorica.

— Ba da. Dar era plecată la cinema.

— E acelaşi lucru. Şi ?

— Atît.

— Cum atît ? Cum arăta garsoniera ? Modestă ?

— Nu foarte. Cred că a închiriat-o. Camera nu se potrivea cu el : peste tot mileuri, pe care nu voia să le deranjeze, fotografii vechi, prăfuite.

— E chiar inginer ?

— Așa s-a prezentat. Dar eu cred că-i instalator : spunea că robinetul de la baie n-are garnitură, a ciocănit țevile care duceau spre calorifer și le-a declarat ruginite. L-am întrebat de unde știe. După sunet, mi-a răspuns. După ce am făcut dragoste mi-a mărturisit că e baptist. M-a întrebat dacă mint. I-am spus că niciodată. Dacă fur. Nu fur, i-am spus. Dacă drăcui. N-am drăcuit în viața mea. Dacă e așa, am să te iubesc. Mi-a venit să rîd, dar n-am vrut să-i fac inimă rea. Și baptiștii sînt oameni. Știi la ce concluzie am ajuns ?

În clipa aceea se opri în dreptul lor Emilia. De obicei venea să ceară țigări.

— N-am, îi spuse Viorica.

— Ce n-ai ? se miră Emilia.

— Știi tu foarte bine : țigări.

— Am un pachet întreg. R.M.S.-uri.

— Și atunci ce vrei ?

— Cum e colonelul ?

— Cum să fie ? Îl știi foarte bine : înalt.

— Nu cum arată. Ca om ?

— Pe mine m-a iertat. De ce te interesează ?

— M-a reclamat cineva. Cică am țipat la ea. Ai plîns?

— De ce să fi plîns ?

— Ca să-l impresionezi. Mi-a spus cineva că nu suportă lacrimile. Că dacă plîngi nu te amendează.

— Atunci du-te și plîngi.

— Nu pot. Cînd vreau să storc lacrimi, îmi vine să rîd.

Începu să rîdă și plecă la panoul ei.

Viorica făcu o legătură cu Tulcea, apoi se întoarse spre Stela :

— La ce concluzie ai ajuns ?

— Că relațiile aranjate prin telefon nu se sfîrșesc bine.

— Asta-i și părerea mea.

Stela mai avusese o aventură începută la telefon. Și acum mai ținea minte numărul : 40—415.

„Nu răspunde, domnule."

„Insistă, domnișoară."

Stela insistase, dar 40—415 nu ridica receptorul.

„Sun de două minute, domnule."

„Ai o voce foarte plăcută, domnişoară. Mai spune-mi ceva."

„Ce să vă spun, domnule ? Numărul pe care l-aţi cerut nu răspunde."

„Atunci spune-mi altceva."

Insistenţa celui de la capătul celălalt al firului o amuzase.

„Ce anume v-ar interesa ?"

„În primul rînd, numele."

„Noi, operatoarele de la centrala manuală, nu avem nume, ci numere."

„Spune-mi numărul."

„Şapte."

Bărbatul tăcuse o clipă, Stela crezuse că s-a întrerupt legătura, pe urmă îi auzise din nou vocea :

„Am încercat să-mi imaginez cum poate arăta o fată numerotată cu «şapte». Un nume totdeauna îţi creează şi o imagine. Cifra şapte nu-mi sugerează nimic. Spune-mi cum arată operatoarea numărul şapte ? Blondă ?"

„Şatenă."

„Înaltă ?"

„Potrivită."

„«Potrivită» e o noţiune abstractă. Spune-mi în centimetri."

„Unu şaizeci şi cinci."

„Mda."

Acest „mda" o enervase. „Mda." nu era o apreciere. Era mai mult o eschivare.

„Vreţi să-mi spuneţi ce înseamnă acest «mda» ?"

„E o măsură potrivită."

„«Potrivită» e o noţiune abstractă."

„Dar «unu şaizeci şi cinci» nu."

„Dar ce importanţă are înălţimea ?"

„Are. Îmi ajungi pînă la umăr. Aş vrea să te cunosc."

„M-aţi cunoscut. Ştiţi aproape totul despre mine : mă numesc şapte, lucrez la centrala de telefoane, am un metru şaizeci şi cinci de centimetri înălţime şi am părul şaten. Nu e suficient ?"

„Nu."

„Vă rog să mă scuzaţi, sînt ocupată."

Întrerupsese legătura. După o jumătate de oră se auzise strigată :

„Stela ! Ia legătura cu 51—674."

„Alo, domnişoara Şapte ? Sărut mîinile. Da, tot eu sînt. Aş vrea să-ţi aud vocea. Te rog nu închide. Ştiu, e ca şi cum te-aş fi acostat pe stradă. Pentru asta îmi cer scuze. Numele meu e mai lung ! 51—674. Asta în cifre. Mă numesc Celestin Vasilescu. Căpitan. M-am întors de pe front şi am adus de acolo două flori de cîmp presate în livretul militar. N-am cui să le ofer. Nu cunosc pe nimeni din oraşul acesta..."

„Nu sînteţi din Bucureşti ?"

„Nu. Din Tîrgovişte."

„Şi de ce nu vă duceţi la Tîrgovişte ?"

„Nu am la cine."

„Şi unde staţi în Bucureşti ?"

„Un camarad de pe front mi-a dat cheile casei. Am vrut să fiu singur, dar de cînd ţi-am auzit vocea, nu mai vreau. Aş vrea să-ţi ofer cele două flori de cîmp presate."

„Nici nu m-aţi văzut, domnule. Poate vă decepţionez."

„Sigur că nu."

„De ce nu oferiţi florile unei cunoştinţe mai vechi ?"

„Dumneata eşti cea mai veche cunoştinţă. De o jumătate de oră. E drept şi singura. Dacă te hotărăşti şi-mi accepţi florile, sună-mă la 51—674."

Stela nu mai auzise în cască decît declicul receptorului.

„Cu cine ai vorbit atît de mult ?" o întrebase Coca, colega din stînga.

„Cu unul care îmi face curte. E un căpitan care s-a întors de pe front. Mi-a adus două flori de cîmp presate într-un livret militar."

„Special pentru tine ! Lasă-mă, că sînt sătulă de ale mele."

„E aşa cum îţi spun."

„Şi cum l-ai cunoscut ?"

„La telefon. Am stat o jumătate de oră de vorbă cu el."

Îi relatase Cocăi toată discuţia. Ea se entuziasmase :

„Vai, ce poveste frumoasă. Pe mine cum de nu mă dibuieşte nimeni ? Şi am un nume frumos : Şaptesprezece. Du-te neapărat."

Coca era grăbită, ar fi vrut să trăiască toată viaţa într-o singură zi, era convinsă că o să cadă o bombă pe Palatul Telefoanelor şi o să moară fără să ştie pentru ce s-a născut. Era totdeauna gătită şi se justifica faţă de colege cu o singură frază :

— Dacă într-o zi apare pe Calea Victoriei Făt-Frumos şi nu mă găseşte suficient de elegantă ?

— Da' ce, Făt-Frumos se uită la îmbrăcăminte ?

— Se uită. Am auzit că îi plac ciorapii de mătase, combinezoanele de milaneză. A evoluat şi el.

Cînd se convinsese că n-o aude nimeni, Stela făcuse legătura cu 51—674. Îi recunoscuse imediat vocea.

„Eu sînt Şapte."

„Nu înţeleg."

„Telefonista numărul Şapte."

„Credeam că nu mă mai suni. Tocmai mă gîndeam să renunţ la restul de concediu."

„Cum adică ?"

„Să mă întorc cu trei zile înainte la unitate."

„Pe front ?"

„Doar nu la Sinaia."

Se întîlniseră în faţa Palatului Telefoanelor pe întuneric. Celestin Vasilescu era îmbrăcat în civil şi, pentru că Stela păruse nedumerită, căpitanul se explicase :

„M-am plictisit de uniformă, m-am plictisit să duc tot timpul mîna la chipiu. De altfel, m-am plictisit de tot."

„Înseamnă că n-ar fi trebuit să vin."

„Tocmai pentru că sînt plictisit am insistat să vii. Aş vrea să ies din starea asta, aş vrea să-ţi aud tocurile pantofilor bocănind pe trotuar, să văd pe cineva frumos, aş vrea ca în seara asta să zîmbeşti, să rîzi."

Căpitanul avea un fel ciudat de a vorbi, îi suna vocea ca un dangăt trist de clopot : uneori rostogolea cuvintele rumegînd silabele, alteori murmura tulburător. Vorbea despre moarte ca alţii despre cumpărături, apoi brusc se oprea, lua faţa Stelei între palme, o privea lung, pe urmă ofta. Stela ar fi vrut să-l mîngîie, să-i insufle încredere în viaţă. El era însă abătut, purta povara războiului pe umeri.

„E prima oară cînd m-am îndrăgostit de o cifră."

Celestin Vasilescu era un bărbat înalt, cu faţa colţuroasă şi, deşi era îmbrăcat în civil, Stela îşi dăduse seama

că avea mersul cazon. Își arunca picioarele înainte, călca apăsat de parcă ar fi purtat cizme.

„Aș vrea să te văd la față, domnișoară numărul Șapte".

Instinctiv, Stela își încetinise pașii, dar era prea întuneric ca Celestin să-i poată descifra trăsăturile.

„Pe camuflaj mi-e imposibil să-ți memorez fața."

„Și la ce v-ar folosi asta ?

„Îți spun. Pe front, nopțile sînt îngrozitor de lungi. Uneori ai senzația că trece un an pînă se luminează la orizont. Pe întuneric nu se văd decît stelele. De foarte multe ori mi se înțepenește gîtul uitîndu-mă la ele. Le-am învățat aranjamentul, felul cum sînt grupate, care sînt singuratice. Mi-ar plăcea să pot plasa fața ta printre ele. O față imensă cît tot cerul, apoi norii, ca un burete uriaș, să-ți șteargă trăsăturile. Că, oricum, a doua noapte imaginația mea te va desena din nou pe boltă.

Nimeni pînă atunci nu-i vorbise atît de frumos, nimeni pînă atunci nu potrivise atît de dibaci cuvintele ca Celestin. Se gîndise ce ar putea să facă să-i gonească din memorie imaginile urîte ale frontului. Era atît de emoționată, încît își auzise bătăile repezi ale inimii. I-ar fi părut rău toată viața dacă n-ar fi venit la întîlnire.

„Mergem la «Cina», spusese, într-un tîrziu, căpitanul. Vreau să văd cum se mai distrează civilii. Noi, pe front, la popotă, avem cvas sau bere trezită. Știi ce gust are cvasul? Nu. Asta nu se poate imagina, e ceva între lapte bătut și zeamă de varză. Poate bem un «Cotnari». Se găsește la «Cina» ?"

Stelei îi fusese rușine să mărturisească că nu băuse niciodată „Cotnari", că nu fusese niciodată la „Cina".

La „Cina" cînta Gică Petrescu, cîțiva ofițeri germani se legănau ținîndu-și halbele de bere deasupra capului. În local, Celestin devenise un alt om, ursuz, mai puțin comunicativ. Stela era convinsă că e copleșit de amintirile de pe front.

„Nu mă întreba. E o porcărie ce se întîmplă acolo !"

Căpitanul sorbea vinul încet și, după fiecare înghițitură, plescăia din buze.

„Ești frumoasă domnișoară. O să mă întorc pe front și o să mă gîndesc tot timpul la tine. Și, pentru că Stela nu-i

răspunsese nimic, adăugase : E bine să ai la cine să te gîndeşti."

Ca într-o doară, căpitanul îi pusese mîna pe braţ şi Stela se cutremurase. Mai tîrziu, cînd acesta îşi trăsese scaunul lîngă al ei şi-i cuprinsese şoldul, Stela se întrebase dacă nu visează. Azi-dimineaţă plecase de acasă supărată, cu gîndul că n-o să poată plăti chiria şi nici datoriile la băcan. De atunci nu trecuseră decît zece ore şi nu se mai gîndea nici la băcan, nici la datorii, nici la vasele nespălate din bucătărie, nici la patul desfăcut din dormitor, nu mai auzea, nu-i mai vedea nici pe nemţii care-şi legănau halbele.

Se întreba ce ar fi trebuit să spună ca omul de lîngă ea să n-o creadă proastă.

După ora închiderii, Celestin insistase să-i dea florile de cîmp aduse de pe front.

Un vînt rece mătura asfaltul din Piaţa Palatului şi Stela, zgribulită, speriată că trecuse de miezul nopţii, voia să le primească cît mai repede.

„Da, dar nu-s la mine. Ţi-am spus că sînt presate în livretul militar."

Porniseră încet spre casa lui Celestin.

Spre norocul ei, acesta nu locuia departe, pe Ştirbei Vodă, într-o casă joasă, cu o curte imensă, plină cu tomberoane de gunoi.

Urcînd scările spre parterul înalt, se simţise prost că nu era îmbrăcată cum s-ar fi cuvenit. Îşi dădu seama că prietena ei, Coca, avea dreptate : niciodată nu se ştie cînd apare Făt-Frumos pe Calea Victoriei.

Pe uşa de la intrare descifrase un nume pe o placă de alamă : Constantin Balaban. Se speriase.

Celestin o prinsese de amîndoi umerii :

„Ţi-am spus, am primit casa de la un camarad de pe front. Ştii ce mi-a spus cînd mi-a dat cheile ? Dacă mor, să păstrezi apartamentul. Şi dacă mor şi eu ? Atunci ducă-se dracului de casă."

Intraseră într-un vestibul înghesuit, apoi într-o cameră mare şi căpitanul nu aprinsese nici o lumină.

„Nu ştiu dacă perdelele de camuflaj sînt trase sau nu. Şi, singur, în casă, prefer să stau pe întuneric."

În gînd, Stela îi mulțumise pentru asta. Avea rochia șifonată, breteaua de la combinezon prinsă cu un ac de siguranță.

„Vrei să te ajut să te dezbraci, Șapte ?“

„Nu, mulțumesc, mă descurc și singură.“

Își imaginase că Celestin o să-i vorbească despre el. Ar fi vrut să știe pe unde a copilărit, ce a vrut să devină, dacă e căpitan de profesie sau are alt rost în civilie. Pe întuneric, Celestin, nu mai era trist, nu mai vorbise despre stele, se ghemuise lîngă ea și-i căutase buzele.

În camera întunecată dispăruse toată poezia, razele lunii se oglindiseră într-un cristal de pe un bufet sculptat și căpitanul începuse să sforăie.

Stela pîndise zorile, calculase cîți bani i-ar trebui să plătească chiria și datoria la băcan și adormise tîrziu, ca după o zi nesfîrșit de lungă.

Se trezise scuturată de umeri.

„Hai, dragă, scoală-te, trebuie să mă duc la serviciu.“

Buimăcită, Stela era convinsă că Celestin visează. Îi răspunsese totuși ca unui om treaz.

„Ai spus că ești în concediu.“

„Am fost luna trecută... Dacă întîrzii, mă amendează. Hai, scoală-te !“

PE UȘA CENTRALEI manuale apăru Ana, o fată tînără, cu ochi mari, mirați, cu mișcări băiețești. Avea părul tuns scurt, băiețește.

— Unde ai fost ? o întîmpină Isabela, o operatoare înaltă, coafată proaspăt, cu sprîncenele smulse, desenate cu dermatograful.

— În stradă.

Lîngă Viorica se opri o clipă, se aplecă asupra ei și o sărută.

— Știi cum miroase pe Calea Victoriei ? A primăvară.

Nu așteptă nici un răspuns, se duse la pupitrul ei și o bătu pe umăr pe practicantă :

— Hai, Durdu, scoală-te !

Practicanta ridică priviri dojenitoare spre ea :

— V-am rugat să nu mai îmi spuneți așa !

Bine dispusă, Ana nu-și dădu seama că o jignise :

— Vrei să-ţi spun „grasa"?

„Grasa" o deranja şi mai mult.

— Atunci mai bine Durdu. Şi acum ce să fac ?

— Du-te la fereastră şi vezi cum înfloresc salcîmii.

Bosumflată, Durdu, pe numele ei adevărat Paraschiva Ene, se duse la pupitrul teleimprimatoarelor. Se angajase în urmă cu şase săptămîni ca practicantă şi toate fetele din centrală erau convinse că a avut pile mari. N-a avut. La cursurile de pregătire şi mai ales la cele de practică a avut calificativ maxim. Venise la Bucureşti în urma unui anunţ citit în ziar şi era săracă, neîmbrăcată, cu miros de pămînt. Tot din ziar îşi găsise şi locuinţă, peste drum de Crematoriul Cenuşa. Cele trei colege de cameră lucrau la Adesgo, cîştigau puţin, furau ciorapi din fabrică şi-i vindeau pe sub mînă în cartier. Durdu se temea mai mult decît ele că vor fi prinsè. Ori de cîte ori suna cineva la uşă era convinsă că e poliţia.

Gazda, o văduvă, îşi cumpărase casa lîngă Belu să-l poată vizita zilnic pe răposatul. În fiecare seară, dacă fetele aveau timp, le povestea despre soţul ei şi mereu acelaşi lucru : fusese comis-voiajor, umpluse tot Bucureştiul cu maşini de cusut Singer, dar cîştiga mai mult din vînzarea pieselor de schimb. Nu se interesa de ce se întîmplă în camera închiriată, era mulţumită dacă fetele îi plăteau regulat chiria.

Cu toată ura pe care o purta Durdu hoţilor, pe colegele de cameră le invidia. Şi pentru curajul lor, şi pentru cum vorbeau, şi pentru cum umblau. O întrebase într-o zi pe Cristina ce vrea de la viaţă.

— Să mă mărit. Nu vezi că, de cînd a început războiul, nimic nu mai e la locul lui. Fasciştii ne-au luat Ardealul şi noi luptăm alături de ei împotriva ruşilor. Dar acum nu vreau să mă gîndesc la nimic din toate astea. Mi-ar plăcea să rîd şi să mănînc o dată pe zi mîncare caldă. Mi-e dor de o supă fierbinte cu tăiţei, aşa cum făcea mama.

Pe Cristina ar fi fost în stare s-o asculte o săptămînă întreagă, dar Cristina niciodată nu avea timp : se grăbea să se ducă la serviciu, se grăbea să se întoarcă acasă, şi se grăbea să trăiască.

Magdalena era mai potolită în toate, vorbea rar, dacă se enerva se bîlbîia, duminicile, cînd nu avea treabă, vindea insigne pentru ajutorarea invalizilor. Dacă lucra în schimbul unu o lua după-masă pe Durdu la cimitir.

— Aici zac bogătaşii. Mama nu are casă cum sînt cavourile astea din beton, cu cameră cu anticameră, cu covoare, cu mobile comandate după dimensiuni. Lui Zagora ăsta i-au introdus şi curent electric. De cînd mă ştiu, noi n-am avut în casă decît lampă cu petrol.

Venise, ca şi Paraschiva, de la ţară, dar nu strînsese decît puţine amintiri de acolo.

Nuţi avea un singur dumnezeu : banul. Iubea monedele galbene de un pol, dar îi plăceau mult mai mult bancnotele. Toţi banii pe care îi cîştiga îi trimitea acasă, să cumpere pămînt.

— Voi, proastelor, nu ştiţi ce e pămîntul. Pămîntul e totul. Pămîntul e pîine, pămîntul e bucurie, pămîntul e fericire. Te duci pe arşiţă, te duci pe ploaie şi te uiţi cum cade soarele pe pămîntul tău. Tata a spus că dacă reuşim să adunăm cinci pogoane trăim ca regele.

Lui Durdu îi era ciudă că era grasă, că nu avea mersul legănat, arcuit. Uneori şi pe stradă se uita în oglinda vitrinelor, să-şi controleze mersul. Ştia că-şi aruncă picioarele de parcă n-ar fi fost ale ei, că se opintea la fiecare pas şi călca pe călcîie. Cînd era suficient de obiectivă se mira că nu cade pe spate.

În cele şase săptămîni de cînd era în Bucureşti, Durdu se obişnuise cu viaţa de oraş. Numai în timpul alarmelor aeriene era speriată, voia să fie acasă, să privească avioanele care brăzdau cerul spre Capitală. Dar acasă nu mai era trai. Moşierul Cîmpineanu nu-i plătea pentru muncă decît o dată la trei luni. Boierul era speriat de apropierea frontului, voia să culeagă roadele înainte de a veni ruşii. Anul se arătase secetos, scula tot satul cu noaptea în cap, să care apă de la pîrîu, să-i ude lanurile întinse de porumb.

— Eu merg, mamă, la Bucureşti.

— Ce să faci acolo ?

— Cîştig bani şi vă trimit şi vouă.

— Cum să cîştigi bani ?

— O să învăţ meserie. Am citit în ziare că se caută fete la Telefoane.

— Trebuie să ai carte pentru asta.

— Atît cît trebuie, am.

— Vorbeşte şi cu taică-tu.

Taică-su nu s-a împotrivit. Mai ales, pentru că tînărul Cîmpineanu pusese ochii pe Paraschiva. O chema la conac să-i facă cizmele. De prea mult lustruit putea să rămînă cu burta la gură. Nu păţise aşa cu un an în urmă şi fata ajutorului de primar ?

— Du-te fata mea şi să aibi grijă de tine !

MERI CATARGIU încă nu împlinise douăzeci de ani cînd se măritase cu fostul dispecer general Mutaşcu, poreclit pentru cunoştinţele lui Mutaşcu-telefon. Mutaşcu se specializase în America, la Chicago, în relee şi fusese cooptat în consiliul de administraţie al Societăţii de Telefoane, în calitate de expert. În 1940 încă, Societatea aparţinea concernului american I.T.T. Abia spre sfîrşitul anului fusese cumpărată de Banca Naţională şi devenise Societate Anonimă Română de Telefoane. Cam pe atunci o cunoscuse Mutaşcu pe Meri. Dragostea lor fusese furtunoasă, dar părinţii ei s-au împotrivit căsătoriei. Bătrînul Catargiu, liberal prăfuit, i-ar fi vrut fetei, înainte de toate, o diplomă luată la una din marile universităţi din Europa. Meri preferă un soţ decît patru ani pierduţi la Sorbona. Părinţii, dezolaţi, s-au retras la mica lor moşie de lîngă Ciulniţa, fără să mai participe la nuntă.

Fericirea tinerilor căsătoriţi n-a durat decît doi ani : Mutaşcu a murit stupid într-un accident de maşină la Şosea şi Meri, de pe o zi pe alta, a rămas descoperită financiar : Mutaşcu nu i-a lăsat nici un ban, doar cîteva cărţi tehnice şi un amplu studiu despre relee. Meri apelă la dragostea părintească, dar bătrînul Catargiu n-o putu ajuta : moşia era ipotecată, mobilele sechestrate, debitorii îl ameninţau cu evacuarea. Ca Meri să nu moară de foame, Consiliul de administraţie i-a oferit un post de telefonistă. Asta, în amintirea dispecerului. Neavînd încotro, Meri se angajă la centrala manuală. Se acomodă greu cu

sculatul de dimineață, cu orele peste program, cu mirosul de transpirație al colegilor. Vechii prieteni de familie o socoteau declasată și o tratau cu compasiune. Unii, mai ales bărbații, șefi de cabinet sau subsecretari de stat, i-au oferit chiar pensii viagere.

— Îți dau exact salariul pe care îl ai la Telefoane, stai acasă, te plimbi...

— Și asta e tot ce trebuie să fac ?

— Nu chiar tot.

— Am înțeles. Marți și vineri mă vizitezi între cinci și șapte. Nu, domnule Baniciu. Mă întreb însă dacă o să mai oferi pensii viagere și după ce vor veni rușii.

— Pentru vorba asta ai putea fi arestată.

— De cînd lucrez nu mai mi-e teamă. Am aflat că toată țara gîndește la fel. Numai noi, aleșii, care bîntuiam saloanele, gîndeam altfel. Și te sfătuiesc să nu pui la cale vreo anonimă, că o întreb pe nevasta ta ce părere are despre pensiile viagere. Măgarule !

Cu salariul de la Telefoane o ducea greu, dar nu și-a schimbat modul de viață : prefera ca dimineața și seara să bea ceai decît să renunțe la farduri sau la un pantof modern.

Meri duse mîna la cască și se întoarse spre colega ei de pupitru :

— Vrei să auzi o declarație de dragoste ?

Pia, speriată, se uită în jur, să vadă dacă dispecerul nu e prin apropiere.

— Să nu te audă șefu' !

Meri ridică din umeri : de altfel, asta era singura ei manifestare fizică. Dacă i se oprea o sumă din salariu sau dacă o obligau să rămînă peste program, ridica din umeri. Încercă să imite vocea din cască :

— Te rog vino, te aștept cu șampanie. Comentă : Nebuna îl refuză ! Ce ar fi să intru pe fir și să-i spun că mă duc eu ?

— Tu te-ai duce și la brînză cu măsline, chicoti Pia și se feri ca Meri să n-o tragă de păr.

Pia Voinescu era vicleană, făcea note informative și, dacă nu avea nimic de raportat, inventa. Era slabă ca o scîndură, bea toată ziua ceai din plante medicinale dintr-un termos adus de acasă, se plîngea că o dor umerii, că

nu vede dacă nu sînt perdelele trase, că e prea multă gălăgie. Fetele îi puneau piuneze pe scaun, sare în ceai şi piper pe prăjituri. Nu se avea bine cu nimeni, se plîngea că e boicotată. Stoica, dispecerul, o mîngîia pe cap, s-o îmbărbăteze :

— Dacă ai face mai puţine note informative şi mai ales anonime, te-ai avea bine cu toată lumea.

Dinspre teleimprimatoare se auzi un ţipăt, apoi tehniciana Suzana, cu faţa îngropată în palme, traversă centrala şi ieşi pe coridor. De acolo se auzi plînsul ei cu sughiţuri.

Fetele se repeziră la teleimprimator. Ana scoase hîrtia din aparat şi citi cu voce tare : „Doamnei Suzana Doica, Palatul Telefoanelor, Bucureşti. Soldatul fruntaş Ştefan Doica a căzut la datorie. Regimentul 3, Transmisiuni, căpitan Predescu."

ILIE PASCU sări din tramvai, şi, ajuns pe trotuar, încercă să se piardă printre trecători ; îşi ţinea umerii adunaţi şi fruntea plecată, ca şi cum privirea bombeurilor i-ar fi făcut o mare plăcere. Soarele era undeva deasupra Teatrului Naţional, nu lumina decît o singură parte a străzii : cea din stînga, unde erau înşirate tarabele macedonenilor cu mici, cu grătar la minut şi cîrnăciori olteneşti. Fumul, cu miros de seu ars, se îmbiba în hainele trecătorilor, iar mujdeiul pregătit cu oţet mirosea pînă la Piaţa Mare. Dacă cineva l-ar fi urmărit pe Pascu mai demult şi-ar fi dat seama că omul cu părul alb şi faţa zbîrcită nu voia să fie văzut. Singurul avantaj în munca pe care o desfăşura îi era fizionomia banală, greu de reţinut.

În faţa lui, atîrna de pe o consolă un miel jupuit, carnea era neagră de muşte şi mirosea a hoit. Comerţul levantin, pe stradă, al Bucureştiului anilor de război făcea ca înaintarea să fie anevoioasă ; numai oltenii, cu coşurile lor mari, agăţate de cobiliţe, se strecurau printre cei de pe trotuar cu o abilitate nebănuită. Pascu încerca să nu vadă nimic din toate astea. Aproape lipit de perete, călca atent, ca un om preocupat. Ca să ajungă pînă în Lipscani, ocolise jumătate din oraş : luase tramvaiul din

Domenii, apoi străbătuse cîteva străzi mai pustii, să poată vedea dacă nu e urmărit ; coborîse pe Brezoianu pînă la gîrlă, apoi luase al doilea tramvai în Piața Unirii. Pe tot traseul parcurs nu observă nimic suspect, care să-l îngrijoreze. În ultimul an făcuse zeci de drumuri în felul acesta și tovarășii îi spuneau că-i norocos, dar el era convins că „norocul" se datora măsurilor severe de precauție ale ilegalității. Locuia cu chirie la o văduvă din Pantelimon. Tovarășii i-au aranjat și un serviciu de magazioner la Antrepozitele din gara Filaret.

Își începuse cariera politică în '39, la secția de forjă a uzinelor Malaxa. Pînă atunci știuse lucruri puține despre comuniști, era doar nemulțumit, ca toți ceilalți muncitori. La un moment dat, descoperi că maistrul său, Dumitru Sălăjan, îi căuta vorba ; la început nu discutau decît dacă va fi sau nu război, cine dorește războiul și alte evenimente despre care scriau și ziarele. Pe urmă, maistrul îi explică importanța demonstrațiilor de la 1 Mai, ce anume reprezintă dictatura lui Carol, mișcarea legionară. Pascu fu surprins de cunoștințele lui Sălăjan ; era tot un simplu muncitor, chiar dacă era maistru și se întreba cine îl informează. Invitîndu-l acasă la el, Sălăjan scoase dintre cărțile de școală ale copiilor o broșură îmbrăcată în hîrtie albastră : „Capitalul". În seara aceea îi citi cîteva pasaje și Pascu se miră că nu se gîndise și el la aceste lucruri simple. Întors acasă și meditînd asupra celor auzite, își dădu seama că Sălăjan era comunist. Se jenă să-l întrebe direct.

Într-o dimineață rece de septembrie îl văzu pe Sălăjan agitat. Bănui că se întîmplase ceva. Se apropie de el :

— Pot să te ajut cu aceva, meștere ?

— Da. Nu sta în apropierea mea. Sînt urmărit.

— Și ce dacă ? Noi discutăm despre ale noastre.

— Du-te de aici să nu te aresteze fără motiv.

Un timp își văzu de treabă, dar nu-l răbdă inima să-l lase singur.

— Ascultă meștere. Dacă n-ai încredere în mine, plec. Dacă ai, spune-mi ce s-a întîmplat.

— Am un pachet cu manifeste în vestiar și dulapul meu va fi percheziționat.

Pînă atunci îl ştiuse pe Sălăjan practic.

— De ce nu distrugi manifestele ?

— Pentru că sînt supravegheat. Îl vezi pe individul ăla de la uşa secţiei ? Ăla cu basca trasă pe frunte.

— Îl văd.

— Stă cu ochii pe mine.

După o clipă de ezitare, Pascu găsi soluţia :

— Dă-mi cheia şi mut manifestele în dulapul meu.

— E periculos. Dacă se percheziţionează toate dulapurile ?

— În orice caz, eu sînt mai puţin bănuit decît dumneata.

— Îţi iei o mare răspundere.

— Ştiu.

Adevărul era că pe atunci nu ştia.

Luă cheia maistrului şi, precaut, strecurîndu-se printre maşini, să nu fie văzut de individul de la uşă, se duse în vestiar şi mută punga cu manifeste în dulapul lui. Mult mai tîrziu, aflase că în pungă nu erau decît hîrtii curate, că a fost pus la încercare. Pe urmă, fusese convocat de Sălăjan într-o casă din Domenii şi primise mici sarcini şi o mulţime de sfaturi. După căderea lui Sălăjan, a fost căutat de un om pe care nu-l văzuse niciodată pînă atunci şi a început să activeze.

În forfota de pe Lipscani nu mai putea verifica dacă e urmărit sau nu. Ajunse în dreptul unui magazin de confecţii şi, după o scurtă ezitare, intră. Pascu traversă magazinul şi se îndreptă spre depozitul mascat de o perdea obosită.

În depozit nu ardea decît un bec de serviciu, slab, subliniind şi mai mult umbrele lăzilor, ale rafturilor. Un timp, Pascu îşi ţinu ochii întredeschişi, ca să se obişnuiască cu întunericul.

Din spatele unui raft îl întîmpină Costin, omul lui de legătură, un bărbat slab cu haine prea largi pentru trupul lui firav. Se cunoşteau mai bine de doi ani, dar nu ştia despre el mai mult decît aflase în prima zi şi anume, că-l cheamă Costin şi, înainte de a-şi aprinde ţigara, o umezea cu limba.

Chiar pe întuneric se vedea că era neras de cîteva zile.

— Credeam că nu mai vii.

Pascu îl străfulgeră cu privirile :

— De ce ai crezut asta ?

— Pentru că e şase şi cinci.

— Cumpără-ţi un ceas mai bun ! E şase fix. Au venit toţi ?

— Numai Depoul lipseşte.

EMIL ANDRONE se născuse în Făgăraş, în casa unui funcţionar mărunt, bolnăvicios, cu un doctorat dobîndit la Berlin într-o disciplină specială : psihologia peştilor. Cu tot doctoratul german nu reuşise să obţină catedră la facultate şi nici la liceele mai importante din Capitală. Dezgustat, s-a reîntors în oraşul natal, şi s-a angajat funcţionar la primărie. Duminicile şi în zilele lui libere, confecţiona cursuri pentru studenţi, manuale de şcoală pentru elevi, pe care nu le-a fructificat niciodată. Nevastă-sa, fiica unui colonel în retragere, nu i-a oferit dragoste, doar un copil, pe Emil, pe care amîndoi l-au socotit nereuşit. Timpul însă le-a dovedit contrariul. Tatăl ar fi vrut ca Emil să fie modest ca el, să iubească frumosul şi mai ales să buchisească literele tipărite. Un timp a încercat să-l educe în acest sens : încă din copilărie îl dusese în sala de consiliu a primăriei, să-i arate lambriurile sculptate în urmă cu două secole.

— E în genul lui Maximilian Stockmann, cel care a dăltuit altarul sfîntului Nepomuk din domul din Köln.

Din toată sala de consiliu, lui Emil nu i-au plăcut decît clopoţelul de pe masa primarului, călimara cu cerneală violetă, în care şi-a vîrît degetul şi un tablou, în care o femeie cu bustul descoperit flutura un steag pe care scria „Libertate, Egalitate, Fraternitate".

— Are sînii ca Helga.

Indignat, taică-su îl prinsese de guler. Emil nu avea decît paisprezece ani.

— De unde ştii cum arată servitoarea noastră ?

— De unde ştii şi dumneata ! Şi eu mă uit pe gaura cheii cînd se spală.

Bătrînul îşi plecase fruntea, apoi îl tîrîse după el şi-i arătase celelalte monumente ale urbei : lui Emil însă nu-i plăcuse nici închisoarea cu camerele de tortură rămase din evul mediu, cu pereţii transpiraţi, mucegăiţi, cu lanţuri ruginite incastrate în ziduri, cu scripeţi fixaţi deasupra unor paturi de fier sub care se legănau căldări pentru jar şi o foale din piele de măgar uscată, crăpată pentru încingerea sculelor anchetatorilor îmbrăcaţi în sutanele negre ale inchiziţiei. Nu i-au plăcut nici catedrala catolică şi nici sfinţii din calcar ciopliţi în urmă cu cinci sute de ani.

— Nici Sfîntul Anton nu-ţi place ?

— Nu.

— De ce ? E blajin, e interiorizat. Privirile coborîte în jos sugerează smerenie.

— Nu, tată. Ştii de ce se uită în jos ? Să vadă dacă tava de la picioarele lui s-a umplut sau nu de mărunţiş.

Emil nu semăna cu nimeni din familie : era voluntar, agresiv şi era convins că ştie totul. A luat cu cinci bacalaureatul la Braşov, apoi s-a înscris la Facultatea de Drept din Capitală.

Femeile şi zarurile l-au costat mai mult decît taxele de învăţămînt, astfel că, în cel de-al treilea an de facultate, taică-su a fost nevoit să vîndă mobila primită ca zestre. Lui Emil Androne, în loc de dreptul roman, i-au plăcut mai mult colegele, vînzătoarele de la magazinele Sora, fetele din cartierul gării, de pe Dudeşti. Era vlăjgan, sănătos, ciolănos, cu păr creţ, cu ten măsliniu şi ochi frumoşi, verzi, cu sprîncene stufoase, împreunate la rădăcina nasului.

Războiul l-a surprins în cel de-al patrulea an de facultate, pe vremea cînd începuse să cocheteze cu legionarii, dar spre norocul lui n-a apucat să activeze.

L-a racolat pentru Siguranţa Statului Spînu, un conferenţiar pirpiriu, cu ochelari, cu care se împrietenise într-o tabără studenţească.

Avantajul de a nu pleca pe front era mult prea mare ca să refuze postul oferit. După scurte şi superficiale verificări fusese angajat ca agent, apoi, după terminarea stagiului de probă, înaintat comisar II, dar n-a strălucit şi nu s-a evidenţiat niciodată. Participa la razii de rutină

la anchete neimportante şi în dosar i s-a trecut calificativul „om de birou" ; ştia să întocmească procese-verbale cursive, inteligibile, cu un scris frumos.

Tot în casa lui Spînu a cunoscut-o şi pe Meri, o fată de familie bună, cu nume sonor : Catargiu-Mutaşcu. În prima seară cînd a văzut-o, Meri nu i-a dat nici o atenţie: fuma, conversa cu gazda, povestea can-can-uri despre oameni sus-puşi, unui general îi spunea Mitică, unui ministru Marcel.

— Marcel de la Domenii e un papă-lapte, un fel de om de paie. Cînd venea la noi în casă spărgea ceştile de cafea, scăpa dulceaţa pe covor şi la plecare, fistîcit, săruta mîna servitoarei. N-a făcut carieră nici în Frontul Renaşterii Naţionale şi nici ca ministru nu face : iscăleşte doar dispoziţiile date de Mareşal.

Androne o admiră şi pentru curajul cu care vorbea despre război. Îi părea doar rău că o singură dată se întorsese spre el, cînd îi ceruse scrumiera. Îşi ţinea braţele pe spătarul fotoliului cu o graţie desăvîrşită, avea mişcări leneşe, de animal odihnit.

Androne o pîndise toată seara cu coada ochiului : Meri purta o bluză de mătase naturală decoltată, dar ea nu s-a sfiit nici o clipă.

— Îl pierdem, încheie Meri o pledoarie despre război.

— Auzi, Emil, se întoarse Spînu spre el, ce spune fata asta crescută într-o casă de liberali ?

— Ce să aud ?

— Hai, măi Androne, tu ar trebui să-ţi foloseşti şi urechile, nu numai ochii ! Chiar n-ai auzit ? Ea spune că o să pierdem războiul.

— Special n-am auzit.

— Nu ştiam că eşti politicos, rîse Spînu.

Spre miezul nopţii Meri sfărîmă ţigara în scrumieră şi se întoarse spre Spînu :

— Te superi, Jeane, dacă-l rog pe prietenul tău să mă conducă pînă acasă ? Pe întuneric nu-mi place să merg singură.

— Întreabă-l pe el dacă e de acord ?

Atunci se întoarse a doua oară spre Androne. El îi răspunse fără ca ea să-i pună întrebarea :

— Cu mare plăcere.

Spînu, bine dispus, începu să chicotească :

— Fii atentă, Meri, prietenul meu e cam mitocan.

Meri zîmbi şi spuse ca pe o constatare :

— După cum a tăcut şi m-a privit toată seara, s-ar putea.

Androne vru să protesteze, dar Meri i-o luă înainte :

— În loc să-mi cauţi privirile, te-ai uitat la bluza mea. Bănuiesc, sînii ţi-au plăcut mai mult decît materialul.

Spînu savură intervenţia lui Meri. Nevasta sa, fadă, fără pic de feminitate, care pînă atunci răsfoise nişte jurnale de modă franţuzeşti dinainte de război, îşi plecă fruntea : ea n-ar fi vorbit decît academic.

— Ai dreptate, Meri. Pe individ îl cunosc din facultate.

— Exagerezi, magistre, se întoarse Androne spre el.

Meri se ridică în picioare :

— Mi-ar părea rău să exagereze. Mie îmi plac admiratorii. Vrei să-mi aduci pardesiul ?

Androne îi aduse pardesiul din antreu şi o ajută să-l îmbrace. Din greşeală îi atinse braţul şi i se păru fierbinte.

— Vă conduc, dar să ştiţi că la ora asta mai beau o cafea.

— Ţi-am spus că e mitocan ! rîse din nou Spînu.

— Dacă e vorba *numai* de o cafea, n-am nimic împotrivă. Dar ţi-o faci singur. Eu sînt obosită.

Abia în drum spre casă află Androne că Meri era doar telefonistă, dar profesia ei nu-l deranjă prea mult.

— Trebuie să fac ceva, se justifică Meri. M-aş plictisi să stau toată ziua în casă. Tu cu ce te ocupi ?

Îl tutui, şi Androne se simţi măgulit.

— Lucrez la Siguranţa Statului.

Era convins că va face impresie. Meri însă îi spuse ironică :

— Curier ?

Era prea mult, ca să nu se simtă ofensat :

— Sînt comisar II.

— Înseamnă că lucrezi cu Gigi.

Androne se concentră, dar nu ştia nici un coleg care să se numească Gigi. Întrebă nedumerit :

— Care Gigi ?

— Gigi Deleanu.

Gheorghe Deleanu era comisarul-şef al Siguranţei de pe Pache. Dacă fata asta îşi permite să-i spună Gigi, înseamnă că e cineva.

— Ia te rog un taxi, îl rugă Meri.

Androne făcu semn unei maşini şi o conduse acasă pe strada Calomfirescu. Meri avea un apartament elegant, trei camere pe hol, moştenit de la Mutaşcu.

— Cafea găseşti la bucătărie. Sper că ştii să aprinzi gazul ?

Androne pregăti cafeaua, speră să vină şi Meri să-l ajute, dar ea nu apăru. Androne îşi duse cafeaua în camera de zi. Meri nu era nici acolo.

— Unde eşti, domnişoară ?

— Ţi-am spus că sînt obosită. În dormitor.

— Pot să beau cafeaua acolo ?

— Dacă nu fumezi.

— O să încerc să mă abţin.

Intră în dormitor : nu ardea decît o veioză cu un bec slab, de culoare albastră. Lumina proiectată pe pereţi era rece, numai razele care cădeau pe plapuma galbenă aveau ceva cald. Meri purta o cămaşă de noapte transparentă, dar îşi trase plapuma pînă la gît.

Din cauza luminii părelnice, mobilele nu aveau decît contururi.

— Ascultă, domnişoară, spuse Androne după ce se aşeză pe marginea patului. Nu te cunosc, nu ştiu cine eşti, te-am văzut în urmă cu patru ore. Vrei să fii nevasta mea?

Era convins că o dă gata.

Meri pufni în rîs :

— Nu.

Androne sorpoti din cafea.

— De ce ?

— Vrei să fiu sinceră ?

— E singurul lucru pe care-l vreau.

— Dacă ai fi comisar plin şi ai avea bani foarte mulţi, poate m-aş mai gîndi la propunerea ta.

Meri se ridică şi se sprijini de tăblia patului : plapuma îi alunecă în poală.

— Dă-mi o ţigară.

Androne se scotoci în buzunare şi-i oferi o Regale R.M.S.

— Te măriţi cu mine sau cu gradele ? mai întrebă o dată Androne.

— Cu salariul. Mi-ar plăcea să trăiesc bine, fără griji.

Veieuza îi lumină ciudat faţa : păru o statuie albastră. Androne se întoarse spre ea.

— Vezi să nu verşi cafeaua, îl atenţionă Meri.

Androne verifică dacă ceaşca are poziţia orizontală, apoi spuse cu amărealâ în glas :

— Ştii cum eşti tu, Meri Catargiu ?

— Ia spune, cum sînt ?

— Eşti rea.

— Asta e cea mai mare calitate pe care o am. Fetele bune sînt proaste. Şi acum du-te. Nu-mi plac comisarii II care filozofează.

Ostentativ, Androne puse cafeaua pe noptieră şi se ridică în picioare :

— Noapte bună.

— „Noapte bună" e prea puţin după o jumătate de noapte petrecută în dormitorul meu. Ai putea spune „sărut mîna".

— Sărut mîna, Meri. Îi întinse o carte de vizită : Dacă te răzgîndeşti, dă-mi un telefon.

Meri nu-l sună decît după trei luni :

— Aici e Meri. Sînt singură şi mă plictisesc.

— Sînt în misiune.

— Atunci rămîi în misiune. Am să sun pe altcineva.

— Vin chiar acum.

Era o sîmbătă seară umedă şi rece. Androne apăru cu un buchet imens de trandafiri. Meri îl întîmpină legănîndu-se într-un balansoar ; era plictisită, ciufută, rea.

— Ia vaza de pe masă, du-te la bucătărie, pune apă şi, cînd aşezi florile în ea, numără-le.

— Sînt o sută.

— Mi-am imaginat. Arunci un trandafir în coşul de gunoi. Acolo, la Siguranţa Statului, nu vă învaţă că florile oferite unei femei trebuie să fie fără soţ ?

Androne se reîntoarse în cameră fără nici o floare.

— Ai lăsat vaza în bucătărie ?

— Da.

— Adu-o aici.

Cu paşi măsuraţi, Androne se duse în bucătărie şi reveni cu vaza goală.

— Şi florile ?

— Le-am aruncat pe toate la gunoi.

— Îmi place că ai demnitate, rîse Meri. Vino să te sărut.

Dimineaţa, înainte de a pleca, Androne o întrebă :

— Şi acum te vei mărita cu mine ?

— Doar ţi-am mai spus : nu mă mărit cu un comisar II.

— Cînd m-ai sunat ieri ştiai că nu sînt decît comisar II.

— Ştiam. Dar a plouat şi ploaia mă indispune. Şi cînd sînt indispusă fac gafe.

În '43, cînd acţiunile comuniştilor s-au înmulţit, Androne fu trimis din nou pe teren. Intrase pe firiera Pascu, în urma unui denunţ. Imediat după primele urmăriri, fusese convins că va da lovitura. Vru să opereze arestarea lui în mai multe rînduri, dar comisarul-şef îl sfătui să aibă răbdare :

— Dacă îi ştii adresa stabilă, îl poţi ridica oricînd. Dar un om ca Pascu valorează cît zece. Am urmărit activitatea lui încă de cînd era la Malaxa. I se zice Mutul. Nu-ţi dă pe nimeni pe mînă.

— Nici la o anchetă mai dură ?

— N-ai experienţă, Androne. Tu n-ai nevoie de mînă dură, ci de inteligenţă. Un om singuratic nu mă interesează. Mă interesează o întreagă organizaţie. Urmăreşte-l, notează-ţi drumurile, casele pe unde se abate. Asta e singura soluţie ca să ai năvodul plin. Nu fii repezit. Ai o şansă unică. Şi, înainte de a lua măsuri categorice, consultă-mă...

În cele şase luni de pîndă era pentru prima oară că reuşise să-l urmărească pe Pascu din Domenii pînă în Lipscani. În celelalte patru rînduri l-a pierdut ori în tramvai, ori în Piaţa Unirii. Azi însă îi surîse norocul şi, deşi în Piaţa Sfîntu Gheorghe nu l-a mai zărit în tramvai, l-a descoperit cotind pe Lipscani. Era gata să tragă

un chiot de bucurie, dar s-a abținut la timp. Își memorase figura lui Pascu atît de mult, încît uneori, noaptea, îl visa : negul mic de la ochiul stîng, în vis, îi apărea mare cît un bănuț. Numai fața lui taică-su îi apărea mai clară decît a lui Pascu.

Îl văzuse pe taică-su cu cîteva luni înainte de a muri. Fusese în concediu în Făgăraș și bătrînul îl întîmpinase în fața casei. Era îmbrăcat ciudat, cu haine negre, de lustrină, și cu o pălărie cu boruri mari, pe care n-o mai purtase din vremea studenției. Aflase din scrisorile primite de la maică-sa că pe bătrînul Androne nu-l mai interesa nimic : nici casa la care ținuse foarte mult, nici nevasta sa, nici fiul său. Își pierduse vigoarea, vorbea pleticit, cu fraze neterminate, cu subînțelesuri știute numai de el.

— Nu te superi dacă mă sprijin de tine ?

— Nu, tată.

— De fapt, asta e tot ceea ce poți să-mi dai. Și nici n-am nevoie de mai mult. De cîteva zile am senzația că plutesc. Ca pe vremea copilăriei. Alergam și nu simțeam pămîntul sub tălpi. Făcu o pauză și adăugă : n-ai observat ? Nu mai folosesc ochelari și văd totul foarte clar. Vezi pajiștea asta verde ?

— Sîntem în centrul orașului. Nu se vede decît asfalt și piatră. Tu nu mai vezi, tată ?

— Ba da, dar văd numai ceea ce vreau. E formidabil să vezi numai ceea ce vrei. Ieri am vorbit cu bunica ta.

— Bunica e moartă de mult.

— Tu nu știi nimic ! M-a așteptat în sufragerie. Purta rochia cu care obișnuia să meargă la biserică.

Brusc, îl văzu pe Pascu intrînd în magazinul de confecții.

Androne așteptă cîteva secunde, să se închidă ușa, apoi trecu în fața intrării. Magazinul era plin de cumpărători. Ar fi putut să se ducă după el, să vadă cu cine stă de vorbă, dacă nu predă sau primește ceva, dar nu voia să se demaște. Pentru o clipă îi trecu prin minte că Pascu ar putea fi un simplu cumpărător, dar renunță imediat la această ipoteză : era al cincilea lui drum și urmase mereu același traseu. Dacă ar fi fost un simplu cumpărător n-avea nici un rost să se ascundă. Îi era ciudă că strada

era aglomerată şi-i era teamă să nu-l piardă prin mulţime. Desigur, ar fi putut cere ajutorul brigăzii de intervenţie, dar atunci meritul n-ar mai fi fost al lui.

Peste drum de magazin descoperi un telefon public. Da, cel mai bine era să se sfătuiască cu Deleanu. Precaut, se strecură prin mulţime şi formă numărul Siguranţei.

— Alo, cu domnul comisar-şef Deleanu... Mai repede, domnişoară. Da, eu sînt, Androne. Am reuşit să-l însoţesc pînă la destinaţie. Nu, n-a intrat în nici un apartament, ci într-un magazin de confecţii. Ce s-a schimbat ? Am înţeles. Nu-l mai urmăresc, ci pun mîna pe el. În sfîrşit ! N-am nevoie de nici un ajutor. Stau cu ochii pe uşă. Nici nu m-am gîndit să-l arestez pe Lipscani. Îl conduc pînă acasă şi-l iau ca din oală. Dacă nu se duce acasă ? Păi, oricum sînt pe urmele lui. Nici o grijă, domnule comisar-şef, doar nu sînt începător. Vi-l predau ras, tuns, frizat. La revedere.

ÎN DEPOZITUL MAGAZINULUI DE CONFECŢII, umplut pînă la refuz cu baloturi de postav şi stofe din celofibră, aerul era stătut şi mirosea a igrasie. Dar nu asta îl enerva cel mai mult pe Pascu, ci manechinele scoase la reformă, unele fără capete, altele cu mîinile articulate aiurea şi înşirate de-a lungul pereţilor. Din cauza luminii slabe, la început îi fu cu neputinţă să deosebească oamenii de manechine. Abia cînd se obişnui cu întunericul inventarie pe cei din faţa lui. Rezemat de un raft, îl recunoscu pe individul slab pe care îl cunoscuse în casa lui Pătrăşcanu. După cîte înţelesese atunci, avea o funcţie importantă la sectorul II Negru şi răspundea de cazarea tovarăşilor veniţi din provincie. Lîngă el, aşezat pe o ladă răsturnată, un bărbat chel îşi frîngea mîinile. Din cînd în cînd îşi consulta ceasul-brăţară sau îşi ştergea transpiraţia de pe frunte. Pe ceilalţi doi mai mult îi bănui : unul purta uniformă şi ochelari fără ramă, în care se oglindea becul din tavan, iar celălalt, mai retras în umbră, stătea lîngă un manechin cu o singură mînă, întinsă ca la cerşit.

— Tovarășii se interesează de mersul lucrărilor, spuse Pascu după ce Costin îl conduse în apropierea unei mese de croit.

Îi răspunse chelul, după ce-și șterse din nou transpirația de pe frunte :

— În zilele care urmează se instalează cablurile subterane și nu ne mai rămîne decît transportarea instalațiilor.

— Asta ce înseamnă ca timp ? întrebă Pascu.

— Că în două sau maximum trei săptămîni centrala va fi în stare de funcționare.

— E bine. Se mai obișnui cu întunericul și descoperi și gradul celui în uniformă : era maior. Dumneavoastră era necesar să veniți în uniformă ?

— Da, îi răspunse maiorul și după voce se simțea că-i emoționat. Am în buzunar mandate de arestare pentru toți cei de aici. În caz de ceva neprevăzut, vă iau sub protecția mea.

— Înseamnă că sînteți din partea Comandamentului Militar al Capitalei.

— Da.

— Bănuiesc că răspundeți de transmisiuni.

— În cadrul comandamentului.

— Atunci n-ați venit numai să ne asigurați securitatea.

— Nu. Ionescu cere ca centralele corpurilor de armată să fie conectate imediat la centrala cea nouă.

Ionescu era un nume fictiv și acoperea un tovarăș cu muncă de răspundere din Comandamentul Militar al Capitalei.

— După cîte știu se lucrează în acest sens. E cineva de la Telefoane ?

Omul de lîngă manechinul cu un singur braț făcu un pas înainte. Becul din tavan îi contură fața : era mult mai tînăr decît și-l imaginase Pascu. Avea o mică cicatrice pe frunte.

— Eu. Probabil vreți să aflați dacă am pregătit cadrele care se vor deplasa la centrală ?

— Exact.

— De cadre răspunde dispecerul Stoica.

— Atunci e în regulă. De fapt, Pascu se aştepta să-l vadă pe Stoica la întrunire. Mai avusese două runde de convorbiri cu el. Alte probleme ? Nu-i răspunse nimeni. Atunci omul pe care îl cunoscuse în casa lui Pătrăşcanu de ce venise ? Se întoarse spre el. Dumneata ?

Slăbănogul rămase rezemat de raft :

— V-am adus noile acte de identitate. Şi pentru că n-am fost foarte convins că vă întîlnesc aici am trimis oameni să vă anunţe acasă.

Pascu preluă actele din mîna slăbănogului.

— Atunci am terminat. Ca de obicei plec primul.

Maiorul se apropie de el :

— În stradă o patrulă militară o să vă legitimeze. Comandantul patrulei, un sublocotenent, vă va informa dacă pe stradă totul e în regulă.

— Sînteţi bine organizaţi. Dar cum o să mă recunoască ?

— A stat în magazin şi a urmărit pe toţi care au intrat în depozit.

— Vă mulţumesc.

PATRULA ÎL OPRI pe Pascu imediat ce părăsi magazinul de confecţii. Sublocotenentul, un bărbat tînăr cu ochi şireţi, în timp ce-i cercetă actele, îl anunţă că e urmărit.

— Dar nu vă faceţi griji. Îi vom bara calea.

Îi restitui actele şi duse două degete la chipiu.

Androne, care urmări activitatea patrulei, îşi lărgi nodul cravatei şi porni cu paşi întinşi după Pascu. Sublocotenentul îi făcu semn să se oprească :

— Actele la control !

Surprins, Androne duse mîna la buzunarul unde-şi ţinea actele, dar de teamă să nu-l piardă pe Pascu din vedere se răsti la comandantul patrulei :

— Sînt în misiune !

Şi, ca să fie cît mai convingător, îşi răsuci reverul hainei, să i se vadă insigna emailată. Vru să plece, dar un soldat se postă în faţa lui.

Curioşii făcură cerc în jurul lor.

— Insigne din astea se pot cumpăra și la Moși, spuse cu voce tărăgănată sublocotenentul și imediat se încruntă: Actele ! Avea voce tabacică, de fumător. Și, pentru că Androne nu făcu nici un gest că ar vrea să-și prezinte actele, continuă insinuant : La vîrsta dumitale oamenii sînt pe front ! Androne tresări, dar sublocotenentul nu-i lăsă răgaz să deschidă gura. Și dacă mă uit mai bine la dumneata ai mutră de dezertor !

O vînzătoare ambulantă cu un coș plin cu săpun „Cămila" își închipui o cruce imensă, de la broboadă pînă la buric. Androne, nervos, se ridică în vîrful picioarelor, dar nu-l mai văzu pe Pascu. Se resemnă. O să-l aresteze acasă. Întinse actele spre sublocotenent. Acesta le răsfoi pe îndelete ca un neștiutor de carte.

— De ce n-ați spus că lucrați la Siguranța Statului ?

Curioșii din jur priviră cu indignare spre Androne.

— V-am arătat insigna, ridică Androne tonul.

Sublocotenentul îi zîmbi stînjenit :

— Îmi pare rău, dar insigna nu e legitimație. Acum o săptămînă am arestat un dezertor tot cu o insignă din asta. Îi întinse hîrtiile. Actele sînt în regulă.

Androne nu mai avea nici un interes să se grăbească.

— Vreți să-mi spuneți numele ?

Sublocotenentul îi zîmbi din nou :

— Nu fac cunoștință în timpul serviciului, dar, pentru că sînteți om de încredere, vă spun. Sublocotenent Ion Manu de la Comandamentul Militar al Capitalei.

ANDRONE repeta în gînd numele ofițerului, să-l memoreze și porni grăbit spre colțul străzii deși era convins că n-o să-l mai găsească pe Pascu. Din cauza aglomerației înainta cu greu și, supărat, renunță să mai caute acul în carul cu fîn. Pentru o clipă se gîndi să-l sune pe Deleanu, să-i povestească cele întîmplate în fața magazinului de confecții, dar renunță imediat : de ce să-și bată cuie în cizme ? Repezit cum era, comisarul-șef i-ar fi putut ordona să se întoarcă la sediu și să trimită pe altcineva pe urmele lui Pascu, mai ales că acesta era de găsit în fiecare noapte în casa de pe șoseaua Pantelimon. Chiar el îi comunicase acest lucru, pe cînd voia să-l aresteze. Gîn-

dindu-se însă mai mult la situaţia în care se afla, se întrebă de ce să nu-l sune ? Oricum, l-a prevenit că pe Lipscani îi era greu să pună mîna pe el şi Deleanu a fost de acord să-l aresteze acasă. Îşi luă inima în dinţi şi formă numărul Siguranţei. Spre mirarea lui, Deleanu nu păru îngrijorat.

— Ce-ai făcut, Androne ? Doar nu vrei să-mi spui că-l aduci aici ?

— Încă nu, domnule comisar-şef. Aşa cum v-am anunţat, în aglomeraţia de pe Lipscani n-aveam prea mari şanse să-l reţin.

— Şi acum unde e ?

— Nu ştiu.

Vocea lui Deleanu deveni mai severă :

— Şi m-ai sunat ca să-mi comunici că nu ştii unde e ?

— Nu, domnule comisar-şef. M-am luat după el, dar comandantul unei patrule militare, un imbecil de sublocotenent, m-a reţinut. Spunea că am mutră de dezertor.

La capătul celălalt al firului Deleanu izbucni în rîs :

— Să ştii că ai şi, într-un fel, chiar eşti. După o scurtă pauză continuă pe ton oficial : Şi acum ce faci ?

— Îl arestez diseară acasă.

— Androne, dragă, fii foarte prudent. Pascu e vulpe bătrînă. Te mai întreb o dată : nu vrei să te ajute cineva ?

— Nu, domnule comisar-şef. Numai seara, înainte de a mă duce la el, am să cer ofiţerului de serviciu o maşină. Asta e tot.

— Gîndeşte-te bine. E vorba de avansarea ta.

— Tocmai de aceea. Chiar dumneavoastră aţi spus că e vulpe bătrînă. La cea mai mică bănuială n-ar mai intra în casă, darmite să vadă o mulţime de oameni suspecţi roind prin apropiere.

— Bine, Androne. Îţi urez succes !

Androne se linişti : îşi aprinse o ţigară, privi oamenii cenuşii care se foiau în jurul lui şi hotărî să se ducă la Şosea, să se răcorească puţin, să întocmească un plan de bătaie amănunţit. Verifică dacă avea arma asupra sa. Avea. Asta îl linişti şi mai mult. În drum spre Universitate privi vitrinele blănarilor înşiraţi unul lîngă altul, pînă în apropierea Spitalului Colţea. Fără îndoială, pînă în toamnă, va trebui să-i cumpere lui Meri o blană de nurcă lungă,

să mături trotuarele cu ea. În orice caz, în seara asta, după arestarea lui Pascu, Meri va avea o mare surpriză : o să-i comunice că de mîine va fi comisar plin.

Ajunsese pînă la terenurile virane de lîngă Creditul Minier și descoperi că de emoție i se umezise cămașa de transpirație : o simți rece pe piept și renunță la Șosea. Mai ales că, pentru a ajunge acolo, ar fi trebuit să se înghesuie într-un autobuz împuțit, plin. Gîndindu-se la ceea ce ar trebui să facă, ajunse în dreptul hotelului Ambasador și intră în braserie. Un chelner în vîrstă îl recunoscu :

— V-aduc o bere sau sînteți numai în trecere ?

Androne se așeză, puse pălăria pe masă și-și întinse picioarele, în semn că nu e grăbit.

— O bere rece, Cristescule.

— De la gheață, domnule comisar !

Cu o mișcare bruscă, Androne îl prinse de braț :

— Ți-am mai spus să nu-mi rostești profesia ! Vrei să ne certăm ?

— Nu-i nimeni prin apropiere, domnule Androne.

Într-adevăr, în local nu erau decît două sau trei mese ocupate.

— Nici atunci !

Berea era rece, Androne se simți bine, prin perdelele transparente văzu gonind pe bulevard cîteva camioane militare nemțești. Pentru prima oară îi păru rău că era război : era tînăr, viața și cariera îi stăteau în față, urmau să se lămurească și relațiile cu Meri, și războiul ăsta, care nu mai voia să se termine, îi încurca socotelile. Faptul că oamenii se măcelăreau în tranșee nu-l impresiona prea mult, îl speria doar apropierea frontului. Androne era convins că nu peste mult șenilele de oțel ale tancurilor germane se vor întoarce din nou spre răsărit și nu se vor opri decît undeva, în India, și steagurile cu crucea încîrligată vor flutura pe malul Gangelui. Pe Hitler, imediat după începerea războiului, îl comparase cu Alexandru cel Mare. Dacă nemții ar fi fost undeva, în Urali, s-ar fi preocupat de restaurarea casei din Făgăraș și, uneori, cînd în nopțile lungi îl ocolea somnul, se și vedea în camerele mari alături de Meri. Odată îi povestise despre acest vis și Meri îi rîsese în nas : „Și ce să facem acolo ?

Să jucăm remi cu vecinii de peste drum ? Dacă vom fi vreodată împreună, ceea ce nu cred, o să vinzi casa în prima zi şi ne cumpărăm un apartament aici, undeva în centru, poate chiar pe Calea Victoriei."

După cea de-a doua sticlă de bere îşi aduse aminte de Pascu şi se întunecă la faţă : dar dacă imbecilul ăsta tocmai azi nu doarme acasă ? Poate chiar din cauza vizitei pe care a făcut-o în magazinul de confecţii. Îşi consultă ceasul : era unu şi zece minute.

Plăti consumaţia şi porni cu primul tramvai spre Pantelimon. În orice caz, era mult mai bine să fie prin apropierea prăzii decît să umble brambura prin oraş. Şi cine ştie, poate are noroc : ce-ar fi să-l găsească acasă ?

În apropierea casei lui Pascu deveni precaut, ca totdeauna cînd îl supraveghea ; trase piedica pistolului şi se postă la locul lui de pîndă. Îl alesese cu grijă, din casă nu putea fi văzut, nici dinspre terenul viran pe unde apărea Pascu, doar dinspre o fundătură botezată pompos Intrarea Arhimandritul Secară. La nevoie însă, un gard, suficient de înalt, îi putea servi ca ascunzătoare. Spre nemulţumirea lui, ferestrele camerei lui Pascu erau larg deschise. Era cel mai sigur semn că nu era acasă. Îşi muşcă nervos buzele. Ce-ar fi dacă l-ar aştepta chiar în camera lui ? Îşi imagină faţa lui Pascu în clipa cînd acesta şi-ar fi dat seama că a intrat în capcană şi zîmbi acestui gînd. Gazda n-avea cum să se împotrivească, era înarmat cu legitimaţii de prim rang, în faţa cărora toţi se supuneau cu teamă. Pînă şi sublocotenentul le apreciase, altminteri nu şi-ar fi spus numele.

Ieşi din ascunzătoare şi porni cu paşi înceţi spre veranda acoperită cu viţă uscată cu vrejuri maronii, contorsionate. Bătu discret la uşă, îi deschise o femeie în vîrstă, cu un neg imens în partea dreaptă a bărbiei, din care se răsuceau în spirală două fire de păr cărunte.

Îşi strîmbă buzele a dispreţ.

— Te pomeneşti că-l cauţi pe domnul Pascu ?

— Da, îi răspunse Androne şi-şi vîrî mîna dreaptă în buzunarul unde-şi ţinea pistolul.

— Doi ani cît a stat la mine, domnule, nu l-a căutat nimeni ! Ş-acum, de cînd s-a mutat, toată lumea întreabă de el.

Lui Androne i se muiară picioarele.

— Cum adică s-a mutat ?

— Așa cum vă spun, domnule :

Privi mirată broboanele de sudoare care apăruseră pe fruntea bărbatului. Androne, buimăcit de știrea aflată, abia reuși să se concentreze. Fără îndoială, în clipa de față, unde și cînd s-au mutat erau mai puțin importante ; acum trebuia să afle date despre oamenii care s-au interesat de el.

— Ziceți că l-au căutat mulți.

Femeia se rezemă de canatul ușii, se vedea pe ea că îi pare bine că avea cu cine să discute :

— Așa cum vă spun. Pe la ora prînzului a fost o duduie. Era sigur la ora prînzului că aveam mîncarea pe foc. Eu mănînc în fiecare zi fix la douăsprezece. Mi-a recomandat doctorul, spunea că mesele regulate asigură o digestie bună și digestia bună determină refacerea celulelor, ceea ce înseamnă viață lungă.

Nerăbdător, Androne o întrerupse :

— Cum arăta ?

Proprietăreasa ridică din umeri.

— Ca toate duduile.

Androne se enervă ; era îngrozitor să ai de-a face cu oameni proști. Ridică tonul :

— Era mică, înaltă, slabă, grasă ?

— Potrivită, domnule, și vă rog să nu mai țipați la mine !

Îi trînti ușa în nas. Androne sună din nou, insistă, își ceru scuze și-și arătă legitimația.

— Am venit să-l arestez.

Femeia trase aer în piept și-și făcu cruce.

— Bănuiam că ceva nu era în regulă cu el. Prea era tăcut, prea era retras, ca unul care se ascunde. Hoț ?

— Mai rău, mormăi Androne.

Își dădu seama că relațiile s-au schimbat. Ea îi punea întrebări.

— Să nu spuneți că-i criminal, că leșin.

— Nu, doamnă. E urmărit ca dușman al statului. Și ce a vrut duduia de la el ?

— De unde să știu ? Eu sînt o doamnă, domnule. Nu mă interesează viața altora. Cu două case mai sus s-a

sinucis un pensionar. Numai eu n-am trecut pe acolo ca să aflu de ce. Cred că din cauză de sărăcie.

— Lăsați-l dracului pe pensionar ! Nu v-a izbit nimic la ea ? Un amănunt care ne-ar ajuta s-o găsim. Ochelari, de exemplu.

— Nu purta ochelari.

— Altceva.

— Da, dacă-mi aduc bine aminte a avut ceva în păr. Niște buline albe.

— Buline ?! se miră Androne.

Fără îndoială bătrîna era într-o ureche.

— Așa cum vă spun. Probabil așa e moda. Avea scame de bumbac presărate în păr.

— Poate fire albe, încercă Androne s-o aducă la realitate.

— Nu, domnule, doar nu sînt chioară ! Avea vată în păr !

Androne se lăsă de pe un picior pe altul și-și mîngîie bărbia.

— Și ce ați mai putea spune despre ea ?

— Nimic. Dacă aș fi cunoscut-o aș fi putut să vorbesc despre ea o oră. Pensionarul despre care v-am vorbit, în urmă cu vreo douăzeci de ani, mi-a făcut curte. Mișu însă era gelos din cale afară. Androne holbă ochii la ea. Mișu, săracu', a fost soțul meu. A fost un om formidabil...

— Vorbiți-mi vă rog despre duduia care l-a căutat pe Pascu.

— Ce să vă spun despre ea ? A, da. A lăsat o scrisoare pentru fostul meu chiriaș. Mi-a spus că, dacă nu mai revine, s-o ard.

Lui Androne începură să-i tremure picioarele. Întrebă cu sufletul la gură :

— Ați ars-o ?

— Nu, domnule.

Androne răsuflă ușurat. Ce bine că a avut răbdare să stea de vorbă cu proasta.

— Și unde e ?

— Am pus-o pe noptiera din camera lui. Pentru că eu am un principiu : chiriașii mei sînt stăpînii mei.

Androne năvăli în fosta cameră a lui Pascu și rupse plicul ; nu găsi în el decît o foaie albă, imaculată.

Proprietăreasa își ridică sprîncenele a mirare :

— N-aș fi crezut despre duduia aceea că-i arde de glumă.

— Nu e glumă, doamnă. Scrisoarea asta servea ca un semnal de alarmă. Complicii îl anunțau să plece că e urmărit. Cum era îmbrăcată duduia ?

Proprietăreasa ridică ochii spre tavan, să-și aducă aminte mai bine.

— Purta fustă albă plisată și o bluză de culoarea lămîiei. Da, și mai adaugă ca un detaliu : pe braț purta un balonzaid bej.

— Și în afară de femeia asta cine l-a mai căutat pe chiriașul dumitale.

— Un domn îmbrăcat sărăcăcios.

— Cînd ?

— Cu vreo zece minute înainte de a veni dumneavoastră.

Pe Androne începu să-l doară capul. Dacă n-ar fi fost tîmpit să-și piardă vremea în braserie acum ar fi putut aresta un complice al lui Pascu. De fapt asta era și dorința lui Deleanu, să găsească complici. Nici nu mai știa ce ar fi trebuit să întrebe :

— A adus și ăsta o scrisoare ?

— V-am spus că era unu' îmbrăcat sărăcăcios, nu poștaș ! S-a interesat dacă domnul Pascu locuiește aci și dacă-i acasă. I-am spus că s-a mutat. Chiar am repetat cuvîntul „mutat", să-și dea seama că am o cameră liberă. Eu trăiesc din chiriași. Poate știți dumneavoastră pe cineva care ar vrea să se mute în acest cartier.

— Nu cunosc pe nimeni.

— Păcat, că dumneavoastră mi-ați aduce unul cinstit. Aici, în cartier, nu prea găsesc. E o singură fabrică prin apropiere. Filatura de bumbac. Și acolo nu lucrează decît femei. Femei nu iau în casă. Am nevoie de circ ?

Androne își ridică sprîncenele.

— Ce fel de circ ?

— Păi, o femeie în casă e o belea. Cînd trăia săracu Mișu am avut o chiriașă de la filatură. Ce credeți că s-a întîmplat ?

— De unde să știu, doamnă.

— S-a încurcat Mișu cu ea. I-am smuls părul din cap. Brusc se lovi cu palma peste frunte. Acum știu ce-s cu bulinele alea albe din păr. Scame de bumbac, așa cum v-am spus ! Și chiriașa mea se întorcea din fabrică cu scame albe în păr. La filatură ninge cu scame, domnule. O fi muncind și duduia la filatură.

Androne își dădu seama că nu mai era cazul s-o întrerupă, chiar cînd vorbește mult și aiurea. A stat ca pe ghimpi ascultînd-o, dar dacă ar fi întrerupt-o n-ar fi înțeles niciodată semnificația „bulinelor albe".

— Cu duduia m-am lămurit, doamnă. Spuneți-mi cum arăta domnul îmbrăcat sărăcăcios ?

— Slab, nemîncat. Dacă l-aș fi văzut în colțul străzii, aș fi crezut că-i cerșetor. Puțin semăna cu pensionarul care s-a sinucis. Săracul. În tinerețe a fost farmacist, dar i-au plăcut zarurile. A pierdut farmacia la barbut. Poate ăsta a fost norocul lui : altminteri nu s-ar fi angajat la stat și n-ar fi ajuns pensionar. Aici, în cartier, făcea pe doctorul, lua tensiunea, spunea ce hapuri să luăm. Așa a început să se dea la mine. Eu eram mereu răcită și stătea mai mult pe la noi, pînă cînd Mișu a rupt un scaun în capul lui. V-am spus, Mișu a fost teribil de gelos.

Oricîtă răbdare să fi avut, Androne nu mai putu suporta pălăvrăgeala.

— Și nu bănuiți unde s-ar fi putut muta chiriașul dumitale ?

Știa precis că femeia nu avea de unde să bănuie, dar își făcu datoria.

— Nu știu, domnule. El nu mi-a spus, eu nu l-am întrebat.

— Și s-a mutat așa, brusc ?

— Da, domnule. Azi-dimineață a plecat ca de obicei, apoi pe neașteptate s-a întors pe la zece, mi-a plătit chiria pe toată luna și mi-a spus că se mută. L-am întrebat dacă e nemulțumit de ceva. Era foarte mulțumit. Și, să știți, avea și de ce. Ați văzut camera : uscată, cînd lipsea, aeriseam, măturam, ștergeam praful...

— Și n-ați văzut niciodată ceva suspect în camera lui ?

— Era camera mea. Ce să fi fost suspect acolo ?

— Poate un obiect adus de el. Sau corespondenţă, însemnări...

— Chiar dacă ar fi fost aşa ceva eu nu m-aş fi uitat. O proprietăreasă curioasă n-are chiriaşi. Am avut odată două studente în gazdă. Una m-a văzut cînd i-am cotrobăit în poşetă. A doua zi au plecat amîndouă.

— Şi ce făcea toată ziua cînd era acasă ?

— Citea.

— Ce citea ?

— Cărţile mele vechi. Nişte romane de dragoste.

Androne alergă într-un suflet la Antrepozitele din Filaret şi spre surprinderea lui află că Pascu nu mai lucra acolo de cîteva zile. Şeful Antrepozitelor, un individ cu braţe păroase, cu ochi încercănaţi, cînd află că Androne e de la Siguranţa Statului se vru mare :

— I-am desfăcut contractul de muncă, domnule ! A lipsit într-o zi, şi, cu avizul comandantului militar al triajului, l-am dat afară.

— Păcat, mormăi Androne nemulţumit.

— Nu-i nici un păcat, domnule ! Aşa sînt instrucţiunile şi eu le respect. Cel care nu respectă instrucţiunile nu apucă pensia. Probabil aţi aflat : la „chefere" salariile sînt mici, dar ţi se asigură pensia. Şi asta e foarte mult. La şaizeci de ani vine poştaşul şi-ţi aduce banii acasă.

— Ştiţi ceva despre el ?

— Despre cine ?! se miră şeful de la Antrepozite.

— Despre Pascu.

— Pe mine nu mă interesează viaţa subalternilor şi nici a şefilor. La mine e important dacă angajaţii respectă regulamentele.

— Nu ştiţi cine ar putea să-mi dea relaţii despre el ?

— Cum să nu, Holban.

— Holban cine e ?

— Lucrează la facturări. Cînd nu avea treabă, Pascu al dumitale se ducea pe la el. După cîte ştiu erau chiar prieteni.

Androne îl găsi pe Holban într-o magazie întunecoasă, rece, cu miros de hoit : stătea călare pe o ladă, într-un „birou" amenajat din plasă de sîrmă. În spatele lui, pe perete, erau agăţate o mulţime de anunţuri : „Nu fu-

mați !" ; „Nu mă țineți de vorbă !" ; „În caz de incendiu anunțați pompierii !"

Șeful facturărilor era pirpiriu cu fața gălbejită ; lucra opt ore în întuneric, într-o hală imensă, neaerisită.

— Ce miroase aici, domnule Holban ?

Holban era convins că omul care-i pusese întrebarea, mai ales că-i spusese pe nume, a venit în inspecție. Era liniștit, avea actele în regulă. Răspunse scurt :

— Peștele.

Androne strîmbă din nas :

— Ce pește ?!... Aici miroase a mort !

— A pește mort, îl aprobă Holban.

— Și cum a ajuns peștele mort în depozit ?

Holban știa din experiență că inspectorii care țipă vor să impresioneze, să ia șpagă. Deveni precaut.

— Cu coletăria rapidă. Și, pentru că „inspectorul" nu părea lămurit, dădu explicații : A expediat cineva din Tulcea pește viu și lăzile stau aici de trei săptămîni.

— Și de ce nu le aruncați afară ?

Holban zîmbi : a mai avut de-a face cu inspectori care l-au verificat profesional. Răspunse silabisind cuvintele :

— Articolul 4, din legea circulației mărfurilor, prevede ca o marfă neridicată să se păstreze treizeci de zile, după care se percep taxe de înmagazinare.

Cînd află că Androne e de la Siguranța Statului și se interesează de Pascu, se sperie : mai avea un an pînă la pensie.

— Nu eram prieten cu el, domnule comisar. Cînd nu avea treabă, venea la mine în magazie și discutam.

— Despre ce ?

— Despre ce pot discuta doi oameni necăjiți într-o magazie unde miroase a hoit ? Despre război, despre nemți...

— Și ce spunea despre război ? întrebă Androne și-și șterse mîinile cu o batistă.

— Era optimist, domnule comisar. Spunea că-l cîștigăm. Aducea cu el revista aia, a nemților, „Signal". O răsfoiam împreună și ne minunam cît de îndîrjiți arată soldații înarmați pînă-n dinți. Ca niște lei, domnule comisar !

— Ești convins că era sincer ?

— Vai de mine, domnule comisar ! Era trup și suflet alături de ei. Spunea că-i pare rău că nu știe nemțește, că ar fi scris o felicitare lui Hitler.

Androne își dădu seama că-l subapreciase pe Pascu.

— Și ce altceva mai știi despre el ?

— Nu prea era vorbăreț. Spunea că i-ar place un serviciu mai aproape de casa lui. M-a întrebat dacă n-am relații la direcția regională. De unde să am eu relații ?

— Și unde voia să se mute cu serviciul ?

— V-am spus. Mai aproape de casa lui.

— Și unde e casa lui ?

— La Strehaia.

AMEȚIT DE mirosul de hoit, lac de sudoare, împovărat de griji, neliniștit din cauza lui Deleanu, cu picioarele tremurînde, Androne părăsi magazia. Printre linii, în loc de aer curat, inhală fumul unei locomotive alimentate cu păcură și i se făcu greață ; tuși de cîteva ori și simți printre dinți praf zgrunțuros de cărbune. De alături vîntul purta nori negri de antracit. Se întrebă cu ce păcătuise de era atît de oropsit. Și ziua pornise bine, pe urmă se arătase chiar splendidă, cînd îl descoperi pe Pascu pe Lipscani. În clipa aceea gustase din cupa victoriei, se vedea avansat, mutat la Meri, și acum, Deleanu avea toate motivele să-l destituie, să-l trimită pe front. Îl cuprinse o ură animalică împotriva lui Pascu : uite, din cauza unui comunist își strică viața ! Fără îndoială, eșecul i se datora în cea mai mare măsură comisarului-șef. Dacă l-ar fi ascultat și l-ar fi săltat pe Pascu cînd îi propusese el, acum totul era în ordine, dar Deleanu voia complici, o arestare de anvergură. Singura lui satisfacție, recunoscu, meschină, era faptul că și Deleanu va avea de suferit.

În fața triajului nu găsi nici un mijloc de transport și fu nevoit să meargă pe jos pînă la gara Filaret. Din cauza căldurii, a aerului rarefiat, drumul i se păru nesfîrșit de lung. Pe gardul de beton văruit al triajului citi o inscripție antirăzboinică. Lozinca o impută tot lui Pascu.

În apropierea gării descoperi o birjă trasă la umbra unui salcîm pipernicit, cu frunzele prăfuite. Îi făcu semn, dar, spre nemulțumirea lui, birjarul rămase nemișcat, re-

zemat de trunchiul firav al pomului. Înciudat, se apropie de el.

— N-ai văzut că ți-am făcut semne ?!

— Am văzut, îi răspunse birjarul fără să se întoarcă spre el.

— Și-atunci ? se revoltă Androne.

Spre mirarea lui, tonul ridicat nu-l impresionă pe birjar. Dimpotrivă. Părea chiar că se amuză. Deși purta caftanul de catifea neagră, birjarul îi păru lui Androne chiar curățel, cu mîinile prea îngrijite pentru meseria lui.

Birjarul se dezlipi de trunchiul salcîmului și-i răspunse scurt :

— Stau.

— N-ai auzit că avem cursă ?

— Am auzit, dar stau. E cald și caii sînt obosiți.

Birjarul cerșea palme. Androne se stăpîni totuși.

— Mergem în centru ! mormăi printre dinți.

— Tțțț, plescăi birjarul din buze.

Soarele, reflectat în ferestrele gării, îi tremură pe față. Ochii îi deveniră mai vii. În loc să-l bruscheze, Androne îi arătă legitimația. Mucalit, birjarul îi silabisi numele :

— Emil Androne comisar II.

Androne se simți stînjenit cînd acesta sublinie cuvîntul „doi". Zîmbind, birjarul îi restitui actul, apoi se căută în buzunarele largi ale caftanului și scoase un carnețel. Îl răsfoi, în căutarea unei pagini goale și începu să noteze ceva.

Fără îndoială, birjarul întrecea măsura.

— Ce faci ? îl întrebă Androne.

— Vă trec numele.

— De ce ?

— Ca suvenir.

În loc să-l plesnească se reținu :

— Să arăți rușilor cînd vor intra în București ?

Birjarul țîțîi din nou :

— Îmi notez numele tuturor cu care fac curse fără parale.

Androne vru să-l prindă cu ceva politic, să-l aibă la mînă.

— Și la ce-ți folosește asta ?

— Seara, cînd caii îmi cer ovăz, le arăt carnețelul.

— Mă, te bag la zdup ! țipă Androne.

Cu o mișcare bruscă, birjarul îl prinse de reverul hainei și-l zgîlțîi :

— Ascultă, imbecilule de comisar II ! Scoase din buzunar o legitimație identică cu a lui Androne. Mă deranjezi în timpul misiunii ! Din cauza unuia ca tine ne urăsc oamenii ! Călătorim gratuit, mîncăm la restaurant fără să plătim și facem razii personale în Crucea de piatră !

— Stai, mă, n-o lua chiar așa, bîigui Androne. Eu tot în misiune sînt. Mă așteaptă domnul comisar-șef.

— Am să-i las și eu o notă.

Androne ajunse acasă complet dărîmat : nu avu forță să se dezbrace, să facă un duș, deși cămașa udă de transpirație i se lipise de piept. Se trînti îmbrăcat pe o sofa și avu senzația că maică-sa din fotografia de pe perete îl privește dojenitor. Cu ea nu s-a înțeles niciodată, n-au reușit să se împrietenească. Era din fire blîndă, tăcută, stătea ore întregi la fereastra din bucătărie și privea florile din grădină. Asta era de altfel și imaginea pe care și-a păstrat-o Androne despre ea. Oare privea doar florile în neștire sau se gîndea ? La ce ar fi putut să se gîndească ? N-a avut vise, nu și-a dorit niciodată nimic. Voia să fie singură, să privească florile de la fereastra din bucătărie...

Androne ridică privirile spre tavan și albul humei spălăcite se îndepărtă și se apropie de el. Își aduse aminte de Deleanu și se cutremură. Ca să nu dea ochii cu el, îl sună la telefon. Vocea comisarului-șef de la capătul celălalt al firului i se păru prietenoasă :

— Ce-i nou, Androne ?

— Vești proaste, domnule comisar-șef. Pe Pascu nu l-am găsit în casa din Pantelimon.

— Cum adică ? Înseamnă că încă nu s-a întors acasă.

— Nu, domnule comisar-șef. Și-a luat catrafusele și s-a mutat.

— Unde ?

— Nu știu.

— Du-te la locul lui de muncă.

— Am fost. Nu mai lucrează la Antrepozitele din Filaret. A fost concediat. Ar fi trebuit să-l arestăm mai de mult. Atunci cînd v-am spus eu.

— Vrei să-mi dai lecții ?
— Nu, domnule comisar-șef.
— Te dau afară, Androne, și te trimit pe front ! Du-te și i-ai la rost pe cei de la magazinul de confecții.
— Acum e închis.
— Miine, boule !
— Dur ?
— Cum vrei tu ! Dar mi-l aduci pe Pascu din pămînt !

CABINETUL LUI ANTON CALAPA, director tehnic al Societății de Telefoane, era de o eleganță exagerată, deși aranjamentul arhitecților americani fusese schimbat de mai multe ori ; dispăruse sobrietatea, liniile simple ale mobilelor funcționale, și încăperea devenise încărcată, balcanică ; deasupra unei mochete albastru-petrol se întinsese și un covor persan, lucrat de mînă cu motive înzorzonate, orientale, niște tulpine de plante inexistente, răsucite. Biroul masiv, sculptat, cu picioare exagerat de subțiri, imitînd ghearele de grifon, nu mai era în apropierea ferestrei, ci împins în mijlocul peretelui din fundul încăperii, ca portretele regelui și al lui Antonescu să fie scoase în evidență. Cele două fotolii, supradimensionate, din piele, tot de culoarea petrolului, nu puteau fi clintite de un singur om ; femeile de serviciu care făceau curățenie în încăpere îl înjurau și pe Calapa și pe cei care au confecționat fotoliile.

Anton Calapa, prea tînăr pentru funcția pe care o deținea, abia împlinise patruzeci de ani, era mic de stat, îndesat, cu umerii lăsați, de parcă ar fi cărat toată viața saci în spinare : își luase doctoratul în „circuite electrice" la Berlin, după o facultate prelungită datorită problemelor pecuniare. Studiase fizica și se specializase în acustică. Doctoratul luat la Berlin îi netezise calea spre postul de la Palatul Telefoanelor, deși, dacă cineva ar fi răscolit dosarele de la Siguranță, ar fi dat și de numele lui inventariat ca „simpatizant" al comuniștilor. Însă Anton Calapa trecuse demult de această fază : în sectorul Galben răspundea de celulele reunite de la Poștă și Telefoane. Ca reprezentant al telecomunicațiilor, participase și el la întrunirea din magazinul de confecții. Fusese anunțat în ultima clipă că

trebuie să se ducă pe Lipscani. Deşi era informat de subiectul discuţiilor de acolo, nu putea pleca direct de la serviciu : trebuia să-şi ia toate măsurile de precauţie, să fie sigur că nu e urmărit. Cu toate astea, sosise primul la locul întîlnirii, ca simplu cumpărător, şi Costin îl introdusese în spatele perdelei obosite, de parcă ar fi vrut să-i arate o mostră de material ce nu se găsea în magazin. Se strecurase pe întuneric în depozit, se împiedicase de o ladă şi se aşezase pe ea ; abia după ce se obişnuise cu întunericul, descoperise manechinele din jurul lui : una, decapitată, avea chiar mîna întinsă spre el şi avusese senzaţia că e într-un cavou înconjurat de schelete. Starea de nesiguranţă nu-l părăsi nici cînd apărură ceilalţi participanţi la şedinţă. Dimpotrivă. În depozitul cu miros de mucegai pînă şi propria-i voce îi suna străină şi se temu să nu se bîlbîie, să nu-şi trădeze emoţia. Pînă atunci nu văzuse pe nici unul dintre participanţi : slăbănogul, cînd se apropie de el, nici nu-l salută ; se rezemă de rafturile cu stofe şi rămase tot timpul nemişcat, de parcă ar fi încremenit. Calapa încercă să-i ghicească ocupaţia : putea la fel de bine să fie inginer sau un simplu muncitor.

Cel de-al doilea, chelul, avea faţa de intelectual, dar se exprima greoi, probabil din cauza emoţiei. Peste cămaşa cadrilată purta un sacou din şantung bej, fără căptuşeală, cu revere înguste, ud de transpiraţie. Din cînd în cînd îşi făcea vînt cu o batistă, tot udă, cu care, cînd se simţea privit, se ştergea la ceafă, mai mult ca să aibă o îndeletnicire. Calapa se întrebase ce ar face unul ca acesta dacă ar fi arestat : şi-l imagina bîlbîindu-se în faţa anchetatorului. Nu ştia că omul de lîngă el fusese condamnat la patru ani închisoare grea, din care doi şi-i petrecuse în arest preventiv şi cei de la Siguranţă nu reuşiseră să-i afle nici măcar numele adevărat. Cînd apăruse maiorul, Calapa tresărise, fusese convins că intrase într-o capcană şi-i fusese ciudă că nu cercetase depozitul, dacă are sau nu a doua ieşire. Maiorul, după ce-şi găsise locul, îl salutase cu mîna la chipiu. Calapa îi răspunsese cu „bună ziua" şi maiorul îi zîmbise. Avea faţa rotundă, de om bine hrănit, şi priviri blînde, ca un învăţător care-şi iubeşte elevii. Lui Calapa i se păruse că nimerise într-o adunare ciudată. E drept, Stoica îl avertizase că nu va întîlni nici un cunoscut

în afară de Pascu, care va conduce şedinţa şi despre care, în afară de nume, nu ştia nimic altceva...

Calapa auzi deschiderea uşii şi-şi ridică privirile din hîrtii : în prag apăru dispecerul Stoica, rezemat de baston. Un glonte rătăcit îi sfărîmase rotula genunchiului stîng pe frontul de la Mărăşeşti.

Şontîc, se apropie de birou.

— Mai demult obişnuiai să baţi la uşă, îl întîmpină Calapa.

Stoica zîmbi mucalit :

— Nu voiam să fiu auzit, domnule director. Dacă băteam la uşă secretara colonelului Cernăianu ar fi ieşit pe coridor să vadă cine vine la dumneavoastră.

— Îi ştii pe toţi din clădire.

— Păi, dacă sînt aici de cincisprezece ani.

— Şi chiar crezi că secretara lui Cernăianu se interesează de vizitatorii mei ?

— Bineînţeles.

— Spui „bineînţeles" ca şi cum ar fi un lucru normal.

— La ea este.

— Ar fi trebuit să mă anunţi mai demult.

— Nu era cazul. Nu lucrează pentru nimeni. Are două cusururi : oftează şi e curioasă. Asta e tot. N-o interesează decît fleacuri, cine cu cine trăieşte, cine-şi schimbă zilnic cămăşile, ce situaţie materială au funcţionarii...

— Şi astea de unde le află ?

— Deduce. După ţigările pe care le fumează. Cei cu „Tomis" o duc foarte bine. Cu „Regale R.M.S." — binişor şi aşa pînă la „Naţionale".

— Dumneata în ce categorie eşti încadrat ?

Stoica zîmbi din nou :

— Eu nu fumez.

— Ia loc, nea Stoica.

Din cauza piciorului înţepenit, Stoica se aşeza cu greu într-un fotoliu moale, trebuia întîi să facă manevre preliminare, să ajungă să stea cu picioarele lipite de perna fotoliului, să se sprijine cu o mînă de spătar, apoi să se lase încet pe spate. Cînd nu voia să respecte tot ritualul, se trîntea între perne, apoi se ajuta cu coatele pînă revenea

într-o poziție de echilibru. Vorbise prea mult ca să mai aibă timp de pierdut și se lăsă cu toată greutatea trupului în fotoliu. Pentru o clipă dispăru sub nivelul biroului, Calapa se sperie că i se întîmplase ceva, dar coama lui argintie apăru la orizont. Ajutat de baston, se ținu țeapăn. Ferestrele îi luminau numai jumătate din față, partea de sus. Pielea de pe frunte, de culoarea pergamentului, era zbîrcită.

— Ai vorbit cu fetele ? îl întrebă Calapa.

Înainte de a răspunde, Stoica se săltă, în rate, pînă la marginea pernei și-și sprijini cotul stîng de brațul fotoliului. Se vedea pe el că nu stă prea comod.

— Voi vorbi cu ele în seara asta.

Stoica era membru de partid de prin anii '30. După marile arestări din '33, '34 nu reușise să restabilească vechile legături decît prin '39, întîi la mitingul de la cinematograful Aro, apoi la demonstrația de la 1 Mai.

— Abia în seara asta le comunici ?

— Oficial. Cu multe dintre ele am vorbit mai demult.

— Mă interesează fetele cele mai bune.

— Din punct de vedere profesional ?

— Și din punct de vedere profesional.

Stoica își trecu degetele prin coama argintie.

— Vedeți, acest „și" mă îngrijorează. Cum ar trebui să fie ?

— Să nu facă agitație cînd vor fi private de posibilitatea de a circula, să știe să tacă... dar știi dumneata foarte bine cum trebuie să fie.

Stoica zîmbi complice. Îi plăcea cînd i se dădea importanță.

— În principiu, știu. Am cîteva fete pentru care garantez. Dar vă imaginați ce grea e alegerea. Aleg douăzeci din patruzeci. Adică jumătate. Și aceste douăzeci trebuie să fie bine calificate, să nu facă agitație cînd vor fi private de posibilitatea de a circula, să știe să tacă...

— Am înțeles. Situația nu e prea roză.

— Nu e. Sau vreți să vă furnizez date false ?

— Mă întrebi ca pe un școlar, nea Stoica. Vreau să cunosc realitatea.

— Tocmai de aceea. Eu m-am gîndit şi la o altă variantă : să le anunţăm pe toate, vedem cîte se vor prezenta şi facem selecţia dintre ele. În orice caz, vom lua fete şi de la poştă pentru manipularea teleimprimatoarelor.

— Asta în primul rînd. Sper să te descurci.

— O să mă străduiesc. Dacă nu m-ar durea genunchiul...

Acum, după obicei, urma să povestească cum şi în ce fel a fost rănit, cum a fost dusă compania lui la deparazitare la rîu, cum au fost atacaţi de nemţi, cum l-a transportat un coleg pe spate şi cum a fost operat fără să fie anesteziat. Spre norocul lui Calapa, telefonul de interior ţîrîi discret. Ridică repede receptorul.

— Alo, da. Domnul director general ? Făcu semn lui Stoica să tacă. Desigur. Dacă doriţi, vin chiar acum. Puse receptorul în furcă şi se întoarse spre Stoica. Au ajuns hîrtiile la el şi se teme să le semneze.

— Şi dacă nu le semnează ?

— O să-l lămuresc. Aşteaptă-mă aici.

Porni spre uşă şi Stoica se miră că nu-i aude paşii. Pe urmă, privirile îi căzură pe covor, avea cel puţin doi centimetri grosime.

Acasă, pe Iancului, nu avea decît un singur preş, decolorat şi tocit, şi acela nu în camera de zi, ci în faţa uşii, să se şteargă pe picioare. Din priviri măsură covorul : avea peste treizeci de metri pătraţi, nici n-ar fi avut unde să-l aşeze ; ca să se folosească de el ar fi trebuit să-l ciopîrţească în bucăţele mici.

Trăia de peste douăzeci de ani singur. În '19, cînd a părăsit spitalul, a fost bucuros că nu i-au tăiat piciorul. Mergea şchiop, dar mergea pe picioarele lui. Doi ani i-au trebuit să renunţe la cîrje şi să se folosească numai de baston. Nu era prea încîntat să-şi schimbe meseria, dar n-a avut încotro, ca factor poştal nu-l mai ţineau picioarele. A stat şase luni la o şcoală de specializare şi a devenit telegrafist tot în cadrul P.T.T.-ului. Colegii de clasă erau cu zece, cincisprezece ani mai tineri decît el şi i-a trebuit multă forţă să nu-i pese de zîmbetele lor. Mai tîrziu a devenit tehnician şi a fost transferat la Palatul Te-

lefoanelor. I-au fost necesari ani ca să se impună şi după moartea lui Mutaşcu, deşi nu avea studii superioare, a fost numit dispecer general.

DOAMNA BUTNARU, secretara directorului general al Societăţii Anonime Române de Telefoane, îşi începuse cariera ca profesoară de limba germană la Liceul Gheorghe Lazăr şi membră în mai multe comitete de binefacere. După arestarea soţului ei fusese însă obligată să renunţe la cariera pedagogică, cu menţiunea că nu avea voie să ocupe nici un post în învăţămînt.

Soţul ei, Virgil Butnaru, înainte de război lucrase la „Cuvîntul Liber" şi era socotit ziarist de stînga cu vederi democratice. După începerea războiului, publicase, sub diferite pseudonime, articole antirăzboinice. Desigur, concluziile lui nu erau spuse pe şleau, dar se puteau deduce printre rînduri. Sesizată, ambasada germană a cerut satisfacţii. La o descindere făcută acasă, cei de la Siguranţa Statului au găsit cîteva ciorne de articole antifasciste, pe care le-au taxat drept texte de manifeste Normal ar fi fost, conform legilor în vigoare, ca Virgil Butnaru să fie condamnat la cîţiva ani de detenţie, dar insistenţele ambasadei germane au fost atît de mari, încît cei de la Siguranţă n-au găsit altă soluţie decît „tentativă de evadare de sub escortă" şi l-au executat. Mobilizat, Ajutorul Roşu s-a pus în mişcare s-o ajute pe soţia lui. Aşa a primit Calapa sarcina s-o angajeze la Societatea de Telefoane. Datorită cunoştinţelor ei de limbă germană a ajuns secretara directorului general.

Doamna Butnaru îl primi pe Calapa puţin stînjenită : îşi făcu de lucru, sortă nişte file bătute la maşină, apoi le înşiră din nou pe birou ca şi cum ar fi căutat un act foarte important. Răspunse la salut doar cu o uşoară înclinare a capului şi văzîndu-l pe Calapa că se apropie de uşa capitonată îşi ridică privirile :

— Aşteptaţi o clipă, vorbeşte la telefon. După cîteva secunde se întoarse spre dactilografă : Didina, adu-mi un pahar cu apă.

Dactilografa, grasă, cu buze răsfrînte, ieşi din încăpere.

Doamna Butnaru se apropie de Calapa :

— E foarte supărat, şopti şi arătă cu bărbia spre uşa capitonată.

Calapa se prefăcu mirat :

— De ce ?

— Ştiţi dumneavoastră foarte bine de ce ! I-am pus hîrtiile în mapă şi cînd le-a citit i s-a oprit răsuflarea.

— Dar nu pentru totdeauna.

— Dumneavoastră glumiţi, dar nu ştiţi prin ce am trecut eu. A ţipat la mine că vreau să-l nenorocesc. În zadar i-am spus că eu îmi fac doar datoria, că sînt un simplu intermediar, el nu şi nu, că ar trebui să am discernămînt, să nu-i dau la iscălit propria lui condamnare la moarte.

— O să-i treacă supărarea.

Doamna Butnaru zîmbi, ca să nu fie nevoită să-şi spună părerea.

— N-am putut să vă anunţ prin telefon. V-a sunat pe direct. Puteţi intra.

— Nu vorbeşte la telefon ?

— Nu. V-am reţinut ca să vă informez de starea în care se află.

Calapa îi mulţumi din priviri, apoi intră la directorul general. Acesta, de cum îl văzu, împinse un dosar galben spre el.

— Dumneata ştii ce-i asta ?

Calapa răsfoi dosarul, apoi îl puse pe birou :

— Desigur. E actul de oficializare a Centralei din Tîncăbeşti.

— Cum adică, oficializare ? întrebă directorul general.

— Păi, dumneavoastră credeţi că aşa ceva se poate face peste noapte ? Pînă acum am iscălit împreună vreo douăzeci de hîrtii în legătură cu asta.

— Ce fel de hîrtii ?

— Aprobarea pentru materialele de construcţie, transferarea aparaturii şi multe altele.

Directorul general nu vru să-şi creadă urechilor.

— Am semnat eu aşa ceva ?

— Bineînţeles. Acest act consfinţeşte un lucru terminat.

Directorul general răsfoi din nou dosarul.

— Văd, dumneata ai avizat-o.

— Desigur. Ca director tehnic îmi revine sarcina. Fața lunguiață a directorului general se lungi și mai mult, mai ales cînd deschisese gura și rămăsese cîteva secunde așa. Calapa nu-l lăsă să intervină : Hotărîrea mi se pare firească.

— Cum firească ? izbucni directorul general și tot sîngele îi năvăli în obraji. Era astmatic și trecerile lui de la o stare la alta erau totdeauna spectaculoase. Pe fața congestionată, vinișoarele de pe pometi deveniseră mult mai vizibile. Înainte de a continua mușcă de cîteva ori aerul : Mutăm sau, mai bine zis, construim o centrală telefonică la Tîncăbești și dumneata spui că-i o treabă firească ? ! Pentru așa ceva e nevoie de avizul mareșalului.

Vocea i se frînse și începu să tușească. Probabil îșI adusese aminte de afrontul pe care i-l făcuse mareșalul, își spuse Calapa. Cu ocazia unui jubileu, directorul general îi trimisese modelul primului telefon al lui Bell, cu cornet de aur. Mareșalul pusese să fie cîntărit cornetul și-i trimise contravaloarea în lei, mulțumindu-i totodată pentru cadou.

Calapa așteptă ca directorul general să-și revină.

— Cunosc perfect dispozițiunile în vigoare. De aceea m-am adresat Comandamentului Militar al Capitalei. În lipsa mareșalului e forul suprem pentru București. Înainte de a-mi da consimțămîntul m-am documentat îndelung și le-am cerut încuviințarea.

Directorul general cercetă din nou hîrtiile și descoperi și avizul Comandamentului Militar al Capitalei. Spuse cu voce stinsă, resemnat :

— Înseamnă că n-am încotro. Mă tem însă că o să plătim cu capul.

— Pe vreme de război, domnule director general, totul se plătește cu capul. Dar, pînă îl avem, e bine să-l folosim.

VESTIARUL CENTRALISTELOR era amenajat la subsolul Palatului Telefoanelor, într-o încăpere în formă de L, cu pereții căptușiți cu dulapuri metalice numerotate. Din cauza perdelelor de camuflaj, trebuiau aprinse luminile chiar și în timpul zilei, mai ales că aburii de la cele

patru dușuri, mascate cu uși batante din sticlă jivrată, scădeau și mai mult vizibilitatea.

Aburii atacaseră și dulapurile metalice ; în locurile unde căzuse vopseaua se vedeau pete de rugină.

Coca Țugui își ridică fusta deasupra genunchilor și întinse piciorul stîng în spate :

— Ia vedeți, mă, dunga-i la mijloc ?

Își răsuci și ea capul, dar nu putu constata singură.

Coca Țugui era socotită una din cele mai frumoase telefoniste din Palatul Telefoanelor. Cu un an în urmă îi apăruse o poză în revista „Cinema", la rubrica „Aș vrea să fiu vedetă". Poza fusese retușată de un fotograf profesionist, care îi desenase buzele în formă de inimă. Celelalte fete o invidiau.

— Pe camuflaj nu ți se văd nici picioarele, darmite dunga ciorapilor, rise Ștefania, înfășurată într-un prosop colorat.

Tocmai ieșise de sub duș, ușile batante se bălăngăneau încă în spatele ei.

— Și dacă ajung într-un dormitor ? glumi Coca.

— Ți-i scoți și dunga nu mai contează.

— Hai, mă, e la mijloc ?

Ștefania abia acum se uită la picioarele ei.

— Parcă ai fi măsurat-o cu centimetrul.

Ștefania era o mare mincinoasă. Cocăi îi păru rău că o întrebase tocmai pe ea. Ștefania continuă :

— Știi cum fac eu vara ? Mă epilez și pun pe cineva să-mi deseneze cîte o dungă pe fiecare picior.

— Și nu se observă ?

Ștefania își frecă burta cu prosopul.

— Nu. Femeile de pe stradă chiar mă invidiază pentru ciorapii mei subțiri.

Coca nu-și dădu seama dacă glumește sau nu. De altfel, Ștefania era totdeauna imprevizibilă : mințea fără nici un scop, numai ca să fie interesantă. Într-o dimineață, apăruse în centrală cu ochii plînși. Se așezase lîngă Coca și privise pierdută fișele aruncate pe pupitru.

— Ce-i cu tine ? o întrebase Coca.

Ștefania îi răspunsese cu întîrziere :

— Nimic.

— Cum nimic ? Ai ochii roșii.

Se vedea pe ea că nu era pusă pe vorbă.

— Mi-a intrat ceva în ochi.

— Dacă nu vrei să-mi spui de ce ai plîns, nu-mi spune.

— Îţi spun. Oftase, apoi continuase pe voce scăzută : Ieri m-a căutat tata.

Coca o privise neîncrezătoare.

— Mi-ai povestit acum o săptămînă că n-ai tată, că ai crescut într-un azil.

Ştefania zîmbise trist :

— Nu m-aş fi născut dacă n-aş fi avut tată ! Numai că nu l-am cunoscut. Cînd mama a rămas însărcinată, dumnealui a dat bir cu fugiţii.

— Şi cum te-a găsit după douăzeci şi cinci de ani ?

— Nu l-am întrebat. Probabil s-a interesat la azil şi a aflat unde stau. Nu-i nici o scofală să depistezi pe cineva dacă îi ştii numele şi anul naşterii.

— Şi ?

— A vrut să mă vadă, să mă cunoască, să afle ce am devenit, cum arăt. Chestii din astea. Vine o vreme în viaţa fiecărui om cînd îl apucă remuşcările, cînd ar vrea să îndrepte greşelile din trecut. Bănuiesc că ăsta a fost mobilul.

Se adunaseră şi alte fete în jurul lor.

— Hai, spune, insistase Coca.

— A venit să mă cunoască şi asta e tot. Nici nu ştiu de ce ţi-am povestit despre el.

— Dacă ai început, continuă. Cine e, ce e, cum a fost revederea ?

— Anapoda. Tocmai voiam să mă culc şi aud soneria. Credeam că e Petre.

— Dar Petre cine e ?

— Prietenul meu. Am stat doi ani cu el şi alaltăieri ne-am certat. Nici nu mai ştiu pentru ce. Credeam că şi-a dat seama că a greşit şi s-a întors. La uşă, un domn înalt, cu un pardesiu cenuşiu. Zice : dumneata eşti Ştefania Boboc ? Zic, da. Se uită la mine ca un geambaş, mă măsoară din priviri şi oftează ca unul scăpat din închisoare. Zice : Ai ochii la fel de verzi ca maică-ta. Îmi întinde mîna. Mă numesc Bădulescu şi sînt tatăl dumitale. Mă uit mai atent la el : faţă ovală, nas coroiat, sprîncene stufoase unite la rădăcina nasului, părul grizonat. Mă rog, arăta ca un domn. Luată prin surprindere n-am ştiut ce să-i răs-

pund. Am stat ca doi muți și ne-am uitat unul la celălalt. Nu mi-am lăsat privirile în pămînt, voiam să-l înfrunt. M-am gîndit o clipă să-i spun că din cauza lui am locuit la mahala, că mama a fost obligată să spele pe la vecini ca să cumpere pîine, că din cauza lui n-am terminat liceul, că n-am bani, că nu mi-am plătit chiria, dar cîte n-aș fi putut să-i spun ? Zice el : n-ai niște fotografii mai vechi de pe vremea copilăriei ? Zic : am. Mă duc în dormitor să caut fotografiile. Erau de-a valma, aruncate într-un sertar. Și cu o zi în urmă am vrut să le aranjez, să le sortez. Am fost obligată să caut la repezeală, fără să fi putut alege care îmi plăceau mie. Dar nici nu-mi era capul la fotografii. Mă întrebam de ce a venit tocmai acum, o fi bogat, ce ar fi dacă mi-ar lăsa niște bani să-mi cumpăr cîte ceva. Cînd mă întorc în bucătărie, tata Bădulescu nu mai era. Plecase. Uitase chiar să închidă ușa după el. M-am întrebat dacă nu l-am jignit cu ceva. Nu. Îi vorbisem frumos. Mă gîndeam că poate ar fi trebuit să-i sar de gît, să-l sărut.

— Nu te-o fi plăcut.

— Așa mi-am zis și eu. M-am dus la oglindă și m-am privit, dar nu mă vedeam din cauza lacrimilor. Să fiu chiar așa de pocită ? Mi-a părut rău că nu l-am întrebat cu ce se ocupă, dacă n-ar vrea să afle ceva despre mama. După o jumătate de oră am observat că individul mi-a furat banii din poșetă.

Emoționate, fetele o compătimiseră pînă la prînz. Cineva îi spusese povestea și lui Stoica. Acesta începuse să rîdă.

— Iar v-a dus Ștefania. În viața ei n-a fost la azil și-l cunosc pe taică-su.

Apăru și Ana de sub duș. Ștefania se întoarse spre ea :

— Ce face copilul ?

Ana o privi mirată :

— Care copil ?

— Ai mai mulți ?

Ana dădu din mîini a lehamite și se apropie de dulapul ei. Cînd se angajase la Telefoane, îi era rușine să se dezbrace în fața colegelor. Se schimba sfioasă, înghesuită în spatele ușii dulapului, să nu fie văzută. Celelalte fete glu-

meau pe seama ei, spunîndu-i că-i cocoşată, că are sînii lăsaţi sau că nu vrea să i se vadă cezariana.

Coca, mulţumită că-şi pusese bine ciorapii, o trase pe Ştefania lîngă ea :

— Ana chiar are copil ?

— Ei şi tu, chicoti Ştefania. Am întrebat-o de liceanul care o aşteaptă mereu la ieşire.

— Da, da, parcă l-am văzut şi eu.

Ştefania aruncă prosopul în dulap şi-şi puse combinezonul, unul lung, roz, cu dantelă la margine.

În clipa aceea, pe uşa vestiarului apăru Stoica şi, ca să fie băgat în seamă, ciocăni în dulap cu bastonul. Coama lui albă străluci în bătaia becului.

Meri, care tocmai îşi pusese bluza, apăru în faţa lui :

— Nu mai bate, nea Stoica ! Am senzaţia că-i alarmă aeriană.

— Iar a venit boşorogul să-şi clătească ochii, spuse cineva, dar Stoica nu-i dădu nici o atenţie. Ridică bastonul spre tavan :

— Nu pleacă nimeni, fetelor !

— Eu nu rămîn, se postă Meri în faţa lui. Săptămîna asta am făcut de trei ori ore suplimentare.

Doina, care-şi tamponă nasul cu un pămătuf, se întoarse şi ea spre Stoica ; era blondă, cu părul piepţănat lins à la Alida Vali.

— Nici eu nu rămîn ! Am probă la croitoreasă.

Mama Doinei fusese balerină la compania Tănase, pe urmă, cînd s-a ofilit, trecuse în corpul de ansamblu şi bătea din palme cînd balerinele tinere, împodobite cu pene de struţ, coborau scările poleite cu staniol.

Doina se născuse încă în perioada ei de glorie şi un subsecretar de stat liberal îi plătea lunar o pensie alimentară substanţială. Doina nu moştenise nimic din temperamentul maică-sii. Era cuminte şi cu o judecată înceată. Mulţi o considerau bleagă. Ajunsese la Telefoane tot datorită subsecretarului de stat. Dacă cineva îi făcea curte se speria şi o întreba pe maică-sa ce să facă.

„Unde eşti ?"

„În casa lui Vasiliu."

„Cine e Vasiliu ?"

„Spune că te cunoaşte. E şef de serviciu la Telefoane, la salarizare."

„Foarte bine. Rămîi la el."

„Şi ce să fac ?"

„Spune-i să-ţi mărească salariul."

„Asta mi-a promis şi el."

„Atunci totul e în regulă. Stai la el şi discutăm mîine."

După o oră, Doina era acasă la maică-sa.

„Te-a dat afară ?"

„Da."

„De ce ?

„Voia să-mi arate dormitorul."

„Şi ce-i cu asta ? Mai vedeai şi tu o mobilă."

„Nu puteam s-o văd. În dormitor era întuneric."

„Am înţeles. N-o să-ţi mărească salariul niciodată."

Stoica, enervat, începu să ţipe :

— Nu vă repeziţi ! Vreau să vă fac o comunicare. Peste o săptămînă ne mutăm la noua centrală.

— Unde ? se interesă cineva de sub duş.

— Undeva în apropierea Bucureştiului. Pădure, aer curat, fără bombardamente, şi cu o indemnizaţie lunară grasă.

— Şi cum se traduce în cifre o indemnizaţie grasă ? întrebă Coca.

— O să vă spun mîine, poimîine.

Încă în biroul lui Calapa era supărat că acesta nu putuse concretiza indemnizaţia.

— Mîncare şi cazare unde ? întreabă Durdu, ţinîndu-şi prosopul în faţă.

Cu tot prosopul întins nu-şi putu ascunde şoldul înroşit de apa fierbinte. Mîncarea şi locuinţa erau pentru ea cele două lucruri esenţiale în viaţă.

— Tot acolo ! Şi gratuit. Cele care au fost avizate şi cele care vor să se transfere să se prezinte la dispecerat. Asta e una. A doua, arătă cu bastonul spre un afiş ca toate celelalte lipite pe pereţii Palatului Telefoanelor : „Cine limbă lungă are cinci ani va săpa la sare". Sper că aţi înţeles ?

PE UŞA DE SERVICIU a Palatului Telefoanelor apărură Ana şi Durdu. Aproape totdeauna cînd lucrau în ace-

lași schimb, după program străbăteau Calea Victoriei pînă la cinematograful ARPA, traversau bulevardul și urcau pînă la stația de tramvai din fața Universității. Era o seară cu miros de primăvară : Carul Mare părea că se reazemă cu oiștea pe acoperișul clădirii Cărții Românești, iar becurile felinarelor palide aduceau tot cu stele căzute între case.

— Dacă mergeți și dumneavoastră vă rog să mă luați și pe mine, spuse Durdu cu voce rugătoare, reglîndu-și mersul după pașii mărunți ai Anei.

— Încă nu m-am hotărît, îi răspunse Ana. De după perdelele vitrinelor de la Capșa se auzea gălăgie, rîsul strident al unei femei. Depinde de cum se simte mama.

— E tot bolnavă ?

— Da.

Un timp nu-și vorbiră, pe urmă Durdu o luă pe Ana de braț.

— Mie mi-ar plăcea să plecăm din București. Cînd aud sirenele mi se face pielea ca de găină.

— Dacă ți-e frică de ce n-ai rămas acasă, la țară ?

— Ce să fi făcut acolo ? Să mănînc mîncarea celor mici ? Așa, mai trimit și eu ceva bani acasă. Tata trăia din cărăușie. De cînd i-au rechiziționat calul, se uită la cer și înjură.

— Bine, Durdu. Dacă mă hotărăsc îți spun.

Dacă s-ar fi uitat la ea, i-ar fi putut citi recunoștința în ochi, dar Ana urmări un bărbat beat, care se sprijinea de zid ca să poată înainta. Seara tîrziu, dar mai ales noaptea, Ana se temea și pe Calea Victoriei : nu o dată fusese acostată și de militarii germani.

— Unde, unde, Fraulein ?

Ana nu le răspundea, își grăbea pașii. Era mai grav cînd cîte unul mai agresiv o prindea de braț. Odată fusese chiar obligată să strige după ajutor. Gardianul care apăru în loc să-i țină parte o admonestă :

— Păi, dacă vînturi noaptea trotuarele, domnișoară... Stai acasă și nu se leagă nimeni de dumneata !

N-avea nici un rost să-i explice că a fost de serviciu pînă la ora aceea.

— Uite, Durdu, ăsta e tramvaiul tău. Noapte bună.

PLECASERĂ TOATE telefonistele cînd Meri îşi făcu apariţia pe uşa de serviciu : purta un pardesiu uşor de culoare închisă, prins în dreptul pieptului cu un singur nasture. Androne, scufundat în întuneric, o urmări cum urcă spre Calea Victoriei şi, văzînd că n-o aşteaptă nimeni, porni după ea şi o luă de braţ.

— Unde ai întîrziat pînă acum ?

Iritată de această apariţie neaşteptată, Meri îi răspunse ca şi cum ar fi avut de-a face cu un bădăran :

— Poate îmi spui întîi „sărut mîna".

Pe Androne îl deranjau replicile ei neaşteptate

— Oricum îţi spuneam.

— Cu asta trebuia să începi.

Androne înghiţi în sec :

— Sărut mîna. Acum pot să te întreb de ce ai întîrziat ?

— Aş putea să nu-ţi răspund, dar n-am forţă să mă cert cu tine. Ne-a făcut dispecerul o comunicare. Se aşteptă ca Androne s-o întrebe „ce fel de comunicări", dar acesta privi în gol şi-şi muşca buzele. Ce-i cu tine ?

— Nimic.

Privi spre ea : Meri era aproape la fel de înaltă ca şi el, mirosea a parfum franţuzesc, pe care îl cumpărase chiar el pe sub mînă de la o drogherie de pe Moşilor.

— Cum nimic ? insistă Meri. Se vede de la o poştă că eşti întors pe dos.

— Cred că n-o să fiu avansat.

Androne o strînse de braţ. De această avansare depindea viitorul lor. Au discutat despre asta de foarte multe ori. Ultima oară, cu două săptămîni în urmă :

— Dacă n-ai fi comisar II, am putea trăi din salariul tău. M-am plictisit de sărăcie. Dacă m-aş combina cu tine ar trebui să mă scoţi din serviciu ca să devin din nou doamnă, să am de toate.

— Şi acum ai.

— Pentru că tu-mi cumperi parfum, eu o rochie şi mama o pereche de pantofi. Numai din salariul tău n-aş putea avea toate astea.

— Nu mă iubeşti ?

— Nu. Ca să te pot iubi, ar trebui să fiu liberă, să nu mă uit cu jind la vitrinele magazinelor, să am în cămară

coniac franțuzesc și multe inele pe degete. Pe vremea cînd trăia Mutașcu...

— Te-am rugat să nu mai vorbești de el.

— Degeaba mă rogi. Amintirile nu se șterg cu buretele. E ca și cum m-ai ruga să-mi schimb culoarea ochilor.

— Și-atunci de ce mai stai cu mine ?

— Ți-am mai spus de multe ori : mă plictisesc singură și m-am obișnuit cu tine. Dar dacă vrei pot să caut pe altcineva.

Androne știa că bravează : o lună întreagă o urmărise să vadă cu cine are relații. Nu avea cu nimeni. În acest timp nu s-a întîlnit cu nici un bărbat.

— Să știi, Meri, că te-am urmărit o lună de zile.

— În loc să urmărești pe cine trebuie, tu mă urmărești pe mine. Pentru asta, fii sigur că nu vei fi avansat. Dar spune-mi cu ce drept m-ai urmărit ?

— Cu dreptul omului îndrăgostit.

— Omul îndrăgostit nu are drepturi. Numai datorii !

Și despre datoriile omului îndrăgostit au mai discutat : stăteau culcați pe patul lat al lui Meri și priveau tavanul. Meri își adusese aminte de Mutașcu și pe Androne îl copleșise tristețea.

— Mutașcu va sta tot timpul între noi ?

Meri nu-i răspunse : stătea cu brațele sub ceafă. Atunci își aduse Androne aminte de camera lui din Făgăraș, boltită, umbrită de brazii sădiți de taică-su încă înainte de a-și lua doctoratul. Era o încăpere mică, patru pe patru, mansardată. Acolo se visase Androne avocat mare, de talie mondială : în nopțile cu insomnie, discuta dreptul roman cu Cicero, cu Cezar.

— Și care sînt datoriile omului îndrăgostit ?

— Să nu pună întrebări și să se bucure că nu e singur.

Un timp merseră tăcuți și ascultară ecoul pașilor reveniți de pe partea cealaltă a străzii. În dreptul Cercului Militar auziră muzică, deși ferestrele clădirii erau întunecate. Meri se chinui să nu fie absentă :

— De ce n-o să te avanseze ?

Androne răspunse ca și cum ar fi relatat un fapt oarecare :

— Am urmărit ieri pe cineva și dacă aș fi pus mîna pe el acum eram comisar plin.

— Şi de ce n-ai pus mîna pe el ?

Din sens invers se apropie o birjă. Din cauza întunericului nu se vedea, se auzeau numai copitele cailor.

— E o chestiune mai complicată. Un imbecil de sublocotenent m-a luat drept dezertor şi pînă m-am legitimat urmăritul a dispărut în mulţime.

— Eşti cam prostănac, rîse Meri. Mă mir că te-au angajat unde eşti. Tu erai mai bun ca informator. Mi-a povestit odată Gigi că are doi sau trei comisari angajaţi ca muncitori în diferite fabrici. Nenorociţii stau opt ore la serviciu şi trag cu urechea. Şi, ca să nu fie suspecţi, trebuie să muncească.

— De unde-l ştii pe Gigi ?

— Bănuiesc că tu nu-i spui aşa.

— Bineînţeles că nu. Mi-ar da un picior în fund de aş mătura două birouri. De unde-l ştii ?

Meri deveni ironică :

— Vrei să vorbesc cu el să te bage într-o fabrică ?

— Te-am întrebat de unde-l cunoşti ? insistă Androne.

— Dacă nu mă întrebi frumos, nu-ţi răspund. Roagă-mă.

Androne sîsîi printre dinţi :

— Te rog foarte mult să-mi spui de unde-l cunoşti ?

— Îl ştiu de cînd era un simplu comisar. Tata l-a adus la liberali şi i-a netezit drumul spre carieră. Venea la noi şi-mi aducea bomboane. Mă ruga să nu-i spun „domnule comisar", ci pur şi simplu Gigi. Era prieten şi cu Mutaşcu. După moartea lui a încercat să-mi facă curte, dar îşi sugea dinţii şi avea urdă în colţul ochilor. E tot aşa ?

— Mai rău. S-a îngrăşat ca un porc şi rîgîie. E chiar bucuros cînd rîgîie. Mi-a spus într-o zi : „Mă, Androne, cînd o să ajungi mare, să înveţi să rîgîi. E sănătate curată."

Meri nu-l mai ascultă : privi liniile frînte ale hîrtiilor antişoc lipite pe vitrine. Androne o simţi străină.

— La ce te gîndeşti ?

— La tine.

Androne se dojeni : o simţise străină şi ea se gîndea la el. E complicat felul de a gîndi al femeilor.

— Cum adică ?

— Vezi, cu tine schimb cuvinte. Cu fostul meu soţ schimbam idei.

— Cum schimbați idei ?

— Îți spun. Vine într-o seară acasă, se așază lîngă mine și-mi spune : Am descoperit de ce sînt tablourile lui Rembrand întunecate. În țară avem două. El le văzuse și pe cele de la Luvru, și pe cele din America. De ce ? l-am întrebat. Pentru că el a copilărit într-o moară întunecată. Prin pereții de scîndură abia dacă intra o rază subțire de lumină. Așa sînt și tablourile lui. Are un portret care se numește „Bătrînul". Totul e învăluit în întuneric, mai mult ghicești trăsăturile bătrînului decît le vezi. Dar o rază de lumină îi cade pe mîinile încrucișate în poală. Acolo tabloul pare că arde.

— Și ce-i cu asta ?

— Nimic. El avea idei, tu ai cuvinte. El nu mi-a spus niciodată că mă iubește. Chiar eram supărată că nu-mi făcea declarații de dragoste. Mă privea doar, îmi mîngîia fața și știam că ar fi în stare să moară pentru mine. Brusc, schimbă tonul. Știi că aș putea să scap de tine ?

Androne tresări. Venise special s-o aștepte pe Meri, să-și regăsească echilibrul.

— Cum adică ?

— Pur și simplu.

Androne se convinse din nou că Meri e rea. Prea s-a desconspirat în fața ei. De aceea își permitea să vorbească așa. Dacă ar fi fost mai dur de la început, dacă ar fi avut forța să nu-i spună că e mort după ea, acum ar fi fost el mare. Încercă să întoarcă discuția spre glumă :

— Te-a văzut șchiopul cînd te-ai dezbrăcat ?

— Stoica m-a văzut goală de zeci de ori.

— Deci n-ai făcut o nouă cucerire. Cum ai putea să scapi de mine ?

— Se evacuează centrala în provincie.

— Aranjez eu să rămîi în București.

— Ca să fiu amanta unui comisar II ?

Acum se ivi din nou ocazia să fie dur, s-o lase în mijlocul străzii, dar nu avu forță suficientă. Ce să facă singur acasă ? Să se zvîrcolească în așternuturi ? Să privească tavanul ? E drept, ar fi putut să dea telefon la fiica portăresei, dactilografa de la secția „anchete", dar aia avea dinții măcinați de dulciuri și pe deasupra mirosea a transpirație.

— Te iubesc, Meri.

Meri îl strînse de braţ. Androne se vru galant :

— Ţi-e foame ?

— N-am mîncat de la prînz.

— Mergem la Capşa.

Se întoarseră de la Prefectura Capitalei, cele cîteva becuri vopsite în albastru-camuflaj se legănau uşor în bătaia vîntului de seară. Trecătorii, puţini, grăbiţi, păreau nişte umbre mişcătoare.

În restaurant mai mult de jumătate din mese erau goale, nu erau decît clienţii obişnuiţi : un critic, pirpiriu şi stafidit încă din studenţie, mînca mici fără să se folosească de tacîmuri, un poet cu şerveţelul la gît, aşteptînd comanda, îşi potrivea cu degetul mare ochelarii pe nas.

Meri şi Androne se aşezară pe o canapea îmbrăcată în pluş roşu, chiar lîngă intrare. În spatele lor, un cîntăreţ de la operă înfuleca friptură de vacă în sînge şi dirija din priviri activitatea chelnerilor care roiau în jurul lui. În local mirosea a parfum şi a usturoi.

— Spune-mi, Meri, tu de ce ai rămas o simplă centralistă ?

— Cum adică, simplă centralistă ?

— Aşa cum eşti. Cu relaţiile pe care le ai, ai fi putut să te angajezi oriunde. De ce nu ţi-au căutat un post mai bun ?

— Ce înseamnă un post mai bun ?

— Secretară la un minister de exemplu. Sînt convins că nu te-ar fi refuzat nimeni.

— Au încercat mulţi să mă ademenească. I-am refuzat eu.

— De ce ?

— Dacă mă întrebi înseamnă că într-adevăr nu ştii. Tu nu citeşti ziarele ?

— E obligaţie de serviciu. Le răsfoiesc pe toate.

— Asta e buba. Le răsfoieşti numai.

— Ia spune-mi tu ce scriu ziarele ?

— Că Hitler şi Antonescu or să piardă războiul.

Androne se uită speriat în jur, să vadă dacă nu-i aude cineva.

— Nu mai vorbi așa ! Pentru o frază ca asta poți să fii arestată.

— Îmi faci o anonimă ?

— Te iubesc, Meri... De ce nu vrei să fii nevasta mea ?

— Nu pot, Emil. Noi doi nu facem echipă și în afară de asta n-aș vrea să rămîn din nou văduvă.

— Cum adică ?

— Foarte simplu. Dacă pierdem războiul toți cei pe care i-ai arestat vor fi eliberați. Crezi că n-or să te caute ?

— Eu mi-am îndeplinit doar serviciul.

— Postul pe care îl ai tu nu este un simplu serviciu. E o profesie de credință. E o atitudine.

ÎN CLIPA CÎND tramvaiul coti pe șoseaua Ferentari, Ana se trezi din moțăială și privi cu ochii întredeschiși ferestrele murdare ale vagonului ; dacă s-ar fi ostenit să-și rezeme fruntea de sticlă ar fi putut descoperi umbrele burduhănoase ale caselor, caldarîmul desfundat, pietrele cubice înșirate de-a lungul rigolelor conturate din cînd în cînd de conurile de lumină albastră ale felinarelor de fontă, înfipte chiar în mijlocul trotuarului.

Șoseaua Ferentari intrase în reparație în toamna trecută, pe urmă zăpada căzută prea timpuriu a îngreunat activitatea muncitorilor și primăria a fost obligată să suspende lucrările. Fondurile pentru repararea caldarîmului s-au cheltuit și primăvara, cu ploi abundente, a transformat șoseaua într-un fluviu de noroi. Ori de cîte ori se întorcea de la serviciu, Ana își aducea aminte de o seară de dinainte de război cînd maică-sa o dusese să vadă centrul orașului. Pentru ea, atunci, bulevardul Brătianu era într-un alt oraș, într-o altă țară. Vitrinele mari ale magazinelor pline de mărfuri, oamenii bine îmbrăcați, valurile de parfum ale femeilor, tramvaiele luminate, farurile mișcătoare ale mașinilor de lux, înecate în curcubeul firmelor i s-au părut ireale.

Maică-sa, care o ținea de mînă să n-o piardă prin mulțime, avea părul cînd verde violet, cînd poleit cu aur. Ana se oprea în fața vitrinelor, aiurea, să stea cît mai mult în această lume colorată de basm.

O neliniște lăuntrică o îndemnase să pună sute de întrebări :

— Strada noastră de ce nu e luminată ? La noi de ce nu sînt vitrine ? De ce sînt oamenii urîți în Ferentari ?

— Oamenii sînt la fel peste tot, încercase maică-sa s-o liniștească. Numai că aici sînt luminați ca la Crăciun.

Îi era ciudă că în Ferentari Crăciunul se sărbătorea o dată pe an și pe bulevardul Brătianu în fiecare seară.

După o săptămînă se aventurase din nou în centrul orașului, cu sora sa care abia împlinise nouă ani. Livia nu fusese entuziasmată. N-o impresionaseră nici vitrinele, nici circulația intensă de pe bulevard. E drept, era zi, luminile serii nu înveștmîntaseră casele în culorile curcubeului.

— Nu-ți place aici ? o întrebase Ana.

Livia strîmbase din nas :

— Nu.

— De ce ?

— Casele n-au curți, strada e aglomerată, n-ai unde să te joci.

Cînd s-a angajat la Societatea de Telefoane, Ana n-a mai încăput în piele de bucurie, își imaginase că și Calea Victoriei va arăta ca bulevardul Brătianu. Se instituise însă camuflajul, în loc de mașini de lux circulau camioane militare nemțești și peste tot domnea întunericul. După o singură săptămînă își dădu seama că și Calea Victoriei era populată de oameni urîți, cenușii.

La stația Meduzei Ana coborî din tramvai și așteptă ca vagoanele să se scurgă prin fața ei. Cînd ultimul pătrat de geam îi lumină fruntea, se auzi strigată și recunoscu vocea lui Mircea.

Mircea era în ultimul an de liceu, din cauza bombardamentelor cursurile se suspendaseră cu o lună în urmă, era prea tînăr ca să fie încorporat și prea în vîrstă să se mai joace cu copiii pe stradă. Cînd se cunoscuseră, Mircea îi ceru voie s-o aștepte în fața Palatului Telefoanelor, s-o conducă în fiecare seară acasă. Cînd însă colegele au început să bîrfească pe socoteala ei, i-a interzis s-o mai întîmpine. Era cu doi ani mai tînăr decît ea, dar se voia bărbat, se rădea în fiecare zi să-i crească barba.

Adevărul era că nici n-avea ce să discute cu el, tot timpul drumului tăcea, îi atîrnau mîinile lungi ca niște frînghii, nu știa ce să facă cu ele.

— De ce nu faci ceva cu mîinile ?

— Ce să fac cu ele ? întrebă derutat Mircea.

— Nu știu. Ține-le în buzunar, mișcă-le. Mergi de parcă ai căra geamantane...

După un sfert de oră de tăcere, Mircea se încumetă să vorbească din nou :

— Tu mereu mă certi.

— Nu te cert. Îți fac observații.

— Să nu mai îmi faci observații ! Știu ce trebuie să fac, nu mai sînt copil ! Vorbește-mi și tu frumos.

— Ce înseamnă pentru tine frumos ?

— Cuvinte care să-mi facă plăcere. Îl știi pe David ?

— Pe care David ?

— Prietenul meu. Ăla cu părul lins. Îi face curte Olgăi, fiica băcanului din colț. Se plimbă, se țin de mînă și-și spun lucruri frumoase.

— Vrei să rîdă lumea de noi ?

— De ce să rîdă ?

— Pentru că nu pot să mă plimb cu un copil de mînă !

— Nu sînt copil !

Nici nu știa ce să-i răspundă : cînd îl cunoscuse, voise să-l atragă în organizație, să-i dea sarcini, să-l ia cu ea la afișaj. Mircea era însă bleg, se uita la ea cu ochi umezi, ar fi vrut s-o invite la cinema, la plimbări nocturne și Ana nu mai știa cum să se descotorosească de el.

Mircea apăru din umbra unei case.

Ana se vru aspră :

— Ce-i cu tine aici la ora asta ?

Mircea își lăsă fruntea în pămînt.

— Te-am așteptat.

— Te-am rugat să nu mă mai aștepți !

— Mi-ai spus să nu mai vin la tine, la Telefoane.

Ana își aduse aminte că o aștepta și prietena ei, Nicoleta, și deveni agresivă :

— Ți-am spus să nu mă mai aștepți nicăieri !

Mircea își ridică privirile spre ea :

— Nu pot să nu te aștept !

Fără îndoială, pe Mircea trebuia să-l facă să înțeleagă că nu avea nici un rost să se mai vadă.

— Ascultă, Mircea. Tu nu ai decît optsprezece ani.

— Și ce-i cu asta ? își permise Mircea să ridice tonul. Și mama e mai în vîrstă decît tata și se iubesc.

Deși Ana își propusese să fie dură, nu reuși. Ce ar fi putut să-i răspundă ? Că peste douăzeci de ani această diferență de vîrstă nu mai avea importanță, dar acum era îngrozitor de mult ?

— Vorbești ca un copil.

— Nu mai sînt copil ! se înfierbîntă Mircea din nou. La toamnă mă încorporează.

Ana încercă să-l imagineze în uniformă, dar nu reuși. Se strecurară printre mormanele de piatră cubică. Mircea scoase din buzunar o țigară mototolită și o aprinse. Pentru o clipă flacăra îi lumină fața. Părea încruntat.

— De cînd fumezi ?

— De astăzi.

Trase demonstrativ un fum și începu să tușească.

— Pe tine ar trebui să te bat într-o zi.

Mircea începu să rîdă.

— Mi-ar plăcea. Știi cum mă bate tata ? Cu cureaua pe fundul gol !

— Ai început să fii obraznic ! se supără Ana.

Un vînt întîrziat mătură hîrtiile de pe trotuar. Ana ajunse în dreptul porții unde locuia. În fundul curții, fentele de lumină scăpate la marginea hîrtiilor de camuflaj păreau gratii.

— Ascultă, Mircea. Te rog foarte mult să nu mă mai aștepți. Nici la Telefoane, și nici în stația de tramvai.

— Atunci am să te însoțesc de la distanță.

Anei i se făcu milă de el :

— Bine. Însoțește-mă de la distanță. Noapte bună.

Datorită lui, uită de Nicoleta și străbătu curtea lunguiață pardosită cu piatră de rîu. Casa era în formă de vagon și numai primul apartament dădea spre stradă, cel în care locuia proprietăreasa, o femeie îndesată, care-și mutase centrul de greutate al trupului în picioare. Cu anii, primului apartament i s-au mai adăugat și altele, de mărimi și forme diferite, după gustul zidarilor. Singurul lucru statornic în casa în formă de vagon era caracterul proprietă-

resei : hapsînă și rea. Pe copiii care făceau gălăgie în curte îi gonea cu mătura sau, din „greșeală", arunca apa murdară din lighean peste ei. Lunar sau cel puțin o dată pe trimestru, vizita apartamentele chiriașilor, făcea scandal pentru fiecare cui bătut în perete sau pentru un ochi de sticlă spart și neînlocuit.

Ana se născuse și crescuse în ultimul apartament din curte.

Cu mulți ani în urmă, în fața ușii lor era un smochin sălbatic, cu ramuri contorsionate. Pe cea mai joasă, taică-su instalase un leagăn și după cîțiva ani smochinul se uscă. Proprietăreasa ceru despăgubiri și taică-su fu nevoit să-i dea ceva bani. Tăie însă smochinul, îl mărunți și o lună făcuseră focul în bucătărie. Altă amintire despre curte nu avea.

Cînd intră în bucătărie o izbiră aburii din ligheanul cu apă pusă la încălzit și izul acrișor al cepei prăjite.

Maică-sa, aplecată asupra plitei, auzi ușa și se întoarse într-acolo.

— Ai venit ?

Era un fel de salut intim sau chiar mai mult decît atît.

— Am venit, mamă.

Becul slab, agățat de tavan, abia lumina încăperea. Umbrele erau mari, fără contururi precise.

Livia, așezată pe un scaun de bucătărie, cu genunchii adunați sub bărbie, se răsuci și ea spre Ana.

— Nu mi-ai adus nimic ?

— Ce să-ți fi adus ?

— Ceva.

Acest cuvînt „ceva" îl folosea des : Mamă, ai „ceva" de mîncare ? Mamă, vezi că se dă „ceva" la băcănie. Spera să se întîmple „ceva" ; „ceva" nu era în regulă. Cuvîntul „ceva" o urmărea și în vis. Se trezea, o trezea și pe maică-sa și o întreba : Mamă, cît e un „ceva" ? Depinde cît de mare e acel ceva. „Ceva" nu e „ceva" fix ? Poate să fie mare sau mic ? Hai, dormi că ești proastă !

Își dădu seama că Ana nu-i adusese nimic, se resemnă și se întoarse din nou spre maică-sa :

— O să continui după cină.

— Ce să continui ? întrebă Ana.

— Ceva.

Mama se înecă într-o tuse prelungită, apoi dădu lămuriri :

— Îmi povestește filmul pe care l-a văzut săptămîna trecută.

— Ți l-a mai povestit de cîteva ori.

— Da, dar mama n-are ținere de minte, sări Livia. Uită mereu ce e cel mai important, pe grasul din film care călătorește, care conduce o mașină, care zboară cu avionul. Brusc tăcu, apoi căută privirile Anei : tu știi că eu n-am fost niciodată cu mașina ?

— Mai ai timp.

— Și dacă n-am ? Pe vreme de război nu se știe cine are timp.

Cînd se maturizase ? se întrebă Ana. Nu de mult se juca cu păpuși de cîrpă, punea întrebări tîmpite, că de ce nu vorbesc păpușile. Vru să-i dea importanță :

— Chiar dacă este război, tu nu ești pe front.

— Dar cine știe unde e frontul ?

— Unde luptă soldații, vru s-o lămurească Ana.

— La Ploiești e front ?

— Cum să fie front la Ploiești ?

— Și atunci de ce mor și acolo oamenii ? La bombardamentele de alaltăieri au murit treizeci și patru de persoane civile.

Livia avea dreptate, dar Ana nu voia să recunoască :

— Tu de cînd nu mai ești la școală îți folosești capul aiurea. Mai bine ia o carte și citește.

— Hai, nu vă mai certați ! interveni maică-sa între două tuse care-i zguduiră spatele. Citește toată ziua ziarele...

— De unde ai bani pentru ziare ? întrebă Ana.

— Le citesc fără să dau bani pe ele. Le iau de la domnul Popescu.

Popescu locuia într-o cameră cu chirie în apartamentul proprietăresei, era mare mutilat de război, își lăsase piciorul drept la cotul Donului. El cu de la sine putere, redusese chiria la jumătate, înjura regimul și era nemulțumit de tot ce se petrecea în lume. Cînd pentru prima oară nu plătise decît jumătate din chirie, proprietăreasa îl amenință că-l denunță la poliție, că-l înjură pe Antonescu. Mutilatul de război nu se sperie. Îi ciocăni în ușă

cu cîrja : „Ascultă, dragă doamnă Carabăț. În clipa cînd apare primul polițist în camera mea, dau foc la casă. Că ori stau la dumneata, ori la pușcărie, mi-e totuna. Acolo cel puțin nu plătesc chirie."

Din clipa aceea, doamna Carabăț îl menaja, îl întreba dacă n-are nevoie de apă caldă pentru ceai și ascundea toate chibriturile din casă.

— Ana.

— Da, Livia.

— Tu ești fată deșteaptă, lucrezi la Telefoane. Spune-mi ce s-ar întîmpla dacă ar muri Antonescu ?

— Cum să moară ? se sperie Ana.

— Ca orice om. Să cadă cu avionul, să se scufunde cu vasul, să-l nimerească un glonte rătăcit sau pur și simplu să moară în pat.

Ana nu știu ce să-i răspundă.

— Spune-mi tu ce s-ar întîmpla ?

— Păi, nu știu, ridică Livia din umeri. Dacă aș ști, m-aș ruga lui dumnezeu să moară.

Ana păli.

— Sper că pe stradă nu discuți cu prietenele tale despre Antonescu ?

— Fii liniștită. Mă prefac că nici n-am auzit de el.

— Astea toate le-ai învățat de la Popescu ?

— Nu. El îmi spune alte lucruri : de ce nu se găsește ulei, de ce se pun timbre pe pîine. Uneori, dacă bea un șpriț, îmi povestește și de front. Eu, pînă acum, credeam că oamenii stau în tranșee și trag unul în celălalt. Războiul în tranșee, spune el, e un lucru cinstit. Că așa a fost de cînd e lumea. Războiul e urît în spatele frontului. Tu știi, Ana, că pentru un neamț împușcat se adună o sută de ruși și sînt spînzurați ? Oare atît de mult valorează un neamț ?

— Mă sperii, Livia.

— Nu te speria. Acum cîteva zile am aflat că Popescu nici nu-i urăște pe nemți. Chiar îi admiră. Cică sînt cei mai harnici și cei mai buni muncitori din lume. Îi urăște pe ăia care i-au tîrît în război.

— Te rog foarte mult să nu mai discuți cu domnul Popescu.

— Dar cu cine să discut ? Cu doamna Carabăț ?

Tulburată, Ana intră în dormitor și se schimbă : își puse un capot de diftină și reveni în bucătărie. Livia tocmai o pisa pe maică-sa :

— Spune, mamă, chiar nu-ți amintești de ăla grasu' despre care ți-am povestit ?

— Nu.

Ana trebui să recunoască că Livia avea dreptate. Mama multe lucruri nu mai ținea minte. Nici măcar locul unde-și ținea cartelele. O auzi din nou tușind. Răcise în toamna trecută, începuse să tușească, apoi pe vremea gerului mare a început să scuipe sînge. Doctorii de la Casa Cercuală spuneau că o să-i treacă, i-au recomandat aspirine și un sirop dulceag cu miros ciudat de mentă.

Privirile Anei căzură pe ligheanul de pe plită.

— Ți-am spus, mamă, să nu mai încălzești apă. Fac duș la serviciu.

— O încălzesc pentru Livia. A spus că dacă tu te speli în fiecare seară, se spală și ea.

Ana se uită la soră-sa. Se împlinise și ea, deși avea doar paisprezece ani ; sub tricoul vărgat i se întrezăreau sînii formați. Cînd încălța pantofii Anei cu tocuri înalte, i se prelungeau picioarele, părea o adevărată domnișoară.

— O pui pe mama la lucru, spuse Ana dojenitoare.

— Eu am adus apă, sări Livia și-și coborî leneșă picioarele de pe scaun.

Ana puse fața de masă și scoase tacîmurile din sertar. Pe urmă, la masă, povesti că s-a discutat din nou mutarea centralei în afara Bucureștiului. Maică-sa o ascultă cu mîna la gură, să-și înăbușe tusea care o încerca.

— Dacă mă duc, primesc și o indemnizație, încheie Ana.

— Ce înseamnă, indemnizație ? o întrebă maică-sa.

— Un salariu în plus, dădu lămuriri Livia.

— Tu să taci din gură ! se răsti maică-sa la ea. Se întoarse spre Ana : Ce înseamnă ?

— Așa cum a spus Livia. Mi se dă probabil încă un salariu.

— Atunci du-te, mamă, o îndemnă maică-sa, și în ochi îi apărură niște licăriri. Ana nu-și dădu seama dacă din cauza febrei sau de bucurie. Și eu am visat să mă întorc odată la țară. Măcar tu să ai aer curat.

Mai demult, cînd era bine dispusă, povestea despre un sat idilic, cu case date cu var, cu acoperișuri din țiglă roșie, cu bătături pline de orătănii și grădini cu flori de toate felurile. În amintirile ei despre sat nu prindeau contururi concrete decît lucruri neesențiale ; cuibul unei berze pe hornul părăsit al unui șopron, trunchiul unui nuc pe care nu-l putea cuprinde nici cu amîndouă mîinile, un puț cu roată de care n-avea voie să se atingă, să nu-și rupă brațele.

Toată viața visase să se reîntoarcă în satul din mintea ei.

— Abia cînd taică-tu m-a adus la București, povestea adesea, am auzit de piață. Acolo, dacă aveai nevoie de pătrunjel, de morcovi, te duceai în grădină. Ouă, lapte, carne, toate le aveai în bătătură.

— Dar noi de ce n-avem ?

— Pentru că la București sînt oameni mulți. Nu poate să ajungă la toată lumea.

— Nu mă iei și pe mine cu tine ? întrebă Livia și privi rugătoare spre Ana. Școală n-am, mă plictisesc, și mama tot spune c-o necăjesc.

— Vrei s-o lăsăm pe mama singură ?

Livia nu-i răspunse. Tîrși scaunul sub fund pînă lîngă sobă, își ridică din nou picioarele pe tăblie și se rezemă cu bărbia de genunchi. Adunată ghem, își pierdu toată feminitatea, redeveni copil.

— Dar poate că nu mai plec nici eu, adăugă Ana. Ce o să faceți fără mine ?

— Asta spui ca să nu-mi fac inimă rea.

— Nu, Livia.

Și Livia știa că mama nu putea fi lăsată singură ; abia reușea să ridice o găleată cu apă sau să mute masa din sufragerie. Uneori, și în timp ce gătea se așeza pe un scaun, să se odihnească.

— Te duci, fetița mea, spuse mama după o lungă meditație. De ce să nu te duci ?

— Pentru că nu-mi place cum tușești.

— Eu m-am obișnuit cu tusea.

Și tonul, și cuvintele sunau a resemnare. Toți vecinii spuneau că nu fusese așa cînd trăia încă soțul ei. Cînd spăla rufele în curte cînta. În zilele de sărbătoare, se gătea.

În cutiile în care ţineau acum acele cu gămălie, pe vremuri era pudră şi, odată, cotrobăind prin casă, Ana dăduse peste o mulţime de sticluţe de colonie. Tatăl ei fusese electrician şi murise electrocutat la douăzeci de metri de pămînt. Mama nu permisese copiilor să-l vadă carbonizat, cu pielea neagră, arsă.

— De ce să nu-l vedem şi noi pe tata ?

— Pentru că e bine să vă aduceţi aminte de el cum stătea în casă şi rîdea.

Fetele rar îl văzuseră rîzînd ; de obicei era morocănos şi mereu avea motive să nu fie vesel : ba îi reţinuseră salariul pentru un cablu pierdut, ba primea cîte o amendă că n-a terminat de repus în funcţiune linia bombardată. Ştiau şefii lui să născocească pricini.

— Acolo mi s-a promis că o să avem locuinţă şi mîncare gratuită, mai spuse Ana. O să vă trimit toţi banii acasă.

Maică-sa îi răspunse după ce tuşi de cîteva ori :

— Nouă ne ajunge pensia mea.

— Atunci de ce te plîngi că nu ne ajung banii ? sări Livia. Lasă să ne trimită banii acasă ! Poate îmi cumperi şi mie rochiţa aceea cu buline.

— Ţi-am spus că ţi-o cumpăr, se răsti maică-sa la ea. Iar tu, se întoarse din nou spre Ana, du-te pînă la Nicoleta. A spus să treci neapărat pe la ea.

NICOLETA AVEA locuinţa lîngă apartamentul proprietăresei, în dreptul cişmelei comune. Se mutase cu vreo doi ani în urmă în casa în formă de vagon şi nimeni din curte nu ştia despre ea decît că lucrează la Filatura Română de Bumbac de pe Pantelimon, că pleacă la lucru în fiecare dimineaţă cu noaptea în cap şi se întoarce pe întuneric. Dornică de aer, uneori, se aşeza în faţa uşii şi se pieptăna o oră să-şi scoată scamele din păr. Cînd s-a aflat că soţul ei era arestat şi internat în lagărul de la Tîrgu-Jiu, proprietăreasa a insistat să se mute, dar cei de la Siguranţă care supravegheau casa i-au spus să se astîmpere. Toţi din curte se fereau de ea, de parcă ar fi fost ciumată. Numai Ana o vizita, la început din compa-

siune, pe urmă s-au împrietenit. După a treia sau a patra seară petrecută împreună, Nicoleta a avertizat-o :

— Dacă o să continui să vii la mine o să ai neplăceri.

— Ce fel de neplăceri ?

— O să fii întrebată ce discuți cu mine, cu cine am relații.

— Păi, după cîte știu, n-ai relații decît cu mine.

— Special nu am. Știu că sînt urmărită, mă duc la serviciu, vin acasă și nu stau de vorbă cu nimeni. Nici la fabrică. Și acolo sînt urmărită.

— De ce ?

— Din cauza soțului.

Cu timpul, Ana a aflat cîte ceva despre soțul Nicoletei : a distribuit manifeste împotriva nemților, împotriva războiului, dar pentru că n-a fost prins asupra faptului și el a negat totul, nu i s-a putut intenta proces și l-au internat în lagăr. Deci Stoica n-a exagerat cînd a avertizat-o să fie foarte atentă la afișaj sau la distribuirea de manifeste. Nu voia să se desconspire față de Nicoleta și întrebă ca și cum atunci ar fi auzit pentru prima oară de așa ceva.

— Dar de ce a făcut asta, Nicoleta ?

— Din două motive. El e din Bistrița și acum Bistrița e în altă țară.

— Și celălalt motiv ?

— Al doilea motiv e mai complicat. Nu-i place să fie tîrît ca animalele. Nu vrea să-l aplaude pe mareșal cînd acesta mobilizează noi contingente de tineri pentru abatorul din răsărit.

— Am înțeles. Nu vrea să lupte.

— N-ai înțeles. Vrea să lupte, dar pentru Ardeal nu pentru interesele nemților. Desigur, mai grav decît asta e faptul că el luptă pentru această cauză, nu se mulțumește să stea cu mîinile încrucișate pe piept.

— Cam așa vorbește și dispecerul nostru. Aș putea să te ajut cu ceva ?

— Nu, Ana.

După cîteva luni a fost chemată în birourile din bulevardul Pache și întrebată ce relații are cu Nicoleta Balaban. Un comisar tînăr, spilcuit, politicos, îi oferi loc.

— Nu știu ce înțelegeți dumneavoastră prin relații ? Uneori după lucru stăm de vorbă.

— Despre ce ?

— De-ale noastre.

— Vezi, domnișoară, acest „de-ale noastre" mă interesează.

— Eu o întreb ce aș putea face cu mama.

— Păi, ce să faci cu ea ?

— Asta nu știu. E.ofticoasă, tușește și mă tem să n-o îmbolnăvească și pe sora mea mai mică.

— Și doamna Balaban ce spune ?

— Că n-are cum s-o ajute.

— Am întrebat ce spune în general.

— Multe. Că fetele care lucrează la filatură ar trebui să poarte o mască de tifon, să nu înghită scame. Uneori și ea scuipă bumbac.

— Altceva.

— Că munca ar fi mai ușoară la filatură dacă s-ar instala niște ventilatoare.

— Adică face agitație sindicală ?

— Nu știu ce-i aia.

Comisarul zîmbi.

— N-a încercat să te lămurească ?

— Cum adică ?

— Să-ți spună că ar putea fi și bine...

— Ba da. Asta îmi spune totdeauna.

— Și cum ar putea fi bine ?

— Dacă ar avea bani mai mulți. De un an vrea să-și cumpere un godin. Dar dintr-un singur salariu e greu.

— Știi că soțul ei e arestat.

— Știu.

— Știi și pentru ce ?

— Nu. Pe ea m-am jenat s-o întreb.

— Și nici nu bănuiești ?

— Păi, pentru ce poate fi arestat un om ? Probabil a furat ceva...

— Am senzația că faci pe naiva.

— Nu fac pe naiva pentru că nu sînt... Am douăzeci de ani și din salariul meu îmi susțin familia. Știți cîtă pensie are mama după tata ? Șase sute de lei. Atît plătește Întreprinderea de Electricitate pentru un tată mort.

— Te-aș sfătui s-o ocolești pe doamna Balaban.

— Și cu cine să stau de vorbă ? Că după lucru nu mai pot umbla pe străzi. Cu proprietăreasa ? E bătrînă și rea. Și la plata apei ne fură. Nicoleta e necăjită, eu sînt necăjită și ne înțelegem.

— Asta e grav. Mi-ar părea bine pentru dumneata să nu vă înțelegeți. Soțul ei e comunist. Și nu unul oarecare. Nici în lagăr nu se astîmpără. Noi îl bănuim că prin el se scurg sarcinile trasate de comuniștii arestați celor de afară. Și canalul nu poate fi decît Nicoleta.

— Cum adică „canal" ?

— Canalul prin care ajung ordinele din lagăr la cei nearestați. Ferește-te de ea !

Cu timpul Nicoleta îi dădu mici sarcini :

— Sună la telefonul 31-011 și spune că ești din partea Grădinii Botanice. O să-ți răspundă cineva că n-a fost în viața lui acolo. Îi spui că de aceea l-ai sunat, să afle și el că au înmugurit palmierii.

Ana începu să rîdă :

— Te ții de șotii ?

— Nu, Ana. Ceea ce faci e foarte important. Eu nu pot să sun la telefon pentru că sînt urmărită. Numai să fii foarte atentă să nu te audă nimeni și să nu vorbești niciodată despre acest mesaj.

— Ce înseamnă asta ?

— Cu timpul o să afli.

Ana verifică numărul de telefon și spre surprinderea ei era al dispecerului Stoica. Și fu și mai mirată cînd acesta îi răspunse exact cum îi spusese Nicoleta. Seara o întrebă :

— Tu știi cine e omul cu care m-ai pus să vorbesc ?

— Nu. Și nici nu mă interesează. Dar să știi că ne-ai făcut un mare serviciu. Sper că se va ivi ocazia să-ți mulțumim.

Pe atunci, Ana nu înțelesese de ce Nicoleta vorbea la plural. Mai tîrziu, observase că îi cerea să facă servicii totdeauna după ce se întorcea de la Tîrgu-Jiu.

Odată, lucrînd în schimbul de noapte, rămăsese numai cu Stoica în centrala manuală. Cu el se avea bine. Stoica o atrăsese în munca ilegală, îi dăduse sarcini mărunte, mai mult ca s-o verifice, pe urmă o luase cu el la

afişaj. Îşi dăduse seama că ceea ce făceau era periculos. Îl întrebă de ce se expune.

— Ca să se termine războiul, fetiţa mea.

— Şi credeţi că după război o să fie mai bine ?

— Fii sigură că noi, românii, ne cunoaştem mai bine interesele decît nemţii care ne-au încălecat. Pe front ne folosesc drept carne de tun, în ţară ne fură toate bunurile. Pacea nu va însemna numai descotorosirea de ei, ci mult mai mult : o schimbare a vieţii celor mulţi. Ca şi cum dumnezeu ar crea lumea din nou. Şi pentru că Ana nu-i pusese alte întrebări, continuă : Vor veni cei ce muncesc la putere.

Rămasă cu Stoica în centrala manuală n-o răbdă inima să nu-i spună că ea e din partea Grădinii Botanice.

Stoica se încruntă.

— Acum ar trebui să-ţi dau două palme ! Despre chestiile astea n-ai voie să vorbeşti nici cu tine însăţi ! Mai ales tu care ai experienţă.

După terminarea schimbului o sărută pe frunte :

— Noi sîntem severi şi cu cei care ne sînt dragi.

Vorbea la plural la fel ca şi Nicoleta.

ANA AJUNSE în dreptul ferestrelor întunecate ale Nicoletei şi ciocăni încet în geam, să nu fie auzită de ceilalţi vecini. Imediat desluşi în casă lipăit de paşi, apoi apăru o dîră de lumină sub uşa de la bucătărie. Ana se strecură în casă. Nicoleta era îmbrăcată într-o cămaşă de noapte lungă, închisă la gît şi părea plînsă. Bucătăria ei întunecată era mai sărăcăcioasă decît a Anei, nu avea în ea decît un dulap hodorogit, cu vopseaua căzută, o masă pliantă cu picioare metalice şi două scaune desperecheate, unul cu spătar şi celălalt cumpărat de la tîmplarii ambulanţi din Moşi, nevopsit. Nicoleta nu era mai în vîrstă decît Ana decît cu cinci sau şase ani, dar era trecută, îmbătrînită înainte de vreme. Faţa lunguiaţă, palidă se termina cu o bărbie ascuţită, osoasă, fruntea bombată, mare, era ascunsă sub un breton ciopîrţit de ea neegal, cu multe fire albe. Îşi ţinea umerii ciudat, adunaţi ca oamenii friguroşi. Numai ochii, ascunşi adînc în orbite, erau vii, pătrunzători.

— L-ai văzut ? întrebă Ana imediat ce se desprinse din îmbrățișare.

Nicoleta, zgribulită, sculată din pat, își ținea mîinile încrucișate pe piept.

— Nu.

În spatele ei, pe spătarul scaunului, era aruncată îmbrăcămintea sa de duminică : o fustă albă plisată și o bluză de culoarea lămîii. La Tîrgu-Jiu se ducea totdeauna elegantă, ca paznicii să nu-și dea seama că o duce greu.

— Și te-ai dus pînă acolo degeaba ?

— Da, clătină Nicoleta din cap. Nu m-au lăsat nici măcar să-i las pachetul cu alimente. Pun de o cafea ?

Și, fără să aștepte răspuns, luă un ibric și-l puse pe spirtieră.

— N-o să putem dormi, încercă Ana să refuze.

— Eu oricum nu pot dormi. Luă cutia de chibrituri de pe etajeră și aprinse fitilul lămpii. La voi ce-i nou ?

— Nimic. Mama tușește și Livia a început să mă îngrijoreze.

— Livia ? De ce ?

— Stă toată ziua la invalidul de lîngă noi și ăla o învață prostii.

— Cum adică ?

— Că ce ar fi dacă ar muri Antonescu și chestii din astea.

— Mie îmi place Popescu. Ieri l-a luat la rost pe unul care a fost pus să mă urmărească. L-a prins de cravată. Dumneata cine ești ? Te văd de cîteva zile în fața casei fără nici o treabă. Te pomenești că vrei să faci o spargere ? Cel de la Siguranță a trebuit să se legitimeze ca Popescu să nu-l dea cu capul de pereți. Cînd află că e de la Siguranță, se înfurie și mai rău. Înseamnă că mă urmărești pe mine ! Tu de ce nu ești pe front ? Măcar să te duci să vezi ce-i pe acolo și să-mi cauți piciorul pierdut. Individul a întins-o, bucuros că n-a primit și niște palme.

— Probabil au trimis pe altcineva.

— De asta sînt sigură. Dar, dacă-l descopăr, i-l arăt lui Popescu. Să stea de vorbă și cu el. La Telefoane ?

— Ne-au anunțat din nou pentru noua centrală, dar nu prea sînt hotărîtă.

Nicoleta tresări.

— Cum adică ? De doi ani se pregăteşte acţiunea asta şi tu... Îşi dădu seama că vorbise prea mult şi căută să schimbe discuţia : Mi-ai spus odată că dispecerul a insistat foarte mult să te duci.

Ana vru s-o întrebe „ce se pregăteşte de doi ani", dar o ştia pe Nicoleta : n-avea nici un rost să insiste, ea tot nu i-ar fi spus nimic. Îi răspunse ca şi cum n-ar fi auzit cele spuse.

— Da, dispecerul mi-a spus că e o sarcină.

În clipa aceea realiză legătura dintre cele spuse de Nicoleta şi Stoica. Oare nu i-a transmis ea sarcini lui Stoica prin omul de la Grădina Botanică ?

— Dacă-i sarcină n-ai voie să refuzi, spuse repede Nicoleta.

— Da, dar mama nu se simte bine. Nu pot s-o las singură.

— Dar nu rămîne singură. Rămîne cu Livia.

— Livia e mică. Toată ziua se zbenguie pe stradă. Pe ea nu pot să mă bazez.

— O să am eu grijă de mama ta. Mă rog, cît pot. Că oricum războiul n-o să mai dureze mult.

— Aşa mi-a spus şi Stoica. Zicea că după război dumnezeu o să creeze lumea din nou.

— Ori el, ori noi.

ANTON CALAPA trecu a treia oară pe Sărindar, în spatele cinematografului „Capitol", şi era hotărît, dacă omul de legătură nu apărea nici de astă-dată, să nu mai insiste : consemnul fusese foarte clar : dacă la fereastra biroului său, de la etajul doi, perdelele vor fi date la o parte, va avea loc întîlnirea. Omul ori n-a apucat să treacă pe Calea Victoriei, prin faţa Palatului Telefoanelor, ori se întîmplase ceva. N-avea nici un rost să rişte : Sărindarul era gol, ultimul spectacol de cinema se terminase de mult, numai în capătul străzii, în faţa clădirii „Universului" era agitaţie : cîţiva vînzători de ziare aşteptau ediţia de dimineaţă.

Cu cîteva luni în urmă mai ratase o întîlnire : era în perioada cînd se angajase să asigure transportarea utila-

jului la Tîncăbești. Trebuia să se vadă cu un șofer cu numele conspirativ Tilică. Acest Tilică lucra la U.C.B. secția transporturi, și dispunea de un parc de mașini cu acces în suburbii. Îl mai văzuse o dată la o întrunire și-i memorase figura : era un bărbat cu trăsături aspre, ridat, cu părul tuns scurt, ca unul ieșit de curînd din închisoare. Își fixaseră întîlnirea în Gara Obor, la cel de-al treilea stîlp de fontă dinspre fabrica lui Gagel. Încă de cînd intrase pe peron, Calapa fu surprins de numărul mare de polițiști. În fața Biroului de Mișcare descoperise chiar doi comisari în uniformă neagră. Era clar că întîlnirea fusese desconspirată. Cineva anunțase poliția. La locul întîlnirii ar fi fost o prostie să se posteze și se întrebă de unde ar putea apărea Tilică. Un timp stătuse la intrarea principală din gară, să-l anunțe să nu se ducă la stîlpul de fontă, dar pe peron se putea ajunge din mai multe direcții : dinspre triaj, de la coletărie. În cele din urmă, Calapa își alese un loc strategic, chiar în apropierea Biroului de Mișcare. Chiar intrase în vorbă cu unul dintre comisari, îl întrebase dacă trenul de Ciulnița are sau nu întîrziere. În clipa aceea sosise un tren de persoane dinspre Gara de Nord, din care coborî Tilică. Purta un fulgarin negru închis pînă la gît. Cercetă stîlpii de fontă, ceasul electric de sub copertina de beton și se duse la cel de-al treilea stîlp. Calapa n-avea cum să-l anunțe. Îl văzu înconjurat de polițiști și părăsi gara.

Porni spre clădirea ziarului „Universul" și înainte de a ajunge la colțul străzii se trezi cu o umbră lîngă el. Tresări. La început crezuse că fusese acostat de un om al poliției, pe urmă, privindu-și însoțitorul, îl recunoscu : era același om care venise ultimul la întîlnirea din magazinul de confecții.

Răsuflă ușurat.

— A semnat ? întrebă umbra și-și aprinse o țigară.

Flacăra chibritului îi lumină pentru o clipă fața : părea preocupat.

— Da, îi răspunse cu puțină întîrziere Calapa. Au fost anunțate și fetele.

Omul de lîngă el nu-i răspunse, ca și cum n-ar fi auzit cele spuse de el. Calapa se întrebă cine e, dacă are copii, cu ce se ocupă... Ar fi vrut chiar să-l întrebe dacă

o duce greu, dacă n-are nevoie de ceva. Nu apucă însă să pună întrebarea, căci omul se întoarse spre el :

— Înseamnă că e ultima noastră întîlnire.

Chiar așa să fie ? Să nu se mai vadă, să nu se mai întîlnească niciodată ?

Probabil știa că o să primească o altă sarcină, poate în provincie, și o să se ocupe de alte probleme, să facă rost de arme sau să mineze șine de cale ferată sau poduri. În munca de partid niciodată nu știi ce vei face a doua zi. Simți nevoia să-l îmbrățișeze, să-i spună pe numele mic, să-i dea o întîlnire după război, dar nu se vru slab în fața lui.

Pașii lor răsunau puternic pe trotuar și lui Calapa i se păru chiar strident.

— La paza centralei din pădure a fost trimis un om de încredere, spuse omul de lîngă el. Un sublocotenent tînăr de la Comandamentul Militar al Capitalei. Trase din țigară, pe urmă adaugă : îmi pare rău că nu i-am reținut numele.

Cînd Anton Calapa se întoarse spre el, omul nu mai era în dreapta lui, dispăruse în întuneric.

DOCTORUL TUDOR BEJAN, șeful cabinetului medical din Palatul Telefoanelor, a fost însurat de două ori : prima oară cu o colegă de facultate, grasă, bleagă, cu zestre. Dar nu pentru asta a luat-o de nevastă : avea ochi frumoși și o sensibilitate ieșită din comun. În cei șase ani de facultate se obișnuiseră, se înțelegeau bine. Anca era de undeva, din Ardeal, singura fiică a unui preot de țară cu pămînt mult, cu bani și fără principii. Deși îi promisese lui Tudor că vor rămîne în București să se specializeze într-un spital, ea nu ieșise din cuvîntul părinților. Pentru preotul de la țară titlul de doctor era o mină de aur, specializarea — o pierdere de vreme. I-a cumpărat Ancăi un cabinet în Zărand. Bolnavii, minieri de la puțurile de plumb din împrejurimi, aveau silicoză și oftică, și Anca nu-i trata decît cu sfaturi : odihnă și hrană îmbelșugată, dar conducerea puțurilor era presată, trebuia să furnizeze plumb fără impurități unui concern german. Bejan nu voia să se mute la Zărand. Au stat un an despăr-

ţiţi, pînă ce preotul l-a avertizat că, dacă nu se prezintă în două săptămîni la cabinet, Anca se va mărita cu unul dintre directorii puţurilor. Bejan nu s-a prezentat nici la cabinet şi nici la înfăţişările de la tribunal şi divorţul s-a pronunţat în favoarea ei. Cea de-a doua nevastă, Silvia, avea un cusur : uneori lipsea de acasă, şi mai ales nopţile. La orice întrebare a lui Bejan răspundea evaziv, repetînd la infinit aceeaşi frază : am avut de lucru. Bineînţeles, divorţul s-a pronunţat în favoarea doctorului, care a hotărît să nu se mai însoare niciodată. Mai tîrziu, cînd Calapa l-a adus înapoi de pe front şi i-a dat primele sarcini de partid, Bejan a întîlnit-o pe Silvia la un afişaj.

— Acum ai înţeles de ce nu ţi-am putut spune unde-mi petrec nopţile ?

Bejan ar fi vrut să reia legăturile cu ea, dar nu s-a mai putut. Ea era combinată cu cineva de la Radio şi era fericită.

Dispecerul de serviciu îl anunţă pe Bejan să se prezinte de urgenţă la directorul tehnic al Societăţii. Bejan aşteptase de mult această înştiinţare.

Anton Calapa, care îl adusese la cabinetul medical al Telefoanelor, îi spusese că în curînd va primi o misiune. Doctorul bănuia despre ce putea fi vorba : cotiza regulat la Ajutorul Roşu şi Calapa i-a dat să înţeleagă că va trebui să preia funcţia de „încasator" la toate instituţiile de transport şi telecomunicaţii. Bejan ar fi dorit o muncă mult mai concretă : bîntuise toate fronturile, se săturase de război, ştia în ce parte s-a înclinat balanţa victoriei. De altfel, pentru un intelectual, nici nu era greu de ghicit.

Intră în biroul lui Calapa cu zîmbetul pe buze.

— M-ai ameninţat de mult că o să mă chemi.

— Uite că a venit sorocul, îi strînse mîna Calapa. la loc. Aşteptă ca Bejan să se scufunde în fotoliul de piele, abia atunci continuă : După cîte ştiu, nu eşti însurat.

Lui Bejan întrebarea i se păru ciudată.

— În clipa de faţă nu sînt.

— Cum adică ?

— Păi, am fost însurat de două ori.

— Asta ştiu. A treia e în perspectivă ?

— Nu. Cred că n-o să mă mai însor niciodată.

— Atunci e bine. O să-mi fie mai uşor să te lămuresc.

Îi întinse un pachet cu „Regale" roşii. Bejan aprinse ţigara, se lăsă pe spătarul fotoliului şi aşteptă să fie „lămurit".

— Vei fi detaşat în provincie, spuse, în cele din urmă, Calapa.

Lui Bejan fumul îi rămase în gît, era cît pe-aci să se înece, tuşi de cîteva ori şi, supărat, puse ţigara în scrumiera de metal din fundul căreia îi surîdea bazorelieful lui Graham Bell.

— La o detaşare în provincie nu m-am aşteptat, mormăi el, deşi nu voia să lase impresia că nu e de acord.

— Mă rog, îi zîmbi Calapa. Un fel de provincie. E vorba de cîţiva kilometri de Capitală. La noua centrală. Şi te muţi cu cabinetul medical cu tot.

— Am înţeles, îi veni inima la loc lui Bejan. Luă ţigara de pe scrumieră şi trase un fum adînc în piept. În încăpere se simţeau aroma de smochin. Voi fi singur ?

— Nu. Te va ajuta Stoica. Şi mai e şi o utecistă acolo, una măruntă, negricioasă. Dar vă găsiţi voi. Cam asta e tot.

— Poate îmi spui şi ce voi avea de făcut ?

— O să-ţi comunice Stoica amănunţit. În mare pot să-ţi spun şi eu : vei îngriji două duzini de centraliste, pe care va trebui să le înveţi să-şi iubească patria.

— Iubirea de patrie e o noţiune abstractă.

— Sacrificiul soldaţilor pe front nu e o noţiune abstractă. E dovada concretă a dragostei de ţară. Activitatea pe care ai dus-o în cadrul Ajutorului Roşu tot patriotism se numeşte. În sensul acesta înţeleg dragostea de patrie. Centralistele n-au educaţie politică, pentru ele dragostea de patrie e ceva subînţeles. Or, munca din centrala din pădure nu e un simplu serviciu, e un fel de front.

— Front în apropierea Bucureştiului ?

— Nu pot să-ţi dau amănunte pentru că nici eu nu le cunosc. Mi s-a spus că e un fel de front şi cei care mi-au spus acest lucru spun numai adevăruri. Înţelegi ?

ANDRONE SE ÎNTOARSE de la magazinul de confecţii abătut ; nu şi-ar fi imaginat ca nişte simpli vînzători să

reziste la bătaie, să aibă forța să tacă, deși în ochii lor se citea spaima. Îi verificase pe toți, știa cine era sau nu însurat, dacă au familie, copii, dacă au cazier : cunoștea și părerile vecinilor despre ei. Începu să creadă și el că Pascu a intrat în magazin numai ca să-și cumpere ceva, sau să-l deruteze. Arătă fotografia lui tuturor vînzătorilor, dar nici unul nu-și amintea să-l fi servit cu ceva.

— Chiar dacă l-aș fi servit eu, nu-mi aduc aminte. Am de-a face cu sute de oameni pe zi. Dacă ar fi avut un singur ochi sau ar fi fost bandajat mi-aș fi adus aminte.

Androne cercetă magazinul amănunțit, descoperi perdeaua care ducea în depozit și văzu o mulțime de oameni ascunși. Scoase pistolul și ceru să i se aprindă lumina. În bătaia becului manechinele păreau caraghioase și Androne avu senzația că-și bat joc de el. Ca să nu se trădeze față de vînzători, întrebă cu autoritate :

— Ce-s cu păpușile astea aici ?

— Sînt date la reformă.

— Și atunci de ce nu le aruncați ?

— Trebuie reparate.

— Gura !

La sediu, Deleanu nu-l putu primi imediat, fu nevoit să aștepte în anticameră împreună cu alți doi indivizi : unul mărunt, cu umerii strînși, ziarist la „Universul" și celălalt, un bărbat înalt, elegant, de la Prefectura Capitalei. Neavînd ce face, răsfoi ziarele de pe masa secretarei. Pe prima pagină îl izbi o știre culeasă cu litere mari. „Se pregătește o contraofensivă în perimetrul Odessei". Era o minciună. Toată lumea știa că Odessa fusese evacuată cu o săptămînă în urmă. Avea dreptate Meri că pînă acum a răsfoit doar ziarele. Citi știrile în continuare : „De la Kursk nemții s-au repliat pe poziții dinainte stabilite". Dar asta înseamnă retragere ! De ce dracu ține Hitler sub obroc armele secrete ? Dar dacă și asta e doar o minciună ? Se întrebă cu spaimă ce se va întîmpla cînd vor intra rușii în București. Oare să aibă Meri dreptate ? Dacă ar fi așa și colegii lui ar trebui să fie înspăimîntați, și mai ales Deleanu. El era cunoscut, îi apărea numele în ziare, i se luau interviuri, toată lumea știa cu ce se îndeletnicește. Cine știa de Emil Androne ? Colegii, Deleanu și Meri. Ba nu, îl cunoșteau și cei pe care i-a anchetat. Mai

ales acela mic, negricios, pe care l-a umplut de sînge. Dacă tocmai ăsta o să vină să-l execute ? Şi acolo, la subsol, unde avusese mîinile legate, se temuse de el. Îl înfruntase cu privirile de parcă ar fi vrut să-i memoreze faţa. De ce daţi, domnule comisar ? Pentru că taci ! Păi, n-am ce să vă spun. Ai, dar nu vrei! Ăsta a fost tot dialogul lor. Căzut pe ciment cu faţa plină de sînge, l-a înfruntat. I-a şi spus : Ce se va întîmpla dacă o să ne întîlnim cîndva pe stradă, domnule comisar ? Chiar aşa, ce se va întîmpla ? O să-i spună că a avut sarcină să-l ancheteze. Oamenii sînt de toate felurile : unu-i zidar, altul face pîine şi cel de-al treilea anchetează. Da, dar dumneavoastră m-aţi bătut, mi-aţi distrus ficatul cu loviturile de picior. Aţi avut sarcina să mă bateţi, să mă schilodiţi ? Niciodată ! Oare Deleanu o să mărturisească vreodată că a dispus ca oamenii să fie schingiuiţi ? Niciodată ! El a dispus ca oamenii să fie anchetaţi. Atît. Ar fi tîmpit să recunoască altceva. Şi negriciosul nu e singurul : mai erau şi cheferistul deşirat de la Depou, mecanicul de locomotivă, croitorul de la Cehoslovaca, brutarul de la Herdan.

Deleanu îl primi pe cel de la Prefectura Capitalei şi audienţa nu dură decît cîteva minute. Intră ziaristul. Numai să nu-l enerveze slăbănogul de la „Universul", se rugă Androne în sinea lui. Ştia că întrevederea cu comisarul-şef va fi furtunoasă, dar era pregătit sufleteşte. Vinovatul principal al eşecului era comandantul patrulei militare de pe Lipscani. Bine că i-a reţinut numele. Deleanu avea posibilitatea să verifice exactitatea raportului.

Comisarul-şef îl întîmpină încruntat. Din cauza căldurii, era numai în cămaşă. În ultimul timp se îngrăşase peste măsură şi transpira de parcă ar fi fost călare pe o sobă. Cămaşa udă îi stătea întinsă pe burtă şi Androne se temu că nasturii de sidef or să-i sară ca lăcustele. Îl informă pe Deleanu cu voce stinsă de tot ce s-a petrecut de cînd a intrat Pascu în magazinul de confecţii şi acesta, înghesuit în scaunul cu spătar înalt, ca într-o menghină, îl asculta cu atîta atenţie, încît uită să-şi şteargă transpiraţia de pe frunte. Chenarele geamurilor mici, proiectate de soare pe perdelele transparente, aduceau cu nişte gratii. Brusc, Deleanu apăsă pe butonul ventilatorului şi paletele mari, de alamă, risipiră toate hîrtiile de pe birou.

Androne, cuminte, le culese de pe jos și le fixă sub o scrumieră de marmură.

— Și ? întrebă Deleanu, de parcă n-ar fi auzit informarea lui Androne.

Androne nu înțelese la ce se referea acest „și" și căută privirile comisarului-șef.

— De ce nu-mi răspunzi ? Ce spun cei de la magazinul de confecții ?

— Nimic, domnule comisar-șef. Tac cu încăpățînare. Încep să cred și eu că într-adevăr nu știu nimic.

— I-ai luat tare ?

— Tare, domnule comisar-șef. Brusc își aduse aminte de negriciosul căruia i-a tumefiat ficatul în subsolurile Siguranței și vru să-l pună pe Deleanu la probă : Așa cum mi-ați poruncit.

— Cum adică ți-am poruncit, îi căută comisarul-șef privirile.

— Să-i iau tare. Și acum mă dor palmele.

— Ești prost, măi Androne. Niciodată nu te-am sfătuit să bați. Să-i anchetezi !

Era clar că Deleanu nu-și asuma nici o răspundere. Ce ar fi să-i spună că Odessa fusese evacuată, că rușii se apropie de frontierele țării. Fără îndoială că Deleanu ar dispune să fie arestat. Comisarul-șef îl țintui cu degetul :

— Mă, Androne ! Se țin întruniri clandestine într-un magazin de confecții și vînzătorii nu știu nimic ! Au fost instruiți, mă ! Ai cercetat magazinul ? N-are și o altă ieșire ?

— L-am cercetat. Am fost în depozit, m-am și speriat de niște manechine decapitate. Magazinul nu are nici o altă ieșire. De altfel Pascu a ieșit pe unde a intrat.

— Da, am uitat acest amănunt.

— Ceea ce vă pot spune în plus față de ce am scris în raport e faptul că Pascu fusese avertizat să se mute. Și asta în timp ce eu am fost legitimat de sublocotenentul Ion Manu.

— O patrulă militară are dreptul să legitimeze pe toți suspecții. De unde știi că Pascu a fost avertizat ?

— De la gazda lui. Am anchetat-o. Au fost doi oameni să-l anunțe să plece.

— Vezi, pe ăștia voiam eu să-i arestez. Ai vreo pistă ?

— Am predat semnalmentele la cartoteci. Se lucrează la identificare.

— În cazuri din astea, amănuntele contează mult.

— Știu, domnule comisar-șef. Pe baza amănuntelor am strîns cercul în jurul unuia dintre ei. O femeie. Avea scame de bumbac în păr.

— Și ce-i cu asta ?

— La două sute de metri de fosta casă a lui Pascu e Filatura Română de Bumbac. Bănuiesc că e muncitoare acolo. Am dat dispoziție să se cerceteze dosarele celor suspecți de la filatură.

Deleanu rîgîi, apoi vru să formeze un număr, dar, furios, trînti receptorul în furcă.

— Iar n-are ton !

Androne, atotștiutor, îi sări în ajutor :

— Probabil că se lucrează în centrala cea nouă.

— Care centrală ? întrebă mirat Deleanu.

— Cea care se va face undeva, într-o pădure.

Deleanu îl privi lung :

— De cînd ai intrat în acest birou nu spui decît prostii !

— Pe crucea mea, domnule comisar-șef. Știre sigură. Cunosc pe cineva care lucrează la Telefoane.

— Ai un om acolo ?

În sfîrșit, se bucură Androne, Deleanu îi descoperea și calități.

— Da, domnule comisar-șef. Un om pe care îl cunoașteți și dumneavoastră. Chiar bine ! Își permise un mic zîmbet. În intimitate vă spune Gigi.

— Cine-i ? se încruntă Deleanu.

— O fată blondă. Catargiu. Meri Catargiu. După soț, Mutașcu.

— Vrei să spui că am relații cu această femeie ?

— Nu, domnule comisar-șef. Am spus doar că o cunoașteți.

— Și ce spune ?

— Că se mută centrala.

— Te-am întrebat ce spune despre mine ?

— Că ați cunoscut-o în casa părinților ei cînd a fost mică. I-ați dus tot timpul bomboane.

— **Atît ?**

— Atît.

— Ceva nu e în regulă cu fata asta. E de viţă nobilă, părinţii au avut şi o moşioară undeva în Bărăgan, ea s-a măritat cu un tip excepţional şi cînd acesta a murit s-a dat la fund. S-a angajat la Telefoane într-un post obscur. Poate au sfătuit-o americanii.

— Americanii ? ! se miră Androne.

— Da. Mutaşcu a făcut studiile acolo. Înainte de război mergeau la recepţiile ambasadei. Dracu ştie... Privi în gol, pe urmă rîgîi din nou. E tot frumoasă ? În tinereţe era apetisantă.

— Şi acum e tînără.

— Pe dracu ! Trebuie să aibă vreo treizeci de ani.

— Sub treizeci.

— Mă rog. Eu am cunoscut-o cînd a avut doisprezece sau paisprezece ani. Tocmai îi apăruseră ţîţele şi umbla cam dezbrăcată. Şi cînd mi se aşeza pe genunchi începeam să transpir. E drept, eram şi eu mai tînăr.

— Ea arată şi acum bine.

— Normal. N-a avut grijile mele. Crezi că are relaţii cu americanii ?

— Sigur nu, domnule comisar-şef. Un timp am bănuit-o şi eu.

Deleanu îl măsură pe Androne din cap pînă în picioare.

— Tu de ce ai bănuit-o ?

— Pentru că ceva nu e în regulă cu ea. Mă întrebam ce caută la centrala de telefoane cînd are hişte relaţii formidabile. Ministrului de la Telecomunicaţii îi spune Marcel, dumneavoastră Gigi. De ce stă acolo cînd la prima intervenţie ar putea obţine orice post. În orice caz unul mai uşor şi mult mai bănos. Mă întrebam de ce stă la Telefoane.

— Chiar aşa, de ce stă acolo ?

— Spune că nu vrea să se compromită, că noi oricum pierdem războiul.

— Înseamnă că nu e proastă.

— Dumneavoastră credeţi la fel ?

— Eu am spus că nu e proastă. De ce insinuezi ?

— Nu, voiam doar să aflu părerea dumneavoastră.

— Tu vrei să mă descoşi ?

— Nu, domnule comisar-şef.

— Atunci află : părerea mea este părerea oficială a guvernului. Victoria în acest război este a noastră. Cu asta am terminat. De ce crezi că n-are relaţii cu americanii ?

— Pentru că am urmărit-o o lună de zile. E cuminte, lucrează, la nevoie face ore suplimentare, merge acasă, se culcă, pe urmă iar se duce la serviciu. E drept, e îmbrăcată bine.

— Blănuri, bijuterii ?

— Nu. Dar e elegantă.

— Gust a avut întotdeauna. Şi ce spune ?

— Despre ce ?

— Despre centrală ?

— Că în curînd se va muta undeva în apropierea Bucureştiului.

— Şi noi de ce nu ştim nimic despre asta ?

Deleanu apăsă pe un buton de pe birou şi apăru secretara, o femeie stafidită, cu păr de culoarea nisipului.

— Fă-mi legătura cu Telefoanele. Cu directorul Calapa sau cu cineva de la dispecerat.

Secretara se înclină uşor şi trase uşa după ea. Deleanu opri ventilatorul.

— Ce mă fac cu tine, Androne ? Începi să te vîri în viaţa mea intimă, te-ai combinat cu o femeie care spune că o să pierdem războiul şi te miri că n-am încredere în tine. Spre norocul lui Androne sună telefonul. Deleanu ridică receptorul. Alo, cine ? Aaa, domnul Calapa... Bună ziua, domnule director. Aici Deleanu de la Siguranţă. Ei, ce să facem şi noi. Cu slujba... Pe noi de ce nu ne anunţaţi că mutaţi centrala ? Da, am înţeles ! Evacuaţi nişte aparatură să fie ferită de bombardamente. Mă miram şi eu... Bineînţeles... Zvonuri... Mersi, dragă, şi aveţi grijă de ton. Uneori dispare. La revedere !

Puse receptorul în furcă şi ridică privirile spre Androne :

— Mă, pe tine aş putea să te arestez şi pentru răspîndire de zvonuri. Hai, cară-te !

CAMIONUL, prevăzut cu prelată groasă kaki, era gata de drum, sub supravegherea lui Stoica : geamantanele cen-

tralistelor se încărcaseră de mult, fetele, risipite în jurul bisericii Stravopolis, îşi luau rămas bun de la rude. Văzînd atît de multe fete adunate la un loc, cîţiva pietoni se adunară în jurul camionului şi se întrebau curioşi ce se întîmplă.

O femeie în vîrstă, îmbrăcată în doliu, atotştiutoare, îi lămuri pe cei din jurul ei :

— A fost razie şi le-au arestat.

Curioşii se întoarseră spre ea. Femeia în doliu, simţindu-se privită, deveni importantă. Ştia că cei din jurul ei aşteptau detalii :

— În toate cartierele rău famate se fac razii şi fetele în pericol au invadat centrul oraşului.

— Raziile se fac pentru depistarea dezertorilor. Ce au cu fetele ? întrebă un domn îmbrăcat elegant, cu un balonzaid pe braţ.

Femeia în doliu îl privi cu dispreţ :

— Cum pentru ce ? Pentru prostituţie !

Bărbaţii, cu priviri lacome, căutau să vadă prostituatele.

— Nu-i nici un poliţist prin apropiere, constată un alt gură-cască.

Cel cu balonzaidul pe braţ o ameninţă pe femeia în doliu cu degetul :

— Dacă-i aşa cum spui, pleacă să nu te aresteze şi pe dumneata !

Cei din jur începură să rîdă. Un mucalit îşi permise să adauge :

— Ar vrea dumneaei să fie arestată pentru chestia asta.

Un oltean mai în vîrstă coborî cobiliţa de pe umeri.

— Pe ea, dacă ar găsi-o în Crucea de Piatră, tot n-ar legitima-o. Nu vedeţi cum arată ?

Femeia indignată, se răsuci pe călcîie şi dispăru printre trecători.

În apropierea camionului, rezemat de bicicletă, Mircea aştepta ca Ana să aibă timp şi pentru el. Venise în zori, se ascunsese în spatele bisericii, ca ea să nu-i facă observaţie. Cu trecerea timpului, se apropie tot mai mult de camion.

Ana dădea ultimele poveţe Liviei :

— Dacă aveţi nevoie de ceva, vă adresaţi Nicoletei.

Livia nu era atentă : privea fascinată stîlpii coloraţi ai bisericii, frescele de pe frontiscipiul clădirii : o sfîntă cu palmele împreunate în faţa buzelor semăna cu o poză a maică-sii din tinereţe.

— Mi-ai mai spus asta.

Ana se uită în jur, să vadă dacă n-a apărut cumva Nicoleta.

— Nicoleta de ce n-o fi venit ?

— Şi asta m-ai mai întrebat de cîteva ori. Nu ştiu, o fi avînd treabă. Te rog, hai şi pînă la Mircea. Stă acolo de o oră. Dacă nu te duci la el, o să înceapă să plîngă.

Urmată de Livia, Ana se apropie de el. Avea cozorocul şepcii rupt.

— Uite, m-ai văzut. Acum poţi să pleci.

Lui Mircea nu-i veni să creadă urechilor :

— Lasă-mă să stau cel puţin pînă pleacă maşina. Spune-mi unde te duci ?

— Nici eu nu ştiu. Undeva într-o pădure, fără adresă, aşa că nu poţi să-mi scrii.

— Eu tot am să te găsesc, mormăi Mircea şi ochii i se umeziră. Pot să te sărut ?

Ana se aplecă spre el şi Mircea îi atinse faţa cu buzele.

— Acum ia-o pe Livia şi du-o acasă. Atîta poţi face pentru mine.

Mircea îşi muşcă buzele :

— Tu nu-ţi dai seama cît de mult aş putea face pentru tine.

Ana îi urmări cum se îndepărtează, apoi o birjă care se opri în dreptul bisericii îi obtură. Din birjă coborî Meri cu un geamantan imens : purta un taior bej, elegant. O întîmpină Stoica :

— Credeam că nu mai vii, Prinţeso.

O ajută să-şi urce geamantanul în camion. Ana nu mai avu timp să urmărească îmbarcarea lui Meri, pentru că dinspre Poştă apăru Nicoleta : era roşie la faţă, transpirată, se vedea pe ea că ultimii metri îi parcursese alergînd. Era îmbrăcată tot în hainele ei de duminică : fusta albă plisată şi bluza de culoarea lămîii.

— Ce bine-mi pare că te-am găsit. Răsuflă adînc, apoi adăugă în şoaptă : mi-a scris. Nici nu-ţi dai seama ce fericită sînt !

— E sănătos ?

Nicoleta dădu din cap că da.

— Asta e cel mai important.

— Totul e important. Are un moral formidabil ! Știi de ce nu m-au lăsat să-l văd ? Pentru că primea îngrijiri medicale. A fost *evidențiat*. În viața mea n-am văzut un om mai optimist ca el.

— Cum adică „evidențiat" ?

— E o înțelegere de-a noastră. Înseamnă bătut. Am vrut să știi că sînt fericită.

Într-adevăr, îi luceau ochii. Ana o îmbrățișă.

— Să nu uiți de mama.

— Nu, Ana, pleacă liniștită. Și mai am și eu o rugăminte. Anunță-l pe 31-011 că prietenii din Grădina Botanică îl roagă să ia legătura cu doctorul.

— Care doctor ?

— Nici eu nu știu, Ana. Dar el trebuie să știe. Asta e tot.

— În camion, fetelor ! se auzi vocea groasă a lui Stoica, apoi, după ce se urcă și el, șoferul ridică perdelele rabatabile ale camionului.

În clipa aceea sosi Androne, călare pe un Zundapp : văzu camionul gata de drum și, alături, o fată cu fustă albă plisată și o bluză de culoarea lămîii. Există totuși un dumnezeu, își spuse. Camionul în orice caz lua calea Ploieștiului, avea tot timpul să-l ajungă din urmă. Voia neapărat să-i dovedească lui Deleanu că informațiile lui erau exacte, că cei de la Telefoane l-au indus în eroare. Mai importantă era fata cu fusta plisată, cea care dusese scrisoarea albă lui Pascu. Fără să descalece împinse motocicleta cu picioarele și se apropie de ea :

— Nici nu vă dați seama ce bucuros sînt că v-am întîlnit.

Nicoleta întoarse privirile spre el, își dădu seama că era un necunoscut și îi întoarse spatele.

— Nu pleca, domnișoară, coborî Androne de pe motocicletă și-și scoase legitimația. Sînt de la Siguranța Statului.

Nicoleta, obișnuită cu asemenea acostări, cercetă legitimația.

— Poftim.

Androne începu să zîmbească.

— Nu poftesc nimic. Spuneam doar că îmi pare bine că v-am întîlnit. Lucrați la Filatura Română de Bumbac ?

— Da.

— Înseamnă că deducția mea a fost logică. Își aduse aminte că deducția fusese a proprietăresei lui Pascu, dar asta acum nu-l deranja. Faceți greșeli foarte mari.

— Greșeli ? întrebă Nicoleta încă nedumerită.

— Da. Cînd aveți întîlniri foarte importante ar trebui să vă pieptănați scamele de bumbac, care sînt ca niște cărți de vizită, vă demască identitatea. Ați dus un plic lui Pascu.

— Nu cunosc nici un Pascu.

— Ba da. Pe cel din Pantelimon 174. I-ați dat un plic cu o hîrtie albă. Vreau să spun, gazdei. El plecase între timp. De ce era important să-l anunțați să se mute ?

— Cine să se mute ?

— Pascu.

— Cine e Pascu ?

— Asta vreau să aflu și eu. Și o să aflu. Aveți biroul de populație ?

— Bineînțeles.

— Vreți să mi-l arătați ?

Nicoleta i-l întinse. Androne îl răsfoi :

— Meduzei 4 este adresa exactă ?

— Bineînțeles.

— Unde aș putea să vă găsesc mîine-dimineață ?

— La fabrică, dar acolo n-o să putem sta de vorbă. Sînt în producție.

— Asta rezolv eu, domnișoară. Din păcate, acum n-am timp, dar ne vedem mîine.

Ambală motocicleta și porni după camion.

Vîntul îi răcori fața îmbujorată de emoție : în sfîrșit, a răsărit și steaua lui pe firmament. Cum a spus Deleanu ? „Pe ăștia aș fi vrut să-i arestez !“ Mîine o să i-o predea pe filatoare : „Poftim, domnule comisar-șef. Ea e colaboratoarea lui Pascu“. Și ca supliment o să-i dea și adresa centralei telefonice evacuate. Era imposibil să nu fie avansat.

INSTALAT ÎN CABINA şoferului, doctorul Bejan privi îngîndurat şerpuirea şoselei : numai la o asemenea sarcină nu se aşteptase. Imediat ce părăsise biroul lui Calapa îşi dăduse seama că va avea o muncă grea, fetele erau din medii diferite, cele mai multe dintre ele au aceptat deplasarea doar în vederea realizării unui cîştig mai mare. Pe cîteva dintre ele le cunoştea din vedere, ori de pe coridoarele instituţiei, ori din cabinetul medical. Cînd sosise în spatele Poştei încercase să o ghicească pe cea cu care urma să colaboreze, dar fetele erau agitate, nici una dintre ele nu aducea cu imaginea pe care şi-o formase el despre aceea. E drept, şi el era preocupat mai ales de importanţa ce i se acorda centralei din pădure. Nu ştia nimic despre acest lucru nici Stoica şi bănuia că nici Calapa nu era suficient de informat. Desigur, explicaţia cea mai verosimilă a acestei mutări era că Societatea de Telefoane voia să-şi asigure continuitatea funcţionării chiar în cazul bombardării centralei din Bucureşti. Dar de ce sprijinea partidul această acţiune ? Se ştia doar că o bună parte din capacitatea centralei era închiriată nemţilor ; toată activitatea lor din ţară şi mai ales aprovizionarea frontului depindeau de aceste fire telefonice. Normal ar fi fost, după el, ca partidul să saboteze înfiinţarea centralei de la Tîncăbeşti, nu s-o sprijine cu atîta tenacitate. Derutat, Bejan îi oferise lui Stoica locul de lîngă şofer, dar acesta refuzase categoric :

— Cu mine fetele s-au obişnuit.

— Tocmai de aceea, nea Stoica. Aş vrea să se obişnuiască şi cu mine.

— O să ai suficient timp să le cunoşti.

Stoica nu i se păru preocupat de sarcinile care îl aşteptau, părea mai degrabă un om oarecare care se duce în vilegiatură, bucuros să-şi petreacă un concediu. Fetele îl îmbrăţişau, îl sărutau, îi puneau coarne cu degetele, rîdeau de el, ca şi cum ar fi fost de vîrsta lor. Bejan se întrebă dacă după cîteva luni fetele se vor comporta şi cu el astfel. Se îndoia de acest lucru. Şi cea de-a doua soţie îi imputase că e un tip închis, morocănos, lipsit de haz.

Trecuseră de Băneasa cînd şoferul se întoarse spre el :

— Şi dumneavoastră o să staţi tot timpul în sihăstrie ?

Bejan, preocupat de gîndurile lui, îi răspunse scurt :

— Un medic nu-şi alege locul de muncă.

Şoferul, plictisit de monotonia drumului, era pus pe vorbă :

— Spuneţi-mi, domnule doctor, e grea profesia dumneavoastră ? Şi pentru că Bejan întîrzie cu răspunsul adăugă : vă rog să nu vă supăraţi că v-am întrebat, dar eu am rar ocazia să stau de vorbă cu un medic.

— La fel de grea ca şi a dumitale.

— Vă bateţi joc de mine. Eu stau la volan şi dumneavoastră salvaţi vieţile oamenilor.

— Nu-i chiar aşa. Dumneata spui că stai la volan. Dar, de iscusinţa dumitale, de prezenţa de spirit, de concentrarea şi atenţia cu care conduci depinde viaţa celor douăzeci şi cinci de oameni care sînt în camion.

Şoferul viră spre stînga, să ocolească o companie de nemţi : soldaţii mărşăluiau în formaţie strînsă, umăr la umăr. Cîntecul lor sacadat răsuna pînă departe.

— Vedeţi, domnule doctor, ce bine că stau de vorbă cu dumneavoastră. Pînă acum nu mi-am dat seama că de atenţia mea depinde vieţile celor din maşină. Dar ceea ce fac eu e o chestie de rutină. Dumneavoastră vă uitaţi la un bolnav şi ştiţi ce să-i daţi ca să se vindece. Îi spuneţi dacă trebuie operat sau nu, ce să mănînce...

— Dacă s-ar opri maşina, dumneata ce ai face ?

— Păi, aş încerca s-o repar.

— Şi de unde începi ? Demontezi roţile ?

— Numai dacă-i o pană de cauciuc.

— Şi dacă-i o defecţiune de motor ?

— Iau la rînd, domnule doctor. În primul rînd mă uit dacă are benzină, dacă benzina ajunge la motor, dacă nu e înfundat jiglerul. Verific bujiile, mă rog, iau tot motorul la mînă.

— Acelaşi lucru îl fac şi eu. Pacientul se plînge de spate. Verific dacă nu e răcit, dacă nu e lovit, îi pun întrebări şi aflu dacă are sau nu reumatism. Şi, dacă nu e nimic din toate astea, continui investigaţiile pe dinăuntru. Îl duc la radiografie şi constat că are pneumonie, pleurită sau altceva.

— Am înţeles. Şi ştiţi că la boala cutare se dă medicamentul cutare.

— Vezi, de acum încolo nu mai e așa. Aici apare diferența dintre mașină și om. Ficatul unui om nu seamănă cu ficatul altui om. La voi o bujie e valabilă la toate mașinile. La noi, totul e unicat. Fiecare om e o altă lume. Abia mult mai tîrziu mi-am dat seama că cei șase ani petrecuți la facultate au fost numai o introducere în tainele meseriei noastre. Pe mapamond se inventează zilnic vreo cinci medicamente noi și se țin zeci de comunicări științifice. A nu fi la curent cu ele înseamnă ignoranță. Și un ignorant nu poate fi doctor, chiar dacă are diploma în buzunar.

— Înseamnă că un doctor care cunoaște toate medicamentele și citește toate comunicările vindecă orice.

— Nu. Un medicament pentru un ulceros nu e valabil pentru un alt ulceros. Un stomac fabrică acid mult, alt stomac nu-l fabrică deloc. Un ulcer se datorează excesului de mîncare, altul nervilor, altul unei poziții proaste în timpul lucrului.

— Înseamnă că e mai bine să fii șofer decît medic.

Bejan nu-i răspunse : își aduse aminte de Boeriu, decanul facultății de medicină, de discursul acestuia cu ocazia depunerii jurămîntului lui Hipocrate : „Domnilor doctori, misiunea dumneavoastră nu este numai de a vindeca, ci de a preveni bolile. Mai ales cele sociale. Li se spun sociale că se datoresc societății noastre instabile, corupte.“ Ce s-a realizat din toate astea ? Unii din generația lui au deschis cabinete și s-au umplut de bani, alții au devenit medici de țară, rupți de cercurile științifice, ignoranți care vindecau oamenii cu hapuri. Cîte lucruri nu vor trebui făcute după război și cîte decenii vor trebui să treacă pînă să se asigure asistență medicală tuturor ? Se sperie de această întrebare și privi morocănos drumul desfundat de ploi.

ÎN CAMION, din cauza huruitului motorului, vocile fetelor abia se auzeau. Numai glasul tăbăcit al Corneliei răzbătea peste tremurul prelatei fluturate de vînt. Privea cu invidie spre Meri, care-și dădea unghiile cu lac.

— Pentru cine te pregătești, fă ?

Meri se răsuci pentru o clipă spre ea, dar nu-i răspunse : era preocupată să nu-şi vopsească degetele.

— Cu tine am vorbit ! insistă Cornelia.

Meri puse pensula în sticluţă :

— Dacă mi te-ai fi adresat mie ar fi trebuit să spui doamnă. Probabil m-ai confundat cu cineva cu care ai păzit gîştele pe Ialomiţa.

Îmbufnată, Cornelia îi întoarse spatele.

Coca, lipită de umărul lui Meri, se uită dojenitoare spre ea :

— De ce ai jignit-o ?

— Ca să înveţe să se poarte ! M-am legat eu vreodată de ea că lipăie desculţă în centrală ? I-am spus că miroase a transpiraţie ?

Prea era pornită, ca fetele din jur să nu-şi dea seama că nu era în apele ei.

— Ce-i cu tine ? încercă s-o descoasă Coca. Te-ai certat cu el ?

— Cu cine ? ! se miră Meri.

— Cu poliţistul. Tu te-ai ferit de noi, dar toată lumea ştie. Ăla cu pălărie de fetru care te aşteaptă în faţa palatului.

— Treaba mea, vru să încheie Meri discuţia.

— Desigur, e treaba ta, dar să ştii că-ţi faci unghiile degeaba. Am auzit că la centrala din pădure nu există decît două santinele de pe vremea lui Vlad Ţepeş.

— Spre deosebire de voi, eu îmi fac unghiile pentru mine.

— Şi te găteşti şi te îmbraci tot pentru tine ?

— Bineînţeles.

Şi pentru că Coca nu-i răspunse căzu pe gînduri : de unde or fi aflat fetele că Androne e poliţist ? Adevărul era că nici nu era greu de ghicit : pălăria mereu trasă pe ochi, ca să nu i se vadă faţa, apariţiile lui neaşteptate, din umbră, felul de a vorbi arogant îi trădau profesia. Dar era posibilă şi varianta ca el să se fi interesat de ea şi, ca să-şi justifice întrebările, să se fi legitimat. Era orgolios, îi plăcea cînd oamenii se speriau de el şi, uneori, avea reacţii neaşteptate. La fel s-a purtat şi ieri-seară cînd a dat buzna peste ea. Sunase la uşă insistent, nici o clipă nu s-a gîndit că ar putea fi el. Mai ales după discuţia purtată la Capşa.

Se sculase din pat, crăpase uşa şi Androne năvălise în casă ca un bolid.

— Ţi-am spus să nu vii niciodată neanunţat ! Dacă nu eram singură ? !

— Te băteam.

Se aşezase pe un fotoliu, îşi întinsese picioarele pe covor, ca unul de-al casei, şi-şi aprinsese o ţigară. Meri îl instruise să nu fumeze înainte de a-i cere voie. Acum însă nu avea nici un sens să devieze discuţia pe un făgaş lăturalnic, neesenţial, pentru că siguranţa lui şi felul de a se comporta îi dăduseră de bănuit că se întîmplase ceva foarte grav.

— De ce ai venit ?

Androne îşi scosese pălăria şi o aruncase cu dibăcie pe un taburet :

— Am citit „Universul".

— Şi ai venit să-mi comunici asta ?

— Da. S-ar putea să ai dreptate.

— În legătură cu ce ?

— Cu situaţia de pe front.

— Acum nu mă interesează situaţia de pe front !

— Pe mine foarte mult. E un dezastru ce se întîmplă acolo. Spune-mi, ce ar trebui să fac ca să stau de vorbă cu cineva de la ambasada americană ?

Meri tresărise. Era sigură că Androne aflase că înainte de război fusese de cîteva ori invitată împreună cu Mutaşcu la ei. Probabil, înarmat cu această informaţie, vroia s-o şantajeze. Îl privise cu dispreţ :

— Ca să stai de vorbă cu cineva de la ambasada americană ar trebui să nu fii prost ! Cînd două ţări se află în stare de război îşi retrag ambasadele. Ca jurist ar fi trebuit să ştii asta. Mai ai şi alte întrebări ?

— Da.

— Atunci pune toate întrebările pentru că e tîrziu şi vreau să mă culc. Privindu-l cum suflă rotogoale de fum spre tavan, se enervă : Asta în primul rînd. În al doilea rînd, pentru că n-o să mai ai ocazia să mi le pui. Sper să ne vedem pentru ultima oară !

Androne se vru indiferent :

— Cum vrei tu. De-acum încolo cînd o să simt nevoia să te văd am să te invit la mine. Sper că ştii adresa : Bulevardul Pache, etajul întîi, camera 22.

„Toţi bărbaţii fără şira spinării seamănă între ei", constată Meri. Cu mult înainte de a-l cunoaşte pe Mutaşcu i-a fost prezentat un bărbat la care părinţii ţineau foarte mult. Era o rudă săracă a familiei Brătianu, crescut de aceasta la Florica ; terminase dreptul şi familia voia să-l lanseze pe circuitul mare al liberalilor. Vintilă, unchiul său, îl prezentase familiilor bune din Bucureşti, aşa ajunse şi la ei. Meri era încă elevă la liceu, la Şcoala Centrală de fete, condusă de domnişoara Malaxa. Învăţase mai multe lucruri despre comportament în societate decît despre fracţii ; ştia să facă reverenţe cu îndoirea minimă a genunchilor, să zîmbească fără să-şi lungească prea mult buzele, să fie sobră cînd nu ei i se adresau cuvintele de duh, să nu audă ce nu era demn de auzit. Ruda săracă a Brătienilor se numea Petre-Paul Calimachi, strănepoţii lui cumpăraseră şi dreptul de a avea blazon, dar el era bleg, lipsit de haz. În prima seară îi declarase lui Meri „dragoste veşnică" şi se supără tot în prima seară că ea nu-l lasă s-o îmbrăţişeze. Şi, pentru că insistă, Meri îl plesni peste mînă.

— Cînd voi fi ministru, îi răspunse el arogant, te voi ţine la uşă.

Petre-Paul Calimachi n-a ajuns decît şef de cabinet la unchiul său. Meri punea servitoarea să-i răspundă la telefon :

— Domnişoara este foarte ocupată, vă rog să reveniţi săptămîna viitoare.

Meri privi faţa inexpresivă a lui Androne :

— Hai, pune întrebările, că ai început să mă plictiseşti.

— Ieri la prînz, Gigi al tău a verificat dacă se mută centrala sau nu. Cei de la Telefoane l-au asigurat că nu. M-a beştelit că i-am furnizat date false.

— Nu ştiam că în timp ce-mi făceai declaraţii de dragoste mă trăgeai de limbă.

— N-o lua aşa. Asta, cu mutatul, mi-ai spus-o în timp ce ne certam. Se mută centrala sau nu ?

— Cum ţi-ar conveni ?

— Să se mute.

Meri îi arătă un geamantan rezemat de un scaun.

— Precum vezi, domnule comisar II, mi-am făcut bagajele pentru această deplasare, așa că mîine-dimineață vei putea raporta că informațiile tale au fost exacte. Chiar spune-i lui Gigi să-ți ceară scuze. Bănuiesc că tot timpul cît am fost împreună ai fost în exercițiul funcțiunii. Pleacă !

Și azi-dimineață îl văzuse pe Androne în spatele Poștei : venise să verifice dacă îl mințise sau nu.

DOINA stătea față în față cu Stoica. Dispecerul era obosit, moțăia, de agitație transpirase, părul i se lipise de frunte. Doina le făcu semn fetelor din apropiere, pe urmă îl bătu pe genunchi. Stoica tresări, la început nu știa unde se află, trebui să se sprijine de baston, să nu-și piardă echilibrul.

— Ce-i fata mea ?

— Vrei să te fac frumos, nea Stoica ?

Stoica strîmbă din nas.

— Eu n-am fost frumos nici cînd am avut douăzeci de ani.

— Pentru că n-ai avut pentru cine să fii frumos ! Acum ai douăzeci de fete în jurul dumitale. Îmi dai voie să te pieptăn ?

Stoica încercă să-și netezească coama.

— Crezi că în asta constă frumusețea unui bărbat ?

— Pentru mine, da.

Celelalte fete priviră spre ei. Stoica zîmbi unui gînd :

— Dacă ai pieptăn curat, fără păduchi, poftim.

Doina scoase un pieptăn din poșetă și, cu toată instabilitatea camionului, îi aranjă părul. Stoica, docil, își plecă fruntea, se obișnuise de mult ca fetele să glumească cu el. La început, Doina îi pieptănă părul în jos, apoi îi făcu o cărare la mijloc și ajutîndu-se de palmă i-l aranjă á la Teo Lingen, lins, ca dat cu pomadă. Fetele izbucniră în rîs. Stoica se privi și el într-o oglinjoară de buzunar și fu nevoit să zîmbească. Pe fetele astea va trebui să le disciplineze, să le instruiască din punct de vedere politic. Pe

Meri o știa mai de mult, era o refulată, ar fi vrut să se mărite din nou, dar tot cu un om instruit și înstărit ca Mutașcu. La nevoie s-ar fi mulțumit și cu un bărbat mult mai în vîrstă decît ea, numai să scape de mizerie. Pe Stoica îl deranja doar faptul că în ultimul timp se încurcase cu un polițist, dar încă nu avusese timp să discute cu ea. Mai știa că întreținerea apartamentului o costa mult, că tot salariul și-l cheltuia pe boarfe : se voia elegantă, prezentabilă. E drept, avea și o serie de calități, cunoștea perfect meseria, era curată și impunea celorlalte fete să fie la fel.

Cornelia, care stătea cu spatele spre el, venise din Oltenia. Aduna bani pentru zestre și-ar fi lucrat și în două schimburi sau ar fi fost în stare să facă zilnic ore suplimentare ca să cîștige mai mult. Își ținea banii într-un dulap ferecat cu lacăt și bancnotele, sortate după valoare, erau legate cu fundițe de culori diferite. La bufet nu se ducea decît să vadă dacă s-au scumpit sau nu alimentele. Era atît de zgîrcită, încît nu și-ar fi permis să-și completeze garderoba decît cu vechituri, cumpărate la Taica Lazăr. Luni de zile venise la serviciu îmbrăcată cu aceeași rochie și nu-și permitea să facă risipă cumpărîndu-și un corn. Colegele o tachinau :

— Tu, călare pe sacul de bani, o să mori într-o zi de foame.

— Dar și cînd voi face plinul, le răspundea ea : o să mănînc numai icre negre și salam de Sibiu.

— N-o să mănînci tu nici atunci. Pînă-ți faci plinul o să-ți cadă dinții.

Locuia cu fratele ei, care învîrtea cobilița pe spate și care, în afară de „piața la domiciliu", mai făcea comerț ilicit cu băuturi alcoolice. Aduna din toate piețele fructele putrede, le fermenta în butoaie și distila țuică. Avea și o filozofie proprie, povestea Cornelia : banii zac pe stradă la picioarele tale, trebuie să ai ochi să-i vezi.

Viorica, mereu obosită, moțăia rezemată de cabina șoferului, probabil îl visa pe soțul ei ascuns undeva într-o tranșee. Cînd primea scrisori de la el, le citea cu voce tare în centrală. Vedeți ce scrie fetelor ? Că mă iubește la fel. Am să-i scriu că eu îl iubesc mai mult decît înainte. Viorica

era o fată săritoare, şi-şi cunoştea meseria. Pe ea oricînd te puteai baza. Avea şi personalitate, nu se speria dacă cineva ţipa la ea.

Coca, cea mai frumoasă dintre fete, era uşuratică, iubea clipa prezentă. Îşi schimba logodnicii la două luni, n-o interesa dacă era bîrfită şi Stoica era convins că s-ar fi simţit prost dacă nu s-ar fi discutat pe seama ei. Ţinea în poşetă peste zece fotografii ale foştilor prieteni. Unora le uitase numele, dar îşi amintea cîte ceva despre ei : „Ăsta, cu părul vîlvoi, a fost zgîrcit. De aceea l-am şi lăsat. La restaurant nu se uita la felul de mîncare, ci la preţuri. Îl vedeţi pe ăsta cu ochelari ? E fiu de mare proprietar, a terminat facultatea de matematică, dar nu ştie să numere decît bani."

Geta, cea iute de mînă, făcea optzeci de legături telefonice pe minut, era fiica unui mecanic de locomotivă de la gara Triaj şi era mereu nemulţumită : îi înjura pe nemţi, pe Antonescu, pe Gagel, pe Herdan, pe Matache Măcelaru. De ce-i înjuri, Geta? Pentru că au bani fără să muncească, iar noi ne spetim de ne ies ochii din cap şi n-avem un franc.

Isabela, leneşă, nu făcea în centrală decît strictul necesar. Puteau să zbîrnîie soneriile, să se aprindă beculeţele pe alte pupitre, nu s-ar fi deplasat să facă o legătură care nu cădea în sarcina ei. Ca bărbaţii să nu se lege de ea, umbla îmbrăcată tot timpul în doliu. Avea gură spurcată : înjura ca un birjar pentru te miri ce. Nu avea prietene nici în centrală şi nici unde locuia.

Ştefania, mincinoasă, dar harnică, era informată ca un ziar de bulevard : ştia cine cu cine trăieşte, ce leafă au instalatorii, tehnicienii de teren, tălmăcea visele, şi spunea cu o exactitate uluitoare mersul trenurilor, cînd începeau spectacolele de cinematograf sau teatru.

Pe Ana, cu privirile mereu triste, Stoica o iubea cel mai mult şi nu numai pentru faptul că gîndeau la fel, ci pur şi simplu avea pentru ea o afecţiune părintească. Era curios să afle cum a ajuns în legătură cu cei de la „Grădina Botanică", dar nu voia s-o descoasă, mai ales că el a dojenit-o cînd s-a desconspirat.

Ana, ca şi cum s-ar fi simţit privită, se întoarse spre interiorul camionului şi-l văzu pe Stoica pieptănat caraghios. Zîmbi, apoi privi din nou şoseaua : praful învolburat

se răsucea în urma camionului. Durdu, care intenţionat se aşezase lîngă ea, urmări şi ea norul de praf, şerpuirea şoselei. Brusc, întinse mîna înainte :

— Îl vezi ?

— Pe cine să văd ? întrebă mirată Ana.

— Pe motociclistul care se ţine după noi.

— De unde ştii că se ţine după noi ?

Durdu nu-şi luă privirile de la motocicleta învăluită de praf care gonea în urma lor.

— L-am văzut încă de cînd am ieşit din Bucureşti.

Ana zîmbi îngăduitoare :

— Păi, dacă e drumul principal spre Ploieşti. Toţi care merg spre Valea Prahovei trebuie să treacă pe aici.

Durdu nu se lăsă convinsă :

— Da, dar de ce nu ne depăşeşte ?

— Poate că te place pe tine şi vrea să te vadă.

Durdu tăcu. Cine s-o placă pe ea, în mijlocul atîtor fete frumoase ?! O invidia pe Meri pentru că era bine îmbrăcată, ar fi vrut să aibă picioarele Cocuţei, sînii Anei şi faţa tristă a Vioricăi.

Şi acasă, la ţară, se voia altfel decît fetele de o vîrstă cu ea. Ar fi vrut să semene cu profesoara lor de limba română, o femeie măruntă, care bocănea pe străzile desfundate ale satului cu tocuri înalte. La iaz se privea în luciul apei şi fraţii ei, răutăcioşi, aruncau cu pietre să tulbure apa. Acasă o pîrau :

— Tu nu eşti întreagă la minte ! o certa maică-sa. În loc să ai grijă de vacă te uiţi în băltoacă după mormoloci.

— M-am uitat în oglindă.

— Şi cum arată proasta ?

— Care proastă ?

— Aia din oglindă.

— De ce mă faci proastă ?

— Păi, dacă eşti !

Alteori, seara, o găseau în tindă privind cerul înstelat.

— Încă nu ştii să mulgi vaca şi te uiţi aiurea. Numai proastele se holbează la stele !

Ştia că maică-sa nu avea dreptate, proastele se holbează la dantele, la boarfe. Numai oamenii cu simţire admiră Calea Laptelui, puzderia de luminiţe sclipitoare.

Auzise că fiecare are steaua lui. Cerceta cerul întunecat, să-şi găsească steaua şi în sat nu era nimeni suficient de deştept să-i spună care e. Era însă convinsă că a ei nu putea fi decît una strălucitoare.

Într-o seară, cînd o simţi pe maică-sa mai bine dispusă, o întrebă :

— Tu, mamă, ştii care e steaua ta ?

Maică-sa o privi ca pe o arătare :

— Tu eşti proastă ! N-am nici opinci ca lumea, darmite o stea.

Nici colegele ei de cameră de la Crematoriu nu-şi pierdeau timpul să privească stelele.

— Sînt o pacoste. Luminează oraşele noaptea ca pe nişte ţinte. N-ai văzut că nu se bombardează cînd cerul e înnourat ?

Cînd au aflat fetele că pleacă, au rămas uluite :

— Abia ai venit la Bucureşti şi te bucuri că te duci în provincie. Unde te duci ?

— Nu pot să vă spun că e secret militar.

— Păi, dacă-i secret militar înseamnă că americanii l-au şi reperat şi-l vor bombarda cu prima ocazie.

Durdu se întoarse spre Ana :

— Spune, Ana, o să lucrez şi la teleimprimator ?

— E obligatoriu.

— Mă tem că n-am să reuşesc.

— De ce să nu reuşeşti ?

— Pentru că, de cînd eram mică, mama îmi spunea că sînt proastă.

DINCOLO DE SĂFTICA, maşina coti spre o pădurice : ramurile lăbărţate, abia înfrunzite ale fagilor, mîngîiară prelata. Era o dimineaţă liniştită, cu cer sticlos, cu un vînt dezmorţit de primăvară. În clipa aceea se auzi prima explozie. Bomba căzuse în pădure, prin ferestrele mici ale prelatei se vedea cerul înroşit, apoi o trombă de fum negru, ca un vîrtej, se răsuci deasupra copacilor.

— Spuneai, nea Stoica, că aici nu sînt bombardamente !

Stoica nu mai avu timp să răspundă. A doua bombă căzu mult mai aproape şi acum se auzi desluşit şi huruitul înfricoşător al avioanelor. Camionul trase pe dreapta şi a

treia explozie aruncă drumul bătătorit în aer. Ploaia de pămînt căzu pe capota motorului şi fetele se repeziră la peretele rabatabil. Speriate, săriră din maşină, se auzi sfîşiatul unei fuste prea strîmte, cîteva ţipete se înecară în alte explozii mai îndepărtate. Pe urmă, suflul unei bombe explodate foarte aproape întinse prelata camionului ca un vînt puternic pînza unei corăbii.

În goană, Durdu se lovi de un copac şi abia reuşi să-şi continue drumul. Îşi aminti de cuvintele colegelor ei de cameră. Îi păru rău că plecase din Bucureşti.

Ana se trînti la rădăcina unui copac de la marginea şoselei şi-şi înfipse fruntea în iarba încă jilavă, udă. Mirosul reavăn al pămîntului îi pătrunse în nări, pe pleoapele ochilor văzu faţa ştearsă a maică-sii, îi auzi parcă şi tusea seacă. Nu-şi dădu seama cît timp stătuse întinsă pe frunzele putrezite, dar simţi că o pătrunsese frigul. Îşi ridică fruntea şi văzu în faţa ei o pereche de pantofi bărbăteşti. Privi în sus şi-l descoperi pe doctorul Bejan. Stătea rezemat de trunchiul copacului şi fuma. Nu părea speriat, era doar galben la faţă, concentrat. Ana se ridică şi ea.

Cerul sticlos rămase neîntinat de fumul şi flăcările bombelor. Ana continuă să răsufle precipitat.

— Aţi stat tot timpul în picioare, domnule doctor ?

— Da.

— Şi nu v-a fost frică ?

— Ba da.

— Şi atunci ?

— Schijele nu-şi aleg ţinta după poziţia pe care o ai în spaţiu.

Ana nu ştiu ce să-i răspundă. Privi faţa bărbatului şi ochii lui cenuşii îi inspirau încredere.

— Probabil vă linişteşte ţigara.

Asta o ştia de la taică-su : cînd era nervos sau supărat îşi aprindea o ţigară şi fuma „Mărăşeasca" pînă ce-şi ardea unghiile.

— Da, ţigara mă linişteşte, îi răspunse Bejan şi scrută partea cealaltă a şoselei, unde începură să apară fetele.

— Atunci, vă rog, daţi-mi şi mie o ţigară.

Doctorul se întoarse spre ea :

— Chiar fumezi ?
— Nu.
— Atunci nu-ți dau. O privi cu mai multă luare-aminte : Tu tremuri.

Cu brațul stîng îi cuprinse umărul și o trase spre el. Ana se cutremură. Doctorul nu mai spuse însă nimic. Părea concentrat, cu privirile pierdute în desișul pădurii. Cum a spus Nicoleta ? Stoica să ia legătura cu doctorul. Oare ăsta să fie doctorul ? Îl cunoscuse în cabinetul medical din Palatul Telefoanelor : se dusese după niște antinevralgice și Bejan îi dăduse pilulele fără să se uite la ea. Fusese convinsă că, dacă n-ar fi fost o simplă telefonistă, doctorul i-ar fi dat mai multă atenție. Dar adevărul era că atunci nu avea nevoie de atenție, ci de medicamente.

Meri și Coca apărură primele la camion. Coca își ținea pantofii cu tocuri înalte în mînă și avea ciorapii rupți. Îl descoperi pe Stoica în camion, rezemat de cabina șoferului. Era pieptănat la fel cum l-au lăsat, cu cărare la mijloc.
— Dumneata n-ai coborît ?
— Nu, fetița mea.
— Dar e mai periculos în camion.
— Știu. Dar eu mă mișc mai greu.

LA CENTRALA din Tîncăbești, Vasile Stoleru, încorporat în urmă cu un an, stătea rezemat de bariera vopsită în tricolor. Sub nas îi dăduse tuleiul, încă străveziu, ca mătasea porumbului, și era bucuros că fusese detașat într-o tabără fără primejdii, în apropierea Bucureștiului. Arma cu țeava în jos îi atîrna pe umăr și aștepta să treacă timpul să iasă din schimb. Se plictisea în post. În afară de vînt, soare și copaci, nu avea cu cine discuta, dar și copacii erau plicticoși : abia înfrunziți, nu scoteau sunete decît cînd vîntul li se strecura printre crengi.

Înainte de a intra în post i se comunicase că nu peste mult timp vor sosi telefonistele ; le aștepta cu nerăbdare, cu speranța ca tabăra să nu mai pară un cimitir și curtea pustie să se umple de voci tinere, cu trupuri mlădioase, cu zîmbete.

Fusese chemat sub arme, îşi făcuse perioada de instrucţie la Bran, la un batalion de vînători de munte, şi aşteptase să fie trimis pe front. Pe urmă însă fusese repartizat într-un detaşament restrîns format din zece ostaşi, să asigure paza unei tabere în construcţie. La Tîncăbeşti li se alătură şi noul comandant al detaşamentului, un ofiţer tînăr, îmbărcat în uniformă de campanie. Faptul că scăpase de front îl făcuse — aşa cum fusese şi înainte de încorporare — vesel, încrezător în viitor. Privind frunzele plesnite ale fagilor, se întrebă dacă acasă, pe dealurile din Văleni, sălciile au prins culoare aurie, dacă le-au dat mugurii. Era al cincilea copil al lui Nicu Stoleru, moşnean cu ţundră scurtă, pe care o purta de la prima zăpadă pînă la dezgheţ. Bătrînul visase să-l facă popă, dar Vasile se născuse fără voce. L-au scos chiar şi din corul şcolii şi, supărat, Nicu Stoleru nu l-a mai ţinut la şcoală.

— Te faci oier sau te dau la Ocolul Silvic.

Aşa a ajuns Vasile să se împrietenească cu pădurea, să îndrăgească trunchiurile zgrunţuroase ale copacilor.

Privind în neştire frunzele încă răsucite ale fagilor, auzi huruitul unui motor şi-şi potrivi arma pe umăr. „Au venit telefonistele", îşi spuse şi-şi aranjă şi chipiul regulamentar. Stabili direcţia de unde venea zgomotul şi se întoarse spre drumeagul care se înfunda în pădure : după cîteva secunde apăru o maşină de teren germană, vopsită ca o panteră.

De şase săptămîni de cînd făcea parte din corpul de gardă era pentru prima oară că văzu oameni străini în faţa barierei. Maşina opri chiar lîngă el. Şoferul îl salută cu mîna întinsă înainte, iar ofiţerul german care coborî de lîngă el avea uniforma călcată ca la paradă. Instinctiv, Vasile îşi bombă pieptul şi-şi bătu călcîiele. Ofiţerul ridică şi el mîna la înălţimea umărului şi spuse cîteva cuvinte nemţeşti. Vasile nu le pricepu : zîmbi stînjenit şi-şi încleştă degetele pe cureaua armei. Era încurcat, nu ştia şi nu i se spusese niciodată ce trebuie să facă cu un ofiţer german care se apropie de poarta taberei. Ofiţerul i se adresă în româneşte :

— De ce păziţi cu atîta străşnicie barăcile astea de scînduri ?

Ofițerul i se păru prost. Să nu fi știut că obiectivele militare trebuiau păzite ? Răspunse scurt, milităreşte :

— Pentru că am ordin, domnule maior.

— Desigur că ai ordin, zîmbi maiorul, dar știi ce-s cu barăcile astea.

Fără îndoială, străinul voia să-l tragă de limbă.

— Nu mi s-a comunicat şi eu nu prea sînt curios, domnule maior. Dar dacă vă interesează, vă poate spune comandantul nostru. Se întoarse spre postul de control : Domn' sublocotenent !

Ofițerul german privi şi el spre postul de control de lîngă barieră, de unde apăru sublocotenentul Manu, cu tunica descheiată şi fără chipiu. Părea sculat din somn. În mers îşi încheie nasturii vestonului şi, ajuns în fața ofițerului, îşi împreună călcîiele.

Acesta i se adresă tot în româneşte :

— Ca bun vecin, mi-am permis o vizită !

Manu îi căută privirile :

— Nu înțeleg, domnule maior.

— Conduc postul de radio Ilse II, la patru sute de metri de dumneavoastră. Mă numesc Hermann von Sütz.

Puțin derutat, Manu spuse cu stînjeneală în glas :

— Îmi pare bine că v-am cunoscut, domnule maior. Ion Manu, sublocotenent, comandantul gărzii.

Maiorul privi dincolo de barieră, unde se zăreau cele trei barăci şi stivele de scînduri de brad. Sigur pe el, continuă ca şi cum n-ar fi auzit cuvintele rostite de Manu.

— Am urmărit de mult construirea acestor barăci. La ce vor folosi ?

Manu fusese instruit încă din Bucureşti ce să răspundă la asemenea întrebări.

— Vor găzdui o şcoală de transmisionişti.

— Militară ?

— Nu, domnule maior. Civilă. Se vor instrui cîteva fete să mînuiască fişele de contact, să învețe să telegrafieze. Şcoală tehnică.

— De ce în pădure ? întrebă surprins maiorul.

— Pentru că în Capitală s-au înmulțit alarmele aeriene.

— Da, da, ai dreptate. Dar de ce e nevoie de pază militară pentru o şcoală de fete ?

— Probabil ați uitat că e război, domnule maior. De altfel, de ce e așa și nu altfel nu hotărăsc eu. La gradul meu eu primesc ordine.

— Așa este, spuse maiorul, deși nu părea mulțumit de răspuns. O școală de telegrafiste înseamnă multe fete.

Manu își permise un zîmbet :

— Nu foarte multe, dar destule.

Manu făcu semn santinelei să salte bariera. Von Sütz își ridică mîinile în semn de împotrivire.

— Mulțumesc. Poate altă dată.

— Cînd vor veni fetele, preciză Manu.

— Da, da. Poate mă invitați la inaugurare.

— Pentru mine, rugămintea dumneavoastră, domnule maior, e ordin.

Lui Von Sütz sublocotenentul i se păru politicos.

— Îmi pare bine că te-am cunoscut, domnule sublocotenent. La revedere. Heil, salută cu mîna întinsă înainte, apoi se răsuci pe călcîie și urcă în mașină, lîngă șofer.

Manu rămase nemișcat pînă mașina dispăru în pădure.

— DE CE NU CÎNTAȚI, fetelor ? întrebă Stoica și fetele se uitară mirate la el.

— Dumneata, îi răspunse Coca, ne-ai fi îndemnat să cîntăm și în timpul bombardamentului. Arătă ciorapii rupți, pe care abia îi scosese din picioare. Dacă se va termina războiul, am să mă duc la ambasada americană și am să le cer despăgubiri.

— Pentru o pereche de ciorapi ? chicoti Doina.

— Și pentru ciorapi și pentru acești patru ani în care străzile au fost scufundate în întuneric.

— Asta nu e vina lor, interveni Ana. Nu ei au început războiul.

Cine a început și de ce a izbucnit războiul o știa de la Nicoleta. De altfel Nicoleta avea răspunsuri la toate nedumeririle ei.

— Uite ce știe fata asta din mahala ! se enervă Coca. De cînd te pricepi tu la politică ?

— Nu mă pricep la politică, se eschivă Ana și coborî vocea. Știu doar că războiul l-au început nemții.

— Pe mine nu mă interesează cine a început războiul ! Mă interesează cei care mi-au rupt ciorapii !

— Dacă ți i-ar fi rupt cu dinții nu te-ai fi supărat, își spuse părerea Viorica.

— Ba da. I-aș fi învățat să mi-i scoată frumos. Dar ce dracu au cu noi americanii ?

— N-au treabă cu noi, încercă Stoica s-o lămurească. Ei vor să bombardeze rafinăriile din Ploiești.

— Atunci să nu greșească ținta ! Dar ia stai, nea Stoica. Ai spus că n-au treabă cu noi. Ploieștiul nu-i al nostru ?

— Ba da. Dar de cînd a izbucnit războiul nemții ne-au sechestrat sondele, rafinăriile, căile ferate. Toată mașina lor de război se aprovizionează de pe Valea Prahovei. Bombardînd Ploieștiul, americanii le distruge nemților rezervele de benzină.

Coca tăcu un timp, pe urmă i se păru că găsise soluția.

— Atunci mă duc la nemți să-mi cumpere ei ciorapii !

Fetele chicotiră.

— Îți cumpără sigur dacă îi lași să ți-i pună.

— Îi las, de ce să nu-i las ? Dacă știu să aranjeze și dunga, să-i pună. Nu-i totuna cine mi-i pune și cine mi-i scoate ? Neamțu' nu-i om ?

— Neamțul e cel mai mare dușman al nostru ! îndrăzni să-și spună părerea Durdu și căută privirile Anei.

Ana o aprobă.

— Să mi-i pună în dușmănie ! se înfurie Coca.

Geta, care pînă atunci nu participase la discuția lor, se întoarse spre Coca :

— Spune-mi, Coca, pe tine de ce te deranjează că străzile sînt întunecate ?

— Îți spun. Întunericul vă convine numai vouă, fetelor urîte. Pe întuneric toate femeile sînt femei. Nu le poți deosebi. Pe lumină însă, unele se pun în valoare.

Camionul coti pe un drum lăuntric, ramurile copacilor se împreunară din nou deasupra lor.

— Parcă am fi într-un tunel, constată Durdu.

— Uite, iar a vorbit proasta, strîmbă Coca din nas.

— De ce o faci proastă ? protestă Ana.

— Hai, nu vă mai certați, încercă Stoica să liniștească spiritele. Peste cîteva minute ajungem la destinație.

Fetele se repeziră la ferestruicile tăiate în prelată, dar nu văzură decît pădurea luminată de un soare roşiatic, fărîmiţat de ramuri.

— Sînt şi lupi ? întrebă cineva.

Stoica nu-i răspunse, pentru că maşina coti spre un luminiş şi se opri în faţa unei bariere. Fetele scoaseră cîrligele peretelui rabatabil şi săriră din camion. În clipa aceea apăru un sublocotenent urmat de un ostaş. Politicos, ofiţerul ajută fetele să coboare din camion, ţinîndu-le de subsuoară.

Meri care sărise printre primele, se uită la rochiile colorate ale colegelor, apoi îşi roti privirile prin luminiş, copacii, cerul, aerul îi aduseră aminte de alte vremuri, de verile petrecute pe moşia din Ciulniţa şi pentru o clipă se simţi copil : ar fi vrut să alerge, să se culce în iarbă, să rîdă. Zgomotul celor din camion o trezirâ la realitate, dar se agăţă de senzaţia de mai înainte :

— Vreau să fiu şi eu coborîtă, strigă spre fetele care rîdeau şi se chinui să urce din nou în camion.

Ajunsă pe platformă, întinse braţele spre sublocotenent şi pentru o clipă îşi înnodară privirile ; sublocotenentul avea ochi cenuşii, la fel cum i-a avut şi Mutaşcu, senini, cu o undă de şiretenie.

— Hai, curaj, domnişoară.

Meri se aplecă spre el, acesta o prinse de subsuoară şi o ajută să coboare. Ajunsă pe pămînt continuă să-l ţină de gît :

— Îţi mulţumesc, locotenentule !

— Sublocotenent, o corectă Manu şi-i zîmbi.

— Te avansez eu, îi spuse Meri.

Mai rămaseră o secundă nemişcaţi, apoi Manu se desprinse din braţele ei şi se apropie de camion să ajute o altă fată să coboare.

Meri, pironită pe loc, îi privi braţele întinse, ceafa şi avu o senzaţie bizară că mai trăise odată acest moment. Da, pe vîrful Omul, cînd îl cunoscuse pe Mutaşcu. Fuseseră amîndoi îngropaţi pînă la genunchi în omăt şi şi-au

zîmbit, apoi au izbucnit în rîs, de parcă s-ar fi cunoscut de cînd lumea. Dar acolo au fost numai ei doi şi zăpada. Aici totul s-a petrecut mult mai banal. Cu cîteva minute în urmă nici nu bănuia de existenţa sublocotenentului. Şi în fond nu s-a întîmplat nimic. Din joacă a urcat din nou pe platforma camionului şi ofiţerul a ajutat-o să coboare. Dar atunci de ce-i atît de tulburată ? Dacă n-ar fi fost decît ei doi ar fi urcat din nou în camion. Se întoarse într-acolo exact cînd sublocotenentul privi spre ea. Oare la asta s-o fi gîndit şi el ? Îşi înnodară din nou privirile şi simţi un uşor tremur al genunchilor. Ofiţerul îi zîmbi abia perceptibil, apoi se întoarse spre camion.

Santinela întinse mîna spre Durdu, o săltă pe pămînt şi-i păru rău că fata nu-i îmbrăţişă grumazul. Rămaseră totuşi o clipă faţă în faţă, tăcuţi. Durdu se întrebă dacă trebuie să-i mulţumească pentru ajutor sau nu şi, negăsind răspunsul, roşi pînă în vîrful urechilor. Pupilele, ca doi nasturi, ale santinelei i se părură exagerat de mari. Deşi Durdu nu schiţă nici un gest că ar vrea să plece, soldatul îi şopti cu glas stins :

— Mai stai.

— Luăm şi geamantanele ? întrebă cineva cu voce tare.

Îi răspunse sublocotenentul :

— Vi le aduc ostaşii în dormitor.

Vîntul, speriat de zgomote, se înteţi şi ierburile înalte, ca nişte valuri verzi, unduiră pînă departe.

— E foarte frumos aici ! spuse Viorica şi se miră că nu-i răspunde nimeni.

Ar fi vrut să spună de ce e frumos, de ce-i place cerul tolănit pe copaci. Oare acelaşi cer să fie şi deasupra comunei Militari ? Cum de nu văzuse acolo acest albastru palid, liniştitor ? Fugi după fetele care porniră spre cele două barăci de lemn.

— În stînga e dormitorul, în dreapta sala de mese, le lămuri Stoica.

— Şi clădirea de piatră ? întrebă Ana, arătînd spre o clădire joasă, acoperită cu tablă ondulată.

— E centrala.

Spre bucuria lor, fetele descoperiră şi un duş, improvizat dintr-un butoi metalic, ridicat pe un cofrag de bîrne

şi, alături, atîrnat ca într-o spînzurătoare, un clopot de bronz.

Dincolo de duş se vedea gardul de sîrmă al taberei.

— O să stăm fetelor ca la cazarmă, constată Meri şi intră în dormitor.

Încă de cînd deschise uşa o izbi mirosul lemnului de brad, al răşinei şi o impresionară plasele de păianjeni care atîrnau dintre grinzi. În baracă totul era din lemn, podeaua, pereţii, tavanul, paturile suprapuse, dulapurile încastrate în perete, masa dintre paturi şi băncile cu picioare în formă de X.

Tot aspectul cazon al barăcii nu-i putu şterge senzaţia de bucurie pe care i-o produsese prezenţa sublocotenentului. Dar de ce dracu se gîndeşte tot timpul la el ? Pentru că îi crease sentimentul de siguranţă, de certitudine, ca şi Mutaşcu ? Prin ce ? Că a săltat-o pe pămînt ? De ce nu s-au întîlnit în Bucureşti, să-l fi putut înfrunta de la egal la egal. Dar de ce era nevoie să-l înfrunte ? Era de ajuns că-l ştia prin apropiere. Numai idiotul ăla de Androne să nu vină s-o revendice. Imbecilul ar putea să strice totul. Ce să strice ? Nu exista nimic, doar o ciudată senzaţie de bine.

Apărură în dormitor şi celelalte fete.

— Aici va fi greu de primit logodnici, spuse Coca, după ce cercetă încăperea.

Stela se aşeză pe primul pat şi imediat fu îmbrîncită de Coca.

— Ăsta e al meu ! Încă din Bucureşti am spus că patul de lîngă uşă va fi al meu !

În dreptul lui era singura fereastră de unde se putea vedea bariera de la intrarea în tabără.

Stela, supărată, porni spre un alt pat.

— Geamurile, oricum, au obloane de camuflaj, zise cu obidă.

— Dar ziua sînt deschise, se vru Coca autoritară. Şi eu vreau să văd tot ce se petrece în curte. Poate o să am vizitatori.

Stela se adresă celor din baracă :

— V-am spus că ăla cu motocicleta care s-a ţinut după noi vine după Coca.

— Bravo, Steluța ! Și eu te credeam tîmpită ! Ăla cu motocicleta a venit după Meri.

— Pe mine să nu mă faci tîmpită ! țipă Stela.

Scoase un umeraș din geamantan și porni războinică spre patul lui Coca. Cîteva fete le tăiară calea.

— Ce v-a apucat ? ! Vă luați la harță în prima zi ?

Stela se zbătu în strînsoarea fetelor, dar nu reuși să se elibereze. De efort, fața i se congestionă :

— Pe mine să nu mă facă tîmpită !

— Lăsați-o să vină aici ! mormăi printre dinți Coca. Poate-i întind permanentul.

Auzind gălăgie, Stoica apăru în ușa dormitorului. Dintr-o privire își dădu seama că se întîmplase ceva, dar se vru indiferent, să nu fie nevoit să ia atitudine. Își scărpină coama argintie :

— Ei, cum vă place fetelor ?

Stela duse la spate mîna în care ținea umeraşul, dar nu suficient de repede ca Stoica să nu observe.

— Știți fetelor de ce s-au inventat umerașele ? Nu-i răspunse nimeni. După o pauză continuă tot el : ca hainele așezate pe ele să nu se șifoneze. A fost socotită ca o mare invenție a secolului. Dacă-mi aduc bine aminte, inventatorul a luat și premiul Nobel.

Stela nu gustă divagația hazlie a dispecerului, se trînti pe un pat din apropiere. Coca vru să îndulcească atmosfera.

— Toată viața mi-am dorit un dormitor ca ăsta. E spațios, mobilă din lemn natur și are șase ferestre. Cine are dormitor în București cu șase ferestre ? Cred că nici regele.

— Da, dar ai și paturi multe.

— Special l-am ales așa. Dumneata unde dormi, nea Stoica ?

— Lîngă cabinetul medical.

— Și doctorul ?

— Chiar în cabinet.

— E bine că aveți garsoniere separate.

— Doar nu vrei să-mi faci o vizită ? se angajă Stoica în joc.

— Nu dumitale. Doctorului.

— Acolo nu puteți ajunge decît pe targă. Sper să nu vă gîndiți la prostii.

— Glumim și noi, nea Stoica, să treacă timpul. Chiar să știi că mi-e dor să lucrez. Cînd ne apucăm ?

— Peste cîteva zile. Trebuie făcute încă niște legături.

— Și-atunci de ce am venit dacă centrala nu e gata ?

— Să vă acomodați. Și, dacă diseară nu vă culcați odată cu găinile, o să vin aici, să citim ziarul împreună.

— De ce ziarul și nu un roman de dragoste ? întrebă cineva din fundul dormitorului.

— Ziarul e mai important, aflăm și noi ce se petrece în lume.

— Ce să se petreacă ? E război peste tot !

— Da, dar eu vreau să vă învăț cum se citește un ziar.

— Ca orice tipăritură.

— Nu. Ați citit vreodată știrea că armatele germane se repliază ?

— Asta apare în toate comunicatele, sări Doina, să pară deșteaptă.

— Da. Dar știți ce înseamnă asta ?

— Ceva mișcări de trupe.

— Exact. Dar într-un singur sens. „Repliere" în traducere curentă se citește retragere. Și, pentru că toată lumea a început să descifreze acest termen, în ultimul timp s-a înlocuit cu o altă formulare : „armatele nemțești au ocupat liniile dinainte stabilite". Adică pînă unde se vor retrage.

— Asta e politică, mormăi Cornelia. Cînd m-am angajat a trebuit să iscălesc o declarație că nu voi face politică în timpul serviciului.

Stoica se aștepta ca cineva să protesteze.

— Noi o să citim ziarele după orele de serviciu.

DURDU urmări cu atenție cum își aranjază Ana patul, apoi, cînd se întinse peste pătură, se așeză lîngă ea.

— Vrei să te culci ?

— Nu. Vreau să mă obișnuiesc cu tavanul. Și acasă îl cunosc bine. Într-un loc, lîngă fereastră, a pocnit varul

și alături se vede infiltrația ploii. Pata seamănă cu Australia.

— Și te uiți în fiecare seară la pata aceea ?

— Da. Mă întreb dacă oamenii care trăiesc pe partea cealaltă a globului au aceleași bucurii ca și mine, dacă sînt fericiți, dacă se sperie cînd aud huruitul avioanelor.

— Și cît durează pînă te obișnuiești cu noul tavan ?

— Nu știu. Acasă îl privesc de peste zece ani și tot mai găsesc cîte ceva nou, o umflătură care nu se vede decît cînd arde veieuza, o urmă a bidinelei.

— Spune, Ana, ție îți place aici ?

— Încă nu-mi dau seama.

— Mie îmi place foarte mult, dar...

— Dar ce ?

— Mi-e teamă. Mi-e teamă de bombardamente. Dacă nebunul ăla de sus ar fi lansat bombele cu cîteva secunde mai devreme ne-ar fi omorît. Probabil țintesc centrala noastră.

— Nu știe nimeni de existența ei.

— Atunci de ce bombardează pădurea ?

— Cred că au fost niște avioane care n-au reușit să bombardeze rafinăriile și au fost obligate să-și presare bombele în altă parte.

— Să dea dumnezeu să fie așa.

— Dar dacă te temi de ce-ți place aici ?

— N-aș putea să spun de ce. Poate că e multă verdeață și-mi aduce aminte de casă.

Ana nu-i puse alte întrebări și Durdu rămase nemișcată, cu mîinile în poală, pe urmă își aduse aminte de santinela cu ochii ca doi nasturi.

— Mă duc să culeg flori, spuse într-un tîrziu. Nu vii și tu ?

— Nu. Sînt obosită.

Durdu ieși din baracă și porni alene spre clădirea postului de control. Încă de departe îl zări prin gardul de sîrmă împletită pe ostașul care o ajutase să coboare din camion. Aținea focul sub o pirostrie. Ajunsă la barieră, santinela, un ostaș slab cu pometii osoși, îi tăie calea.

— N-aveți voie să părăsiți tabăra !

— Cum asta ?! se miră Durdu.

— Așa e ordinul.

Era convinsă că santinela glumește.

— Și nu vom trece niciodată dincolo de barieră ?

— Dacă domnul sublocotenent vă dă bilet de voie, vă duceți unde vreți.

— Și nici să merg să culeg flori n-am voie ?

Încercă să zîmbească la fel ca și Cristina cînd îi cerea bani meșterului.

Vasile, care auzise discuția, părăsi focul și se apropie de Durdu.

— Vă culeg eu flori, domnișoară.

Era convinsă că succesul se datora zîmbetului. În clipa aceea îi păru rău că nu învățase și alte lucruri de la Cristina.

— Vă mulțumesc foarte mult. Dar vreau multe, multe. Mă găsiți în dormitor.

Se întoarse și porni spre baracă. Încercă să meargă ca și Cristina, legănîndu-și șoldurile. Simțindu-se privită, se rușin...

Vasile se uită lung după ea.

— Îți place grasa ? întrebă santinela.

Vasile îl privi cu dispreț :

— Nu-i grasă ! Și vezi să nu se stingă focul ! și arătă pirostria, apoi porni spre pădure.

PRĂFUIT, ANDRONE opri motocicleta chiar în fața barierei. Vru să coboare, dar vocea metalică a santinelei îl făcu să rămînă în șa.

— Nu te mișca ! Și, pentru că cel de pe motocicletă ridică un picior să descalece, santinela scoase arma de pe umăr. Dacă te miști trag !

Fără să-și ia privirile de la omul din fața lui, îl strigă pe sublocotenent.

Din clădire apăru Manu, urmat de un gradat. Încă de departe îl recunoscu pe agentul de pe strada Lipscani și tresări. Cum dracu a ajuns ăsta aici ? Probabil a răsufla ceva. Se apropie de el.

— Ce cauți dumneata aici ?

Androne vru să-i spună că a venit să-şi vadă logodnica, dar se răzgîndi la timp. Nu voia să îi creeze probleme lui Meri. Răspunse după ce-şi scoase ochelarii de pe frunte.

— Cred că am rătăcit drumul. În clipa aceea îl recunoscu şi el pe ofiţer : era acelaşi care îl oprise să-l aresteze pe Pascu. Îi păru bine că venise s-o urmărească pe Meri. Vlădicească nu-i la stînga ? şi arătă drumul forestier care se înfunda în desiş.

Manu îşi dădu seama că trebuie să ia o hotărîre rapidă. Deveni oficial.

— Actele !

Androne vru să protesteze, dar avu suficientă forţă să se reţină. Îi întinse actele cu un surîs de superioritate. Şi data trecută, după verificarea hîrtiilor, sublocotenentul şi-a cerut scuze. Îi păru bine că-i reţinuse numele. Nu se putea ca Deleanu să nu-l facă comisar plin.

Manu îi răsfoi actele, vru să le găsească o chichiţă, o ştampilă nepusă la timp, o transcriere greşită. Totul era însă în ordine. Supărat, se apropie de foc şi aruncă actele în flăcări. Şocat, Androne vru să coboare de pe motocicletă, să-şi salveze legitimaţiile. Fără ele, era un simplu om, ca toţi oamenii.

— Stai ! ridică santinela arma spre el.

Androne se resemnă, rămase călare pe motocicletă şi privi flăcările de sub pirostrie. Oricum, partida va fi cîştigată de el. Îi va demasca pe cei de la Telefoane că au evacuat centrala, pe sublocotenentul acesta îl va deferi Tribunalului Militar. Poate e chiar comunist, că prea a ţinut atunci partea lui Pascu. Mai auzise de comunişti infiltraţi în armată, cu cîteva luni în urmă fusese chiar un proces. Era convins că e pe drumul cel bun.

Manu, după ce se mistui şi ultima legitimaţie, se întoarse spre gradat :

— Individul ăsta nu are acte. Îl duci la Bucureşti pe Uranus şi să fie reţinut pînă îl anchetez.

Androne îşi încrucişă braţele pe piept şi arboră un zîmbet de superioritate :

— Garantez că după prima confruntare veţi fi degradat.

Rostise cuvintele tare, să fie auzit şi de ceilalţi doi ostaşi.

— Da, dar prima confruntare va avea loc peste un an. Ca să poţi reflecta.

— O să daţi socoteală pentru fiecare cuvînt rostit acum !

— Vorbeşte frumos cu domnul sublocotenent, că-ţi rup gura ! interveni gradatul.

Manu nu-i mai dădu nici o atenţie lui Androne ; se întoarse spre gradat :

— Întocmeşti acte în care menţionezi că am arestat un dezertor care şi-a ars actele în faţa noastră. Sper să nu-l execute fără să ne anunţe. Ia-l !

— Şi motocicleta ? întrebă descumpănit Androne.

— O rechiziţionăm. Tot ai furat-o !

CULEGÎND FLORI, Vasile se simţi în al nouălea cer : fără îndoială avusese noroc că l-au repartizat aici, în pădurea asta liniştită, şi a avut şi mai mare noroc că printre centralistele sosite cu camionul se află şi fata care i-a cerut să-i culeagă flori. Altminteri n-ar fi avut ocazia să intre în vorbă cu ea. În tabără n-avea ce căuta, dar, chiar dacă s-ar fi dus pe acolo, n-ar fi ştiut de unde s-o ia şi mai ales ce să-i spună. Bună ziua. Fata i-ar fi răspuns şi asta ar fi fost tot. E bine că-i plac florile, pentru că ce altceva ar fi putut să-l roage ? Cînd adună suficiente să le strîngă într-un buchet se apropie de dormitor. Un timp nu ştiu ce să facă, se foi în faţa ferestrelor, pe urmă, pentru că nu apăru nimeni, îşi lipi fruntea de un geam. Se retrase însă repede. Văzu o femeie aproape goală, care-şi aranja patul. Noroc că cearşaful pe care-l întinse nu-i permisese s-o vadă mai mult. Se duse la uşă şi o izbi cu piciorul. Îi deschise o fată înaltă, numai în sutien şi chiloţi, cu sprîncenele desenate. Văzînd florile, întinse mîna spre ele.

— Nu sînt pentru dumneavoastră !

Coca îi trînti uşa în nas, apoi în dormitor se auziră vociferări şi în uşă apăru Durdu. Văzîndu-l pe soldat, faţa i se lumină.

— Atîtea ajung ? întrebă Vasile şi privi tulburat faţa rotundă a fetei.

— Desigur, bîigui Durdu.

Luă florile din brațele soldatului și atingîndu-i pentru o clipă mîna se cutremură. Florile îi acoperiră jumătate din față, nu i se vedeau decît ochii și fruntea bombată. Rămaseră o clipă nemișcați, ca atunci, în spatele camionului. Erau atît de aproape unul de altul, încît Vasile îi simți răsuflarea fierbinte.

— Dacă vrei, îți culeg și mîine spuse după un timp.

— Vreau, îi răspunse Durdu repede.

Bărbatul din fața ei nu semăna cu nici unul dintre bărbații pe care îi văzuse în viața ei. Dacă n-ar fi fost decît ei doi în toată tabăra, Durdu ar fi stat și o sută de ani să-l privească. Se simți prost că nu știa ce să-i spună.

— Atunci eu plec, zise în cele din urmă Vasile și se răsuci pe călcîie.

Durdu privi lung după el și-i păru rău că nu se înțeleseră cînd să se vadă a doua zi. Abătută, intră în dormitor și căută un vas, să aranjeze florile. Coca o privi cu dispreț, dar și cu invidie :

— Uite cine are succes în pădure !... Toanta !

Durdu o măsură din cap pînă în picioare, apoi defilă în fața ei ținînd florile deasupra capului ca pe un trofeu. Se apropie de Ana, care tăia cu foarfeca niște hîrtie colorată pentru policioarele de lîngă pat.

— De ce te lași insultată ?

— Păi, ce să-i fi răspuns ? Dacă o făceam vacă, mă lua de păr.

— Nu s-o faci vacă. Trebuia să-i răspunzi ceva inteligent.

— Ce ?

— Acum nu știu, la repezeală.

— La repezeală nici mie nu mi-a venit în minte altceva decît s-o fac vacă. Dar mie nu-mi place să mă cert. De obicei, domnișoara Coca vorbea frumos cu mine, dar bănuiesc a fost șocată că n-a primit ea florile.

— Tu de la cine le ai ?

— De la un băiat.

— Nu știam că sînt și băieți în tabără.

— Un băiat din corpul de gardă. Ostașul acela care m-a ajutat să cobor din camion. Mi-a promis că o să-mi culeagă în fiecare zi. Ți-a plăcut cum arăta ?

— Nu l-am văzut la față. A stat tot timpul cu spatele spre mine.

Durdu coborî vocea :

— E cel mai frumos din tot corpul de gardă.

Ana rămase cu foarfeca suspendată în aer.

— Chiar așa ?

— Da. Peste un an o să aibă și mustață.

— Dacă o să aibă și mustață o să fie și mai frumos.

— Tu-ți bați joc de mine.

— Nu, Durdu. Îmi pare bine că ai găsit pe cineva care să-ți culeagă flori.

Din capătul celălalt al dormitorului se auzi vocea aspră a Ștefaniei :

— Ce credeți, fetelor ? Doctorul s-a instalat ?

— Cum adică, dacă s-a instalat ? întrebă Doina.

— Dacă și-a deschis cabinetul ?

— Dar ce ai cu el ?

— Vreau o consultație.

— Păi, nu-i ginecolog, rîse Coca.

— O să devină, spuse foarte serioasă Ștefania, pe urmă izbucni în rîs. Știe cineva ce fel de om e ?

— Eu, se grăbi să intre în vorbă și Cornelia. Am fost de cîteva ori la el să-i cer medicamente.

— Tu, chiar dacă n-ai avut nevoie, te-ai dus să-ți completezi farmacia.

— Pe dracu. Orice i-am spus că mă doare, el mi-a dat numai piramidoane.

— Atunci o să-l botezăm așa : domnul Piramidon. Știți cumva unde stă ?

— În clădirea aia mică de lîngă centrală, o lămuri Coca. Vin și eu cu tine.

— Te duci după ce mă întorc eu. Ideea a fost a mea.

Își puse un capot și ieși din dormitor.

CABINETUL DOCTORULUI Bejan era modest mobilat : în afară de patul de consultații, învelit cu mușama, nu mai era decît o masă vopsită în alb, un dulap cu ușile din sticlă și două scaune.

Bejan special nu insistase pentru mobilă, oricum în tabără nu putea interveni într-un caz grav. Își propuse

să-şi facă datoria mai mult ca farmacist decît doctor, de altfel nu ca medic a fost în primul rînd transferat la Tîncăbeşti. Stoica îi comunicase imediat ce se instalase că sarcina lui cea mai importantă va fi la început legătura pe care va trebui să o ţină cu unul Pascu. Cine era acest Pascu, Stoica ori nu ştia, ori nu voia să-i comunice.

— Un om care răspunde de centrală.

— După cîte ştiu de centrală răspunde Calapa.

— Pascu răspunde pe altă linie.

— Din partea partidului ?

— Din partea conducerii de partid.

Nedumerit, Bejan nu mai insistă. El era informat că toată conducerea de partid era la Tîrgu-Jiu. Spuse totuşi ca Stoica să nu-l creadă prost :

— Înseamnă că vine de la Tîrgu-Jiu.

— Sarcinile vin de acolo. O să-ţi comunic zilele şi orele cînd va trebui să te întîlneşti cu el.

Preocupat, Bejan deschise uşa dulapului metalic : aşezat pe patul de consultaţii, sprijinit de baston, Stoica îl urmări cum îşi aranjează borcănelele cu medicamente în rafturile dulapului.

— Am controlat toată centrala. Totul e în stare de funcţionare. Dar verificarea concretă nu se va putea face decît dacă ne conectăm la centrala din Bucureşti.

— Şi vom depinde tot timpul de ei ?

— Numai acum, la prima verificare.

— E o manevră complicată ?

— Nu.

Se auziră bătăi în uşă, apoi apăru Ştefania. Văzîndu-l pe Stoica, îşi pierdu din siguranţă.

— Deranjez ?

— Nu, domnişoară, îi răspunse doctorul. Cu ce aş putea să vă fiu de folos ?

— Cu o mică consultaţie, domnule doctor. Ştiţi, eu niciodată n-am locuit într-un dormitor comun. Mă tem că n-o să pot dormi.

Bejan schimbă priviri cu Stoica.

— Vă propun un somnifer natural. După stingerea luminilor lăsaţi ferestrele deschise.

— Şi n-o să răcim ?

— Nu, domnișoară. Păturile sînt calde.

Ștefania se simți expediată. În drum spre cabinet își făcuse un plan, mai mult ca să se „amuze", voia să gesticuleze, să i se deschidă capotul, să vadă dacă doctorul e om de comitet sau e un simplu doctor, ursuz, abstinent. Desigur, prezența lui Stoica nu era prevăzută în plan. Totuși nu voia să se retragă fără să insiste :

— Eu am venit după un somnifer și dumneavoastră mă sfătuiți să deschid ferestrele. Sau noi, centralistele, n-avem acces la medicamente ?

Bejan arătă spre dulap.

— Toate aceste medicamente sînt pentru dumneavoastră, dar eu prefer să putrezească aici, în dulap, decît să le folosiți. Și, credeți-mă, somnifer mai bun decît aerul de pădure nu există.

Ștefania ieși plouată din cabinet, dar cînd intră în dormitor arboră un zîmbet victorios. Cu pași lungi, ca de dans, se duse pînă la patul ei, se întinse peste pătură și-și puse brațele sub ceafă. Privi visătoare spre tavan și oftă de cîteva ori ca o îndrăgostită de provincie.

— Ei ? întrebă curioasă Cornelia. Cum a fost ?

— Ca orice consultație, spuse Ștefania după o pauză. M-a întrebat ce am. Am tușit de două ori și i-am spus că mă doare spatele. M-a rugat să-mi scot capotul.

Isabela, care se ridicase în fund, să nu piardă nici un cuvînt din cele spuse, dădu disprețuitoare din mînă :

— Minți !

— Dacă știți că mint de ce mă mai întrebați ?

Închise ochii în semn că pentru ea discuția s-a terminat.

— Continuă, insistă Isabela.

— Dacă tot nu mă credeți n-are nici un sens.

— Vrei să te rugăm ? Hai, spune !

Ștefania vorbi scurt, telegrafic, ca una obligată să povestească ceva ce nu-i făcea plăcere :

— Mi-am scos capotul și el mi-a ciocănit cu degetele spatele, pe urmă și-a lipit urechea de omoplat, dar eu i-am simțit toată fața.

— Ai omoplați sensibili, o ironiză Coca.

— Las-o să ne povestească !

Ştefania aşteptă ca fetele să facă linişte.

— Spun că i-am simţit faţa, pentru că era neras. A stat aşa lipit de mine, aproape un minut.

— De ce nu i-ai spus că te doare şi în faţă ? rîse Coca.

— M-ar fi consultat el fără să-l rog, dar tocmai atunci a intrat Stoica şi consultaţia a luat sfîrşit. Mi-a prescris sirop şi m-a rugat să trec şi seara pe la el, să mă vadă.

De afară se auzi dăngănitul clopotului de bronz.

— Alarmă ! ţipă Durdu şi sări din pat.

Celelalte fete se îmbulziră spre uşă.

— Staţi liniştite, fetelor ! ţipă Ana. E toaca de stingere.

ÎNCĂ DE LA înfiinţarea Comandamentului Militar al Capitalei, biroul maiorului Focşa, la cererea lui, fusese instalat în subsolul clădirii. Îşi motivase această dorinţă ca să nu fie nevoit să-şi transporte instalaţiile la etaj. Emiţătorul radio, teleimprimatorul, telegraful fără fir şi celelalte aparate de transmisie fuseseră montate într-o încăpere alăturată, pe uşa căreia se fixase o tăbliţă cu un cap de mort şi inscripţia : „Intrarea strict interzisă".

Biroul propriu-zis al lui Focşa era cazon, cu mobilierul strict necesar, dar, din cauza pereţilor vopsiţi într-un grimurdar, sărea în ochi şi părea mai elegant decît în realitate. Un birou simplu, din lemn de stejar, domina încăperea. Scaunul cu spătar din spatele lui, prea strîmt pentru dimensiunile lui Focşa, era vechi. Trebuia să se aşeze pe el cu precauţie. Picioarele rablagite ale scaunului scîrţîiau şi alunecau pe parchetul ceruit în fiecare săptămînă. Dar, spre norocul lui, Focşa nu avea treabă de funcţionar, nu manipula hîrtii şi dosare. Îşi petrecea mai tot timpul în laborator sau în afara comandamentului ; în ultima vreme avea alte preocupări decît codificarea informaţiilor care ajungeau sau plecau de la comandament. Fusese eliberat din funcţia de comandant de transmisiuni şi era folosit ca om de legătură cu reprezentaţii Frontului Unic Muncitoresc, constituit cu cîteva săptămîni în urmă. Tot prin el, se ţinea legătura cu ofiţerii cu vederi de stînga care s-au pronunţat împotriva războiului. Unii dintre aceştia, cei cu grade superioare, fuseseră atraşi în partidul comunist.

Pe linie militară, maiorul Emilian Focșa își asumă răspunderea pentru întocmirea unei hărți cu liniile de telefon și cu alte mijloace de transmisie ale forțelor militare germane din Capitală și organizarea, sub conducerea partidului comunist, a unei centrale telefonice independente, care să asigure la nevoie, legăturile dintre marile unități ale armatei. Tot el își asumase și securitatea acestei centrale.

Pe sublocotenentul Manu îl primi în biroul lui de la subsol.

— Te ascult.

— Peste cîteva zile se vor face primele probe tehnice.

— Cu aceste probe aș vrea să mă ții la curent.

— Bineînțeles. Sublocotenentul renunță la poziția de drepți, se rezemă cu amîndouă mîinile de spătarul scaunului din fața biroului. V-am informat că sîntem la patru sute de metri de postul de radio Ilse II.

Maiorul își privi gînditor unghiile.

— Cînd ai aflat asta ?

— Acum cîteva zile.

— Și de cînd ești la tabără ?

— De șase săptămîni.

— Ar trebui să te schimb, Manule. Ai în grijă o centrală de telecomunicații de importanță națională și nu te-a interesat unde ești amplasat. Ar fi trebuit să cunoști pădurea ca buzunarele. Mă rog. O să discutăm asta altădată.

Manu luă din nou poziția de drepți.

— Am înțeles. Cu întîrziere vă raportez că sîntem la patru sute de metri de postul de radio german Ilse II.

— Special am ales acest loc.

— Dar văd tot ceea ce facem.

— Și noi la fel. E ca un post avansat în coasta lor.

— Am înțeles. Ne-au făcut o vizită.

Maiorul tresări.

— Interesant. Și ce au vrut ?

— S-au interesat de menirea construcțiilor.

— Sper că le-ai spus adevărul.

— Așa cum mi-ați sugerat cînd am preluat comanda gărzii.

— Concret !

— I-am informat că e o şcoală de telecomunicaţii.

— Foarte bine. Uneori adevărul e cea mai bună minciună. Îşi privi din nou unghiile : Cîţi ostaşi ai ?

— Zece, răspunse repede Manu şi ca şi cum s-ar fi aşteptat la această întrebare. Socotesc că am foarte puţini.

— Pentru o şcoală simplă de telecomunicaţii ai foarte mulţi. Cîte fete sînt în tabără ?

— Aproape treizeci !

— O să-ţi repartizez treizeci de pistoale-mitralieră. Manu zîmbi.

— Şi ce să fac cu ele ?

— Învеţi fetele să le mînuiască, îi răspunse foarte serios Focşa.

Manu nu se lăsă convins.

— Un recrut are nevoie de treizeci de zile ca să înveţe mînuirea armelor. Numai denumirile pieselor.

— Nu trebuie să le înveţe. Trebuie să ştie să tragă.

— Domnule maior !

— Nu am timp să mă tocmesc, Manule !

— Şi cum motivez instruirea ?

— Apărarea patriei nu are nevoie de motivare ! Am terminat. Ba nu. Ai arestat un agent al Siguranţei. N-am vrut să iau nici o măsură pînă nu te consult. Cine e ?

— Acelaşi pe care l-am legitimat şi în faţa magazinului de confecţii. Cel care l-a urmărit pe Pascu.

— Cum a aflat de centrală ?

— Nu ştiu. N-am intrat în discuţii cu el.

— Asta e bine. În orice caz, o să dau dispoziţie să fie reţinut în continuare. Şi cu cei de la postul de radio german păstrează relaţii diplomatice. Vreau să spun, bune.

— Am înţeles, domnule maior.

— Şi încă ceva, Manule ! Munca ta, acolo, la centrală, e mai importantă decît ţi-o imaginezi. Răspunzi de securitatea ei. Dacă vrei, eşti comandantul centralei.

— Am înţeles.

— După cît ai răspuns de repede cred că n-ai înţeles. Răspunzi de centrală fără ca cineva să ştie acest lucru. Oficial, eşti doar comandantul gărzii. Atît. În treburile tehnice, de coordonare nu te amesteci. E clar ?

— Da, domnule maior !

— UNDE TE DUCI, Ana ?

— La cabinetul medical.

Meri se ridică în coate, să audă continuarea discuției, dar Durdu nu mai puse alte întrebări și Ana, îmbrăcată într-o rochie de stambă mulată pe corp, ieși din baracă. Meri era convinsă că, din lipsă de societate, de plictiseală, toate fetele dădeau tîrcoale cabinetului medical. Oare doctorul să fie chiar atît de interesant ? Bejan i se părea un om suficient de șters. Chiar anost. În orice caz, cu sublocotenentul din corpul de gardă, deși era mai matur decît el, nu suferea comparație.

Ana, ieșită din curtea taberei, nu se duse în direcția cabinetului medical, ci se îndreptă spre clădirea centralei.

Rezemați de masa de comandă, o întîmpinară Stoica și doctorul Bejan.

Ana avu senzația că doctorul o privi mai mult decît s-ar fi cuvenit. E drept, în timpul bombardamentului din pădure se crease între ei o legătură ciudată, neexprimată. Ori de cîte ori se vedeau, în curtea taberei, în sala de mese, Ana își dădu seama că doctorul îi căuta privirile. Dacă nu s-ar fi îndrăgostit toate fetele de el ar fi stat cu plăcere de vorbă cu el.

— Ți-a trecut spaima de la bombardament, domnișoară ?

— Am și uitat de el.

— Înseamnă că ești sănătoasă.

— Foarte sănătoasă, domnule doctor. Sper că pe mine n-o să mă aveți de client.

— Eu am vrut să vă prezint și îmi dau seama că vă cunoașteți de mult, interveni Stoica.

— Adevărul e că nu ne cunoaștem, încercă să-l lămurească Bejan. Nu ne cunoaștem, deși avem amintiri comune.

Ana îl privi chiorîș, apoi se întoarse spre Stoica :

— Dumitale trebuie să-ți explic că ai putea să înțelegi greșit. Amintirile comune sînt cele din timpul bombardamentului care ne-a surprins pe șosea. I-am admirat domnului doctor curajul și el, văzîndu-mă că tremur, a crezut că mi-e frig, iar eu muream de frică. Ca să mă încălzească, m-a luat sub ocrotirea brațului stîng. Privi spre doctor : Am exagerat cu ceva ?

— Nu, domnișoară.

— Înseamnă că totuși trebuie să vă prezint, trase concluzia Stoica. Asta mică e Ana și va fi cea mai apropiată colaboratoare a noastră, iar dumnealui, doctorul, n-are sarcini numai pe linie medicală. Tu înțelegi, Ana ?

— Desigur. Ce avem de verificat, nea Stoica ?

— Teleimprimatoarele.

Stînjenită de privirile doctorului, Ana călcă stîngaci și era cît pe-aci să se împiedice. Se așeză în fața unui teleimprimator. Bejan se apropie de ea :

— Care e atmosfera ?

Insistența doctorului o deranjă.

— Ce atmosferă ? întrebă Ana.

— Cea din dormitor.

Anei i-ar fi plăcut ca la controlarea aparaturii să fi participat numai Stoica.

— Nu e nici o atmosferă. Singurul lucru demn de menționat e faptul că fetele se plictisesc. Vreo patru sau cinci s-au îndrăgostit de dumneavoastră.

Bejan ridică sprîncenele.

— Care ?

— Credeam că v-ați dat seama. Dacă am avea ce face, n-ați avea atît de mult succes.

— În curînd o să vă săturați de lucru, răspunse Stoica în locul doctorului. Fă legătura !

Ana apăsă pe butonul de contact. Becul de control, verde, se aprinse imediat și teleimprimatorul începu să bîzîie. Stoica închise ochii, ascultă o clipă zgomotul discret al aparatului și se arătă mulțumit.

— Transmite : În Bărăgan cel mai frumos anotimp e primăvara. Stop. Dacă ați recepționat, răspundeți. Stop.

Trecură cîteva minute pînă ce teleimprimatorul începu să funcționeze automat : banda alunecă spre stînga și pe ea apărură primele cuvinte : „Am recepționat, stop. În Bărăgan cel mai frumos anotimp e primăvara. Stop."

Stoica smulse mesajul și-l citi de mai mult ori.

— Totul e în regulă. Controlează-l pe celălalt.

Ana se mută la un alt teleimprimator. Doctorul rămase sprijinit de masa de comandă : părea că se bucură mai mult decît Stoica.

Proba se repetă identic, ca la primul aparat.

— Şi ăsta e conectat bine, nea Stoica. Mai am ceva de făcut ?

— Nu, fetiţa mea. Aş avea doar o rugăminte. Odată, cînd sînteţi toate la masă, mi-ar plăcea să-l rogi pe domnul sublocotenent să vă arate cum funcţionează o armă.

Mirată, Ana privi spre Stoica.

— Aşa, tam-nesam ?

— Nu tam-nesam. Inventează ceva. Eşti fată deşteaptă.

— Nu pot să ştiu mai mult ?

— Ţi-am spus totul. Propunerea, ca să învăţaţi mînuirea armelor trebuie să vină din partea voastră. Ca şi cum ar fi o joacă.

— Numai să nu se împotrivească fetele.

— Păi, asta e sarcina ta. Vorbesc cu cîteva fete, să nu pară că e numai dorinţa ta.

— Dacă ai insista dumneata, ar fi altceva.

— Tocmai, că nu vreau să pară altceva. Tu cunoşti limbajul lor, le cunoşti pe toate şi important e să ai majoritatea de partea ta.

— Nu e muncă uşoară.

— Nu e. Dacă era o muncă uşoară nu te alegeam pe tine.

DUPĂ STINGERE Durdu se vîrî în pat şi trase pătura peste cap, să nu audă şuşotelile din dormitor, să se poate gîndi în voie la santinela de la postul de control. După un timp o întrebă pe Ana dacă adormise.

— Nu pot să dorm.

— Nici eu nu pot, doar aşa pe apucate. Noroc că visez.

— Eu nu mai visez de nu ştiu cînd. Şi ce visezi ?

— Că bate vîntul.

— Cum poţi să visezi că bate vîntul ?

— Foarte simplu. Cutreier pădurea şi începe să bată vîntul. Mi-ar plăcea să-i visez pe ai mei, să ştiu ce mai fac.

— Tu crezi că visele sînt buletine de ştiri sau note informative ?

— Nu, dar eu cred în vise. Dacă îi visez că sînt bine, o săptămînă sînt liniştită. Eu am visat şi moartea bunicii. O văzusem alergînd pe o tarla plină cu spice căzute şi un

corb o urmărea croncănind. Ea nu se mai sculase din pat de cîteva luni. O părăsiseră puterile. Imediat mi-am dat seama că s-a întîmplat ceva cu ea. Peste o săptămînă am primit carte de acasă şi m-au anunţat că a murit bunica. Tu de ce nu poţi să dormi ?

— Mă gîndeam.

— La lucruri frumoase ?

— Nu. La prostii.

Durdu era convinsă că şi Ana are probleme sentimentale şi deveni curioasă : se ridică în coate.

— Mie nu poţi să-mi spui la ce fel de prostii te gîndeşti ?

— Ba da. În tine am încredere. Mă interesează cum funcţionează o armă.

Decepţionată, Durdu se lăsă cu ceafa pe pernă.

— Dacă vrei, îl întreb pe Vasile.

— Care Vasile ?

— Soldatul care-mi aduce flori.

— Nu. Aş vrea să-l rog pe sublocotenent să ne facă o demonstraţie, dar mi-e ruşine.

— De ce să-ţi fie ruşine ?

— Dacă îmi spune că asta nu e treaba fetelor ?

— Îl rog eu. Pe mine oricum toate fetele mă cred proastă.

— E bine aşa. Pe urmă te susţin. Sînt foarte curioasă să ştiu cum funcţionează o armă. Noapte bună

PANOURILE cu orificiile de contact erau aranjate pe două rînduri, faţă în faţă, la fel ca la centrala din Palatul Telefoanelor. Aici doar finisajul era mai rudimentar : pupitrele erau din lemn nelustruit, ca şi cum simulacrul de centrală ar fi fost amenajat doar pentru lecţii. Masa cu teleimprimatoarele aflate în continuarea panourilor părea mai autentică, deşi firele de contact erau mascate, implantate în lemn. Centralistele erau convinse că şederea lor în tabără nu va fi de lungă durată, căpriorii, pe care se sprijinea acoperişul de tablă ondulată, erau nefinisaţi şi constructorii n-au insistat nici măcar pentru izolarea încăperii. Cînd bătea vîntul, curenţii de aer se făceau simţiţi în baracă.

Fetele, ca niciodată pînă atunci, trezite în zori, își ocupaseră locurile în fața pupitrelor : unele, în rochii, altele, în halatele vernil ale societății. Meri își legase halatul ca pe un șorț peste costumul de baie. La masa de comandă îl descoperi pe sublocotenent, dar acesta, spre nemulțumirea ei, nu-i dădu nici o atenție. După-mesele făcea plimbări în apropierea barierei, cu speranța să-l întîlnească, dar Manu în ultimul timp era preocupat de patrularea în jurul taberei. Hotărîse de cîteva ori să nu se mai gîndească la el, dar, ca și cum ar fi fost un făcut, seara, cînd se stingea lumina în dormitor, pe pleoape îi apărea imaginea sublocotenentului și el, cu ochii lui cenușii, o sfredelea cu privirile. Supărată, se așeză lîngă Ana și se îîții pe scaun : i se păru incomod și rece. Își aprinse o țigară pe stomacul gol. După cîteva fumuri, se întoarse spre Ana :

— Am aflat că îi faci vizite zilnice lui Piramidon. Chiar ești bolnavă ?

Ana simți că era pusă pe ceartă, îi răspunse cu voce scăzută.

— Mă doare capul de cîte zile.

— Te-a durut și ieri seară ?

— Da.

— Ia spune-mi, ți-a lipit Piramidon urechea de spate ca lui Ștefania ?

— Ți-am spus : pe mine mă doare capul, nu spatele.

Pe ușa centralei apăru doctorul Bejan.

— Uite ce serviabil e, continuă să mormăie Meri. Ne face consultații și în timpul serviciului.

Bejan, în drum spre masa de comandă, se opri în dreptul ei :

— Ai spate frumos, domnișoară.

— Îmi pare bine că ați remarcat, domnule doctor.

— Nu era greu. Vă rog însă la serviciu să veniți îmbrăcată.

Meri își puse halatul pe umeri.

— Credeam că vă ocupați de medicină.

— Din cauza asta v-am dat sfatul. Aici e curent și ar fi păcat să răciți.

La masa de comandă îl întîmpinară Stoica și sublocotenentul Manu.

— Îmi pare bine că ați venit la inaugurare, domnule doctor — îi spuse Stoica și ridică receptorul telefonului de serviciu. Formă un număr din trei cifre. Alo, Surule! Comută legătura. Așa cum ne-am înțeles. Două, trei minute. Desigur, am și aprobarea domnului Calapa. Nu te teme, nu va fi nici o perturbare. De aceea am ales această oră. Hai, că vorbești mult...

Puse receptorul în furcă. După cîteva secunde deasupra pupitrului de comandă se aprinse un bec roșu și în clipa următoare centrala se umplu de atmosfera centralei din București. Mecanic, fetele își puseră căștile la urechi.

Prima interveni Geta :

— Da, Buzăule. 15—12. Vorbiți, vă rog...

Stoica recunoscu și vocea Vioricăi :

— Aradule !... Nu mă auzi, Aradule !...

Se auziră declicurile fișelor, becurile mici de pe panouri pîlpîiră ca licuricii.

Manu se întoarse spre prima fată de lîngă el :

— Cornelia, dă-mi te rog 70—700.

— Unde ?

— La masa de comandă.

Imediat se auzi un țîrîit discret de interior. Manu ridică receptorul :

— Alo, C.M.C.-ul ?... Cu domnul maior Focșa de la telecomunicații. Alo, domn' maior ? Permiteți-mi să vă raportez. Centrala Tîncăbești funcționează normal.

Puse receptorul în furcă și în clipa aceea se stinse și becul de control. În centrală se așternu liniștea. Nu se auzea decît vîntul hăuind printre căpriori.

CÎND MERI află că Manu le va învăța mînuirea armelor, trecu de partea Anei și a lui Durdu : începu chiar să le lămurească pe cele care se codeau sau care spuneau că se tem să nu le explodeze gloanțele în palmă.

Manu apăru la primul instructaj cu mînecile cămășii suflecate, ca un sportiv : adusese cu el și un pistol-mitralieră fără încărcător. Părea bine dispus, de parcă ar fi venit la o petrecere.

— Voi sînteți cei mai frumoși soldați pe care i-am instruit vreodată și sînt convins că m-ar invidia toți plu-

tonierii care preiau recruții în primire. Știți pentru ce e bine să cunoașteți mînuirea armelor ?

Spre surprinderea tuturor, îi răspunse Durdu.

— Să ne îmbogățim cunoștințele.

Cîteva fete izbucniră în rîs.

— Nu pentru asta, îi răspunse Manu. O fată e bine să-și îmbogățească cunoștințele în alte domenii : să învețe să gătească, să crească copii, să pună mărături. Asta pe timp de pace. Din păcate e război...

— De patru ani e război, spuse Cornelia, care abia în ultima clipă se hotărîse să participe la instructaj.

— Ai dreptate. Dar în acești patru ani e pentru prima oară că sîntem izolați într-o pădure. În București ne asigură securitatea garnizoanele locale și alte unități militare. Cei șase soldați care păzesc tabăra n-ar fi în stare să apere centrala dacă ne-ar ataca cineva.

— Cine ar putea să ne atace ? întrebă Stela mirată.

— La întrebarea asta în armată există un singur răspuns : dușmanul. Indiferent dacă acesta ar apărea ca niște răufăcători, sabotori sau ca unități militare.

— Și de ce să ne atace tocmai pe noi ?

— Pentru că, și voi știți asta mai bine decît mine, o centrală de telecomunicații e ca un creier. Și creierul e totdeauna cel mai vulnerabil, pentru că este indispensabil. Fără noi, regimentele din Suceava n-ar putea avea contact cu garnizoanele din Arad. Fără noi, nici un ordin al Marelui Stat-Major n-ar putea ajunge la corpurile de armată. Știind acestea, centrala trebuie socotită ca o unitate militară foarte importantă. Și, ca să nu fim atacați, trebuie să ținem în secret că aici funcționează o centrală de telecomunicații. Nici un străin, nici cea mai apropiată rudă, nu trebuie să știe acest lucru. Și, ca să apărăm acest secret militar, nu vom spune nimănui de existența acestei centrale.

Lui Meri justificarea i se păru naivă :

— Oricine intră în tabără își dă seama că e o centrală în toată regula.

— Foarte puțini oameni au acces în tabără. Dar chiar de ar fi să ne viziteze cineva îi vom dezinforma : îi spunem că e o școală de calificare pentru centraliste.

— În pădure ?

— Da. Pentru că în Bucureşti sînt prea multe alarme aeriene. Sînţ multe instituţii evacuate din Capitală. Şi acum să vă spun din ce componente e formată o armă.

HERMANN VON SÜTZ se născuse în Bavaria, la sud de München, la Landorf, într-un sătuleţ cu case văruite în alb, acoperite cu ţigle roşii. Văzut de departe, satul părea coborît din paginile cărţilor de poveşti ale Fraţilor Grimm.

Castelul familiei Von Sütz nu avea decît un singur cat, dar şi acolo nu se putea urca decît pe o scară de lemn exterioară, ancorată cu bare de fier în zidul de piatră. Curtea imensă, împrejmuită cu clădirile-anexe, grajduri, poduri de fîn, aducea mai mult cu o gospodărie bine întreţinută decît cu o casă nobiliară. Cu toate astea, pe frontispiciul central, un blazon din fier forjat cu inscripţii latineşti înştiinţa vizitatorul că străbunicul unuia dintre Sützi l-a slujit cu credinţă pe electorul Maximilian al IV-lea şi că luptase cu vitejie pentru apărarea Palatinatului.

Crescut în spirit patriotic, Hermann nici n-ar fi putut alege o altă carieră decît cea a armelor. A absolvit şcoala militară din Berlin fără să strălucească, apoi şi-a completat studiile în domeniul transmisiunilor de la distanţă. După venirea la putere a naţionalist-socialiştilor, se specializă, tot în cadrul armatei, în construirea posturilor de radioemisie. Pentru desăvîrşirea postului de radio Ilse din Beograd fusese avansat la gradul de maior şi decorat cu Crucea de Fier clasa I. Ilse II, construit în apropierea Bucureştiului, a trecut neobservat de superiorii lui direcţi. Faptul că imediat după instalarea postului l-au numit comandantul emisiunii, pentru Hermann von Sütz a însemnat o retrogradare, trecerea lui în anonimat. Rapoartele de activitate nu le mai înainta la cabinetul lui Goebels, ci ambasadei germane din Bucureşti.

Abia după Stalingrad şi răsturnarea balanţei de forţe în favoarea aliaţilor, l-a bucurat acest anonimat, deşi, în sinea lui, era convins că cel de-al III-lea Reich va cuceri victoria. Credea în geniul militar german, în armele se-

crete anunțate de Hitler și în redresarea forțelor de atac. Oare spectaculoasele retrageri nu erau capcane întinse dușmanilor ?

Lipsit de activitate, începu să se îngrașe. Mîncărurile românești, grase, i-au atacat ficatul și, speriat, maiorul își luă toate măsurile de precauție : corset pentru abdomen, gimnastică matinală pe stomacul gol, plimbări în aer liber. Iarna geroasă a lui '43—'44 fusese lungă și-și pusese amprenta pe maior, îl apucaseră durerile reumatice. La început nu se văita decît de genunchi, pe urmă se plînse de șale, de junghiurile dintre omoplați. Medicul garnizoanei îi prescrisese pat prelungit, dar el, comandantul postului de radio, nu putea renunța la controlarea împrejurimilor, mai ales că, la o jumătate de kilometru de Ilse II, în luminișul unde-și făcuse toată iarna plimbările de agrement, au apărut constructori cu multe camioane de cherestea. Anunță ambasada. Cei de acolo erau convinși că românii transferă lagărul de prizonieri americani de la Snagov la Tîncăbești. Pe urmă, după consultarea autorităților autohtone, au fost informați că se construiește o școală cu profil telegraf-telefon, pentru a crea cadre în cazul cînd, din cauza bombardamentelor, centrala din București va trebui evacuată. Faptul că barăcile erau simple, lipsite de confort, că centrala era doar o improvizație îi liniști pe cei de la ambasadă. Von Sütz era însă în continuare nemulțumit : micul lui imperiu din pădurea Tîncăbești, pînă acum liniștit, urma să devină gălăgios, umblat. Nu-i plăcea nici faptul că școala de telefoniste fusese pusă sub pază militară. N-avea cum și cui să protesteze : Tîncăbeștiul era în România și frontul rusesc nu foarte departe. De la întîlnirea cu sublocotenentul, în poarta taberei, nu mai trecuse pe acolo. Le urmărea doar activitatea, prin binoclu, cățărat pe capota mașinii.

Șoferul, din obișnuință, îl întreba zilnic :

— Se vede ceva, domnule maior ?

— Doar barăcile.

De cîteva zile însă tabăra se animase. După veștmintele femeiești atîrnate pe frînghiile întinse în fața barăcilor, își dădu seama că au apărut fetele.

Şoferul, văzînd că maiorul nu insistă să urce pe capota maşinii, întrebă :

— Azi nu controlaţi tabăra, domnule maior ?

— Nu, Johan. Azi o vizitez.

Şoferul vină spre drumul forestier şi în mai puţin de zece minute ajunse la intrarea în tabără. Pînă maiorul coborî din maşină, apăru şi sublocotenentul cu mîna la chipiu.

— Îmi pare bine că vă văd din nou, domnule maior. N-aţi mai trecut pe aici de cîteva zile.

— Din cauza sciaticii, şi Von Sütz duse mîna involuntar la şale. Am vrut doar să aflu dacă au sosit domnişoarele.

— Elevele, domnule maior.

— Desigur, „eleve" sună mai frumos. Aş putea să le văd la cursuri ?

— Bineînţeles.

Manu se duse la telefonul din fereastra postului de control şi-l anunţă pe Stoica.

— Poftiţi, domnule maior.

Făcu semn santinelei şi acesta ridică bariera.

Cînd Hermann von Sütz, însoţit de Manu, intră în centrală, fetele îmbrăcate în halatele vernil ale societăţii de telefoane, stăteau în faţa pupitrelor.

Stoica, cu bastonul ridicat deasupra capului, dirija cursurile :

— 51—410.

Toate fetele executară aceeaşi legătură. Mişcarea uniformă a braţelor aducea cu un balet al mîinilor.

— 71—329, rosti Stoica un alt număr de telefon şi baletul mîinilor reîncepu.

De mult nu mai văzuse Von Sütz atît de multe fete la un loc. Poate de cînd fusese ultima oară în concediu. Într-o gară se îmbarcau surori pentru spitalele de pe front. Cele mai multe erau tinere, probabil eleve de liceu. Imaginea gălăgioasă a fetelor adunate la geamurile vagoanelor îl însoţise pînă acasă. Ar fi vrut ca nevastă-sa, Helga, să arate ca cele din vagoane, dar ea se născuse bătrînă : chiar în pozele din copilărie arăta matură, cu trăsăturile bine marcate. De rîs nu rîdea decît dacă calul îl lovea cu

copita pe grăjdar, sau dacă vedea pe cineva căzînd. Nu fusese niciodată prietenoasă şi ura sentimentalismul. Helga nu venise nici măcar la gară, să-l întîmpine : socotise că era mai important să verifice dacă săpăturile din grădina de zarzavaturi erau suficient de adînci.

— Mulţumesc, fetelor, îl trezi la realitate vocea lui Stoica.

Acesta, ostenit, îşi şterse năduşeala de pe frunte.

Sublocotenentul Manu bătu din palme. Fetele se întoarseră spre Von Sütz.

— Vreau să vi-l prezint pe domnul maior Von Sütz, comandantul postului de radio german Ilse II. Este vecinul nostru cel mai apropiat din această pădure şi-i mulţumim că s-a ostenit să ne viziteze şcoala.

Von Sütz, vizibil emoţionat, îşi drese vocea :

— Vă rog să mă scuzaţi de deranj. Îmi pare sincer rău că vă conturb în timpul lecţiilor... Mi-am permis, totuşi, această vizită, pentru că, aşa cum a spus şi domnul sublocotenent, sîntem vecini. Mîine sărbătorim cea de-a 300-a emisiune în limba română a postului nostru de radio. Am venit să-l invit pe domnul sublocotenent la festivitate. Schimbă tonul şi adăugă : ne-aţi onora dacă aţi accepta şi dumneavoastră invitaţia.

Meri îl măsură pe maior din priviri.

— Tradus în termeni civili, „invitaţia" înseamnă ordin ?

— O rugăminte, zîmbi maiorul şi se vedea pe el că formularea rostită de Meri îi făcu plăcere. Sper că domnii pedagogi nu vor avea nimic împotrivă ?

— Dimpotrivă ! îi răspunse Stoica. Şi pedagogii vă mulţumesc pentru invitaţie.

DOCTORUL BEJAN se apropie de individul care-şi privea pluta undiţei tremurînd pe luciul apei.

— Îmi permiteţi ?!

Pescarul clătină din cap în semn că da, dar nu-şi luă privirile de la plută. Bejan se aşeză pe iarba crudă şi desfăşură aţa de pe trestie. Cu o seară în urmă, cînd îşi improvizase sculele de pescuit, fusese nevoit să ceară concursul fetelor. Coca îi adusese aţă albă, Viorica răsucise

două fire, ca să reziste la orice peşte, iar Cornelia îi dăduse sfaturi :

— Nu trageţi de trestie la prima zvîcnitură a dopului. Peştele niciodată nu muşcă de prima dată. Loveşte rîma cu coada, o înconjoară de cîteva ori, abia atunci se încumetă să atace. Dar nici atunci să nu trageţi de trestie! Abia cînd porneşte spre fund şi dopul dispare sub apă.

Stela, cu mîinile încrucişate pe piept, stătea prin apropiere şi privea pregătirile. Soarele de după-masă, obosit, îi contura picioarele prin fusta devenită transparentă.

— Nu vreţi să vă însoţesc, domnule doctor ?

— Nu, domnişoară. Pescuitul e ceva intim.

— De aceea v-am oferit tovărăşia.

— Vă mulţumesc, domnişoară, dar intimitatea e între om şi peşte.

Pescarul de lîngă Bejan, ca şi cum ar fi fost nemulţumit că peştii nu muşcă, mormăi :

— Ai întîrziat trei sferturi de oră, dar acum nu vreau justificări. Spune !

Bejan îşi roti privirea în jur, să vadă dacă mai e şi altcineva prin apropiere.

— Am conectat toate legăturile. În orice clipă centrala poate funcţiona normal.

— Asta am aflat şi de la Comandamentul Militar al Capitalei.

Bejan aruncă undiţa în apă.

— Ne-au invitat nemţii la postul lor de radio.

— Şi ? întrebă pescarul fără să-şi ia privirile de la undiţă.

— Ne-au invitat la o festivitate.

— Foarte bine. Cu ocazia asta poate aflaţi de unde se alimentează cu curent electric.

— Am înţeles.

Pluta pescarului se scufundă, apoi reveni la suprafaţa apei.

— Fetele ?

— Nu înţeleg întrebarea.

— S-au acomodat ?

— Încă nu toate. Dar nu sînt probleme. Au învăţat să folosească armele.

— Înseamnă că pot raporta că totul e în ordine.

— Da.

— Şi sper că joia viitoare n-o să întîrzîi şi o să prind şi peşte.

ÎN SALA DE MESE mirosea a varză şi prin cele două ferestruici, care dădeau în bucătărie, se revărsau valuri de aburi. Cele două bucătărese, aduse de Stoica din Tîncăbeşti, ori nu reuşeau să se aprovizioneze, ori cunoştinţele lor în ale gătitului erau foarte reduse.

Durdu, de serviciu, aşează farfuriile de tinichea smălţuite pe masa lustruită de prea mult frecat. Coca, mofturoasă, strîmbă din nas, îşi alese două dintre ele şi le trase spre ea. Pe cea cu mai multă grăsime o împinse în faţa lui Meri. Meri îşi adună umerii de parcă i-ar fi fost greaţă :

— Nici nu ştiu cînd am mîncat ultima oară varză !

Coca pufni în rîs.

— Îţi spun eu. Ieri. Aici e la fel ca în Colentina.

— Da' ce-i în Colentina ?

— Vorbesc de spitalul Colentina. Pe la zece ani am fost internată cu hepatită. Mîncasem ceva gras şi m-am făcut galbenă ca lămîia. Pînă şi albul ochilor era galben.

— Şi ce-a fost la spital ?

— A, da. Mîncam numai orez fiert în apă. Şi dimineaţa, şi la prînz, şi seara. Şi acum cînd văd orez fiert în apă am senzaţia că simt mirosul spitalului. Aici o să ne intoxicăm de varză. Tu mîine cum te îmbraci ?

— Ca în fiecare zi. În halat.

— Vorbesc de vizită.

Meri, îngîndurată, privi spre geamurile aburite.

— Încă nu ştiu. Dar după cum s-a uitat maiorul la noi ar trebui să mergem goale.

— Bejan ar face infarct, rîse Coca. Pe omul ăsta nu ştiu de unde să-l iau : nu rîde, nu se supără, nu se enervează şi-i politicos de-mi vine să vomit. Am fost alaltăieri la el.

— Vă duceţi în cabinet ca la Maglavit.

— Pe dracu. El m-a chemat.

— Şi pe mine m-a anunţat că vrea să mă vadă. Sper că nu vrea să ne facă un control medical ?

— Nu. M-a poftit să iau loc şi m-a întrebat cine sînt.

— Cum adică ?

— Ce studii am, unde am mai lucrat. L-am luat peste picior. I-am povestit că m-am născut la Chitila, că tata a fost şef de gară acolo, că am rămas orfană la patru ani, că m-a crescut o mătuşă. M-a lăsat să vorbesc vreo zece minute fără să mă întrerupă, apoi mi-a spus foarte calm: tatăl dumitale trăieşte, e tîmplar pe Giurgiului, are atelier de binale. Am vrut să intru în pămînt de ruşine. Pe urmă a început să-mi pună o serie de întrebări. Dacă ştiu ce fac la centrală. Legături, i-am spus. Da, dar ştii importanţa acestei muncii ? Ştiu, zic. El : nu ştii, domnişoară. În război munca dumitale e deosebit de importantă. Teleimprimatoarele sînt folosite în general de armată. O parte din circuitele telefonice sînt tot ale lor. Şi, mă rog, mi-a vorbit de patriotism şi de multe alte chestii. I-am spus, pe şleau, că eu îmi fac datoria. De ce crezi că discută cu noi?

— Nu ştiu. O să aflu mîine cînd o să stau de vorbă cu el.

După-masă o ploaie măruntă goni fetele în dormitor. Meri se trînti pe pat cu gîndul să doarmă, dar nu reuşi să închidă ochii nici pentru o clipă. Se întrebă ce rost putea avea ancheta pe care a început-o Bejan ? Să facă o nouă selecţie ? Pentru ce ? Să dea afară pe cele în care nu are încredere ? Dar de ce tocmai el ? Era un simplu medic, avea o misiune precisă în tabără, să îngrijească pe cele bolnave. Dacă totuşi ar fi fost vorba de o selecţie, asta o putea face numai Stoica : el cunoştea valoarea fiecărei telefoniste. Doctorul, oricum, îi era antipatic de cînd a obligat-o să-şi îmbrace halatul în centrală. Pe urmă, fără nici o legătură, îşi aduse aminte de Manu şi încercă să ghicească de ce e atît de retras. O fi poate timid. Se mai întîlniseră de cîteva ori în curtea taberei şi mai ales în sala de mese, în timpul instruirilor, dar Manu se purta cu ea ca şi cu celelalte fete, deşi era convinsă că o plăcea. Poate din cauza asta îşi ferea şi privirile, să nu fie obligat să-i spună ceva. La Androne nu se gîndise de cînd sosise în tabără, de parcă nici n-ar fi existat. Se miră totuşi că poliţistul nu-i dibuise pînă acum adresa.

Înainte de a se întuneca, Coca se culcă lîngă ea. Mirosea a parfum, de parcă s-ar fi pregătit să întîlnească pe cineva.

— Mă plictisesc îngrozitor. Şi noaptea, cînd aud sforăiturile din dormitor, îmi vine să urlu. În fiecare seară, înainte de a adormi, mă gîndesc ce aş fi făcut dacă aş fi rămas în Bucureşti.

— Şi ce ai fi făcut ? o întrebă Meri, deşi nu era foarte curioasă să afle.

— Nu ştiu, răspunse Coca cu întîrziere. Adevărul e că şi acolo mă plictiseam. Tu ai noroc.

— Eu, de ce ?! se miră Meri.

— Pentru că e cineva care te place.

— Pe mine ?

— Desigur. Sublocotenentul. La fiecare instructaj îl spionez. Se uită la tine ca la dumnezeu.

— Ţi se pare.

În fundul barăcii o fată începu să plîngă : la început încet, ca un copil, pe urmă vaietele deveniră insuportabile.

— Cine urlă ? întrebă Coca şi se ridică în capul oaselor.

— Geta, îi răspunse cineva.

— Ce are ?

— O doare burta.

Supărată că nu-şi putu continua discuţia cu Meri, deveni rea :

— Poate-i însărcinată ! Să meargă cineva la domnul Piramidon. Hai, Ana, tu ai relaţii cu el.

Ana, mai mult din cauza bolnavei decît din îndemnul lui Coca, îşi puse capotul şi ieşi din baracă.

Geta continua să geamă. Ana o auzi şi după ce închise uşa după ea şi, grăbită, traversă curtea în goană. Doctorul Bejan o văzuse încă de departe, îi deschise uşa şi o pofti în cabinet.

— S-a întîmplat ceva ?

— Da.

— Atunci stai pe pat, ca şi cum ai fi la consultaţie.

Doctorul era convins că e vorba de ceva în legătură cu el şi voia să afle ecourile despre discuţiile pe care le purtase cu fetele. Unele se speriaseră, nu înţeleseseră ce voia să le spună. Fără îndoială, Stoica ar fi fost mult mai ni-

merit să le lămurească. Le cunoștea mai îndeaproape, fetele se obișnuiseră cu el.

— S-au speriat de discuțiile purtate cu mine !

— Nu. E vorba despre altceva. Am venit să vă invit în dormitor. Geta nu se simte bine.

Bejan răsuflă ușurat, își luă trusa medicală și o însoți pe Ana în dormitor. Fetele îl primiră cu urale, ca pe un alergător de fond la linia de sosire.

Geta, palidă, se zvîrcolea pe cearșaful ud de transpirație.

— A mîncat ceva ? întreabă doctorul fetele care s-au strîns în jurul lui.

Îi răspunse Durdu :

— Ca și noi. Varză.

Bejan se așează pe marginea patului și-i luă pulsul. După cum se încruntă, fetele își dădură seama că ceva nu era în regulă. Doctorul puse mîna pe fruntea transpirată a fetei.

— Va trebui s-o ducem la mine în cabinet.

Îngîndurat, porni spre ieșire. Meri îi dădu un cot lui Coca.

— Ce-i ?

— Ai să vezi. Îi plătesc o datorie mai veche.

Se dezveli și rămase numai în cămașă de noapte. Cînd doctorul ajunse în dreptul patului ei, îl întrebă :

— Sper că în dormitor nu trebuie să purtăm halate de lucru ?

Bejan tresări.

— Cînd ai o cămașă atît de frumoasă, ar fi păcat.

ÎN DRUM SPRE cabinetul medical, Bejan îl întîlni pe Manu.

— Am auzit că s-a îmbolnăvit o fată. E grav ?

Lui Bejan i se păru ciudat că șeful pazei se interesează de soarta fetelor.

— Sper că-i doar o intoxicație. Din cauza ei mîine n-am să pot merge la nemți.

Manu rămase o clipă pe gînduri și spuse fără nici o intonație :

— Cineva oricum trebuie să rămînă aici.

— Şi Stoica rămîne. Ştiţi foarte bine, el n-are voie să părăsească tabăra.

— Da. Am uitat asta.

— Dacă m-aş fi dus, se gîndi Bejan la sarcina primită de la Pascu, ar fi trebuit să rezolv ceva.

— Acolo ? întrebă mirat sublocotenentul.

— Da. Ar fi trebuit să aflu de unde se alimentează cu curent electric.

— E o problemă foarte simplă. Puteţi afla de la Întreprinderea de electricitate.

— Nu. Ei au în evidenţă doar curentul contorizat. Nemţii, de obicei, ca să nu poată fi controlaţi, fură curentul. Se leagă de firele care trec în preajma lor. De postul de radio nu ne putem apropia pe din afară, pentru că, ştiţi foarte bine, este păzit.

Manu se încruntă şi-şi mîngîie bărbia.

— Am înţeles. Dar eu, ca militar, nu vă pot fi de nici un ajutor. Dacă un om îmbrăcat în uniformă urmăreşte nişte fire electrice dă de bănuit.

— Nici nu m-am gîndit la dumneavoastră. Vă orientaţi la faţa locului. Poate cereţi ajutorul unei fete. Ana, de pildă, e de încredere.

DIN ORDINUL lui Von Sütz, parcul din faţa clădirii postului de radio Ilse II era împodobit, aşa cum îşi aducea aminte maiorul că fuseseră pe vremuri serbările cîmpeneşti la Landorf. Peste tot erau atîrnate ghirlande de hîrtie creponată, lampioane şi steguleţe colorate. Pătratul de ciment folosit pentru spectacole şi dans fusese spălat cu mai multe rînduri de ape, să aibă glanţ. De program se ocupase personal : alesese marşurile care urmau să fie cîntate la acordeon şi instalase un megafon, să se audă cît mai puternic cea de-a 300-a emisiune jubiliară. Tot megafonul urma să transmită muzică de dans după terminarea programului artistic.

Încă în centrală, Sütz ochise vreo două fete : una înaltă, blondă, care deschisese discuţia despre invitaţie şi, alături de ea, una mai plinuţă, cu păr negru, meridională, probabil cu mult temperament. Exact ceea ce îi lipsea neves-

ti-sii. Helga era o șvabă de familie bună, crescută la țară, ciolănoasă, cu crupele bine dezvoltate, ca iepele de Mackdemburg. Ținea mai mult la gospodărie decît la titlul de noblețe și se și purta ca atare : își sufla nasul fără batistă, ajutîndu-se doar cu degetul mare, înjura, scuipa la fel ca și grăjdarii și dimineața se spăla la puț cu apă rece. Numai de Paști și de Crăciun își punea pantofi cu tocuri înalte, dar, cînd își ascundea picioarele sub masă, și-i scotea și stătea în ciorapi. Se ruga de două ori pe zi, dimineața și seara, îngenuncheată în fața patului, cu privirile ațintite spre o litografie decolorată care o reprezenta pe Maica Domnului. Tot timpul războiului ferma prosperase : Helga adunase o mulțime de bani, subscrisese la împrumuturile de război, sperînd că la sfîrșitul lui să-i ia înapoi cu dobîndă. În puținele concedii petrecute acasă, Helga se străduia să-l sature, să-i spele cămășile, să-i curețe pantofii și se bucura mai mult dacă-i povestea isprăvi soldățești de pe front decît s-o mîngîie sau să încerce s-o îmbrățișeze. Era gîdilioasă, la cea mai mică atingere rîdea în cascade, încît se trezeau servitorii și Hermann von Sütz blestema ziua cînd a cunoscut-o. Din cauza ei ura și mobila greoaie din lemn de stejar pe care o adusese Helga ca zestre. Porțelanurile de Maisen, împodobite cu floricele de cobalt, tot ale ei, stăteau prăfuite în vitrine. Nu le folosea, să nu se spargă : prefera să mănînce pe funduri de lemn sau direct din cratiță. Cratițele erau tot zestrea ei, primite de la o mătușă nemăritată și rea : erau din alamă, grele, servitoarele abia le ridicau și se întrebau de ce stăpîna nu le dăruiește fabricilor de muniții, să facă gloanțe din ele. Pe Hitler, Helga îl admira și-l judeca rudimentar : ocupase suficient teritoriu ca Germania să domine Europa, nu mai avea nici un rost să continue războiul. Germania Mare, din Pirinei pînă la Volga, de la Polul Nord pînă în Africa, era suficientă ca fiecare neamț să aibă cinci argați și două servitoare. Și în gospodăria ei lucrau doi prizionieri ruși și Helga era foarte mulțumită de ei. N-o impresionase faptul că unul dintre ei era chirurg, iar celălalt zidar : învîrteau bine lopata și nu crîcneau că nu primeau salariu. În sinea ei era convinsă că, dîndu-le de mîncare, se achita față de ei foarte onorabil, mai ales

că toți din gospodărie mîncau la aceeași masă cu stăpîna. Mai darnică decît prietenele ei din sat, o dată pe săptămînă le îngăduia să încălzească apă, ca să se spele. La fel ca pe toți ceilalți argați, ea îi tundea cu foarfeca.

Imediat după sosirea fetelor, Von Sütz dădu semnalul de începere a programului și, spre bucuria tuturor, manifestația artistică nu dură mult. De altfel, dacă n-ar fi trebuit să încheie un proces-verbal și să raporteze superiorilor, ar fi trecut imediat la dans, să se distreze cît mai mult : seara, oricum, fetele trebuiau să se întoarcă în tabără.

Politicoase, centralistele și sublocotenentul Manu îi aplaudară pe artiștii militari chiar mai mult decît s-ar fi cuvenit. În numele lor mulțumi maiorul, apoi bătu din palme ca să se facă liniște :

— De fapt, programul cel mai bun urmează acum : Bufetul !

Rîse el primul, se molipsiră și fetele, rîseră și ele, și mai ales subalternii maiorului. Era un banc tipic german.

Sub două umbrele colorate, pe o masă improvizată din scînduri așezate pe capre de lemn, acoperite cu cearșafuri albe cu insemnele Werhmachtului, erau orînduite, sau mai bine zis aliniate, în linii perfect drepte, sandvișuri, farfurii cu cremvurști fierbinți, șuncă presată de tip Praga și alte mezeluri, ornamentate cu frunze verzi de pătrunjel. Fetele îl urmară pe maior, care se postă în capul mesei, să-i poată cuprinde pe toți din jurul lui. Se vedea pe el că se simte bine în rolul de gazdă. Meri inventarie bunătățile de pe masă și descoperi printre sandvișuri o mulțime de gamele cenușii. Nu rezistă să nu-și spună părerea :

— Probabil ne serviți și cu supă de la cazan.

Maiorul, care se așteptase la o asemenea remarcă, zîmbi satisfăcut, mai ales că interlocutorul era blonda pe care o ochise încă în centrală și pe care o urmărise pe tot timpul desfășurării programului artistic.

Făcu un pas spre ea.

— Nu, domnișoară. Neavînd pahare, servim șampania în gamele.

Își înnodă privirile cu ale lui Meri și se îmbujoră la față. De obicei, Von Sütz își dădea seama la prima întîlnire cu o femeie dacă ar avea sau nu șanse. În ochii lui Meri nu citi nimic și asta îl tulbură. Cealaltă, meridionala, atacase un cremvurșt. Fără îndoială, la fata cu părul negru ar fi avut mult mai mult succes. Era hotărît totuși s-o cucerească pe blondă.

— Fritz, se adresă unui soldat. Domnișoara vrea șampanie.

Soldatul scoase de sub masă o ladă, luă o sticlă și deșurubă cu dichis sîrma de pe dop.

Maiorul îi oferi lui Meri o gamelă, luă sticla din mîna soldatului și turnă tot conținutul în gamelă.

— Vreți să mă îmbătați ? întrebă ea provocatoare.

— Nu mi-ar displăcea.

Meri duse gamela la gură și privi spre maior :

— Heil !

Acesta aplaudă.

În timp ce bău, Meri trase cu ochiul spre Manu : oare va reuși să-l facă gelos ?

Manu, retras sub o umbrelă, îi urmări pe amîndoi : pentru prima oară avu ocazia s-o privească pe Meri mai îndeaproape și mai mult timp : la lecțiile de instruire din sala de mese, Meri se așezase tot timpul în fața lui, dar acolo, cu alte douăzeci de fete de față, nu-și permitea nici măcar să se uite la ea. Fără îndoială, era rasată. Ca să afle date despre ea, îl rugase pe Stoica să povestească cîte ceva despre fete, să le cunoască. Privind-o cum se alintă în fața maiorului, era convins că singura care ar putea obține ceva de la Von Sütz era Meri. Ana, recomandată de doctorul Bejan, se retrăsese lîngă un leagăn și stătea de vorbă cu o fată grasă. La început, chiar a refuzat să vină la serbare și numai datorită insistențelor doctorului a acceptat să facă deplasarea.

Manu urmări atent dezvoltarea relațiilor dintre Meri și maior. Ea tocmai întinse gamela spre ofițer :

— Sper că nu beți pentru victorie ? zîmbi și-și arătă toți dinții. Avea dinți mari, albi, umezi.

— Și pentru ce să beau ? întrebă Von Sütz insinuant și în ultima clipă renunță să-i facă cu ochiul.

— Pentru mine, îi răspunse Meri, provocatoare. Pentru noi.

Își mută greutatea corpului pe un singur picior, să i se contureze mai bine șoldurile.

„Se amuză", constată Manu. Își pune în valoare părul, dinții, corpul. Îi era ciudă că știa foarte puține lucruri despre ea. După cum arăta, era de neînțeles că lucra ca telefonistă.

Maiorul privi în jur, să vadă dacă nu-i vreun subaltern prin apropiere, pe urmă își dădu seama că vorbeau românește și ai lui nu-l puteau înțelege. Ridică gamela spre Meri :

— Pentru noi !

Sorpoti din gamelă și cînd i-o oferi din nou, ca din greșeală, îi reținu pentru o clipă degetele în palme. Meri îl cercetă mai atent, maiorul avea fața rotundă, trandafirie, și ochii apoși, încercănați. Nu era tipul de bărbat care să o intereseze, dar vru să se distreze, să fie în centrul atenției. Îi păru rău că Manu nu era mai aproape, să vadă ce succes are. Din cauza megafonului trebui să vorbească tare :

— La acest post nu aveți decît marșuri ?

— Vreți să dansați ? sclipiră ochii maiorului.

— De aceea am venit. Nici nu vă imaginați ce plictiseală e la noi.

Maiorul făcu o mică plecăciune și descrise un semicerc cu mîna dreaptă :

— Îmi face o deosebită plăcere să vă îndeplinesc dorința.

Meri văzu după umerii lui că-și bate călcîiele și-i mulțumi din ochi închizîndu-și pleoapele. Maiorul clipi și el mulțumit că se înțeleseră fără cuvinte. Se răsuci militărește și porni spre clădirea principală.

Manu aștepta să se îndepărteze, apoi se apropie de Meri. Bănuia că n-o să-i fie ușor s-o lămurească, dar nu avea altă alegere.

Soarele se încurcase în buclele ei, tot părul părea cuprins de flăcări. În clipa aceea, din megafon răsună vocea languroasă a lui Zarah Leander.

— Îmi permiteți ?

Meri recunoscu vocea sublocotenentului şi se întoarse spre el. Acesta, ca şi cum simpla răsucire spre el ar fi fost o acceptare, o luă de braţ şi porni spre pătratul de beton. Şi alte perechi se înghesuiră la dans.

Încă înainte ca bărbatul s-o cuprindă în braţe, Meri îi căută privirile :

— Nu m-am aşteptat să mă inviţi la dans, domnule sublocotenent.

— Cu o jumătate de oră în urmă nici eu n-aş fi crezut.

Meri îşi arătă din nou dinţii.

— Şi ce s-a întîmplat în aceste treizeci de minute ?

Era convinsă că Manu o văzuse cochetînd cu maiorul şi devenise gelos.

— Foarte multe lucruri : în primul rînd am avut ocazia să te văd de aproape.

— Ajunge atît, ca să nu spui cuvinte pe care mai tîrziu le-ai regreta.

Era un tango lent, melodios. La fiecare pas simţi genunchii bărbatului.

— Am nevoie de tine, Meri.

— Totuşi ai trecut la declaraţii.

— Într-un fel.

— Şi atunci de ce mă ţii la distanţă ? Sau militarii au un regulament aparte. Şi, pentru că Manu întîrzie cu răspunsul, adăugă : Ştiu de ce, pentru că atunci am vrut să cobor de două ori din camion.

— Nu de aceea. Aş vrea să nu se vadă cît sîntem de apropiaţi.

— Asta e chiar mai mult decît o declaraţie. Nu-i mai păsa că maiorul o s-o vadă dansînd cu altcineva. Aş fi jurat că o să-mi ordoni să nu mă lipesc de tine.

I se păru ciudat că Manu avea bărbia aproape pătrată. Îşi lăsă capul pe umărul lui.

— Aş vrea să mă ajuţi, Meri.

— Cu ce aş putea să te ajut ?

Îşi retrase capul să-l poată vedea.

— Eşti suficient de deşteaptă ca să mă înţelegi. Vezi firele acelea ?

Meri era convinsă că n-a auzit bine.

— Care fire ?

— Dacă te răsucești spre stînga le vezi mai bine. Uită-te puțin în sus și vei vedea două fire electrice. Le vezi ?

— Da.

— Află unde se duc.

— Deci pentru asta m-ai invitat la dans ?

Fraza suna ca un reproș.

— Nu numai pentru asta.

— Nu e nevoie să te justifici. De fapt, nici nu e vina ta. Dacă te-aș fi lăsat să-mi spui tot ce s-a petrecut în acele treizeci de minute pînă te-ai hotărît, nu mai era nevoie să mă inviți.

— Oricum te invitam.

— Ca să mă rogi să fac spionaj !

— Nu mai e nevoie. Și chiar îmi pare rău că te-am rugat să-mi faci acest serviciu. Nu întoarce capul, maiorul se uită la noi.

Făcură cîțiva pași fără să-și vorbească.

— Ca să aflu unde duc firele acelea ar trebui să cutreier tot parcul. Aș da de bănuit.

— După cîte am observat, maiorul te place foarte mult. Fă în așa fel ca să te însoțească el.

Pătratul de beton se umplu de dansatori. Maiorul, stînjenit că a rămas fără parteneră, o invită pe Coca : ea, amețită de șampanie, își lăsă fruntea pe pieptul lui Von Sütz și începu să chicotească.

Maiorul își făcu loc cu coatele și se apropie de Manu.

— La noi, domnule sublocotenent, se obișnuiește schimbul de partenere. O împinse pe Coca spre Manu și-și plecă fruntea în fața lui Meri : Îmi permiteți ?

Meri îi căută privirile, apoi încet își închise pleoapele în semn că da.

Von Sütz așteptă ca Manu să se îndepărteze, abia atunci o luă pe Meri în brațe.

— Credeam că nu mai veniți, șopti ea.

Maiorul o trase mai aproape de el.

— Iar eu am crezut că mă așteptați. Acest tango l-am ales special pentru noi.

— Nu puteam să-l refuz, încercă Meri să se justifice. El îmi semnează biletele de voie.

— Ce fel de bilete ?

— Cînd vreau să ies din tabără. Uneori mă plictisesc și mă plimb prin pădure.

— Asta e bine. Înseamnă că ne putem întîlni și altă dată. E bine că nu l-ați refuzat.

Meri se lipi de el.

— Îmi pare rău că nu știu nemțește decît cîteva cuvinte : Gute Nacht, ich libe Dich, Wunderbar...

Maiorul începu să rîdă :

— Pentru o femeie frumoasă ca dumneavoastră e suficient.

— Vă mulțumesc. E foarte frumos aici. Și parcul e o nebunie.

— Vreți să-l vizitați ? se vru amabil maiorul.

I-ar fi plăcut să fie numai ei doi, să nu simtă în spate privirile subalternilor.

— Să nu se creadă că ne retragem, îi șopti Meri.

— Nimeni nu va observa dispariția noastră, încercă s-o liniștească maiorul.

Se opri din dans, ca și cum ar fi fost obosit, își șterse transpirația de pe frunte și o luă pe Meri de braț. Spuse cu voce tare, să fie auzit de cei din jurul lui :

— Aș vrea să vă arăt parcul.

După ce dispărură în spatele clădirii principale, Meri îl strînse de braț în semn de mulțumire.

— Îmi pare bine că ne-ați invitat și pe noi la serbare. Mă simt bine aici.

Cîțiva platani bătrîni le umbriră cărarea presărată cu pietriș alb.

— Bănuiesc că la dumneavoastră e plictiseală.

— Dacă facem mereu același lucru.

— Și centrala chiar nu funcționează ?

Meri își dădu seama că maiorul încerca s-o tragă de limbă. Deci toți militarii sînt la fel ! Era convinsă că maiorul se îndrăgostise de ea, dar iată că el îi făcuse curte cu alte scopuri.

— De aceea e plictiseală. Nici măcar nu putem verifica dacă legăturile pe care le facem sînt corecte sau nu.

— Și înainte de a vă înscrie la această școală cu ce v-ați ocupat ?

— E un interogatoriu ?

Maiorul retractă :

— Doamne ferește ! Voiam doar să vă cunosc, să știu cît mai multe despre dumneavoastră. În armată totul este imprevizibil. S-ar putea ca mîine să fiu transferat pe front și să nu ne mai vedem niciodată. Cunoscîndu-vă, o să am la cine să mă gîndesc.

— Nu bănuiam că sînteți romantic.

— Mă străduiesc să nu fiu. „Von" din fața numelui meu indică titlul de noblețe. Am fost obligat să mă căsătoresc cum au dorit părinții. Nu din dragoste. Uneori încerc să uit că sînt „Von Sütz" și devin romantic.

— Atunci trebuie să vă spun totul despre mine. Soțul meu a murit pe front, am fost obligată să-mi asigur existența.

— Îmi pare rău că n-am discutat despre altceva.

— Despre ce ? ridică Meri privirile spre el.

— Despre iarbă, despre flori, despre pomi, despre cer...

— Din cauza copacilor cerul nici nu se vede.

Maiorul privi în sus.

— Niște petice albastre totuși se văd.

Meri ridică și ea privirile. Printre ramurile platanilor descoperi cele două fire electrice.

— Nu văd decît ramuri și niște fire electrice. Și în loc de ciripit de păsări se aude un zbîrnîit. Și zbîrnîitul ăsta îmi aduce aminte de război.

Maiorul vru s-o liniștească :

— Zbîrnîitul acesta nu are nimic cu războiul. E un simplu transformator de unde ne alimentăm cu curent electric.

— Și noi avem unul la școală, dar mereu are ceva. Într-o seară s-a stricat și toată noaptea n-am avut lumină.

— Cu dumneavoastră mi-ar plăcea să rămîn pe întuneric, glumi Von Sütz. Din păcate, asta la noi e imposibil : intră automat în funcțiune generatorul postului. Dar iar discutăm despre lucruri plicticoase. Aveți umeri frumoși.

Îi mîngîie umerii cu palmele transpirate. Meri se cutremură.

— Mi-e frig, încercă să se justifice. Sînt cam golașă.

Politicos, maiorul îi oferi vestonul.

— Blondă, și cu uniforma asta pe umeri, sînteți o adevărată nemțoaică.

Meri îi mulțumi pentru compliment cu pleoapele. Maiorul se aplecă spre ea și o sărută pe gît.

Cînd se întoarseră din parc îl găsiră pe Manu sub umbrelele de la masă. Von Sütz îi strigă încă de departe :

— Ați mai văzut un Stürmbandführer atît de frumos ? Făcu o plecăciune spre Meri. Ce doriți, domnule maior ?

— Șampanie ! îi răspunse Meri și căută privirile sublocotenentului.

ÎN DRUM SPRE TABĂRĂ, fetele cîntară, fiecare altă melodie și pădurea răsună de țipetele lor. O adiere de seară, rece, purtă glasurile vesele pînă departe printre copaci și vacarmul se fărîmiță ca un nor zdrențuit. Din cauza potecii înguste, fetele se orînduiră în șir indian. Amețită de șampanie, Coca deveni agresivă, se lega de toate colegele.

— Tu de ce n-ai dansat, Durdule ?

Durdu, care tocmai încerca să stabilească direcția unor bătăi de aripi, tresări.

— Dacă nu m-a invitat nimeni.

— Spre norocul tău : ai rămas la masă și ai înfulecat toate sandvișurile cu șuncă de Praga. Neatentă, era să se împiedice și o depășească și Doina. Tu, urîto, ai țopăit ca la moși !

— Dacă subofițerul acela roșcat nu știa să danseze decît polca, ce era să fac ? Am țopăit și eu, să nu mă calce pe bătături. Dar, cu toată fereala mea, m-a bușit de vreo zece ori cu cizmele.

Fetele abia atunci observară că-și ducea pantofii în mînă. Izbucniră în rîs.

— Să nu răcești, strigă Manu spre ea.

— Nu vă faceți griji ! răspunse Coca în locul ei. Asta umblă desculță și pe zăpadă. Nu-i învățată ca Meri cu papuci de casă îmblăniți.

Meri nu se osteni să-i răspundă : mergea tăcută, privind iarba tocită a cărării. Din spate auzea pașii lui Manu. După terminarea serbării nu mai avu ocazia să stea de vorbă cu el. Îi surprinse doar din cînd în cînd privirile și intenția de a se apropia de ea. Din cauza maiorului

însă, care se învîrtea tot timpul în jurul ei, renunță. Era curioasă să afle comportarea de acum încolo a sublocotenentului.

Începu să se întunece : trunchiurile copacilor mai îndepărtați păreau negre, iar ramurile, mișcate de vînt, aduceau cu niște mîini uscate de mort.

La barieră, Manu o reținu pe Meri. Celelalte fete se grăbiră să ajungă în dormitor. Un timp rămaseră tăcuți, privind umbrele sumbre ale barăcilor.

— Ai aflat ceva ?

Meri, convinsă că nu vor discuta numai despre misiunea ei, răspunse scurt :

— Nu fără sacrificii.

— Nu înțeleg.

— Ca să aflu ce mi-ai cerut, l-am lăsat pe domnul maior Von Sütz să mă sărute pe gît. Era puțin bălos, dar ce nu face o telefonistă pentru un sublocotenent ?

— De ce ești ironică ?

— Trebuie să fiu într-un fel.

Manu ar fi vrut s-o privească în ochi, dar stelele luminau slab, nu reuși să-i descifreze decît contururile feței.

— Te ascult.

Meri ar fi vrut să audă alte cuvinte. Deveni și mai ironică :

— Permiteți-mi să vă raportez, domnule sublocotenent. Cele două fire duc spre transformatorul din șosea.

— Atunci totul e foarte simplu, mormăi Manu, îngîndurat.

— Nu știu exact la ce te gîndești, dar lucrurile nu sînt chiar atît de simple. În caz de avarie, intră automat în funcțiune un generator de curent al postului.

Meri îi aduse chiar mai multe informații decît îi ceruse.

— Asta era și mai important de știut.

— Și plata ? întrebă Meri.

— Ce plată ?

— Maiorul m-a sărutat pe gît că l-am însoțit în parc. Ție ți-am furnizat niște informații. Tu nu mă plătești ?

— Dacă te-aș săruta acum, ai crede că într-adevăr te răsplătesc.

CÎND MERI intră în dormitor, toate fetele erau adunate în jurul Ştefaniei, care trona în capul mesei : pe cap purta un turban încropit dintr-un prosop colorat şi avea cămaşa de noapte legată la şolduri cu un cordon. Coca se întoarse spre uşă :

— Uite, a sosit şi regina balului ! Meri nu-i răspunse. Coca continuă : Ai trecut de partea armatei. La serbare l-ai acaparat pe maior şi aici faci vizite la postul de control.

— Vreau să mă înrolez. E oricum mai bine decît să dau tîrcoale cabinetului medical.

— Nu se ştie cine e mai cîştigat. Maiorul ţi-a arătat dormitorul ?

— Bineînţeles. Are mobilă Louis-Quinze, dar degeaba îţi explic, tu n-o să ştii despre ce e vorba. Mitocanii nu se pricep la mobilă stil.

Iritată de replicile caustice ale lui Meri, Coca deveni vulgară :

— Şi cum se dansează tangoul în pat ?

— Hai, mă, iar vă certaţi ? ţipă Ana la ele. Lăsaţi-o pe Ştefania să povestească.

Ştefania reluă repede, ca Meri şi Coca să nu continue cearta :

— Era într-o sîmbătă dimineaţa şi trebuia să transmit o telegramă telefonică. Suna cam aşa : Doamna Ruxandra Pavelescu este rugată să-şi ridice invitaţia de la Consiliul de Patronaj pentru balul organizat în favoarea invalizilor de război. Rosti fraza cu voce schimbată, ca şi cum ar fi citit telegrama. Sun la numărul indicat şi nu răspunde nimeni. Insist. În cele din urmă, după vreo jumătate de oră, la capătul celălalt al firului, cineva ridică receptorul. Doamna Ruxandra Pavelescu ? Nu. Servitoarea dumneaei. Are o telegramă. Îmi spune că doamna e plecată la Herculane. Îi transmit totuşi textul, notez ora, ca să-mi fac datoria. Zic : ce ar fi să mă duc eu ? Doamna Ruxandra se bălăcea în apele minerale de la Herculane, oricum nu putea să se ducă. Dorinţa de a mă duce la bal creştea în mine ca o pîine. Eram chiar foarte hotărîtă, cînd îmi pun o altă întrebare : dar dacă la ridicarea invitaţiei îmi cere biroul populaţiei ? N-aveam cum să mă duc. Îmi era ciudă şi pe dumnezeu : prost a mai plămădit

lumea. Unii au de toate, se distrează, dau baluri în favoarea invalizilor de război, își poartă plictisul la băi, iar alții, eu de pildă, stau toată ziua cu căștile la ureche, fac sute de contacte și nici măcar nu știu cum arată... Cercul Militar pe dinăuntru. Pe la prînz îmi vine o idee salvatoare : dacă mă legitimează spun că sînt servitoarea coniței. Zis și făcut. După schimb mă duc și ridic invitația. Să fi văzut cum arăta ! Ca o carte, prinsă cu un șnur tricolor, pecetluită cu ceară roșie. Tot textul era tipărit cu litere de aur. În drum spre casă o studiez. Balul se va da în Sala..., ținută obligatorie.

— Rochie lungă, exclamă cineva.

— Bineînțeles. Eu m-am desumflat din nou. De unde să fac rost de o rochie lungă ? În toată viața mea n-am purtat rochie lungă decît o singură dată, la șapte sau opt ani, ca domnișoară de onoare la nunta nu mai știu cui. Țineam trena miresei, să nu se murdărească pe trotuar.

— Te-ai dus pînă la urmă ? întrebă Stela, nerăbdătoare.

— Lăsați-o să povestească, nu-i mai puneți întrebări.

— Ajunsă acasă, reluă Ștefania relatarea, am cotrobăit printre boarfele rămase de la mama și am găsit o rochie lungă, vișinie. Mirosea a naftalină de am împuțit toată casa cu ea. Am scos-o în curte și am agățat-o de o frînghie, să mai piardă din miros. După ce s-a vînturat puțin, am ajustat-o. I-am făcut decolteul mai mare și ca să nu atîrne pînă la pămînt am legat-o la mijloc cu șnurul de la perdele. Cînd eram aproape gata, mi-a pierit din nou cheful : nu eram coafată, arătam ca dracu. Din cîrpe mi-am făcut un turban. Prosopul ăsta din cap e superb pe lîngă cel confecționat atunci. Stăteam în fața oglinzii, ca proasta, și mă întrebam : să mă duc, să nu mă duc. Cel mai frumos lucru de pe mine era decolteul : din orice parte s-ar fi uitat cineva la mine și-ar fi dat seama că nu purtam sutien. Asta m-a mai remontat și am hotărît să mă duc. Zic, văd lumea de la bal și plec. Cel puțin nu mor proastă.

— Cred că erai totuși frumoasă, spuse Durdu, visătoare.

— Ca o paparudă ! rîse Coca. Nu te-a huiduit nimeni pe stradă ?

— N-avea cum : am luat un taxi.

— Ai dat bani pe taxi ? ! se miră Cornelia.

— Crezi că sînt zgîrcită, ca tine ? ! Tu ai cutreiera tot Bucureștiul ca să nu cheltuiești douăzeci și cinci de bani pe un bilet de tramvai.

— Hai, mă, continuă ! o îndemnă Doina.

— Trebuia să iau mașină, că, dacă m-aș fi dus pe jos, s-ar fi adunat și cîinii după mine. I-am plătit șoferului înainte și l-am rugat ca la destinație să sară de la volan și să-mi deschidă portiera. Dar n-a fost nevoie de aranjamentul ăsta : doi portari înzorzonați ca niște generali s-au repezit la mașină și m-au ajutat să cobor. Mai tîrziu am văzut și un general autentic. Era înalt și își împodobise fața cu o mustață răsucită, cum purtau bunicii pe vremuri. I-am arătat invitația și mustăciosul m-a întrebat unde e soțul ? Pe front, i-am răspuns și-mi bătea inima ca unui pui de găină, de teamă să nu se afle că nu sînt madam Pavelescu.

Ștefania se ridică de pe scaun să arate cum stătuse în fața portarului, în holul sălii unde se dădea balul. Făcu cîțiva pași, legănîndu-se, turbanul de prosop i se desfăcu, fetele fură nevoite să aștepte să-l potrivească din nou.

— Generalul cu mustăți și-a bătut călcîiele, pintenii de argint sunară ca niște clopoței, apoi făcu un semn discret cu capul. De undeva apăru un căpitan înalt, ca o prăjină, cu mundirul de mare ținută aruncat neglijent pe umărul stîng. Trebuia să-mi ridic capul în sus, ca să-i văd fața. „Predoiu, dragă, îi spuse generalul, ți-o dau pe doamna Pavelescu în primire. Aș vrea să se simtă bine, să uite că soțul își dă viața pentru patrie" ; „Am înțeles, domnule general", îi răspunse căpitanul și-și bătu și el călcîiele. Pe urmă îmi luă amîndouă mîinile și mi le sărută pînă la cot.

Fetele, rezemate cu coatele de tăblia mesei, o priveau cu invidie.

— În jurul nostru, continuă Ștefania, nu erau decît babe fardate, urîte. Una spilcuită, cu fața zbîrcită de parcă ar fi dormit pe grătar, mi-a cercetat rochia și m-a întrebat ce casă de mode frecventez. I-am spus că toate rochiile mi le face Balmuș. Balmuș era numele de fată al mamei. Balmuș ? repetă și ea numele mamei și făcu niște

ochi miraţi, de parcă aş fi fost necuviincioasă... „N-am auzit de Balmuş.“ Se adresă unei prietene, şi mai urîtă decît ea : „Ţi-am spus, Madleine, că madam Cretzulesco nu e cea mai bună. Uite ce bust face rochia asta“, şi arătă spre decolteul meu. Madleine scoase dintr-o poşetă confecţionată numai din mărgele nişte ochelari, mă cercetă ca pe o marfă de cumpărat, abia atunci îi răspunse : „Păi, duduia are sîni adevăraţi.“ M-a salvat căpitanul de ele. Le-a spus că are misiunea s-o distreze pe doamna. Adică pe mine. M-a luat de braţ şi am intrat în sală. Am dansat toată noaptea.

— Bineînţeles, strînşi, chicoti cineva.

— Pe dracu ! mormăi încruntată Ştefania. Nu ştiam de ce mă ţine la distanţă. Ori nu mă plăcea, ori primise ordin să se poarte civilizat. Abia spre dimineaţă am aflat adevărul. Mă ţinea la distanţă să-mi poată vedea decolteul.

— Şi n-aţi făcut conversaţie ?

— Ba da, dar nu prea ştia să potrivească cuvintele. Ca toţi militarii, atacă frontal : unde stau, cît rămîne soţul pe front, dacă poate să mă sune la telefon ? De ce să mă suni la telefon, domnule căpitan ? Misiunea dumitale se termină cînd se sfîrşeşte balul. Cică asta nu i s-a precizat. El voia să-şi facă datoria pînă la capăt.

— Ce datorie ? întrebă Durdu, nedumerită.

Fetele izbucniră în rîs.

— Dă-i drumu', Ştefania.

Ştefaniei i se uscase gura, ceru apă.

— Dimineaţa am băgat-o pe mînecă. Căpitanul insistă să mă conducă acasă. Cum să-l las ? Să vadă strada desfundată unde stau ? Să vadă ţiglele căzute de pe acoperiş ? Să-i arăt bucătăria, care e şi hol, şi dormitor ? Să-mi vadă pantofii scîlciaţi aruncaţi sub sobă ? Am încercat să-l lămuresc că nu se poate. Lui însă îi fremătau nările ca unui armăsar. Cum nu se poate? Pur şi simplu, i-am răspuns. Te văd vecinii, servitorii şi ce o să spună despre mine ? Că soţul moare pe front şi eu mă întorc acasă cu un căpitan la braţ. El, nu şi nu, că are ordin. Trimise pe cineva după o maşină şi ne-am urcat în ea. Acum să te văd, Ştefanio, mi-am zis. Şoferul întrebă de adresă. I-am spus

ca una obișnuită cu taximetriștii : Pe Victoriei în sus spre Biserica Albă. În mașină, sub pretextul că mă apără de frig, mă cuprinse pe după umăr și începu să umble la decolteu.

Durdu își ciuli urechile, să nu-i scape nici un cuvînt.

— Și ?

— Nimic. Cînd am ajuns la palatul lui Bibescu, ăla cu coloanele, am oprit mașina. Căpitanul îngălbeni la față : Aici stați ? Da, i-am răspuns, dar nu prea sînt mulțumită. Camerele sînt prea mari, pînă-mi aduce servanta cafeaua trece un sfert de oră. L-am rugat să plece, să nu vadă nimeni că am fost condusă acasă. Mașina a plecat, iar eu, zgribulită, cu rochia vișinie și foarte decoltată, am luat tramvaiul.

De afară se auzi vocea lui Stoica :

— Lumina, fetelor !

DURDU NU REUȘI să adoarmă ; încercă să-și imagineze cum ar putea arăta o sală de bal de la Consiliul de Patronaj, un căpitan înalt cît o prăjină îmbrăcat în mare ținută și cum i-ar sta lui Vasile cu mundir aruncat pe umărul stîng ? Se uită spre patul Ștefaniei cu invidie și descoperi că nu doarme nici ea. Se frichinea în așternuturi. Se sculă și se duse în vîrful picioarelor pînă la patul ei.

— Nu dormi ?

— Nu.

— Nici eu nu pot dormi. Îmi dai voie să stau lîngă tine ?

— Stai.

Durdu se strecură sub pătură.

— Spune-mi, era frumoasă sala de bal ?

— Nu știu, îi răspunse Ștefania.

— Cum nu știi ?

— Păi, n-am fost niciodată acolo.

— Și tot ce ai povestit a fost o minciună ?

— Nu minciună. Durdu îi simți amărăciunea în glas. Aș fi vrut să fie așa. Eu trăiesc singură, n-am pe nimeni și,

ca să nu înnebunesc, în serile lungi, visez. Visez că mă plimb pe Calea Victoriei, că merg la teatru, la restaurant, la bar. Fără visele mele viața ar fi fost sărbădă.

DOUĂ SĂPTĂMÎNI la rînd, Nicoleta așteptă cu îngrijorare apariția agentului de la Siguranță. Bănuia că acesta, deși își notase adresa ei de acasă, o va vizita la fabrică : de aceea, ori de cîte ori se deschidea ușa secției de bobinaj, tresărea și-și auzea bătăile repezi ale inimii. Prin pînza de scame care plutea deasupra mașinilor era greu de descifrat trăsăturile unui om intrat pe ușa aflată la vreo treizeci de metri de ea. Astfel, toți bărbații semănau cu agentul care a acostat-o în spatele Poștei. Încă în prima seară, cînd ajunsese acasă, se întrebase de ce fusese legitimată : omul călare pe motocicletă nu o urmărise, nu avusese această misiune. Logic însă, nu părea verosimilă o asemenea variantă, pentru că atunci n-ar fi lăsat-o să plece, să-i fixeze doar o revedere pentru a doua zi. Să fi fost mai importantă urmărirea camionului care pleca la Tîncăbești ? În situația asta, povestea ar fi trebuit să fie legată de relațiile ei cu Ana. Să se fi deconspirat ea ? Cui ? Să fi aflat Siguranța de existența noii centrale ? Ana îi spusese că acțiunea era strict secretă, dar Nicoleta știa acest lucru mult mai bine decît ea, de vreme ce întreaga activitate de organizare a noii centrale era coordonată de către tovarășii din organul de partid superior. Mai era posibilă și varianta ca bărbatul cu motocicleta s-o fi confundat cu cineva, sau să i se fi atras atenția să stea cuminte că pe femeia din strada Meduzei avea cine s-o urmărească. Motiv în plus pentru supraveghere nu aveau, pentru că în ultimul timp nu se expusese decît o singură dată, atunci cînd a fost obligată să-l anunțe pe Pascu să se mute. Sarcina o primise în ultimul moment de la omul de legătură din fabrică, care îi asigurase și biletul de învoire, iscălit de comandantul militar al întreprinderii. Convenția cu scrisoarea nescrisă, albă, fusese stabilită mai demult. Agentul care avea sarcina s-o urmărească în uzină o însoțea dimineața la serviciu, apoi revenea la sfîrșitul schimbului, s-o vadă dacă se duce acasă. Dacă cineva to-

tuşi ar fi fost pe urmele ei atunci, ar fi fost arestată imediat : deci acţiunea „anunţarea lui Pascu“ nu putea fi legată de acostarea ei în spatele Poştei. Mai mult decît o întrevedere cu agentul, o neliniştea faptul că Ana nu-i scrisese nici un rînd, nici ei şi nici măcar acasă. Ştia că maică-sa era bolnavă, normal ar fi fost să se intereseze de soarta ei. Se temea să nu se fi aflat că vorbise în numele celor de la Grădina Botanică. Dar mult mai îngrijorat de soarta Anei era Mircea, elevul cu cozorocul rupt. Venea zilnic la Livia, o descosea şi pleca tot mai înnegurat la faţă. Într-o zi Nicoleta îl invită în casă :

— Vrei s-o vezi pe Ana ?

Mircea se lumină la faţă şi începu să-şi frămînte şapca între degete.

— Da, doamnă.

— Nu-i ştiu adresa exact, dar e între Tîncăbeşti şi Vlădiceasca, undeva, într-o pădure. Dacă ai bicicletă în două ore ajungi la ea.

— Vreţi să-i transmiteţi ceva ?

— Salutări. Atît.

— Pot să-i spun că maică-sa e foare bolnavă ?

— Pe ocolite, să nu se sperie.

— Am înţeles. Fiţi liniştită, doamnă, o găsesc.

TIM PARKER s-a născut la Bastrop, în Texas. Taicăsu era dulgher, construia case din lemn cu etaj, le vopsea tot el, ştia să taie sticla, să lipească tapetul şi să coasă draperii. Oamenii din Bastrop îl cinsteau pentru că avea ce să spună şi, uneori, chiar farmacistul, care era socotit om cu carte multă, îl invita în casă şi nu se plictisea ascultîndu-l.

În fiecare duminică, toată familia Parker asculta predica pastorului Santon, despre împăcare, apoi, după-masa, frigeau peştii prinşi de bunicul cu plasa cu plumb. Bunicul era maniac, dormea cu puşca bătută în argint proptită de pat, aşa cum învăţase de la părinţi că trebuie să doarmă un bun american care apără Texasul de mexicani. Tim auzise de la bunic de sute de ori povestea ocupării de către mexicani a fortului Alamo, unde fuseseră

măcelăriţi apărătorii pînă la ultimul om, cum şi în ce fel a întemeiat Stephen P. Austin primul oraş saxon din Texas, cum a luptat toată ţara împotriva gărgăriţelor de bumbac. Şi cărţile de şcoală erau pline cu aceste istorioare, dar bunicul nu le ştia de acolo : el nu ştia să citească, învăţase doar să se iscălească. Pentru că mai demult băncile din sud nu acordau credite pe amprenta degetului mare. Bunicul îşi desena numele şi era mîndru că liniile lui nesigure nu puteau fi reproduse de nimeni.

Zilele petrecute la Bastrop treceau încet şi erau atît de uniforme, încît Tim se pomeni fără prea multe amintiri : o femeie lovită de o maşină de stropit, un peşte lung de patru picioare, prins de un vecin şi o demonstraţie nocturnă a cavalerilor Ku-Klux-Klanului. Îşi amintea cu plăcere şi de nunta mătuşei Pamela, o femeie bolnăvicioasă, despre care se spunea că ar fi avut la fel de mulţi bani ca şi banca lui Mike Goldwin. La nunta ei i s-a permis să lege cutii de conserve goale de maşina care transporta mirii la biserică. Era o amintire frumoasă, l-au invidiat toţi copiii de pe Strada Mare.

După terminarea şcolii primare, împreună cu fratele său George îl ajutaseră pe tatăl lor la lucru : învăţaseră să taie şi să lipească plăcile de faianţă, să stingă varul şi să aleagă scîndurile cele mai drepte şi fără noduri pentru pardoseală. Pe urmă, soţul mătuşei Pamela a insistat ca Tim să fie trimis la Austin, la o şcoală de reparat maşini agricole. Era un colegiu renumit, elevii erau obligaţi să aibă două rînduri de uniforme, una de toate zilele şi una azurie, pentru sărbători şi manifestaţii. Tim se dovedise cel mai bun din an şi, pentru aceste merite, a trecut fără să mai plătească taxe suplimentare la Institutul Mecanic, subvenţionat de General Motors. Nu i-a fost dat însă să devină inginer. Soţul mătuşei Pamela l-a înscris pe cheltuiala sa la University of Texas System, la facultatea de filologie romanică. Şi-a ales ca bază limba spaniolă, pe care o ştia încă de acasă, şi adiacente portugheza şi româna, pentru că erau două limbi europene cu frecvenţă rară în America. În perioada cursurilor celui de-al doilea an o cunoscuse pe Suzzy. Suzzy era fiica unui comerciant de confecţii, frumoasă, puţin mai înaltă decît el, avea

ochi mari şi buze cărnoase şi era tot timpul veselă. Duminicile şi sărbătorile le petreceau împreună, în parcul de distracţii ori la cinema. Suzzy rîdea pentru orice fleac, îi plăcea să danseze, ştia să-şi mişte şoldurile ca nimeni alta şi cînd se sărutau îl muşca de buze cu putere, uneori îi dădea şi sîngele, şi atunci ea rîdea şi spunea că dragostea trebuie să fie aprigă. Nu se putea vorbi cu ea decît despre muzică, despre filme şi despre sport.

— Ştii tu pe cine iubesc eu cel mai mult ?

— Nu, Suzzy.

— Pe Craig.

— Cine e Craig ?

— Nu-l ştii pe Craig ? Acum ar trebui să mă supăr pe tine. Craig e atacantul lui Young-Bois.

Duminica următoare s-au dus să-l vadă la lucru pe Craig. Craig era o namilă de vreo doi metri şi purta pe piept şi pe spate numărul 39. Acesta era de altfel singurul lucru ce-l deosebea de ceilalţi jucători.

În toamnă se aflase că fratele lui Suzzy se încurcase cu o mulatră şi ea a trebuit să părăsească facultatea. Orele de portugheză şi română deveniseră anoste, plictisitoare, fără ea. Tim o căutase peste tot, dar Suzzy se mutase la o altă Universitate, în Nord. Cam tot în acelaşi timp venise şi telegrama de condoleanţe din partea Departamentului de Stat : George Parker a dispărut undeva, în Pacific. Tim n-a mai aşteptat obţinerea diplomei, s-a prezentat voluntar în cel de-al treilea an al războiului şi fu repartizat la aviaţie.

Singur bunicul era mîndru de el : i-a scris că-i va lăsa moştenire puşca bătută în argint şi-l ruga să se ducă să lupte în Japonia, acolo unde duşmanii erau tot un fel de mexicani, dar cu feţe galbene şi mult mai fioroşi. Cei douăzeci şi doi de voluntari de la University of Texas System fură predaţi pe mîna unui instructor reîntors de curînd de pe frontul european şi decorat pentru merite ostăşeşti. Era specialist în instruirea echipajelor de pe bombardiere, servise un an întreg ca tunar la bordul unei nave, cu care făcuse peste două sute de incursiuni asupra Germaniei. Instructorul ştia cu precizie milimetrică unde trebuia făcută bătaia ca să poţi sări peste un zid înalt de doi metri,

cum și în ce fel trebuiau ținuți genunchii în simulatorul de lansare cu parașuta, cum trebuia folosit pistolul-mitralieră după cădere, cum se putea supune dușmanul în lupta corp la corp și cum se rupe mîna unui om care te atacă pe la spate. Cel mai neplăcut lucrú în toată perioada de instrucție a fost fără îndoială echiparea regulamentară. În primul rînd trebuia să te dezbraci în pielea goală, apoi la prima comandă să îmbraci niște izmene, lungi, ușoare, pe urmă să te strecori într-un combinezon azuriu vătuit, plin cu fire electrice necesare încălzirii costumului la mare altitudine. Urmau ursoaica maro, cu guler cît o pernă, apoi cizmele și mănușile, și ele împînzite cu fire de reșou. Peste această îmbrăcăminte se lua bluza de gumă portocalie, denumită Mae West. Bluza era gonflabilă și era absolut necesară deasupra mărilor. Peste toate astea urmau harnașamentele parașutei, casca prevăzută cu microfon, pentru a se putea auzi comenzile în timpul zborului.

Instructorul îi cronometra în cît timp alergau 50 de yarzi îmbrăcați în acest echipament.

La sfîrșitul perioadei de instrucție au luat în primire un „Liberator" de curînd ieșit din fabrică și, la ceremonialul de botez, cineva în glumă propusese ca nava să fie botezată după fosta iubită a lui Tim, „Suzzy cea neagră". Unii s-au împotrivit, dar instructorul îi lămuri că avionul trebuia să primească totdeauna primul nume propus, altfel le va purta ghinion.

În cele din urmă Tim fusese repartizat pe frontul european cu specialitatea de „tunar de bord" și trimis la o bază în „Zona Mediteranei". Ehipajele pe care urmau să le schimbe i-au primit princiar, spunîndu-le că au avut noroc că au nimerit pe cel mai liniștit front din lume, unde incursiunile aeriene semănau cu niște zboruri de agrement, pentru că nemții nu mai erau în stare să apere regiunile petrolifere din România. După un scurt concediu de patruzeci și opt de ore, petrecute la Atena în compania unor fete focoase cu rochii scurte și foarte prietenoase, echipajul lui „Black Suzzy" a fost încadrat în raidul denumit „Ploiești 111".

Stațiile meteorologice ale comandamentului aliat au anunțat timp favorabil, fără nori și mare vizibilitate : băieții de pe aeronavă erau veseli, își începeau bine cariera militară. Doar Tim Parker, rezemat de tun, privea tăcut bolta incoloră și bombardierul din stînga, botezat războinic „Tiger". Sub aripile lui atîrnau două bombe de cîte 1 000 de kilograme, care, în bătaia soarelui, sclipeau argintiu. Își imaginase complet altfel războiul : cu tranșee, cu țipete, așa cum văzuse în jurnalele de actualitate. Îi părea rău că nu cunoștea adresa lui Suzzy, să-i trimită o fotografie a avionului, să vadă că n-a uitat-o. Servantul îl trezi la realitate :

— Cîți oameni poate omorî o bombă de 1 000 de kilograme ?

Tim nu-i răspunse. La asemenea lucruri nu se gîndise niciodată. De altfel, i se întipărise în minte sloganul instructorului : „În timp de război mila e sfetnic rău. E ca și cum ai fraterniza cu dușmanul." Și acest dușman l-a omorît și pe George.

Datele furnizate de stațiile meteorologice au fost imprecise : din cauza norilor abia au zărit Dunărea. Ordinul corectiv sosi pe calea undelor : coborîră sub douăzeci de mii de picioare. Lui Tim viața i se păru foarte ciudată : deși studiase limba română nu-și imaginase că vreodată o să ajungă în țara din jurul Carpaților.

Cu cîțiva kilometri înainte de Ploiești au apărut avioanele de vînătoare nemțești, apoi perdeaua tirului antiaerian. „Black Suzzy" era la marginea unei formațiuni de V, expus „Messerschmidt"-urilor care dădeau tîrcoale. Unul dintre avioanele dușmane se apropiase atît de mult, încît Tim putu vedea fața pilotului : era palidă și ochelarii de protecție, care aduceau cu niște orbite adînci, sugerau un craniu. Reglă tirul, dar în clipa următoare „Black Suzzy" se cutremură.

Cele patru proiectile ale antiaerianei explodară chiar sub cabina piloților și nava se înclină : Tim Parker își pierdu echilibrul, căzu în lături și se încurcă în firele aflate în priză pentru încălzirea veșmintelor. Auzi lătratul tunului automat care îi scăpase de sub control și era convins că fuseseră atinși de tirul celor două „Messerschmidt"-uri

care se angajaseră în urmărirea bombardierului. Smuci fircle de la cizme, pe urmă își reluă cu greu poziția regulamentară de lîngă tun : spre mirarea lui, cele două avioane de vînătoare nu se mai vedeau la orizont. De altfel, nu se mai vedea nimic, nici măcar formațiunile ordonate ale bombardierelor, doar cerul, un cer tulburător de sticlos și nebănuit de alb. Trebui să se țină de mînerul tunului, ca să nu cadă, apoi îl învălui un fum înecăcios, cu miros de benzină. De undeva, de departe, auzi vocea răgușită a servantului :

— De ce nu săriți ? !

Prin fum văzu că cineva se căznea să deschidă trapa și lui Tim Parker îi apăru pe pleoape fața instructorului de la Austin și se miră că acesta nu-și smulge părul roșcat văzînd că nimic nu se petrece conform regulamentului, deși și-l însușiseră perfect.

Normal ar fi fost să stea înșirați în fața trapei, servantul la comanda „un, doi" să desfacă întîi clama de sus, „un, doi", cu mîna dreaptă clama de jos, un alt „un, doi" și trapa trebuia să se ridice automat. La a doua comandă „poziție de salt" ar fi trebuit să agațe cîrligele parașutelor de bara de sărituri, apoi salt în ordine, unul cîte unul, la intervale regulamentare de zece secunde, cum era prevăzut în paragraful 12 b. Bineînțeles, toate acestea, după o prealabilă analiză de ultim moment.

„Cînd nu se face conform instrucțiunilor, salvarea este compromisă."

Un val de aer rece îl făcu pe Tim Parker să tresară. În sfîrșit s-a deschis trapa. Nu avea la activ decît două sărituri ; își făcuse instruirea în perioada campaniei de „timp minim". Prima oară sărise pe aeroportul prezidențial din Austin de la 14 000 de picioare și a doua oară „undeva, în Africa", în cadrul perfecționării denumite „salt de la o milă".

În cele din urmă cineva reuși să forțeze trapa, dar Tim Parker nu găsi bara de care trebuia să agațe cîrligul parașutei : idiotul acela de instructor nu i-a vorbit niciodată despre o asemenea situație. Cineva îl îmbrînci de la spate și căzu în gol. Instinctiv, numără pînă la trei și

trase de manetă, și în clipa aceea își aduse aminte de fotografia mărită a soldatului care n-a avut prezența de spirit să tragă de maneta parașutei. Simți o smucitură, cordoanele de mătase se întinseră ca un arc și căderea se transformă într-o plutire de pasăre cu aripile întinse. Privi în jos, să aprecieze cît mai avea de căzut : pămîntul de sub el părea răsturnat. În apropiere descoperi încă o parașută și se miră că nu le vede pe celelalte.

„La două sute de metri de pămînt, cercetați locul de aterizare. Prin manevrarea cordoanelor puteți evita firele de înaltă tensiune, locurile improprii de a lua contact cu pămîntul."

Instructorul de la Austin era convins de cele ce spunea.

Privi din nou spre parașuta de sub el : tocmai aterizâ în apropierea unei linii ferate cu șinele răsucite ca niște brațe de caracatiță.

Tim Parker se izbi de niște pietre de terasament, căzu într-o rînă și-și feri fața. Cînd deschise din nou ochii se văzu înconjurat de cîțiva soldați în uniforme nemaivăzute pînă atunci. Români, îi trecu prin gînd. Asta era bine. Nu știa precis de ce era bine, dar așa auzise în dormitoarele de lîngă Atena : e mai bine să cazi prizonier la români decît la nemți. După indicațiile instructorului de la Austin, acum ar fi trebuit să se ridice în picioare, să înhațe pistolul-mitralieră și să-i secere fără milă. După părerea lui, asta era singura soluție de scăpare. În porthart avea hărți detaliate ale regiunilor unde făceau incursiunile, bani. Chiar le admirase în cantonament hîrtiile acelea mari, albastre, cu cifre astronomice : 1 000, 2 000, 5 000. Cu sumele astea, acasă, în Texas ar fi fost om. Instructorul însă n-a suflat nici un cuvînt despre cazurile cînd nu te poți ridica, cînd ai piciorul strivit. Se ridică totuși și se pomeni în față cu un ofițer tînăr, cu chipul rotund, mare cît o farfurie de prăjituri. Se lăsă dezarmat. Alți doi soldați îl aduseră și pe celălalt aviator : era Leslie McRouwe, servantul.

— Ceilalți ?

McRouwe avea fața palidă, plină de sînge. Îl tîrîse parașuta printre pietre.

— N-au mai putut sări.

Undeva, dincolo de linia ferată, fumul înnegri cerul : era ultima răsuflare a lui „Black Suzzy".

TIM PARKER și Leslie McRouwe fuseseră cantonați în adăpostul Bateriei Antiaeriene Ploiești 31, comandată de locotenentul Pamfil Zarafu, un rezervist în vîrstă, de profesie învățător. Acesta ordonă să fie păziți de o santinelă, pînă ce comandamentul garnizoanei locale va lua măsurile de rigoare să fie duși în lagărul de prizonieri de la Snagov. De obicei, piloții americani și englezi erau transportați la Snagov în timpul nopții, spre a nu stîrni furia locuitorilor orașului, bombardați zilnic de aceștia. Nemții trimiteau prizonierii de pe bombardiere în Germania, în vagoane închise, cu pază severă.

Santinela, un soldat negricios din Oltenia, neras de cîteva zile, îi îmbrînci în tranșeea săpată chiar de el și se vru autoritar : își zdrăngăni arma pe umăr, apoi în văzul lor fixă și baioneta la țeava puștii, să-i impresioneze, să le dea de înțeles că-și va face datoria pînă la capăt. De vreo două, trei ori se plimbă în fața lor, pe urmă se plictisi și se rezemă de parapetul tranșeii întărite cu scînduri luate de la casele bombardate. În mintea lui și-i imaginase altfel pe piratii aerului : fioroși, cu ochi bulbucați, cu maxilare puternice. Aștia doi erau ca toți oamenii ; cel din stînga chiar semăna cu un văr de-al lui din Plopșori. Privindu-i mai atent, începu să-i invidieze pentru uniformele lor calde, pentru bocancii cu carîmbul scurt, lustruiți de parcă s-ar fi dus la nuntă, nu la război. Vedea pentru prima oară americani și-i plăcură că erau rași proaspăt, cu părul tuns scurt. Nu pricepea de ce ronțăiau tot timpul fără să înghită bucătura. Îi părea rău că nu putea sta de vorbă cu ei, să-i întrebe dacă au și ei moșierii lor, cît le muncesc, cîtă dijmă dau.

Tim Parker scoase din buzunar un pachet de „Camel" și-l deschise cu dinții :

— Țigări ? întrebă santinela și arătă cu degetul spre pachet.

Americanul îl servi și santinela scoase două țigări: una o puse după ureche și pe cealaltă o aprinse cu o brichetă confecționată din cartușul unui glonte.

— Danke schon.

Erau singurele cuvinte străine pe care le cunoștea.

După o jumătate de oră se auzi huruitul unui motor, apoi apărură în fața bateriei doi ofițeri nemți într-o mașină de campanie decapotabilă. Înainte de a se duce să-i întîmpine, Zarafu făcu semn santinelei să ascundă prizonierii în adăpost. Adăpostul, deși era săpat în pămînt, nu-i putea feri pe tunari decît de eventualele schije sau de suflul bombelor căzute prin apropiere. Tavanul, împletit din răchită, cu pămînt aruncat peste el, îi ferea mai mult de razele soarelui și de ploi decît de bombe.

Locotenentul îi întîmpină pe oaspeți zîmbitor și se prefăcu că nu știe cărui fapt se datorește această vizită. Nemții cerură să li se predea prizonierii. Zarafu, deși știa suficient de bine nemțește, le sugeră că nu pricepe nici o iotă din cele spuse de ei. Mai mult chiar, le explică cu mîinile că americanii erau ai lui, că-i avea în inventar, la fel ca și pe tunurile antiaeriene din jurul adăpostului. Unul dintre nemți, mai focos, încercă să-l amenințe și porni spre adăpost. Zarafu bătu toaca de alarmă: din cantonamentul săpat tot în pămînt apărură tunarii și nemții, înjurînd, părăsiră bateria.

Încă în noaptea aceea Tim Parker și Leslie McRouwe fură transportați la Snagov.

DURDU învățase pe de rost programul santinelelor de la barieră: Vasile intra de gardă la șase dimineața, la nouă se schimba, era liber, dacă sublocotenentul nu-l trimitea în patrulare, pînă la trei după-amiaza, apoi ieșea la șase și era iar liber pînă la miezul nopții, cînd urma schimbul cel mai greu. Uneori, cînd o ocolea somnul, Durdu pîndea ceasul și calcula în gînd cît mai avea Vasile de stat în fața barierei. Îl căina, ar fi stat de planton cu el, să-i țină de urît că, oricum, aveau ce să-și spună. Cel mai mult îi plăcea schimbul de la trei la șase după-masa. Atunci, după un sfert de oră, se întîlneau la gard.

Vasile era de mult la locul întîlnirii cînd sosise Durdu.

— Azi am avut senzația, spuse Vasile, că timpul a înțepenit pe loc.

— De ce ?

— Mai întrebi de ce ? N-ai spus că vrei să-mi spui ceva foarte important. M-am gîndit tot timpul la ce ai putea să-mi spui.

Durdu își drese glasul, voia să-l dea gata pe Vasile :

— Mai demult, pe cînd lucram la centrala din București, am fost invitată la Cercul Militar. Am fost cazați în sala... Să nu pară pauza prea lungă, spuse : în sala turcească. Purtam o rochie lungă vișinie și un turban făcut din mătăsuri.

Vasile se uită la ea ca la o arătare :

— Ce ai căutat tu la Cercul Militar ?

Stătea cu amîndouă mîinile agățate de ochiurile gardului de sîrmă.

— Am fost la bal.

— Bal la Cercul Militar ?

— Desigur, insistă Durdu. Bal dat în cinstea invalizilor de război.

— Și cum te-au invitat tocmai pe tine ?

Nu voia să repete toate peripețiile inventate de Ștefania, să nu pară neserioasă.

— De fapt ar fi trebuit să meargă altcineva și mi-a dat mie invitația.

— Și cine mai era acolo ?

Asta a vrut să știe Durdu : dacă Vasile e gelos. Cînd un bărbat e gelos e semn bun, înseamnă că e măcinat de dragoste.

— Lume multă.

Vasile se încruntă.

— Și de ce-mi povestești toate astea ?

— Ca să-ți spun ceva despre mine.

— Mai bine spune-mi de unde ești ?

— De la Gîrbovi.

— Pe unde vine asta ?

— Lîngă Urziceni. Și, ca să dea importanță mai mare satului, adăugă : la o jumătate de oră de mers de la Urziceni.

— Şi e frumos la voi ?

Ce să-i fi spus ? Că străzile nu prea sînt drepte, că cele mai multe case sînt acoperite cu stuf, că nu sînt decît patru fîntîni şi numai două dintre ele au apă de băut ?

— Ca în Bărăgan.

— Înseamnă că n-aveţi păduri ?

— N-avem.

— E urît unde nu e pădure, spuse Vasile după o lungă meditaţie.

— Nu-i adevărat ! se înfierbîntă Durdu. Gîrbovi e cel mai frumos sat din lume. Aşa ne-a spus şi învăţătoarea, şi ea e femeie umblată. Şi mai avem şi un pîrîu, Gîrbovicioara. E drept nu are apă decît cînd se topesc zăpezile...

Supărată că Vasile vorbise urît despre Gîrbovi, se întoarse cu spatele spre el şi se rezemă de gard.

— De ce nu te întorci spre mine ? o întrebă Vasile. Te-ai supărat ?

— Nu m-am supărat, dar cum poţi să spui că nu e frumos cînd n-ai fost niciodată acolo ?

— Păi, o să vin. Mai stai cu spatele spre mine ?

Durdu se întoarse spre el şi-şi lipi faţa de gard. Vasile se aplecă spre ea şi o sărută printre ochiurile de sîrmă.

— Vrei să-ţi aduc flori ?

CU UN IMENS buchet de flori în braţe, Durdu alergă după Ana, care se îndrepta spre dormitor. O ajunse din urmă înainte de a intra în baracă.

— Ce-i cu tine, Durdule ? Eşti roşie la faţă de parcă ai avea febră.

Ana o cercetă mai atentă şi descoperi în colţul ochilor două lacrimi :

— Ai plîns ?

— Nu, adică poate, de fericire. Nu-mi dau seama. Lacrimile sînt mari ?

— Cum adică ?

— Cînd eram mică am auzit-o pe mamaia spunînd că lacrimile de bucurie sînt mari. Numai cele de supărare sînt multe şi mărunte.

— Sînt lacrimi foarte mari, Durdule. Şi de ce ai fugit după mine ?

— Păi, am şi eu ceva pe suflet şi trebuie să mă destăinui cuiva.

— Spune.

— De acum încolo pentru mine nu există decît două lucruri : Vasile şi florile. Nu ştiu cum aş putea să-ţi spun să-ţi dai seama cît de fericită sînt. Dacă aş da din mîini sînt sigură că aş putea să zbor.

— Dacă florile fac parte din fericirea ta de ce le risipeşti ?

— Cum le risipesc ?

— Le împrăştii prin dormitor.

— Pentru că aş vrea să împart fericirea cu toată lumea.

Intrară în dormitor şi, după ce Durdu puse florile în vasele improvizate de pe masă, Ana o luă de braţ şi o duse la patul ei.

— Şi-acum spune-mi ce s-a întîmplat ?

— Nu s-a întîmplat nimic, îţi jur. Azi mi-a sărutat faţa prin ochiurile de sîrmă ale gardului. Atît.

Ana o cunoştea suficient pe Durdu : ştia că nu minte.

— Spune-mi măcar cum l-ai cunoscut ?

— Nici măcar asta nu ştiu. Vezi, îmi aduc aminte precis de clipa cînd te-am cunoscut pe tine. Ce rochie ai purtat, cum îţi ţineai mîinile. Despre Vasile nu ştiu nimic. Ştiu doar că există. Aproape că nici nu vorbim. Ne uităm unul la altul şi asta ne ajunge. Sau asta nu e dragoste ?

MERI ŞI MANU porniră spre barieră : dincolo de ea, soarele căzuse în spatele pădurii, frunzele verzi ale copacilor prinseseră o culoare roşiatică, neverosimilă. Cînd ajunseră la cîţiva metri de barieră, santinela, cu o mustaţă transparentă sub nas, scoase arma de pe umăr :

— Stai !

Era convins că sublocotenentul vrea să-i verifice vigilenţa.

— De ce să stau, Vasile ?

— Nu dumneavoastră v-am spus, domnişoarei.

Santinela i se păru obraznică.

— Nu vezi că e cu mine ?

— N-are importanţă. Mi-aţi dat ordin să nu părăsească nici o telefonistă tabăra. Sau aţi revocat ordinul ?

— Nu l-am revocat.

— Atunci domnişoara nu părăseşte tabăra !

Rugătoare, Meri puse mîna pe braţul lui Manu, să nu mai insiste. Acesta se înfurie însă.

— O părăseşte ! Dacă cineva iese din tabără cu mine, eu răspund. Ridică bariera !

Vasile ridică bariera şi încercă să se scuze :

— Eu mi-am făcut datoria.

— Foarte bine, îi răspunse Manu. Să ţi-o faci şi de acum înainte.

Din cauza incidentului un timp merseră tăcuţi, privind împletitura deasă a crengilor : soarele se împotmolise în ele, ici, colo doar, printre frunze, scînteia o rază roşiatică. Iarba înaltă le acoperea paşii, nu se auzea decît vîntul strecurîndu-se printre copaci şi acest şuierat înfundat aducea cu o răsuflare a pădurii. Meri se întrebă ce putea fi atît de important de discutat, încît Manu să-şi rişte ştirbirea autorităţii în faţa unor subalterni ? De la serbarea dată de postul de radio german se mai văzuseră de cîteva ori, e drept, în treacăt, prin curte sau în centrală, şi nu-şi vorbiseră decît banalităţi de circumstanţă : azi o să plouă, cum aţi dormit fetelor, dar Meri ştia că pluralul nu era decît un paravan, întrebarea îi era adresată ei şi căuta să răspundă prima, ca Manu să-şi dea seama că pricepuse aluzia.

Cerul trandafiriu, fărîmiţat de ramurile copacilor, părea foarte departe.

— Acum o să afle toată tabăra că ne-am plimbat în pădure.

Manu îi răspunse fără să se uite la ea :

— Te deranjează ?

— Pe mine nu. M-am gîndit la tine.

— Nici pe mine nu mă deranjează. Sînt în timpul meu liber.

Lui Meri nu-i plăcu justificarea cu „timpul liber". Ocoliră cîteva crengi uscate care atîrnau dintr-un pom.

— Şi ce ai vrut să discuţi cu mine ? întreabă Meri cînd se îndepărtară suficient de tabără ca să nu fie văzuţi.

— Nu mai ştiu precis. Ştiu doar că atunci cînd m-am hotărît să te invit la plimbare era foarte important să-ţi vorbesc. Acum, că am rămas numai noi doi, m-am blocat. Dar îmi pare bine că sîntem împreună. Făcu cîţiva paşi, apoi îi căută privirile : Tu cine eşti ?

— O telefonistă, spuse Meri şi rupse o frunză de fag. Era umedă şi rece.

— Asta nu e răspuns. Şi eu sînt sublocotenent, dar dincolo de uniformă sînt eu, Ion Manu, cu felul meu de a fi, cu felul meu de a gîndi. Am aflat că te cheamă Catargiu.

— Şi ce-i cu asta ?

— Numele acesta se confundă cu momente din istoria ţării.

— Cu o istorie încă nescrisă şi care s-ar putea să nici nu se scrie. Numele nu înseamnă nimic. Pe vremuri, ţiganii de pe moşia străbunicului meu se numeau toţi Catargiu. Aşa era obiceiul.

— Vrei să fii modestă ?

— Nu e obiceiul meu. Îmi pare rău că te-a impresionat numele. Cunosc un Rosetti, care e nume şi mai sonor, şi e un biet funcţionar. Bunicul meu s-a agitat prin parlament, tata i-a risipit averea, iar eu am rămas cu un apartament, şi acela moştenit de la soţul meu. Atît.

— Ai rămas şi cu relaţiile.

Meri tresări.

— Ce relaţii ?

— Cele moştenite de la părinţi. Sînt convins că nu ţi-ar trebui decît să dai un telefon şi ai putea obţine orice slujbă.

— Ţi se pare. Ca să fi ajuns, să spunem, şef de cabinet, nu s-ar fi datorat numelui, ci mie. Pentru orice slujbă trebuie să oferi ceva în schimb. Şi eu, în afară de mine, nu am ce să dau.

— Totuşi e altceva „şef de cabinet“ decît o simplă centralistă.

— Poate să fie altceva după război. Dacă o să mai fie ceva după aceea. Brusc se opri. Eu ştiu de ce ai vrut nea-

părat să discuți cu mine. Să afli cine sînt, ce hram port, cum gîndesc, pentru că eu nu sînt proastă, știu că centrala asta din pădure are o importanță excepțională pentru voi. Nu știu la ce va servi, de ce s-a construit, dar ceva nu e în regulă. Și dacă vrei să afli ce-i în mintea mea îți spun : Antonescu a pierdut războiul.

Mirat, Manu își încetini pasul :

— Ai dreptate. L-a pierdut, pentru că nu a fost al nostru.

— Crezi că va mai fi unul ? întrebă Meri surprinsă și-și privi degetele : de la seva frunzei i se înverziseră.

— Trebuie să fie. Ardealul va trebui eliberat.

O căldură lăuntrică îmbujoră fața lui Meri : îi păru bine că Manu gîndea la fel ca fostul ei soț. Îl luă de braț.

— Deci pentru asta m-ai invitat în pădure ?

— Nu. Dar îmi pare bine că am aflat cum gîndești.

— Ne întoarcem ?

— Nu, spuse Manu repede. Tu știi că ești frumoasă ?

— Știu.

— Știi că-mi placi foarte mult ?

— Știu.

— Atunci spune-mi ce nu știi ?

— Nu știu ce o să fie mîine sau poimîine. Și, pentru că nu știu, mi-e frică de zilele care vor veni. Sper însă că și mîine, și poimîine vom fi împreună.

O cracă trosni deasupra lor și amîndoi priviră în sus : o veveriță sări de pe o ramură pe alta : în timpul săriturii, coada stufoasă păru o pasăre fără aripi.

— A SOSIT POȘTA ! strigă cineva și fetele fugiră spre ușa dormitorului și, înghesuindu-se, năvăliră în curte.

La barieră, tocmai atunci coborî din mașină Stoica, cu o servietă doldora sub braț.

Ana se retrase de la fereastră și se trînti în pat. Noaptea o visase pe maică-sa trebăluind prin bucătărie, îmbrăcată în rochia ei de duminică. Se ținuse tot timpul după ea, s-o întrebe de ce și-a pus rochia bună, dar, ca și cum ar fi fost un făcut, nu și-a putut rosti întrebarea. Pe urmă, fără nici o legătură, o văzuse în curte, aplecată asupra

unui lighean plin cu clăbuci. Spăla rufe tot în rochia ei cea bună. Din lighean, baloanele de săpun se ridicau colorate spre cer. Cînd ajungeau la înălțimea acoperișului se spărgeau zgomotoase și sunau strident, ca un răpăit de mitralieră. Vecinii din curte, Nicoleta, invalidul și proprietăreasa, stăteau în jur și-i admirau rochia. Brusc, maică-sii îi dispăruseră ridurile, arăta ca pe vremuri, împlinită, numai picioarele îi rămăseseră subțiri și înfipte în pămînt, de parcă ar fi stat în noroi. Pe urmă, deși își amintea perfect că nu-i pusese întrebarea de ce nu-și scoate rochia de sărbătoare, ea îi răspunse în șoaptă, de parcă i-ar fi spus un secret : Ai să afli.

Visul o urmări toată ziua. Maică-sa nu avea obiceiul să îmbrace rochia ei de duminică decît rar și numai pe vremea cînd trăia încă soțul ei. Dar nu și-o punea cînd era acasă, ci doar cînd era plecat în deplasare. Se îmbrăca pe la ora nouă și ieșea în fața casei, să aștepte poștașul. Ana o certa :

— Dacă ne-a scris tata, oricum vine poștașul să ne aducă scrisoarea.

Maică-sa nu se lăsa convinsă :

— Oamenii au griji, fetița mea. Și poștașul are. Cine știe la ce s-o fi gîndind și uită să treacă pe la noi. E mai bine să mă vadă.

Înainte de a pleca la Tîncăbești, cînd își luase rămas bun de la ea, o dojenise din nou :

— Mai puneți și tu rochia cea bună. O s-o roadă moliile în dulap.

— Am avut eu grijă, răspunsese ea și buzele îi încremeniseră într-un zîmbet ciudat, trist : dulapul e plin de levănțică. Și rochia aceea o păstrez pentru un alt eveniment. Îi plăcea foarte mult lui taică-tu. Vreau s-o am pe mine cînd mă întîlnesc cu el.

Stînd nemișcată în pat, o văzu pe Durdu trecînd în fața ei.

— Tu nu te duci la Stoica ?

— Păi, cine să-mi scrie mie ? Vasile-i aici.

— Părinții.

— Ei nu dau bani pentru timbre. Mai bine își cumpără altele. Și ce să-mi scrie ? La noi nu se întîmplă niciodată nimic. Tu n-ai scrisori ?

— Dacă am, mi le aduce Stoica aici.

— Eu n-aș avea răbdare să stau în casă.

Ana se ridică din pat și ieși în curte. Îl văzu pe Stoica cu servieta goală sub braț.

— Eu chiar n-am nimic ?

— Ba da, fetița mea. Vești proaste. Am vorbit cu sora ta.

— Mama a fost internată în spital ? întrebă Ana cu răsuflarea tăiată.

— Da. În urmă cu trei zile. Aș vrea să fii tare, Ana.

Ana păli. Întrebă cu voce tremurată :

— Să nu spui că...

— Ba da, Ana. Au înmormîntat-o ieri. Doctorii spuneau că evoluția a fost galopantă și nu s-a mai putut face nimic.

Ana își plecă fruntea, nu știa încotro s-o apuce. Se trezi lîngă gard cu degetele încleștate în ochiurile plasei de sîrmă.

O găsi acolo noaptea, tîrziu, doctorul Bejan.

— Să nu răcești.

— N-are nici o importanță.

— Are. Tu ai o soră de crescut. Ce ai să faci cu ea ?

La Livia, Ana nu se gîndise deloc.

— Nu știu.

— Cîți ani are ?

— Paisprezece.

— O aduci aici.

PATRULA FORMATĂ din doi ostași, condusă de gradat, se opri în dreptul postului de control. Lui Manu, gradatul i se păru încruntat :

— S-a întîmplat ceva, Ieremia ?

Gradatul luă poziție de drepți.

— Permiteți-mi să raportez, domnule sublocotenent! În apropierea postului de radio german am găsit un băiat ciuruit de gloanțe. Poartă o șapcă de licean cu cozorocul rupt. Nu are nici un act asupra lui.

— Ai anunțat autoritățile ?

— Am telefonat la primăria din Tîncăbeşti şi am aşteptat pînă au ridicat cadavrul. Cei de la primărie ne-au informat că ieri, în timpul alarmei aeriene, au evadat doi piloţi americani din lagărul de prizonieri de la Snagov.

— Bine, Icremia. Din acest moment patrulăm cu schimbul în jurul centralei.

FARURILE DUBIŢEI cu însemnele P.T.T.-ului luminară arborii de la marginea drumului : era o seară înnourată, prevestitoare de ploaie. Şoferul, un bărbat între două vîrste, primise misiunea de a pleca la Tîncăbeşti cu cîteva minute înaintea terminării serviciului. Era morocănos. Pînă la cotitura care ducea spre pădure nu scosese nici un cuvînt, dar Ana şi Livia care stăteau lîngă el nu-i dădură nici o atenţie. Mult timp tăcură şi ele, privind prin parbriz arborii spălăciţi de la margin[illegible] şoselei.

— Eu unde o să dorm ? întrebă pe neaşteptate Livia şi Ana tresări. La început nu realiză întrebarea, pe urmă cuvintele se recompuseră în urechi, ca şi cum Livia le-ar fi rostit din nou.

— Cu mine în pat.

— Şi o să-mi dea şi de mîncare ?

— Bineînţeles.

Ajunseră pe drumul forestier : trunchiurile copacilor luminate puternic de faruri lăsau umbre ciudate, mişcătoare. Copacii păreau că-şi schimbă locurile.

— Îmi pare rău că n-am văzut-o pe Nicoleta, spuse Ana mai mult pentru ea. De cînd e plecată ?

— De vreo patru zile.

— Acolo ?

— Acolo. A mai primit o scrisoare şi s-a dus. A spus că nu se mai întoarce singură.

Şoferul îşi aprinse o ţigară şi pentru o clipă, din cauza flăcării chibritului, parbrizul se întunecă. Instinctiv, şoferul apăsă pe frînă şi în clipa aceea o siluetă traversă drumul luminat de faruri. Tuturor celor din cabină li se păru doar o umbră mişcătoare, pe urmă văzură concret că silueta era îmbrăcată în uniformă şi-şi trăgea un pi-

cior. Încă înainte de a ieși din conul de lumină al farurilor, se prăbuși. Șoferul frînă din nou și opri în dreptul omului căzut. Cînd coborî, auzi de departe cîteva împușcături răzlețe. Coborî și Ana. Înarmat cu o lanternă, șoferul descoperi întîi un picior însîngerat, pe urmă trupul unui bărbat îmbrăcat în uniformă americană. Șoferul îl răsuci pe spate și-i lumină fața : americanul ținea ochii închiși.

— Hai, domnișoară, că-i leșinat.

— Vreți să-l lăsați aici ? întrebă Ana, speriată.

— Dar ce să fac cu el ? mormăi șoferul, morocănos.

— Poate să moară, căută Ana un argument.

— E un pilot, domnișoară.

— Și ce dacă-i pilot ?

— Păi, cîți n-a omorît și el cu bombele lui.

— Dar e o crimă să părăsești un rănit. Să-l luăm pînă în tabără, acolo avem un doctor.

— Să-l vindece și să ne bombardeze din nou ? Îl găsesc ăia care trebuie să-l găsească.

— Vă rog să-l luăm cu noi. Vă rog foarte mult.

Pe șofer îl emoționă mai mult rochia îndoliată a Anei decît vorbele ei. Se aplecă, îl luă pe american de subsuoară și-l tîrî pînă la mașină.

Cînd îl înghesuiră în dubă, șoferul mormăi supărat :

— O să-mi murdărească mașina cu sînge.

Porniră din nou și după cîteva clipe se auziră din nou împușcături. De astă-dată mult mai de aproape. Șoferul micșoră viteza : hurducăiau peste niște rădăcini dezvelite de ploi. La cotitura spre tabăra centralei, în raza farurilor apărură cîțiva soldați germani și un subofițer roșcat. Ana îl recunoscu. Era cel care dansase polca cu Doina. Subofițerul ridică mîna în semn să oprească. Șoferul frînă în dreptul lui și deschise portiera mașinii. Subofițerul o văzu pe Ana și începu să zîmbească :

— Aa, domnișoarele de la centrală. Pe a doua n-o văzuse pînă atunci : de asta era sigur, altminteri ar fi remarcat-o. Era genul de fată după care s-ar fi dat în vînt. Își dădu seama că o privise prea mult și deveni oficial. N-ați văzut cumva un ofițer american ?

— Americani în pădurea de la Tîncăbești ? se prefăcu mirat șoferul.

— Da. Unul care a fugit din lagăr. Au fost doi, dar pe unul dintre ei am reușit să-l împușcăm. Cred că și cel scăpat e rănit.

— Înseamnă că trebuie să fie undeva, prin desiș, își dădu șoferul cu părerea. Doar n-o fi prost să alerge pe șosea.

Subofițerul își duse mîna la chipiu și trînti portiera mașinii.

SANTINELA de la bariera centralei din Tîncăbești recunoscu mașina poștei și o lăsă să intre în tabără. Ana îl rugă pe șofer să oprească în apropierea dormitorului. De undeva, din întuneric, apăru și Stoica, cu o lanternă în mînă.

— Culcă-te, nea Stoica, îl sfătui Ana. Am venit cu sora mea și vrem să ne culcăm.

— Și mașina ? întrebă Stoica somnoros.

— Se întoarce la București, îl lămuri Ana.

Stoica mormăi ceva de neînțeles și porni spre clădirea de piatră din spatele cabinetului. Acolo, la marginea ruloului de camuflaj, se vedea o dîră palidă de lumină și Ana aștepta să audă trîntirea ușii. Abia atunci intră în dormitor. Încă pe drum își făcuse un plan : s-o trezească pe Durdu și să-l transporte pe american în patul ei. Era convinsă că pînă la urmă va trebui să-l anunțe și pe Stoica și pe doctorul Bejan, dar întîi voia să se sfătuiască cu fetele.

Durdu, amețită de somn, răsturnă o vază de flori și o trezi pe Coca. Ea, buimăcită, vru s-o certe, dar înainte de a scoate un sunet, Ana se apropie de patul ei și-i făcu semn să tacă.

— Ce s-a întîmplat ? întrebă curioasă Coca, și-și frecă ochii.

— Am adus un rănit. Trebuie să-l ascundem.

Coca se ridică în capul oaselor și căscă, fără să-și ducă palma în fața gurii :

— Mai bine aduceați un bărbat sănătos. Cine-i ?

— Un ofițer american.

— Hai, lasă-te de prostii și stinge lumina ! Mi-e somn.

— Nu glumesc, Coca. Vino și ajută-mă să-l aducem în dormitor.

Cînd îl instalară pe Tim Parker în patul lui Durdu, acesta începu să geamă și se mai treziră cîteva fete. Curioase, se adunară în jurul lui.

— E frumușel, spuse Stela.

Ana o îmbrînci.

— Uite la ce-ți umblă mintea ! Nu vezi că are piciorul strivit ?!...

Meri, care se apropiase și ea, deveni autoritară :

— În primul rînd să nu faceți zgomot, în al doilea rînd nu stați grămadă pe el că se sufocă și în al treilea rînd aduceți-mi o foarfecă să-i tăiem cracul pantalonului să-i vedem rana.

Ana îi întinse foarfeca.

— Și ce facem cu el în dormitor ? întrebă cineva.

— Îl ascundem. Dacă-l găsesc nemții îl împușcă !

În timp ce Meri tăia cracul pantalonului, Ana le spuse că fusese împușcat în pădure celălalt american. Emoționate, fetele o ascultară cu sufletul la gură. Meri fu nevoită să-i scoată ofițerului și bocancul, și carîmbul înalt.

— Are cineva parfum ?

— Am ! sări Coca, dar e franțuzesc.

— Cu atît mai bine. Dacă nu-i dezinfectăm rana, poate să moară.

După ce-i șterse sîngele de pe picior, constată că avea două răni.

— Înseamnă că glonțul n-a rămas în picior !

Din cauza durerii, Tim Parker își deschise ochii și, văzînd în jurul lui o mulțime de fete în cămașă de noapte, fu convins că halucinează. Leșină din nou. Cornelia, speriată că americanul își dăduse duhul, scoase un țipăt.

— Să se ducă cineva după domnul Piramidon, porunci Meri și Viorica își puse capotul și ieși din dormitor.

După cîteva minute se reîntoarse cu doctorul Bejan. Fetele îi deschiseră drum pînă la patul lui Durdu. Bejan cercetă și el rănile.

— Trebuie să-l ducem în cabinet.

— Şi ce se va întîmpla cu el ? întrebă cineva cu voce stinsă.

— Îl ducem înapoi, în lagărul de prizonieri.

— Abia a evadat, săracul.

— E singura lui şansă să supravieţuiască.

MANU ridică bariera şi maiorul Von Sütz, cînd trecu pe sub ea, se aplecă puţin, deşi bariera era cu mult deasupra capului. Simţindu-se privit, zîmbi jenat, scuzîndu-se parcă de acest reflex, care îi aminti de primele lecţii de acomodare la şcoala militară. Un profesor bătrîn, cu uniforma mototolită, văzînd frunţile aplecate ale elevilor, în semn de salut, le ţinu un discurs : „Un soldat german nu-şi înclină fruntea niciodată, nici măcar atunci cînd este învins. O înfrîngere nu este ruşinoasă, o supunere da. E ca un elogiu adus învingătorului."

Cînd Manu îl ajunse din urmă — Von Sütz, special nu-l aşteptase, ca acesta să fie obligat să-şi grăbească paşii —, se întoarse spre el.

— Aş vrea ca sîmbătă să vă invit din nou.

Manu chiar se mirase că trecuseră cîteva săptămîni şi maiorul nu îi vizitase.

— Din păcate, domnule maior, sîmbătă aşteptăm o inspecţie de la Bucureşti. Poate altădată...

Maiorul nu se aşteptase la un refuz. Îşi muşcă nervos buzele.

— Îmi pare foarte rău. Am comandat o găleată de caviar, dar, mă rog, asta e situaţia. Inspecţie oficială ?

— Nişti pedagogi de la Poştă şi de la Ministerul Învăţămîntului.

— Mda. Sper, domnule sublocotenent, dacă tot am venit pînă aici, că îmi permiteţi să salut fetele.

— Vă rog.

Îl conduse pînă în dormitor : dormitorul era gol, ca şi sala de mese.

— Înseamnă că sînt la cursuri.

— Atunci nu le mai deranjez. Îi veni o idee şi se opri : dar dacă inspecţia se termină mai devreme, n-aţi putea trece pe la noi ?

Lui Manu nu-i plăcu insistenţa maiorului.

— Nu ştiu cînd începe şi nici cînd se termină.

— Asta o să aflaţi în cursul zilei de sîmbătă. Ştiţi de ce insist, domnule sublocotenent ?

Manu îi zîmbi cu subînţeles :

— V-a plăcut o elevă.

— Nu. Toate mi-au plăcut. Abia cînd v-aţi mutat în apropierea noastră ne-am dat seama cît sîntem de singuri. Aţi fost pe front ?

— Nu.

— Atunci nu puteţi înţelege singurătatea soldatului din tranşee. Pentru că postul nostru de radio e tot un fel de tranşee. Vă rog să mă scuzaţi pentru deranj.

Manu îl conduse spre barieră.

— Nici un deranj, domnule maior. Revederea mi-a făcut o plăcere deosebită.

În apropierea postului de control, culcată pe o pătură, Livia făcea plajă în costum de baie. Auzind paşi, se ridică în picioare şi se înfăşură în pătură. Maiorul îi văzu picioarele lungi şi se opri în dreptul ei :

— Pe dumneaei n-am văzut-o pînă acum. De ce n-a fost la noi ?

— Abia a sosit de cîteva zile, dădu lămuriri Manu. E sora unei telefoniste.

— E cea mai frumoasă dintre toate elevele. Cum spunem noi, *wunderbar*. Cînd o să veniţi la noi aduceţi-o şi pe dumneaei.

Manu deveni oficial.

— E un copil, domnule maior !

— Nu mai e copil, îi răspunse Von Sütz.

— Dar nici femeie nu este.

Maiorul zîmbi :

— Dar poate să fie. E *wunderbar*.

DIRECTORUL TEHNIC Calapa sosi în tabără pe la ora prînzului. Fetele, încunoştinţate de inspecţie, erau îm-

brăcate toate în uniformele instituției, dar Anton Calapa nu le dădu nici o atenție. Se încuie în cabinetul medical împreună cu Stoica și Bejan, apoi îl invită și pe sublocotenentul Manu.

Calapa îl pofti să ia loc.

— De azi, domnule sublocotenent, intrăm în alertă.

— Și asta ce înseamnă în limbajul dumneavoastră ?

— Exact ceea ce înseamnă și în armată. De aceea v-am convocat; ca să luăm toate măsurile cuvenite. Am avut o discuție mai lungă și cu domnul maior Emilian Focșa. Mi-a spus că o să vă caute la telefon.

— De obicei mă sună o dată pe săptămînă.

— Atunci totul e în regulă. Domnul Stoica răspunde de buna funcționare a centralei.

Stoica clătină din cap :

— Cu aparatura nu avem probleme.

— Sper. De mîine începînd organizați munca pe trei schimburi.

— Le-am pregătit, îi răspunse repede dispecerul.

Calapa se ridică în picioare :

— Înseamnă că eu mi-am îndeplinit misiunea. Vă urez succes !

ÎNTORS LA POSTUL DE CONTROL, Manu adună soldații din corpul de pază și le comunică scurt, milităreşte, ca din clipa de față să se considere pe front. Ostașii îl ascultară tăcuți, emoționați de tonul grav al sublocotenentului.

— Deocamdată asta e tot, își termină Manu discursul. Pe urmă îl invită pe gradat în biroul lui. Tu, Ieremia, vei avea misiunea cea mai grea. Ai reperat firele de alimentare cu curent ale postului de radio ?

— Desigur, domnule sublocotenent. La capătul șoselei forestiere.

— E important să știi tu locul. În clipa cînd vei primi ordin vei tăia cele două fire.

— Bănuiam, zîmbi gradatul. Am făcut rost de niște crampoane de cățărat pe stîlpi. Le țin sub pat.

— Foarte bine. Dar tăierea firelor e doar prima parte a acțiunii. Îți mai aduci aminte de harta topografică a postului de radio german pe care am întocmit-o după vizita pe care am făcut-o acolo ?

— Cum să nu.

— Ai putea să te orientezi în curtea postului ?

— Cu ochii închiși, domnule sublocotenent.

Zîmbi din nou.

— De ce te bucuri, Ieremia ? îl întrebă Manu.

— Se simte ceva în aer, domnule sublocotenent. Părinții mei sînt în Oradea.

— Și ce-i cu asta ?

— Am senzația că în curînd o să-i pot vizita.

— Despre asta este vorba, Ieremia. Scoase din sertarul biroului, ferecat cu un lacăt, harta topografică a postului de radio Ilse II, o despături pe masă, apoi arătă cu degetul un punct încercuit cu un creion roșu. Știi ce-i asta ?

— Generatorul de curent.

— Știi cum se poate ajunge acolo ?

— Mă descurc, domnule sublocotenent. Sar gardul chiar în apropierea stîlpului unde trebuie să tai firele.

— Ai putea să-mi spui ce ți-ar trebui ca să distrugi generatorul ?

— Dacă ajung pînă în apropiere, două, trei grenade.

— Trebuie să ajungi pînă în apropiere.

— Și cînd se va întîmpla asta ?

— O să afli.

LIVIA SE AȘEZĂ în fața unui buchet de flori și, privindu-l cu ochii întredeschiși, culorile se contopiră într-un curcubeu compact, adunat ghem. Cînd Ana lipsea din dormitor Livia se simțea mai în largul ei ; își permitea să rîdă cu voce tare la glumele spuse de fete, se amuza și-și ciulea urechile la fiecare discuție, să nu-i scape nici un cuvînt. Îi părea rău că Ana era „încuiată", că o trata ca pe un copil. Alte fete nu se fereau de ea, se dezbrăcau în fața ei și-și povesteau cu voce tare aventurile cu băr-

baţii. Se întîmpla uneori ca fetele să descopere că şi Livia e printre ele şi atunci coborau vocea :

— Taci, mă, te aude copilul !

— Las-o, să-şi facă educaţie, că soră-sa azi, mîine se călugăreşte !

Coca o întrebă într-o zi :

— Tu te mai joci cu păpuşi ?

Livia se dădu mare :

— Am şi uitat cum arată.

— Bravo ! Înseamnă că ştii cum se fac copiii ?

Ruşinată, Livia îşi pironi privirile în podea.

— Ştii sau nu ştii ? Şi, pentru că Livia nu-i răspunse, adăugă : înseamnă că ştii. Barza îi aduce. Noroc că aici în pădure nu avem berze, că am face două grădiniţe de copii.

Pînă şi Durdu, care era mai retrasă şi nu se avînta în discuţii cu colegele ei, era mai „descuiată" decît Ana : într-o zi i se destăinui cum se îndrăgostise de un ostaş din corpul de pază, apoi chiar o tîrî pînă la barieră, să i-l arate.

— Uite, ăla e, cu mustăcioară sub nas. Aşa-i că e frumos ?

Liviei i se păru cel mai urît soldat din tabără, dar nu îndrăzni să-şi spună părerea.

— E aşa şi-aşa...

— Nu-i aşa şi nici aşa. E frumos. Să-l vezi cînd zîmbeşte. Eu mă topesc după el.

Meri, văzînd că Livia se plictiseşte, o îndemnă să facă plajă.

— Tu nu te uiţi în oglindă ? Eşti albă ca brînza de Brăila.

Cînd Ana o văzu în costum de baie, se cruci :

— Nu ţi-e ruşine să umbli goală ?

— Nu sînt goală !

— E ca şi cum ai fi !

Meri îi ţinu partea :

— Las-o în pace, că nu mai e copil ! Dacă n-aş şti cîţi ani are, aş spune că e o femeiuşcă.

Gîndindu-se la toate astea, Livia rămase încremenită în fața buchetului. Aștepta ca Ana să iasă din schimb. Îi pregătise ceaiul încă în zori, îl reîncălzi de cîteva ori pe un reșou, ca sora ei să-l bea fierbinte.

Ana apăru obosită și, ca totdeauna, îngîndurată.

— Ceaiul e pe noptieră.

— Îți mulțumesc, Livia.

Livia ar fi vrut ca Ana să-i povestească ce a făcut noaptea în centrală, cu cine a vorbit, ce a mai auzit, dar în ultimul timp soră-sa devenise ursuză, nu-i plăcea nimic, tăcea de parcă ar fi fost mută. Voia măcar să-i audă vocea.

— Ale cui sînt florile astea, Ana ?

— Ale lui Durdu.

— Și tu de ce nu ai ?

Ana sorpoti din ceai.

— Pentru că mie nu-mi aduce nimeni.

— O să-ți aduc eu, sări Livia. Și chiar mai frumoase decît astea !

Fugi spre ușă.

Ana era prea obosită ca să aibă forță s-o rețină.

PATRULA MILITARĂ GERMANĂ condusă de subofițerul roșcat ocoli pentru a treia oară postul de radio : era dimineața devreme, dar soarele de august străpunsese demult coroanele fagilor și-și făcea simțită prezența. Subofițerul era supărat pe Von Sütz pentru că inventase patrularea și această nouă îndeletnicire înjumătățea orele libere ale soldaților. Un an și jumătate fusese suficientă paza de la intrarea principală a postului și acum, deodată, fără nici o justificare concretă, ziua și noaptea, patru soldați erau obligați să patruleze în jurul postului, înconjurat de un gard înalt de doi metri. Desigur, supravegherea gardului, chiar sub bătaia soarelui de august, era o distracție pe lîngă viața camarazilor care luptau în linia întîi. Fără îndoială, trebuia să recunoască, cu toată aversiunea pe care o purta maiorului, că acesta îi salvase viața reținîndu-l pentru paza postului de radio : era tocmai pe

cale să fie vărsat la un regiment care urma să plece pe frontul din răsărit. Şi mai era posibilă şi varianta ca patrularea să nu se fi datorat lui Von Sütz, ci ataşatului militar de la ambasadă, care îi vizitase de mai multe ori în ultimele săptămîni. Chiar le pusese în vedere o eventuală evacuare undeva, dincolo de Carpaţi. Desigur, toate astea depindeau de evoluţia frontului de la Iaşi.

Ostaşul care o luase înainte prin desiş, să meargă tot timpul în umbră, îi făcu semn să se oprească. Subofiţerul roşcat rămase cu pasul suspendat şi îşi ciuli urechile. De undeva se auzea trosnetul unor crengi uscate, sfărîmate sub paşi. Îşi duse binoclul la ochi şi la mai puţin de o sută de metri descoperi o fată culegînd flori. La fel crezuse şi despre individul îmbrăcat în uniformă şcolară, că venise să culeagă flori, şi îl surprinseseră escaladînd gardul. Cercetă cu atenţie fiecare mişcare a fetei : fără îndoială venise numai pentru flori. Pentru o clipă îi văzu şi faţa. O recunoscu imediat : era cea din maşină, cînd fusese trimis să-i captureze pe cei doi dezertori americani. Încă de atunci i se păruse frumoasă, apetisantă. Fata se aplecă şi-i văzu picioarele lungi, bronzate de soare. Făcu semn celorlalţi să-l urmeze fără să facă zgomot.

Livia auzi paşi în spatele ei şi se sperie : întoarse capul în direcţia zgomotului şi descoperi cîţiva soldaţi germani. De ei n-ar fi trebuit să se teamă, auzise atît de multe amănunte despre după-masa petrecută în compania lor la postul de radio, încît uneori avusese senzaţia că participase şi ea la serbarea aceea. Văzînd însă feţele ostaşilor, scoase un ţipăt şi o rupse la fugă. Florile culese le pierdu după primii paşi şi, auzind răsuflarea întretăiată a soldaţilor din spatele ei, o teamă animalică puse stăpînire pe ea.

Unul dintre ostaşi o ajunse din urmă, o prinse de bluză şi pînza subţire se sfîşie de parcă ar fi fost din hîrtie.

TEHNICIANUL DE SERVICIU al postului de radio Ilse II îl deranjă pe Von Sütz chiar în timpul mesei, deşi ştia din experienţă că maiorul era refractar la orice schim-

bare a programului său personal. Lua masa fix la douăsprezece, în camera lui, să nu fie nevoit să stea cu vestonul încheiat, să nu folosească tot timpul, conform etichetei, cuțitul și furculița. În sala de mese, alături de subalterni, nu și-ar fi permis niciodată să șteargă farfuria de grăsime cu o bucată de pîine sau să mănînce măsline cu mîna. O roșie tăiată felii nu avea savoarea celei mușcate, chiar dacă zeama roșiatecă i se prelingea pe bărbie. Tehnicianul bătu discret la ușă, ca maiorul să aibă timp să-și șteargă buzele cu un șervețel și aștepte să i se permită să intre.

— Probabil e ceva foarte important, Kurt, dacă nu mă lăsați să termin liniștit masa.

— Da, domnule maior. Se aud din nou semnalele acelea.

Fără îndoială nu l-au deranjat degeaba, ordonase să fie înștiințat la viitoarea apariție a semnalelor ciudate la aparatele de recepție, mai mult chiar, insistase să fie trezit din somn dacă întîmplător semnalele ar apărea noaptea. Opri ventilatorul, își puse vestonul și urcă însoțit de tehnician în camera de emisie-recepție.

— E ceva nou, Ermler ?

— Da, domnule maior. Sînt sigur că semnalele se emit de undeva, din apropiere. Din păcate sînt distorsionate.

— Bucureștitul ? întrebă Von Sütz.

— Nu. Semnalele Bucureștiului, chiar dacă le-aș recepționa distorsionate, le-aș recunoaște.

— Poate de la o unitate militară ?

— Poate.

— Nu, Ermler. Ataşatul militar ne-ar fi anunțat. Ne-ar fi comunicat și lungimile de undă și codurile. Cred mai degrabă că e un post de bruiaj.

— Nu-mi dau seama, domnule maior. Vreți să le verificați și dumnevoastră ?

Von Sütz își puse căștile la ureche și se concentră.

— Nu poți să mărești volumul ?

— Se distorsionează și mai mult.

În clipa aceea intra în încăpere adjutantul maiorului și-și bătu călcîiele să fie observat.

— Ce-i, Arnold ?

— Vă caută sublocotenentul Manu de la școala de calificare.

Von Sütz se întoarse spre Ermler :

— Nu provin de acolo ?

— Nu cred. După intensitate, școala de transmisioniști din pădure ar trebui să aibă o centrală de forța celei din București.

ÎN DRUM SPRE TABĂRĂ, Von Sütz se foi pe banchetа din spate, alături de ofițerul român. Era iritat și pentru că nu avusese timp să termine masa și pentru faptul că Manu nu îi spusese concret pentru ce anume îl invită la centrală.

— Nu înțeleg, domnule sublocotenent, ce ar putea fi atît de important ?

— O să vedeți, domnule maior.

Von Sütz se gîndi o clipă să dea poruncă șoferului să se întoarcă, dar nu se îndură să strice relațiile cu cei din tabără. Asta, cu atît mai mult că cei de la ambasadă i-au cerut să țină școala de calificare sub observație. Și mai erau și fetele la mijloc. Privi încruntat crengile lăbărțate ale fagilor de la marginea drumului forestier : să fi fost invitat la serbarea de încheiere a cursurilor, unde autoritățile vor să-l aibă ca oaspete ? Puțin probabil. În acest caz ar fi fost lansată o invitație oficială.

Ajunși la destinație, Manu îl conduse în spatele postului de control. Acolo, un soldat scoase pătura cu care era acoperit cadavrul unei fete. Von Sütz recunoscu imediat : era fata „wunderbar" care îi plăcuse atît de mult. Îngrozit, întoarse privirile în altă parte.

— Dar ce s-a întîmplat ?

Manu întinse palma spre el și cînd deschise degetele, Von Sütz văzu doi nasturi militari nemțești.

— Acești nasturi au fost găsiți în palmele ei.

Von Sütz se roși la față și izbucni revoltat :

— Asta e o insultă la adresa Werhmachtului !

— Nu, domnule maior. E doar un protest la adresa unor soldaţi. Fata a fost violată în apropierea postului de radio, în timp ce culegea flori. Dacă n-ar fi fost abandonată ar fi putut fi salvată. Aş dori ca vinovaţii să fie pedepsiţi !

— Un militar german nu poate fi judecat decît de autorităţile militare germane.

— Aşa ne-am gîndit şi noi.

Von Sütz se încruntă :

— Dar cum vă imaginaţi ca un străin să ceară aşa ceva ?

— La noi în ţară, dumneavoastră sînteţi străin. Vom raporta incidentul Marelui Stat-Major şi, probabil, prin Ministerul de Externe, va fi anunţată şi ambasada dumneavoastră.

MANU RAPORTĂ „cazul Livia" Comandamentului Militar al Capitalei şi, spre surprinderea lui, maiorul Focşa, de la celălalt capăt al firului, nu păru atît de intrigat cum s-ar fi aşteptat. Îi mulţumi doar că-l sunase.

— Oricum, în cursul zilei te-aş fi sunat şi eu. Memorează ceea ce-ţi ordon. Unu. Din clipa asta nici un ostaş nu mai părăseşte tabăra şi le distribui muniţia. Doi. După „comunicat" iei măsuri ca alimentarea cu curent electric a postului de radio Ilse II să fie întreruptă.

— Ce comunicat ? întrebă nedumerit Manu.

— O să afli şi te rog nu mă mai întrerupe. Trei. După comunicat, deconectaţi toate legăturile telefonice ale armatelor nemţeşti. Şi cele interne, şi cele externe.

— Am înţeles, domnule maior. Şi „cazul Livia" ?

— O să lămurim după aceea. Am terminat.

Deruta lui Manu nu dură mult : Recapitulă ordinele primite şi avu o revelaţie : înţelese importanţa centralei din pădure.

Soldaţii din corpul de pază primiră cu feţele încruntate muniţia de la gradat.

— Din cauza fetei ? întrebă Vasile.

— Și din cauza ei.

SUNASE DE MASĂ, dar Ana rămase în pat, cu brațele sub ceafă, cu ochii pironiți în tavan : o deranjau toate zgomotele, pașii fetelor, deschiderea și închiderea ușii, vocile celor din jur. Își imputa că o lăsase pe Livia să plece să culeagă flori. În seara cînd ostașii i-au adus-o acasă înfășurată în pătură, ar fi vrut să fure o armă din rastelul postului de control, să se ducă la Ilse II și să-i împuște pe toți nemții care i-ar fi ieșit în cale. Știa să mînuiască arma, la tragerile organizate de Manu primise calificativul „foarte bine". Uneori îi venea să urle, alteori se căznea să-și aducă aminte de orele petrecute împreună cu Livia. Nu reușea. Imaginea Liviei, cea văzută întinsă pe pătură cu fața schimonosită de durere, i se imprimase pe retina ochilor. Chiar se temea de apropierea serii cînd trebuia să stea cu ochii închiși.

Durdu se așeză pe marginea patului.

— Vrei să stau cu tine ?

— Nu.

SEARA, DUPĂ CINĂ. Manu își propuse un program administrativ, să-și spele cămășile. Camuflă ferestrele, încălzi apă și deschise aparatul de radio : era un Philipps demodat, cu partea de sus a cutiei curbată. Uneori pierdea sonorul și atunci trebuia ajutat cu pumnul. Se transmitea muzică de dans, vru să închidă aparatul, dar santinela care era de planton la barieră îl rugă să-l facă mai tare. Manu răsuci butonul volumului și emisiunea se întrerupse. Vru să dea aparatului un ghiont, dar în clipa aceea se auzi vocea crainicului :

— Lăsați aparatele deschise. Peste cîteva minute vom transmite un comunicat important pentru țară...

„Comunicatul", tresări Manu și-l strigă pe gradat. Acesta apăru după cîteva secunde :

— Ordonați, domnule sublocotenent.

— Te duci şi tai curentul postului de radio Ilse II.

— Şi generatorul ?

— Bineînţeles. Ai nevoie de un ajutor ?

— Nu, domnule sublocotenent. Mă descurc singur.

Se auzi din nou vocea crainicului :

— Lăsaţi aparatele deschise. Peste cîteva minute vom transmite un comunicat important pentru ţară...

— Aş vrea să-l aud şi eu, domnule sublocotenent.

— Nu mai ai timp. O să afli cînd te întorci. Du-te !

După plecarea gradatului, Manu îl înştiinţă la telefon pe Stoica. Acesta îi răspunse rîzînd :

— Sîntem de mult în faţa aparatului de radio.

Manu se echipă, adună în camera lui pe toţi ostaşii din postul de control şi mări şi mai mult volumul aparatului. După o linişte mai lungă recunoscu vocea regelui :

„Români,

În ceasul cel mai greu al istoriei noastre am socotit, în deplină înţelegere cu poporul meu, că nu este decît o singură cale pentru salvarea ţării de la o catastrofă totală : ieşirea noastră din alianţa cu puterile Axei şi imediata încetare a războiului cu Naţiunile Unite."

VON SÜTZ şi LOCOTENETUL ERMLER ascultau uluiţi proclamaţia regelui. Normal ar fi fost să audă „Ora Germaniei".

„...Alături de armatele aliate şi cu ajutorul lor, mobilizînd toate forţele naţiunii, vom trece hotarele impuse prin actul nedrept de la Viena pentru a elibera pămîntul Transilvaniei noastre de sub ocupaţia străină..."

Brusc în încăpere se făcu întuneric şi amuţi şi aparatul de radio.

— O defecţiune pe circuit, spuse Ermler şi, la lumina unui chibrit, puse în funcţiune generatorul.

Încet se încălzi şi aparatul de radio.

— Din proclamaţie reiese că sîntem în stare de război cu România.

— Cam aşa ceva, domnule maior.

Ca o confirmare a celor spuse, se auziră o explozie puternică şi rafalele unui automat. Se făcu din nou întuneric. Von Sütz, pe pipăite, găsi telefonul de campanie.

— Nici ăsta nu are ton...

Pe coridor se auziră paşi şi intră subofiţerul cu părul roşu.

— Un ostaş român a aruncat generatorul în aer. L-am împuşcat.

— Foarte bine, Johan. Sîntem în stare de război cu România. Luaţi toate măsurile de apărare a postului de radio. Iar tu, Ermler, aduci acumulatoarele...

— Postul nu poate funcţiona cu acumulatoare.

— Dar teleimprimatorul da !

CÎND MANU AJUNSE ÎN CENTRALĂ, abia îşi putu trage sufletul. Ştirea că Antonescu a fost arestat nu era nouă pentru fetele înşirate în jurul pupitrelor. Teleimprimatoarele transmiseseră ştirea demult.

— Trebuie deconectate toate legăturile telefonice nemţeşti. Şi cele interne şi cele externe.

Stoica îl asigură că deconectarea s-a efectuat cu o jumătate de oră în urmă.

— Dar aici totul merge ca pe roate, constată Manu.

Se auzi vocea Ginei :

— Aveţi legătura cu Regimentul 3 grăniceri.

Manu se întoarse spre ea, dar informaţia nu era pentru el. Gina conectă o legătură. Alături, Ana, cu casca la ureche, ţipă din toate puterile :

— Nu se aude !... Cine ?... Corpul de armată 5... Nu se aude !...

Meri se întoarse spre Bejan.

— Centrala de la Bucureşti nu răspunde.

— Insistă, o rugă doctorul.

— Degeaba. E scoasă din circuit.

Durdu scoase hîrtia din teleimprimator şi se duse la Stoica :

— O telegramă pentru Ankara. Se anunţă ieşirea noastră din alianţa cu Axa.

— Transmite-o urgent !

ACUMULATOARELE NU reuşiră decît să înroşească filamentele becurilor din sala de emisie, dar erau suficiente ca să intre în funcţiune teleimprimatorul.

Locotenentul Ermler urmări înregistrarea.

— Se transmite o telegramă la Ankara. Acum sînt convins că de aici, din pădure.

— De la şcoala de calificare ? întrebă mecanic Von Sütz, dar se gîndea cu totul în altă parte, la nevasta sa.

Şi-o imagina ascultînd ştirea că România nu mai este aliata Germaniei. O fi îngrijorată pentru soţul ei ? Fără îndoială, aventura lui Hitler în răsărit n-a fost suficient de bine gîndită. Ar fi trebuit întîi să rezolve socotelile din Vest, să ocupe Anglia şi, numai după ce şi-ar fi consolidat spatele, să pornească marşul spre Moscova. Îl neliniştea şi cel de-al doilea front. Ca de obicei, dimineaţa ascultase ştirile de la Londra şi nu erau deloc favorabile : trupele aliate au eliberat Parisul. Şi tot azi România a părăsit alianţa cu Axa. După comunicat cercetă harta Europei şi se îngrozi : breşa carpatică deschidea drumul cîmpiilor pînă la Viena.

Ermler se concentră asupra aparatelor şi-i răspunse cu întîrziere.

— Şcoala asta de calificare e o centrală în toată regula.

— Şi cum n-ai dibuit-o pînă acum ?

— Pentru că n-a funcţionat decît cu intermitenţe. Un minut, două. Atît. Şi-a început activitatea după comunicatul din seara asta.

— Cum am putea lua legătura cu comandamentul nostru sau cu cei de la ambasadă ?

— N-avem cum. Sîntem izolaţi. Măcar dacă am putea relua emisiunile...

— Şi ce să transmitem ? Nu cunoaştem nici măcar poziţia Berlinului.

— Să transmitem marşuri.

Von Sütz rămase o clipă pe gînduri.

— Nu e bine. Am crea derută. Ascultătorii ar putea crede că totul e în regulă. Mai ales unităţile militare ar crede asta.

— Dar românii în acest timp se organizează. Centrala lor poate lua legătura şi cu unităţile lor de pe front. Dumneavoastră, comandantul postului de radio Ilse II, ar trebui să luaţi atitudine.

— Ce atitudine ?

— Nu ştiu, domnule maior. Gîndiţi-vă. Puteţi fi tras la răspundere. Vă mai amintiţi cînd partizanii au atacat postul Ilse I din Beograd ? Colonelul Wolff a fost demis numai pentru că a oprit pentru două ore emisiunile. Dacă nu s-ar fi prezentat ca să fie trimis pe front simplu soldat, ar fi fost executat.

Fără îndoială, Ermler avea dreptate. Dar cine s-ar fi gîndit că şi Bucureştiul e un butoi cu pulbere ?

Cu Wolff fusese prieten : era tot din Bavaria şi preda la universitatea din Göttingen, la catedra de filologie, gramatica comparată. Politic, nu era suficient de pregătit. Controlînd materialele care intrau în emisie le cerceta numai din punct de vedere filologic, gramatical. O greşeală de ortografie, o pronunţie necorectă îl îmbolnăveau pentru cîteva zile. A murit undeva în Ucraina cu întregul batalion disciplinar.

— Ai dreptate, Ermler. Trebuie să distrugem centrala din pădure. Cîţi ostaşi avem în afară de tehnicieni ?

Îi păru imediat rău că pusese această întrebare. Ar fi trebuit să ştie şi el.

— Douăzeci şi opt, domnule maior.

— Da, exact douăzeci şi opt. La centrală nu sînt decît şase soldaţi şi un sublocotenent.

— Şaşe în total. Unul a fost împuşcat.

— Aşa este, Ermler. Şase. Crezi că e cazul să conduc eu această acţiune ?

— Nu, domnule maior. Problema e simplă. Luaţi pe neprevăzute, vor fi lichidaţi repede.

— Aşa m-am gîndit şi eu. O să-i spun lui Johan să ia şi un aruncător de mine. Să-i sperie.

— ALO ! se auzi vocea Anei. Aveţi legătura cu Statul-Major al Armatei a II-a.

Beculeţele de control, colorate, luminau ciudat feţele fetelor.

Meri conectă o fişă.

— Alo, cu domnul colonel Dămăceanu... Vă caută Inspectoratul General al Jandarmeriei... Vorbiţi vă rog...

De undeva, din pădure, se auziră împuşcături, apoi o explozie puternică lumină ferestrele centralei. Fetele se repeziră în curte, dar şuieratul gloanţelor le făcu să se întoarcă la pupitre.

— Doar nu v-aţi speriat, fetelor ? încercă Stoica să le îmbărbăteze. Exerciţii. Manu-i la post.

Uşa se dădu la o parte şi intră gîfîind Vasile.

— Ne-au atacat nemţii ! Domnul sublocotenent a ordonat să se împartă armele şi să daţi un telefon la C.M.C. să ne trimită ajutoare. Noi îi întîmpinăm pe nemţi la barieră.

Căută cu privirile pe Durdu, n-o văzu şi se retrase.

Stoica, schiopătînd, se duse să trezească fetele din celelalte schimburi şi, în mers, se căută în buzunare după cheile depozitului de arme. Imediat ce ieşi se auzi încă o explozie şi un fum înecăcios se infiltră în centrală.

— Hai, fetelor, faceţi-mi legătura cu C.M.C.-ul ! ţipă Bejan.

— Ridicaţi receptorul de la masa de comandă.

Bejan duse receptorul la ureche.

— Alo, C.M.C.-ul ? Cu domnul maior Focşa !... Da, da, aştept... Domnul maior ? Aici Bejan de la centrala din Tîncăbeşti. Am fost atacaţi... Alo ! Alo !... Se întoarse spre pupitre. Nu se aude nimic, fetelor ! Căutaţi un alt fir ! Alo, da, eu sînt. Am fost atacaţi de nemţi... Am înţeles. Vine Pascu cu ajutoare... De ce întîrzie ? Din cauza lupte-

lor de la Băneasa. Să vină prin Baloteşti. Da, Buftea, Tămaş, Baloteşti... Alo ? Trînti supărat receptorul în furcă. Iar s-a întrerupt legătura !...

PRINTRE CADAVRELE de la baricră, Johan descoperi şi doi ostaşi români. Mai sînt trei, îşi spuse şi făcu semn soldaţilor să se desfăşoare în direcţia centralei. Tîrîndu-se, îl reperă şi pe sublocotenent ; trăgea cu o mitralieră din spatele clădirii de piatră. Brusc, dinspre dormitor răsunară o mulţime de pistoale-mitralieră. Pămîntul răscolit în jurul lui îi acoperi faţa. Era convins că maiorul l-a minţit. I-a spus că sînt şase soldaţi, ca să nu participe la acţiune. Luaţi prin surprindere, nemţii se repliară sub ferestrele dormitorului, să scape de unghiul de foc.

— Trageţi în centrală ! ţipă Johan. Nu vedeţi că e tablă ondulată ? Acolo e ţinta !

DURDU AUZI o bufnitură în stînga ei şi se întoarse într-acolo ; o văzu pe Stela culcată cu capul pe pupitru. Dintre buze i se prelingea un firicel de sînge. Vru s-o răsucească spre ea, dar Stela, inertă, se prăbuşi la podea. O altă rafală ciurui ferestrele de la uşă şi Durdu auzi şuieratul gloanţelor pe deasupra capului. Oare Vasile trăieşte ? Se ridică şi-l descoperi pe doctorul Bejan culcat peste masa de comandă. Mîinile îi atîrnau ca două frînghii. Alături, agăţat de fir, se bălăngănea un receptor. Durdu luă automatul şi tiptil, lipită de perete, se apropie de uşă. Luminat de becurile din centrală, îl văzu pe ofiţerul roşcat muşcînd declanşatorul unei grenade. Apăsă pe trăgaci şi descărcă toate gloanţele în el. Neamţul îşi desfăcu braţele de parcă ar fi vrut să-şi întindă mădularele,apoi se chirci şi căzu cu faţa la pămînt. Grenada explodă chiar sub el.

CAMIONUL MILITAR cu ostaşi şi membri ai gărzilor patriotice coti pe drumul forestier care ducea spre tabără. În cabina şoferului, Pascu scruta întunericul.

— Nu se poate mai repede ?

— Mergem cu viteza maximă.

DURDU MURI în apropierea uşii, fără să fi scos un ţipăt. O descoperi Meri, chircită lîngă peretele de tablă ondulată. Îi scoase pistolul-mitralieră din mînă şi se apropie de fereastră. Un soldat german tocmai forţa uşa dormitorului. Meri întoarse ţeava armei spre el şi trase o rafală. Avu senzaţia că aude ţăcănitul teleimprimatoarelor.

Camionul sfărîmă bariera şi se opri în dreptul centralei. Împuşcăturile se înteţiră, dar chiar în zgomotul infernal al armelor se auzi vocea Anei :

— Regimentul 4 roşiori ? Nu, ce să se întîmple ? Centrala funcţionează normal. Aveţi legătura cu Marele Stat-Major...

ÎN EDITURA MILITARĂ

AU APĂRUT :

HORTENSIA PAPADAT BENGESCU
Balaurul (roman)

LIVIU REBREANU
Mărturisire (proză scurtă)

DORU DAVIDOVICI
„V" de la Victorie (roman)

COSTACHE OLĂREANU
Cu cărţile pe iarbă (roman)

ŞTEFAN POPESCU
De din vale de Rovine (roman)

BOGDAN STIHI
Vetrele fumegă în amurg (roman)

ŞTEFAN ZAIDES
Misiune de taină în Cetatea Eternă (roman)

HARALAMB ZINCĂ
Noaptea cea mai lungă, vol. I (roman)

IVAN STADNIUK
Războiul — vol. 1 şi 2 (traducere din limba rusă)

Redactor : ELENA MARINESCU
Tehnoredactor : GH. CUCOȘ

Bun de tipar 28.04.1987. Apărut 1987
Coli de tipar 13. B/10686

Comanda nr. 70 119
Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii",
Piața Scînteii nr. 1, București
Republica Socialistă România

EDITURA MILITARĂ

Lei 8